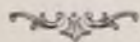
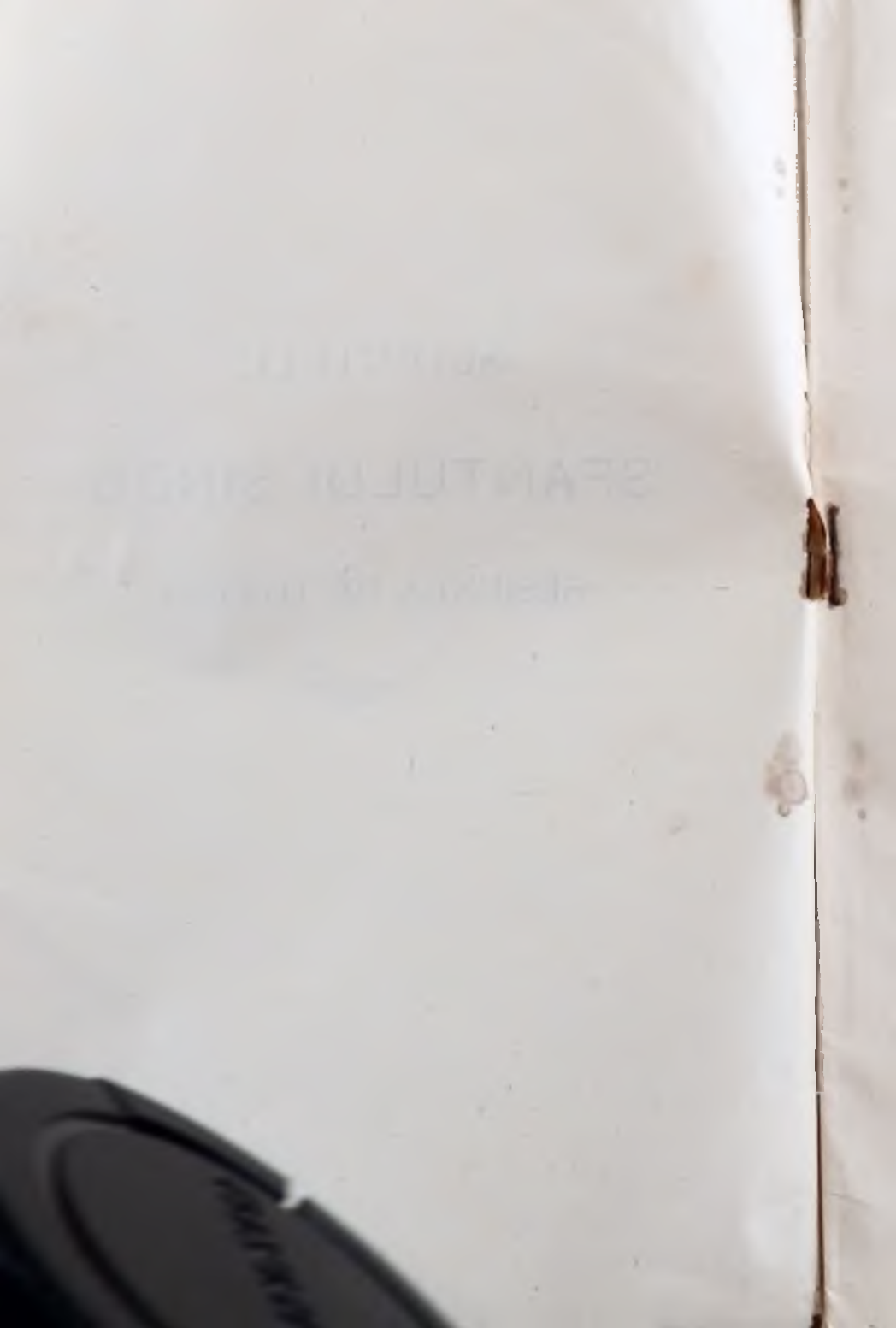

ȘEDINȚELE
SFÂNTULUI SINOD
SESIUNEA DE TOAMNA

Sesiunea de Toamnă a Sfântului Sinod

Ședința dela 9 Octomvrie 1913.

Sesiunea de toamnă a Sf. Sinod s'a deschis cu solemnitătea obișnuită. S'a oficiat Sf. Liturghie și Te-Deum, în biserica Antim, la care au asistat P.P. S.S. Membri ai Sf. Sinod și d-l Ministru al Cultelor, C. Gh. Dissescu; iar sfințirea apei s'a făcut în sala cea mare dela intrarea Palatului Sf. Sinod.

După terminarea ceremoniei religioase, P.P. S.S. Membri și d-nul Ministru au trecut în sala de ședință a Sf. Sinod.

Ședința se deschide la ora 10 sub președinția I. P. S Mitropolitul Primat al României, D. D. Konon.

D-l C. Gh. Dissescu, *Ministru Cultelor*, citește următorul Mesajiu Regal:

Prea Sfințiți Părinți,

Sfântul Sinod al Sfintei Biserici Autocefale Ortodoxe Române fiind convocat cu Decretul nostru No. 5813 a se întruni pe ziua de 9 Octombrie în sesiunea ordinară de toamnă, potrivit art. 15 din legea Sinodală; Eu declar deschisă această sesiune a Sf. Sinod.

Dat în castelul Peleş la 9 Octombrie 1913.

CAROL

Ministru Cultelor și Instrucțiunii

C. Gh. Dissescu

No. 5899.

Intreaga adunare. Să trăiască.

D-l C. G. Dissescu, *Ministru Cultelor*. Vă rog să binevoiți să fixați în ce zi țineți ședințele.

Eu nu pot veni la ședință nici azi, nici mâine, încât v'aș ruga să fixați viitoarea ședință Vineri sau Marți.

Voci. Marți.

D-l C. G. Dissescu *Ministru Cultelor*. Rămâne deci pentru Marți la ora 9 a. m.

Chestiunea mai de căpetenie, pe care avem să o discutăm este aceea privitoare la regularea chestiunii bisericeşti din noul teritoriu anexat.

Deci rămâne pentru Marţi.

D-l Ministru al Cultelor, se retrage din sala de şedinţe.

I. P. S. Mitropolit Primat, preşedinte.

Prea Sfinţi Părinţi,

La ordinea zilei avem lucrări din cele rămase din sesiunea trecută şi avem şi lucrări noi, de acum.

Între acestea din urmă ar fi:

Regulamentul pentru clerul armatei.

După cum v'am comunicat şi în Consistoriul Superior Bisericesc, acest Regulament l-am înaintat în studiul D-lui Ministru de Răsboiu încă din primăvara anului 1912, spre a'şi da părerea asupra unor chestiuni, privitoare la apunţamentele preoţilor, la gradul de asimilare după vechime şi după merit, şi altele asemenea, pe care Ministerul de Răsboiu le-ar fi crezut de cuviinţă pentru preoţii armatei române.

Dupăce acest regulament a fost ţinut toată vara aceluia an, ne-a fost înapoiat fără nici o altă observaţiune decât aceea, că este prea detaliat şi împovăraător pentru bugetul armatei, cerându-ne reducerea lui. Atunci prezentându-l Consistoriului din toamna aceluia an s'a prefăcut într'un al doilea proiect de regulament, prevăzându-se în totul numai strictul necesar, după care l'am fost înaintat din nou Ministerului de Răsboiu pentru aceleaşi motive; iar acesta ne-a răspuns tot defavorabil, că acest regulament, nefiind alcătuit de oamenii armatei, trebuie discutat în contradicţiune de o comisiune compusă din reprezentanţii armatei, articol cu articol. Atunci am răspuns: acest regulament făcut odată cum trebuia, apoi reprimis şi prefăcut a doua oară şi votat definitiv de către Consistoriul Superior Bisericesc nu se mai poate reveni asupra lui, în cât sau îl primeşte Ministerul aşă cum este alcătuit şi înaintat, ori de nu, să ni-l înainteze aşă precum se găseşte, urmând trebuinţa ca să'l prezentăm şi Sf. Sinod, carele studiindu-l din nou să-i dea forma definitivă şi astfel să avem un regulament pentru clerul armatei. Dar la care ultimă adresă încă de pe la lunie trecut a. c. 1913 n'am primit nici un răspuns dela Ministerul de Răsboiu. În cât în această privinţă lucrurile stau aci, ameninţată fiind armata ca la caz de războiu să nu poată găsi preoţii necesari, lucru ce s'a şi întâmplat chiar în decursul verei acestui an.

A doua lucrare la ordinea zilei ar fi:

Regulamentul costumului clerului.

Regulamentul acesta făcut de către Consistoriul Superior au trecut la Sf. Sinod, care l-au încredinţat Comisiunii respective, dar dela care încă nu s'au primit raportul aşteptat pe care aşteptăm să'l primim, ca să ştim cum stăm cu lucrarea aceasta, deve-

nită cu totul necesară din cauza capricioaselor costume ce și dau unii preoți mai tineri.

În urmă vine la ordinea zilei chestiunea pe care a anunțat-o și D-l Ministru al Cultelor.

Regularea situațiunii Bisericii noastre în Dobrogea nouă.

Mai este apoi chestiunea însemnată privitoare la *căsătoriile civile și bisericești*.

Căsătoriile civile se desfac prin divorț, dar cele bisericești nu se desfac; lumea însă crede (cu deosebire cea dela țară, că cea ade-vărată este numai căsătoria făcută la biserică, cea religioasă și se așteaptă de bunii creștini ca

După cum biserica a consfințit căsătoria, tot așa cu biserica să se consfințească și desfacerea căsătoriei.

Și din cauza aceasta avem răul, că cei divorțați civil dar nedivorțați și bisericește, la căsătoriile contractate mai pe urmă, cad în păcatul poligamiei; de unde, desprețuindu-se căsătoria legală, mulți săteni au început a trăi și în concubinagiu, atât de vătămător familiei românești și moralei publice.

În cât trebuie să ne sfătuim foarte serios în astă privință și să luăm măsurile necesare.

Mai sunt apoi și alte chestiuni, pe care le vom vedea după în-scrierea lor la ordinea zilei.

Se citește apelul nominal. Prezenți 13; în concediu 2.

Se citește sumarul ultimei ședințe din sesiunea de primăvară a Sf. Sinod și se aprobă fără discuțiune.

I. P. S. Mitropolit Primat, președintele, luând cuvântul asupra sumarului zice:

Prea Sfințiți Părinți,

Găsesc de trebuință ca să dau lămurirea necesară în ceea ce privește chestiunea locului cumpărat pentru biserica noastră dela Ierusalim. Sfântul Sinod a hotărât în sesiunea trecută pentru ca lucrurile să meargă în mod mai expeditiv, ca președintele său să lucreze în înțelegere directă cu Ministerul de Externe și cu Ministerul de Culte.

Eu, făcând uz de această însărcinare, ce mi s'a dat de către Sf. Sinod, am mijlocit către Ministerul de Externe și Ministerul de Culte.

Dela Ministerul de Externe am cerut să mi se spună dacă actele de cumpărătoare a pământului angajat în Ierusalim, pe care să se facă biserica, sunt bune sau nu. Ministerul de Externe cercetând lucrurile, mi-a răspuns, că, după lămuririle primite dela agenții noștri din Constantinopol, actele de cumpărare n'ar fi tocmai în regula cerută și că acum fiind timpul de războiu rămâne ca o mai de aproape cercetare a acestei chestiuni să se facă după ce se vor liniști lucrurile în Orient.

Iar dela Onor. Ministru al Cultelor am primit tocmai acum în

urmă o adresă prin care ni se cere actele privitoare la cumpărarea locului, spre controlarea acestora și ca răspuns am comunicat atunci Onor. Ministerului de Culte, că actele dimpreună cu planul locului, fuseseră comunicate Ministerului încă mai dinainte, la care însă nu primisem răspunsul așteptat, căci au venit împrejurările acestea în timpul verei, dar suntem în așteptarea răspunsului Ministerului de Culte spre a vedea cum se ya regulă chestiunea aceasta în definitiv.

După aceasta în curând am primit dela Ministerul Cultelor o altă cerere ca să trimitem din nou probele ce avem pentru cumpărarea acelu loc, fiind necesare la Minister spre a se cerceta validitatea actelor.

La aceasta însă n'am mai putut răspunde, căci nu primisem răspunsul necesar la mijlocirea anterioară, ca să se studieze la Minister mai întâiu: dacă locul este bine cumpărat și al doilea cine rămâne proprietar pe locul acela, Sf. Sinod, ori Cassa Bisericii?

În care chestiune eu sunt de părere, că este mai bine să rămână proprietar Adm. Cassei Bisericii, fiindcă dacă s'ar naște niscari procese, Sf. Sinod nu poate să se judece acolo, dar Cassa Bisericii are toate mijloacele la îndemână.

Și stăm aci cu chestiunea aceasta.

A doua parte a chestiunii stă în aceea, că mi-am format convingerea, că, comisiunea care este alcătuită dela început lucrează prea încet, de oarece de un număr de ani și-a luat însărcinarea asupra sa și nu a făcut aproape nimic, având numai pământul angajat, și despre care până acum nu avem siguranța proprietății lui.

Apoi aceiași comisiune a introdus membri noi în sânul ei, cu dela sine putere și a eliminat alți membri vechi fără știrea Sfântului Sinod.

Pentru aceea am cerut un rezumat după acte și am găsit că lucrează în neregulă și prin adăogirea de membri noi și prin eliminare de membri vechi.

Și lucrând prea slab, am venit la convingerea să facem o comisiune din nou, în care să fie și aceștia, dar să intre și persoane mai energice și mai cu trecere care să poată aduce la îndeplinire cât mai curând lucrările pfoiectate.

Pentru care am și hotărît să fac o somație președintelui comisiunii vechi, ca să'mi raporteze întreaga activitate a comisiunii, dela început și până astăzi: ce măsuri a luat pentru adunarea banilor, ce măsuri a luat pentru cumpărarea locului, care sunt actele pozitive, ca să le vedem în original, dacă locul este suficient sau nu pentru o biserică cu chilii pe el și altele, eu rămânând la credința că comisiunea lucrează prea încet, neprezentând până acum nici un fel de acte justificative despre întrebuințarea sumelor ridicate dela Sf. Sinod în diferite rânduri.

Și aci stau lucrurile cu privire la însărcinarea ce mi-a dat Sf. Sinod relativ la zidirea bisericei noastre din Ierusalim.

Aș rugă însă pe P. S. Administrator al Cassei Bisericii — P. S. Arh. Vartolomei, — care se află de față, să binevoiască a da ordin să se studieze mai grabnic lucrările ce am înaintat și să ne pună în curent cu răspunsul ce va fi să ne dea, ca să știm cum vom proceda mai departe.

Încât sper, că cu simultanul concurs al Ministerului de Culte și al Ministerului de Externe, să putem avea și noi — ca toți creștinii din toată lumea — o proprietate și instituțiune religioasă la Ierusalim, pe care să construim apoi biserica.

P. S. Arh. Vartolomei Bacaoanul. Înalt Prea Sfințite Stăpâne, Istoricul acestei chestiuni, în ceiace privește Ministerul Cultelor este următorul:

Dupăce am primit întrebarea I. P. S. Voastre, am pus chestiunea în studiul Contenciosului Adm. Cassei Bisericii. Acesta însă fiind descomplectat din cauza mobilizării, mi-am luat sarcina să urmăresc personal doctrina în această privință și m'am pus în contact direct cu cel mai mare jurisconsult al țării noastre, d-l Alexandrescu dela Iași.

Am citit, în această privință pe Weiss, care se ocupă, despre proprietate din punct de vedere internațional și lămuririle pe care le-am găsit, sunt următoarele:

Proprietatea turcească după dreptul coranic nu se poate aliena în mâinile unui neotoman. Un stat îndeosebi nu poate dobândi și posedă bunuri în statul turcesc, decât prin mijlocirea unui particular otoman, sub al cărui nume rămâne proprietar.

În cazul nostru suntem în regulă cu proprietatea locului dela Ierusalim pentrucă pământul acela este cumpărat pe numele unui turc, care a trecut dreptul său de proprietate unui creștin, d-lui Burada, care apoi l-a trecut la rândul său dreptul acesta de proprietate — după legile noastre — nouă, Administrației Cassei Bisericii.

Încât: proprietatea rămâne pe numele turcului, iar dreptul de proprietate rămâne în mâinile noastre.

Și la aceasta dreptul turcesc nu se opune.

Dinspre partea moștenitorilor nu avem de ce să ne temem, căci prin faptul acesta moștenitorii sunt desmoșteniți.

În cât chestiunea aceasta este limpede.

Rămâne acum să cercetăm partea II-a a chestiunii: cine să exercite dreptul de proprietate, Sf. Sinod sau Administrația Cassei Bisericii?

Și d-l Alexandrescu mi-a răspuns la întrebarea aceasta cum deja avusesem smerenie să spun aci I. P. S. Președinte, că Sf. Sinod nu poate avea un patrimoniu material propriu al său, căci, pentru ca o instituție să poată avea un patrimoniu material, trebuie să i se fi recunoscut prin lege calitatea de persoană morală. Ori, nu este nici o lege, care să recunoască Sfântului Sinod calitatea de persoană morală, după cum nu este nici o lege, care să confere această calitate nici chiar Consiliului de Miniștri.

Prin urmare, Sf. Sinod se găsește în aceeași formațiune și stare ca și Consiliul de Miniștri și deci fără puțința de a avea un patrimoniu material.

În același timp, după cum prea bine a pus chestiunea I. P. S. Mitropolitul Primat, în caz de neînțelegeri va avea Sf. Sinod la dispoziție un corp de avocați, un contencios, precum și sumele necesare, cum are Administrația Cassei Bisericii?

Evident că nu.

În cât, pe lângă imposibilitatea de drept, vine și imposibilitatea de fapt, pe care I. P. S. a remarcat-o și care pune Sf. Sinod în imposibilitatea de a-și exercita acest drept.

Deci dreptul de proprietate rămâne la Cassa Bisericii. Administrația Cassei Bisericii vrea acum să aibă actele, spre a le autentifica, pentru ca să se stabilească juridicește dreptul de proprietate asupra locului, ca în urmă să se ceară firman dela M. S. Sultanul și binecuvântarea la Patriarhie, ca să se dea autorizația să începem construirea bisericii.

Aceasta este calea de urmat. — Așteptăm actele ca să le autentificăm.

Adresa către I. P. S. Voastră este făcută, nu rămâne decât să o semneze d-l Ministru.

După ce vom avea actele, le vom autentifica și apoi vom proceda pentru dobândirea firmanului dela M. S. Sultanul și înalta binecuvântare a Patriarhului.

Acestea le-am avut de zis.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte. Vă rog P. S. Administrator să răspundeți în scris S-tului Sinod pentru ca să putem urmări cu succes mai departe chestia aceasta, căci eu am fost întrebare tare de sus, cum stăm cu ea, ca să mântuim odată, să rămânem proprietari pe loc și să începem apoi să construim, biserica și chiliile plănuite.

— Se pune la vot sumarul ședinței precedente și se aprobă.

P. S. Calistrat Bărlădeanu. I. P. S. Stăpâne, vă rog să-mi dați cuvântul, înainte de comunicări, căci am să fac Sf. Sinod o comunicare foarte însemnată.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Veți avea cuvântul după ce vom alege comisiunile.

La ordinea zilei avem alegerea membrilor în diferite comisiuni.

Se alege prin aclamațiune P.P. S.S. Secretari ai biroului precum și membri în diferite comisiuni, aceiași cari au fost și sesiunea trecută; și anume:

Secretari ai biroului: P.P. S.S. Episcopi Nifon al Dunărei de jos și Calist al Argeșului.

În comisiunea de petițiuni: P.P. S.S. Episcopi Teodosie al Romanului, Nicodim al Hușilor și Sofronie al Râmnicului Nouului Severin.

În comisiunea pentru cărțile didactice de religie: P.P. S.S. Ar-

hieriei Teofil Ploeșteanu, Vartolomeiu Bacaoanul și Antim Botoșeneanu.

In comisiunea pentru cântările bisericești: P.P. S.S. Episcopi Dionisie al Buzăului, Nifon al Dunărei de jos și P. S. Arhiereu Evghenie Piteșteanu.

lu comisiunea pentru Revistă, Tipografia Cărților Bisericești și pentru cărțile de ritual: P.P. S.S. Arhieri Valerian Râmniceanu, Meletie Constanțeanu și Evghenie Piteșteanu.

I. P. S. Mitropolitul Primat, președinte. În legătură cu alegerea comisiunii de cântări bisericești, țin să spun câte-va cuvinte:

Noi avem aci în București mai multe coruri vocale, la care se cântă multe cântări, cari n'au fost aprobate de Sf. Sinod, și primesc diferite reclamațiuni, că prin unele părți aceste coruri cântă foarte rău și cântă și bucăți aproape teatrale.

Unii țin așa de lung pe „Doamne miluește” acel dela ectenii în cât bietul Diacon stând cu cartea în mână și uită și adeseori își pierde rândul așteptând.

Mi se denunță că mai sunt apoi și alte nereguli, precum aceea că sunt coruri mixte unde sunt primiți și eterodoxi și se dă mult de vorbit.

În cât ar trebui să se supravegheze asemenea coruri.

Am hotărât, fiind în acelaș timp vacant postul de dirijor de cor la Sfânta Mitropolie, ca să rog pe d-l Ministru al Cultelor să compunem o comisiune specială, care să examineze pe dirijorii de cor și să supravegheze corurile acestea, căci eu deadreaptul adesea ori nu știu pe cine să prefer, deoarece fiecare când vine la mine având și acte cu el se laudă că el este cel mai bun!

Încât eu, pot stă în îndoială pe care anume să'l cred. Așa că trebuie aleasă o comisiune specială care să-i examineze și supravegheze; pentru care am și cerut la Onor. Minister să aleagă și să delege pe una sau două persoane destoinice și nepărtinitoare, iar noi, din partea Sf. Sinod, să desemnăm câți-va membri bunăoară trei, cu bune cunoștinți în cele ale cântărilor bisericești: ca astfel să se formeze o comisiune mixtă (clerici și laici) care în permanență să se ocupe de examinarea dirijorilor corurilor vocale.

Deci rog pe P. S. Administratorul Casei Bisericii, aflător de față ca să ne răspundă la adresa făcută în privința membrilor cari vor participa în această comisiune, absolut necesară pentru examinarea dirijorilor de cor și pentru supravegherea dezordinelor, care se zice că se întâmplă pe la unele coruri.

Iar din partea noastră vă rog să desemnați 3 P. S. Membri.

P. S. Episcop de Argeș. Pe cei cari sunt în comisia pentru muzică și cântări bisericești.

I. P. S. Mitropolitul Primat. Încât la nevoie și dupăce voi primi recomandările așteptate dela Minister vă voi ruga să vă întruniți, căci am de gând să convoc comisia îndată, ca să putem examina pe dirijorii de cor concurenți la postul de dirijor de cor la Sfânta Mitropolie, și pe urmă vom avea în vedere și celelalte coruri.

care trebuie să se cânte numai cântările aprobate de Sf. Sinod.

Doresc să am un ajutor deci din partea comisiunii spre supraveghere, ca să nu se mai întâmple dezordini ca cele reclamate.

Voi să pun ordine în coruri și să'mi fiți în ajutorul necesar.

Prin urmare rămâne bine statornicit că comisiunea Sf. Sinod de cântările bisericesti va binevoi să ia parte și în comisiunea pentru regularea corurilor, la cea întâi convocare ce voi putea face după cunoașterea membrilor orânduți dela Minister.

P. S. Arh. Vartolomeiu Bacaoanu. I. P. S. Stăpâne. În privința comisiunii aceștia, Ministerul de Culte a fost sesizat de I. P. S. Voastră la timp, mi se pare cam prin luna Mai.

Hârtia a primit imediat rezoluția următoare :

„Se admite punctul de vedere al I. P. S. Mitropolitul Primat al României, numindu-se un delegat în loc de doi, cum s'a cerut.

În ceiace privește plata membrilor acestei comisiuni, președintele va avea o diurnă de 20 de lei, iar ceilalți membri câte 15 lei“.

Și articolul dela care credeam că se poate face plata aceasta eră art. 214 al personalului bisericilor urbane de unde se plătesc și corurile urbane. Căci întru cât această comisiune va lucra pentru bisericile urbane, de oarece corurile sunt un mădular al cultului dela bisericile urbane, ea trebuie să fie plătită, după socotința mea, dela acest articol.

Credeam că Ministerul de Finanțe va fi de acord cu noi. Ministerul de Finanțe însă, s'a opus din răspuțeri și s'a opus până și la plata P. S. Inspector al școalei de cântăreți, căci tot de acolo vream să'l plătim.

Am studiat, dacă am putea plăti dela indemnități, însă a fost cu neputință, fondul fiind prea restrâns la acest articol față cu cheltuelile ce trebuie să suporte.

Prin urmare : după budgetul actual, așa cum este el alcătuit, nu putem plăti această comisiune.

Ministerul însă este cu toată inima pentru aceasta și chiar stăruiesc ca comisiunea să lucreze deocamdată gratuit, rămânând ca la budgetul viitor să ne ocupăm de chestiunea aceasta a plății.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Eu aș dori să li se plătească ceva ; deocamdată însă rămân fără plată, iar pentru viitor li se va prevedea ceva în budget.

În cât eu sunt satisfăcut de aceste lămuriri.

Acum nu știu : oare trebuie publicat postul acesta la concurs ?

Eu găsesc, că este bine să publicăm concurs pentru postul de dirigent de cor la Mitropolie.

Dar s'ar putea să răușească un actual diriginte de cor, în cât postul acestuia ar rămâne vacant și va trebui și pentru aceasta concurs.

P. S. Arh. Vartolomeiu. I. P. S. Stăpâne ar fi două căi de urmat :

Dirijorii de coruri sunt asimilați cu cântăreții ; prin urmare Chiriarbul are drept să'i numească și să'i înlocuiască. Încât se poate:

sau să se declare toate locurile vacante și să se publice concurs pentru toate aceste locuri.

Sau, aceia care sunt, să-și păstreze locurile și să se declare concurs numai pentru locurile vacante.

Însă mi se pare că intenția I. P. S. Voastre ar fi să se verifice cunoștințele muzicale ale tuturor diriginților de cor actuali.

I. P. S. *Mitropolitul Primat* Președinte. Numai a acelora cari concurează.

P. S. *Arh. Vartolomeu*.—Va să zică este numai pentru viitor, nu și pentru prezent.

I. P. S. *Mitropolitul Primat* Președinte. Dar comisiunea să aibă putere să examineze și pe aceia din trecut, asupra cărora se primesc reclamațiuni.

În cât rog comisiunea compusă din P. S. Părinți și din membrul orânduit de Minister, să-mi vie într'ajutor în această lucrare, deocamdată în mod gratuit; iar la budgetul viitor P. S. Administrator al Casei Bisericii îi va avea în vedere, căci este bine să se prevadă câte ceva.

P. S. *Arh. Calistrat* are cuvântul spre a face o comunicare:

P. S. *Arh. Calistrat Bărlădeanu*. I. P. S. Stăpâne și Prea Sfinți Părinți.

Am cerut cuvântul ca să fac Sfântului Sinod o comunicare, foarte însemnată, care consistă în niște grave acuzațiuni ce mi aduce P. S. *Episcopul de Argeș* P. S. *Calist*.

Și să-mi dați voie să vă citesc o scrisoare, pe care o am din partea P. S. *Sale*.

După această scrisoare credeam, că P. S. Sa se va calma, însă lucrurile n'au mers așa.

Să-mi dați voie să vă citesc mai întâiu scrisoarea.

— Să declare ședință intimă.

La redeschiderea ședinței.

— Se citesc următoarele comunicări:

Telegrama P. S. *Episcop Teodosie* al Romanului, prin care roagă a i se acorda concediu până la 15 curent.

Se acordă.

Adresa Sfintei Mitropolii a Ungro-Vlahiei, cu care înaintează scrisoarea I. P. S. *Mitropolit al Muntenegrului* D. D. *Mitrofan* în original și în traducere română, prin care răspunde la încunoștințarea ce i s'a făcut despre alegerea și suirea pe scaunul Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei a I. P. S. *Mitropolit Primat* D. D. *Konon*.— Se decide a se publica în *Revista Biserica Ort. Română* în original și în traducere.

Idem a Ministerului Cultelor—Cassa Bisericii,—prin care comunică că a intervenit la Ministerul Domeniilor, pentru ca să nu se considere, pământurile bisericesti ca făcând parte dintre cele ce cad sub prevederile legii vânzării bunurilor de mână moartă, înaintând și o copie de pe adresa Ministerului Domeniului cu No. 72307/913,

din care se vede că asemenea terenuri nu cad sub prevederile menționatei legi.

Idem a aceluiași Minister, prin care răspunde la adresa No. 129/913, că pentru imprimarea icoanelor, menține dispozițiunile din contractul încheiat cu Societățile Clerului de mir, în această privință. De acestea se ia aci.

Idem cu care înaintează formularul pentru întocmirea noului anuar bisericesc și roagă a se comunica dacă ar mai trebui adăugate și alte date și a se complecta locurile rămase goale din formularul înaintat.

Idem cu care înaintează petițiile câtorva preoți și seminariști de gradul I, cari cer să fie numiți preoți în Dobrogea nouă.

Idem a Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei, cu care înaintează dosarul No. 41/912 cu actele pentru călugărirea în caz de boală a fratelui Vâlcu Stoicu din M-rea Cernica, care apoi a decedat.

Idem a Sf. Mitropolii a Moldovei, cu care înaintează dosarul No. 120/912 cu actele de călugărire a fratelui Vasile Murariu din M-rea Gorovei.

Idem a Sf. Episcopii a Râmnicului cu care înaintează dos. cu actele pentru călugărirea surorii Marina Criștin din M-rea Horezu și pentru recunoașterea călugăriei săvârșită în caz de boală a monahului Isidor Andreescu din M-rea Bistrița.

Idem a Sf. Episcopii a Hușilor, cu care înaintează dosarul No. 24 6003, cu actele pentru cererea de călugărire a economului D. Lascăr din M-rea Dobrovățu.

Suplica preotului Radu Cristescu dela biserica Zlătari din Capitală, prin care roagă a se dispune să i se plătească chiria pentru casă de locuință, dn oarece P. S. Arh. Calistrat parohul bisericii a încasat chiriile personalului bisericii, dela Onor. Minister al Cultelor.—Acestea se trimet la Comisiunea de petițiuni.

Adresa Sf. Episcopii a Râmnicului cu care înaintează un manuscris intitulat „vieța viitoare” de pr. C. Gibescu din parohia Vrâncești, jud. Vâlcea.

Idem a Ministerului Cultelor—Cassa Școalelor—prin care roagă a se înapoia manuscrisul D-lui N. Dobrescu: Istoria Bisericească pentru clasa VI Seminar.

Suplica D-lui N. Dobrescu, Profesor la Facultatea de Teologie, cu care înaintează din nou manuscrisul: Istoria Bisericii creștine pentru clasa V Seminar, arătând că au făcut modificările cerute de comisiune.

Idem a aceluiași, cu care înaintează din nou manuscrisul: Istoria bisericească pentru clasa VI de Seminar, arătând că au făcut modificările cerute de Comisiune.

Idem a aceluiași prin care răspunde la adresele Sf. Sinod No. 188/912 și 163/913 arătând motivele pentru care n'a introdus în lucrările deja tipărite modificările cerute de comisiunea Sf. Sinod.

Idem a D-lui D. Stănescu Profesor, cu care înaintează din nou manuscrisul: „Morală Creștină”. Arătând că a făcut îndreptările

cerute de Comisiune. Acestea se trimet la Comisiune pentru cărțile didactice de religie.

Adresa Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei prin care comunică numărul exemplarelor de Pidalion și Pravila mare, cerute de preoții din această Eparhie, și roagă a se dispune tipărirea acestor cărți.

Idem a Sf. Mitropolii a Moldovei prin care roagă a se dăruii mai multe cărți de ritual bisericii din comuna Galați, ținutul Făgărașului.

Acestea se trimet la Comisiunea pentru cărțile de ritual.

Idem a Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei, prin care comunică, că prin Decret Regal No. 4433/913 a. c. s'a recunoscut modificarea parohiei Buciumeni II, comuna Bucoveni, județul Ilfov.

Idem a aceleiași Sf. Mitropolii prin care comunică că prin Decret Regal No. 5180/913 a. c. s'a recunoscut modificarea parohiei Hulubești, Jud. Dâmbovița.

Idem a Sf. Mitropolii a Moldovei prin care comunică că prin Decret Regal No. 5007/913 a. c. s'a recunoscut delimitarea noii parohii Sf. Gheorghe și a vechei parohii Sf. Ioan Domnesc din Urbea Piatra-Neamțu.

Idem a Sf. Episcopiei a Hușilor prin care comunică, că prin Decretul Regal No. 2901 a. c. s'a aprobat înființarea parohiei Toporăști județul Vaslui.

Idem cu Decretul No. 4665 a. c. modificarea situației bisericilor Sf. Gheorghe și Sf. Mina din Urbea Bârlad.

Idem prin Decretul No. 4905 a. c. modificarea situației bisericii Sf. Trei Ierarhi din Urbea Bârlad.

Idem a Sf. Episcopiei a Argeșului prin care comunică că prin Decret Regal No. 5005/913 s'a recunoscut modificarea parohiei. Sălătrucu Jud. Argeș. De acestea se ia act.

Suplica Librării Sococ cu care înaintează 16 exemplare: Morala Creștină de D-nii Boroianu și Oiaga. Se ia act și se vor distribui P. S. Membri.

Idem a Pr. Antohie dela Biserica Șelari din Capitală, cu care înaintează un carnet cu bonuri de ofrandă pentru construirea Bisericii din satul Dealul Neicului, Comuna Crucea de Sus, Județul Putna. Se decide ca petiționarul să se adreseze P. S. Kiriarh respectiv.

— Se ridică ședința la ora 12, anunțându-se ședința viitoare pentru Marți 15 Octombrie ora 9 a. m.

Președinte, † *Konon Mitropolit Primat*

Secretar, *Callist al Argeșului.*

Ședința dela 15 Octomvrie 1913.

Ședința se deschide la ora 9 jum. a. m. sub președinția I. P. S. Mitropolit Primat D. D. Konon. Se citește apelul nominal.

Prezenți 12, în concediu 3. Se citește sumarul ședinței precedente și se aprobă.

Se citesc următoarele comunicări:

Telegrama I. P. S. Mitropolit al Moldovei, prin care roagă a i se acordă concediu pentru cinci zile.

Suplica P. S. Arh. Calistrat Bărlădeanu prin care roagă a i se acordă un concediu de 8 zile dela ședințele Sf. Sinod, fiind bolnav.

Idem a P. S. Arh. Evghenie Piteșteanu prin care roagă a i se acordă concediu pentru ziua de 15 Oct. curent, fiind ocupat la un serviciu religios. Se acordă concediile cerute.

Adresele Sf. Mitropolii a Moldovei și Sucevei cu care înaintează dosarele cu actele privitoare la cererea de tundere în monahism a fraților: Teodor Pavel din M-rea Durău, I. Grădinaru din M-rea Râșca, Ioan Crăciun din M-rea Neamțu și a surorilor Eugenia Vidrașcu din M-rea Varatecu, Ana Ghenovici din M-rea Agapia, Aglaia Mașcan și Maria Cristea din M-rea Agafon.

Idem ale Sfintei Episcopii a Argeșului cu care înaintează dosarele cu actele privitoare la cererea de tundere în monahism a fraților: Ioan G. Ghimpețeanu, Nae Dumitrescu și Stefan N. Dumitrescu din M-rea Robaia; Dimitrie Țăru din M-rea Turnu și Șerban Istrate Bratu din M-rea Stănișoara și a surorilor Paraschiva Ioan Giurgiu, Maria Itu V. Părău, Maria Cârstea-Nică și Maria Niță Bucur Roșca din M-rea Văleni.

Raportul Comisiunii de petițiuni a Consistoriului Superior Bisericesc, relativ la memoriul și proiectul de lege modificator al legii actuale pentru fabricarea lumânărilor de ceară, înaintate de D-nul George Georgescu, specialist și tehnic în lucratul lumânărilor de ceară.

Suplica mai multor preoți din Capitală, prin care cer înființarea școalelor elementare de adulți, numirea protoiereilor prin concurs, preoți conferențieri la conferințele pastorale, ca pedepsele clericilor să se prescrie după cinci ani, care propuneri au fost admise de Consistoriul Superior Bisericesc.

Idem a mai multor Seminarisți absolvenți de gradul I din Roman prin care cer recunoașterea dreptului de hirotonie la parohiile rurale vacante, sau a fi retribuți în posturile de cântăreți bisericești *confm art. 61 din legea clerului din 1906.*

Idem a D-lui V. Mihăilescu, dirigintele scoalei Drajna de sus, jud. Prahova, absolvent al Seminarului de gradul I din Buzău, prin care roagă a se da dreptul de hirotonie seminarisților de gradul I în urma unui examen serios, spre fi numiți preoți la parohiile vacante rurale și la cele din Dobrogea nouă.

Idem a D-lui M. Teodorian-Carada prin care cere a i se înapoia scrisoarea ce a incredințat P. S. Gherasim Saffrin în procesul cu

I. P. S. Mitropolitul Primat Atanasie fiind proprietatea D-sale. Acestea se trimit la Comisiunea de petițiuni.

Idem a Ec. Gr. Popescu-Breasta, profesor la Craiova, care înaintează o colecție de tablouri: „Anul bisericesc în chipuri” și roagă a fi văzute de Sf. Sinod și a i se da voie să fie folosite în școlile secundare la care Cucerneția Sa predă lecțiuni de religie. Se trimite la Comisiunea pentru cărțile didactice de religie.

Idem a Societății „Acoperemântul Maicei Domnului” prin care roagă a i se încuviința tipărirea Acatistului „Acoperemântul Maicei Domnului” tradus din slavonește de repositul întru fericire Episcopul Melhisedec și dăruit acelei Societăți de P. S. Arh. Valerian Râmniceanu spre a se tipări și vinde în folosul numitei Societăți. Roagă a se tipări gratuit, în mai multe mii de exemplare în Tipografia Cărților Bisericești.

Se trimite la Comisiunea pentru cărțile de ritual.

Idem a D-lui Dimitrie C. Popescu, cântăreț la Biserica Sf. Ilie și maestrul școlii de cântăreți din Craiova, cu care înaintează un manuscris pe psaltichie intitulat: „Grădina Muzicală” aprobat de Consistoriul Superior Bisericesc și roagă a se cerceta și aproba și de Sf. Sinod. Se trimite la Comisiunea pentru cântările bisericești.

Idem a Parohului parohiei Matca jud. Tecuci, cu care înaintează un Proces-verbal al acelei parohii, prin care solicită înființarea unei a II parohii în acea comună.

Idem a D-nei Săftica Dumitrescu prin care reclamă pentru fapte de imoralitate pe preotul Alex. Ghiga din Huși. Se trimit la P. P. S. S. Chiriarhi respectivi.

Idem a D-lui Dragomir Demetrescu, profesor la Facultatea Teologică și Mare Nomofilax, prin care supune la cunoștință, că Înalta Sa Sanctitate Patriarhul Ecumenic din Constantinopol D. D. Ghermanos V, prin scrisoarea Sa Patriarhală și Sinodală cu No. 6106 din 24 August a. c. i se face cunoscut, că I. S. Sanctitate împreună cu Sf. și sacral Sinod Patriarhal i-a conferit oficiul de Arhon Mare Nomofilax, trimițându-i și diploma în care se cuprinde hotărârea Patriarhală și Sinodală a P. S. Scaun Apostolic și Patriarhicesc Ecumenic al Sfintei Biserici Creștine Ortodoxe a Răsăritului. D-sa înaintează în copie amintita diplomă în originalul grecesc cu o traducțiune în limba română. Să ia act.

Se comunică că D-l Profesor Fotino a înaintat o petițiune, prin care protestează împotriva alegerii Părintelui Șerban ca Arhieru.

I. P. S. Mitropoșul Primat. Președintele. Rămâne de discutat această chestiune, când va fi de față D-l Ministru, căci primesc multe ocări asupra cazului.

P. S. Nifon Episcopul Dunărei de Jos. Am să fac o comunicare și vă rog să declarați ședința intimă.

— Se ține ședința intimă.

La redeschidere.

I. P. S. Mitropolit Primat Președinte, Ședința este redeschisă.

Prea Sfinți Părinți, născându-se A. S. Principele Mircea, ceea ce a fost un eveniment foarte fericit, ca providențial, pentru Neamul Românesc și dându-i-se numele lui Mircea cel bătrân, vechiul stăpânitor al Dobrogei, a fost botezat în religia ortodoxă.

Atunci am luat măsuri ca să fie pomenit, așa cum sunt pomeniți toți membrii Familiei Regale. Însă de oarece am văzut că pomenirea Familiei Regale se face de către unii dintre preoți într'un fel, iar de alții într'alt fel în privința ordinii numelor proprii, sunt de părere, că ar fi bine să hotărâm o formulă în Sf. Sinod și numai aceea să fie rostită în Biserică. Și în legătură cu aceasta propun, ca în loc să se zică „Principele Carol, Princesa Elisaveta, Princesa Maria, Principele Nicolae, Princesa Ileana, Principele Mircea“, să se zică mai corect Principii și Princesele: Carol, Elisaveta, Maria, Niculae, Ileana și Mircea, căci este mai simplu, clasic și frumos.

— Se hotărăște redactarea unei formule amănunțite, ce se va prezenta în ședința viitoare.

P. S. Episcopul Dunărei de Jos. Înalt Prea Sfințite Stăpâne. În legătură cu cele spuse de I. P. S. Voastră, îndrăznesc să fac o respectoasă rugăciune Sf. Sinod.

Formula admisă de Sf. Sinod, după propunerea I. P. S. Voastre este foarte bună, însă, sunt preoți pe la țară cărora, deși li se va comunica ordinul, tot nu țin minte și se vor ține tot de vechea formulă, pomenind așa cum au apucat. De aceea aș rugă respectuos Sf. Sinod ca să dispună a se tipări în mai multe mii de exemplare în foi volante, pe care să se imprime această formulă și să se trimeată la fiecare reședință mitropolitană și episcopală și prin organele de administrație să se dea la fiecare biserică parohială și filială.

Preotul va lipi pe scoarța cărței această foaie și va avea astfel la îndemână formula exactă.

Și atunci, poți să chemi pe preot la răspundere, dacă nu se va ține de această formulă.

Se pune la vot această propunere și se admite.

P. S. Arhiereu Valerian Rânniceanu raportor, citește următorul raport al comisiunii pentru revizuirea cărților de ritual privitor la revizuirea Apostolului, a patra ediție:

Înalt Prea Sfințite Stăpâne,

Această comisiune a Sf. Sinod, s'a ocupat în timpul dintre sesiunea de primăvară și această de față, numai de revizuirea Apostolului, carte de ritual a sfintei noastre Biserici Ortodoxe, pe care a îndreptat-o în combinație cu textul de M-rea Neamțului și a unui text imprimat în tipografia sfintei Mitropolii din timpul Mitropolitului Veniamin, cu a căruia precuvântare s'a îmbogățit noua ediție, ce se va imprima în tipografia Cărților Bisericești, în a patra ediție, curățindu-se textul de toate novismele ce se strecurase

în edițiile anterioare, și cuvintele arhaice ieșite din întrebuințarea limbei noastre Bisericești.

Timpu rămas din vacanța de vară n'a ajuns comisiunei a se ocupă și de alte cărți recomandate de Sf. Sinod pentru revizuire și îndreptare. De aceea cu raportul de față, se înaintează statele de prezență numai pentru 20 de ședințe, și douăzeci de procese verbale pentru lucrările efectuate, rugând respectuos pe Sf. Sinod a mijloci la d. Ministru de Culte să reguleze plata diurnelor comisiunei conform statelor alăturate.

Tot odată roagă comisiunea a se achită și alte cereri de plata diurnelor pentru lucrările efectuate mai înainte, a căroră cerere de plată s'a făcut la timp, dar ele au rămas nerealizate și stau și până acum izite la Casa Bisericii.

Comisiunea vine cu respect a pune pe Sf. Sinod în cunoștința celor ce preced prin subscrisul raportor.

† *Arh. Valerian Râmniceanu*

Membrii comisiunei } † *Meletie Conștiianu*
 } † *Eughenie Piteșteanu*

Se pune la vot concluziunile raportului și se primesc.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Cer cuvântul într-o chestiune care interesează de aproape Sf. Sinod.

I. P. S. Mitropolitul Primat, Președinte. Aveți cuvântul.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Citirea ultimului raport, ale cărui concluziuni au fost puse la vot și s'au admis, îmi dă din nou ocaziunea să amintesc comisiunei însărcinată cu revizuirea cărților liturgice și de ritual, să grăbească cu venirea lucrărilor pentru îndreptare—dacă așa ziceți—a cărței de Te-Deum și a broșurei pentru târnosirea de biserică.

Vă rog să credeți, Prea Sfinți Părinți—afară numai poate că nu înțeleg eu spiritul limbei românești—că nu există o mai nechibzuită alcătuire a rugăciunilor ca aceea cuprinsă în broșura pentru sfințirea bisericilor!—N'au absolut nici un înțeles. Ba ceva mai mult, am văzut erori neiertate chiar pentru copii de clase primare!

Nu raportez aceasta la Sf. Sinod, dar la acei însărcinați cu citirea, tipărirea și răspândirea acestor cărți.

De pildă aveți să vedeți numele celor trei persoane ale Sfintei Treimi scrise cu literă mică.

Dacă ar cădea aceasta în mâna unui copil de clasa II primară și dacă i s'ar spune că Iisus Hristos, sfântul Duh, sunt nume proprii, de sigur că el ar obiecta numai decăt: dar de ce sunt scrise aceste nume cu literă mică?

Sunt acolo lucruri absolut fără nici un înțeles și dacă se găsește cineva, care ar voi să scoată vre un înțeles din cuprinsul rugăciunilor dela târnosirea Bisericilor, să poltească în mijlocul nostru, să ne facă interpretare.

De aceea eu aș rugă Sf. Sinod ca să hotărască, că cea dintâiu carte care să se revadă să fie aceasta.

Veniți numai decât să cereți diurne? Aveți dreptul să fiți plătiți, dar avem și noi dreptul să vă cerem să lucrați!

P. S. Arh. Valerian Râmniceanu. N'a venit la noi!

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. De ex. pentru cartea cu serviciul de Te-Deum s'a făcut încă de acum trei ani propunere ca să se revadă

P. S. Arh. Valerian Râmniceanu. Trebuia să o revadă amândoi I. P. S. Mitropoliți.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Sunt totdeauna la dispoziția sarcinilor ce mi se dau. Nu am fost poftit de nimeni să mă ocup despre acest lucru, căci aș fi venit și în miez de noapte!

În această carte sunt novisme, care sunt înlăturate și de scriitorii profani în lucrările lor literare și acum se găsesc în cartea de Te-Deum. Sunt cuvinte care nu pot fi înțelese decât de puțini oameni și nepotrivite în limba bisericească; spre pildă: supra simțual etc.

De ce oare comisiunea nu s'a ostenit să vină cu aceste modificări? Mai departe.

Se observă și greșeli de doctrină religioasă spre pildă: în rugăciunile care se citesc de Arhiepiscop sau în lipsă, de preot pentru deslegare în care s'au strecurat greșeli dogmatice.

Aceste greșeli continuă a se tipări și în edițiile noi. Vezi Evhologiu din 1910 pag. 183 și 184.

P. S. Arh. Valerian Râmniceanu. Ne învinuiți de geaba! N'a venit la noi!

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Nu învinovățesc pe nimeni, dar atrag atențiunea Sf. Sinod asupra acestor greșeli dogmatice, care stau în contra doctrinei ortodoxe.

P. S. Sofronie Episcop al Râmnicului Noului Severin. În privința cărții de Te-Deum, mi-aduc aminte de pe timpul în care eram în comisiunea Bibliiei, și făceam ședințe la Sf. Sinod sub președinția I. P. S. Mitropolitul Atanasie, că răposatul episcop de Argeș Gherasim avea însărcinarea să revadă cartea de Te-Deum. Noi ziceam să o revedem cu toții, însă I. P. S. Mitropolitul Atanasie a spus să o revadă P. S. Episcop al Argeșului, Gherasim, ca cunoscător mai profund al limbei ebraice.

Ce s'a mai făcut încoace nu știu. În privința cărții de sfințire a bisericilor cred că ar trebui să se pună molița sfințirii mai lămurită după originalele elinești, căci are perioade prea lungi, care îngreuiază înțelesul.

P. S. Arh. Meletie Constănțeanul. Înalt Prea Sf. Stăpâne. Am recunoscut cu toții că este trebuință de o revizuire a cărților de ritual. Să se stabilească însă cine să facă revizuirea și a acestor cărți, adică de Te-Deum și de sfințirea Bisericii. La comisiunea însărcinată cu cărțile de ritual, nu s'a trimis aceste cărți, ci s'a trimis la o altă comisiune compusă din amândoi I. P. S. Mitropoliți

De aceea rog pe Sfântul Sinod să hotărască cine să se ocupe cu revizuirea cărților de Te-Deum și de sfințirea Bisericii. Eu aș fi de părere să se încredințeze tot la comisiunea pentru cărțile de ritual.

I. P. S. Mitropolitul Primat, Președinte. Orine va fi însărcinat cu revizuirea acestor cărți de Te-Deum și de sfințirea bisericilor, eu o singură rugăciune am de făcut.

Să se îngrijească de curățenia limbei, căci după cum bine știți și aceasta totdeauna a fost una dintre grijile bisericeii noastre.

Unde vor fi arhaisme prea nepotrivite sau incurcături de stil, să se caute a se îndrepta și limpezi ca să fie pe înțelesul tuturor, fără însă a se introduce termeni noi, cuvintele tehnice întrebuințate de gazetari.

În cât rog comisiunea să țină socoteală în de aproape de aceasta, ca să nu cădem sub blamul celor ce anume pândesc greșale streine, fără a se gândi la ale lor proprii.

P. S. Arh. Vartolomeiu Bacsoanul. Înalt Prea Sfințite Stăpâne! Chestiunea revizuirii cărților de ritual este de cea mai mare însemnătate pentru noi; căci în ceea ce privește limba, Biserica are două titluri de glorie, cari nu trebuiesc nici uitate nici părăsite și anume. Biserica ne-a păstrat limba românească pe care o avem, și tot Biserica noastră strămoșească ne-a creat această limbă și ca sens de cuvinte și ca structură de idei și de fraze.

Prin urmare în privința limbei răspunderea noastră este urgentă și grea.

Este urgentă și ca atari trebuie să ne ocupăm de această chestie imediat. Este grea și pentru aceasta trebuie să numim o comisiune specială.

Ceva mai mult: sunt de părere, că nici această comisiune nu și-ar putea lua singură răspunderea acestei sarcini și de aceea ar fi bine, ca, această lucrare odată terminată să fie prezentată Sfântului Sinod.

Așa în cât, fiind în deaproape cercetată de Sf. Sinod, lucrarea aceasta să poată să prezinte o mai mare chezășie, întreaga răspundere a Sfântului Sinod fiind astfel angajată.

Că va dură lucrarea mult? Să dureze! Numai treaba să se facă bine!

Sunt scrieri bisericești în care construcția gramaticală este cu desăvârșire barbară și cu desăvârșire împotriva geniului limbei noastre.

Mai mult încă: pe ici pe colo sunt strecurate și greșeli de dogmă, cum este aceia pe care a arătat-o I. P. S. Mitropolit al Moldovei cu privire la primatul lui Petru.

Prin urmare trebuie să ne preocupăm de această chestiune cu toată rigurozitatea și ca atare trebuie să angajăm întreaga răspundere a Sfântului Sinod.

Sunt de părere deci să numim o comisiune specială deosebită de aceea care este însărcinată cu imprimarea cărților bisericești, făcând astfel din această chestiune, o chestiune deosebită.

I. P. S. Mitropolitul Primat, Președinte. În legătură cu chestiunea revizuirii acestor două cărți bisericești, ții să adaug câteva cuvinte :

Sfântul Sinod a rânduit mai mult, ca mai întâiu să se revizuiască Biblia. Lucrarea aceasta a început de acum 5—6 ani și acum este către sfârșit.

Suntem aproape de Noul Testament.

Lucrarea aceasta este întocmită în limba cea mai curată românească și pe înțelesul tuturor.

La alcătuirea ei s'a avut în vedere toate edițiile românești dimpreună cu Septuaginta, Vulgata și Ebraica.

A mers cam cu încetul, însă este o lucrare foarte conștiincioasă. Când se va mântui lucrarea aceasta, va fi nevoie ca în toate cărțile de ritual să se introducă fraze din Biblie după textul admis de Sf. Sinod. Încât comisiunea aceasta biblică trebuie lăsată să lucreze înainte și să numim o altă comisiune pentru revizuirea cărții de Te-Deum și a celeia de Sfințirea bisericilor. Mă tem însă să nu se încurce în revizuirea textelor luate din Biblie. De unde se vede că ar fi mai bine să se aștepte cu terminarea aceste lucrări monumentale.

P. S. Nicodim Episcopul al Hușilor. Înalt Prea Sfințite Stăpâne, eram să zic, tocmai ceea ce a spus *I. P. S. Mitropolitul Moldovei*. Acum : fie că comisiunea pentru revizuire rămâne același, fie că se alege o alta, lucrările acelei comisiuni vor trebui să vină neapărat la Sf. Sinod, pentru ca întreg Sf. Sinod să aibă cunoștință de modul cum se lucrează.

Și pentru ca acest lucru să se poată face mai bine, socotesc că lucrarea făcută de comisiune să se tragă în atâtea exemplare, câți membri sunt în Sf. Sinod, pentru ca să se poată împărți la toți. Încât fiecare să o poată cerceta în deaproape, rămânând apoi ca să stabilim într'o ședință textul definitiv.

Numai procedând în chipul acesta se poate zice, că această lucrare este o lucrare a Sf. Sinod. Într'altfel este lucrarea numai a unei comisiuni a Sf. Sinod și Sf.-Sinod nu poate fi angajat.

I. P. S. Mitropolitul Primat. De ce carte vorbiți anume?

P. S. Episcopul de Huși. De toate!

I. P. S. Mitropolitul Primat. Atunci nu mai mântuim niciodată bu asemenea confuziuni neașteptate.

P. S. Arh. Meletie Constanțeanu. Înalt Prea Sfințite Stăpâne, Noi știm că Sf. Sinod a hotărât după ce anume cărți să se facă revizuirea, avându-le ca model de limbă curată românească, fără novisme; și s'a stabilit, ca comisiunea însărcinată cu revizuirea cărților de ritual, să aibă în vedere pe cele de Neamț, care s'au găsit că sunt cele mai bune. Prin urmare Comisiunea nu face altceva decât să se uite și să revizuiască identic după acestea.

Cât privește cartea de Te-Deum și cea de Sfințirea de biserică înțeleg foarte bine, ca comisiunea să și prezinte lucrarea sa Sf. Sinod, pentru că edițiunile acestea care sunt astăzi, conțin multe

expresii care nu corespund celor vechi, în care găsim limba noastră veche românească.

I. P. S. Mitropolitul Primat, Președinte. Sunt de părere să rânduiască o comisiune specială numai pentru revizuirea cărților de Te-Deum și de Sfințirea bisericii, cari s'au susținut că au multe greșeli.

Încât cred că numai pentru aceste două cărți trebuie să numim o comisiune, care să se ocupe de ele.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Discuțiunea văd că a devenit foarte interesantă. Cestiunile ridicate de P. S. Arh. Vartolomei și P. S. Episcop de Huși, nu sunt chestiuni peste cari trebuie să trecem așa de repede.

P. S. Episcop de Huși a spus clar: eu nu recunosc ca ale Sinodului, lucrările făcute numai de o comisiune, fără ca ele să fie cercetate de toți membrii Sf. Sinod.

Cuvântul P. S. Episcop de Huși își are greutatea sa și e bine să examinăm lucrul.

În adevăr s'au văzut lucrări de ale Comisiunilor orânduite de Sinod cari s'au contrazis unele pe altele.

Și atunci unde e garanția Sinodului? Și răspunderea cine o are?

Comisiunea, care se pune la adăpostul Sf. Sinod, sau Sf. Sinod care pe temeiul referatului Comisiunii a aprobat această carte?

Vedeți dar că părerea P. S. Episcop de Huși este vrednică de toată atențiunea noastră. Cuvântul zis de P. S. Sa e greu: Eu mă dezist de orice răspundere, când lucrarea nu este în deaproape cercetată de comisiune, oricare ar fi ea.

P. S. Arh. Vartolomeu a spus: Biserica a format limba și ea a păstrat-o.

Apoi dacă Biserica a format limba și a păstrat-o atunci Biserica, trebuie să se rostească.

I. P. S. Președinte vorbește adineoarea de tipărirea Bibliei și spune că merge greu. Vă mărturisesc că eu mă îngrozesc de răspundere.

Sunt unul dintre aceia cari am luat parte dela începutul acestei lucrări și știu cât de mari greutăți se întâmpină pentru o dreaptă lămurire a unor texte biblice. Am lucrat cu P. S. Atanasie, fost Mitropolit Primat și cu mult regretatul Timuș, fost Episcop de Argeș și alții dintre P. P. S. S., cari și azi sunt în Comisie. Am lucrat până la începutul prorocilor mici și de acolo n'am mai luat parte, date fiind împrejurările grele.

I. P. S. Mitropolit Primat. Nu numai *I. P. S. Voastră*, dar și eu sunt unul dintre acei cari cu întreg Sf. Sinod am început odată și am continuat revizuirea Bibliei și m'am interesat foarte deaproape de această lucrare chiar și după ce s'a rânduit o anumită comisiune mai redusă decât întreg Sf. Sinod, pentru ceva înlesnire la convocări și întruniri. Iar acum ca Președinte încă zilnic iau parte la toate lucrările și cred că o asemenea lucrare mai conștiințioasă și mai bună nu se va mai putea repetă, ne mai fiind trebuință de

nici o revedere. Vechiul Testament fiind aproape gata și de sub tipar.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Cum are să se mai revadă, dacă este tipărită? P. S. Episcopul Nicodim al Hușilor a tipărit o mică Biblie portativă, lucrare pentru care trebuie să-i fim, recunoscători pentru că umple un gol. Desigur că asupra acelei lucrări nu avem răspundere, căci este lucrată și semnată de P. S. Sa. Eu am citit-o și sunt pe deplin mulțumit. În ce privește pentru biblia publicată sub auspiciile Sf. Sinod vom avea totdeauna răspundere.

Trebuie să ne gândim serios asupra acestui lucru. Vorbea P. S. Sa de cărțile de Neamț. Dar ce credeți că acelea au fost inspirate și n'au greșeli? Omul e numai om!

Dar, câte greșeli nu sunt în cărțile de Neamț? Și în Biblia după timpul lui Șerban Cantacuzino sunt greșeli.

De aceea trebuie să discutăm chestia cu atât mai mult cu cât Biblia nu e numai pentru noi Românii de aci, ci ea ca și legea noastră creștinească formează unitatea Românilor de pretutindeni: și din Basarabia și din Bucovina și din Transilvania și din Macedonia și preste tot unde e suflare românească. Cât de bine ar fi fost dacă s'ar fi putut să ia parte câte un reprezentant al fraților noștri la această mare carte a tuturor cărților sfinte.

I. P. S. Mitropolit Primat. Lucrul se face bine și se face corect și foarte conștiincios.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. I P. S. Voastră ați luat parte mai târziu!

I. P. S. Mitropolitul Primat. Am participat dela început.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Nu știam! Dar știu că n'ați făcut parte din comisia în care am lucrat cu acei colegi de care am vorbit adică: Atanasie și Timuș.

În Biblie afară de limbă curată și pe înțelesul tuturor nu trebuie să se strecoare nici o umbră, nici o nuanță de greșeală.

De aceea socotesc că ar fi bine să ne gândim și la celelalte cărți de ritual bisericesc. Sunt mulți dintre fețele bisericești, care citesc cu preferință cărțile de ritual vechi tipărite la Monastirea Neamțu.

Pentruce credeți că aceștia țin așa de mult la cărțile cu slove vechi, care sunt scoase afară din școală de peste 40 ani.

P. S. Episcop de Argeș. Le plac vechiturile.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Se vede că vechiturile sunt uneori mai de preț de cât noutățile.

Vedeți dar ce atenție se cere dela Comisie și câtă răspundere are ea, de altfel și toate comisiunile de acest fel.

Lucrările acestea vor fi judecate de urmașii noștri, și e bine ca să le lăsăm o lucrare bună ca de însemnătatea Bibliei și ca carte literară și carte de credință și lege.

Pentru aceea aș fi de părere ca Biblia să fie citită și în ședințele Sf. Sinod, dacă ar fi posibil.

P. S. Sofronie Episcopul Râmnicului. Ar trebui ca sesiunea Sinodului să țină 3 luni.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Sesiunea a fost deschisă acum 5 zile; puteam să lucrăm ceva. Sf. Sinod să ia o hotărâre în această privință, căci e o chestiune de foarte mare însemnătate.

I. P. S. Mitropolitul Primat. Nu vreau să rămână nimenea subit acuzațiuni și bănueli nedrepte. S'a recunoscut trebuința de a se revizui Biblia românească, și Sf. Sinod dela început a lucrat în complectul său, întrunindu-se în sala de ședințe, unde luam parte cu toții până către finele cărței a doua a Pentateucului (19 șed.). Dar observându-se că după închiderea Senatului P.P. S.S. Kiriarhi Eparhioți ne mai putându-se întruni regulat în Capitală, atunci s'au hotărît de a se alege o comisiune specială de 10 membri, între cari eram și Eu, și I. P. S. Partenie;—iar I. P. S. Moldovei a venit ceva mai târziu după cum se vede.

I. F. S. Mitropolitul Moldovei. La acele ședințe a luat parte întreg Sf. Sinod.

P. S. Sofronie Episcopul Râmnicului. Era o fericită idee, căci toți avem răspunderea!

I. P. S. Mitropolitul Primat. Precum am mai zis: eram împreună. S'a revăzut cartea I și cartea II din Pentateuc precum am arătat. Dela o vreme Sf. Sinod a hotărît ca pentru o lucrare mai expeditivă să restrângă la 7 persoane numărul acelor cari ar putea a se întruni regulat și a se ocupa cu această minuțioasă lucrare.

În această comisiune eu ca Eparhioț nu am putut veni tocmai dela Huși, dar am convingerea că au fost alții cari au lucrat cu toată seriozitatea.

Subt I. P. S. Mitropolit Atanasie a fost numită această comisiune, componându-se din 7 membri, cari cum am spus'o au lucrat cu toată seriozitatea, și anume: servindu-se de toate edițiile Bibliei, pe care le avem noi în românește începând cu aceea a lui Șerban Cantacuzino 1688; Biblia de Blaj 1795; Biblia de Petersburg 1819; Biblia Mitropolitului Andrei Șaguna și Biblia de Buzău 1855, etc. consultând pretutindenea la locurile mai întunecate atât Septuaginta, Vulgata și textele Evreești, cât și diferite dicționare în care se dau lămuririle și comentariile necesare aproape verset cu verset.

Lucrarea continuă și astăzi tot așa și ajutând Dumnezeu am ajuns până aproape către sfârșitul Vechiului Testament.

S'a cerut de către unii, să iasă mai repede Biblia, în cât s'a găsit atunci de cuvință ca comisiunea să și îndesească ședințele ca să grăbească lucrarea și totodată s'a luat hotărârea să se și înceapă a se tipări.

Și s'a început a se tipări de acum doi ani 1911 și de către membrii Sf. Sinod care au cetit coalele s'au văzut că limba este foarte curată și frumoasă și cred că o mai bună, mai perfectă lucrare, n'are să poată face nimeni.

Este o lucrare grea, complicată, pe care unul singur nu poate să o facă, dar fiind mai mulți la o aceeaș masă, cu toate textele de

consultat înainte, sfătuindu-se împreună în privința înțelesului și a frazelor ce trebuiesc întrebuințate, lucrul merge mai ușor și lucrarea iese mai perfectă de cât când ar fi făcută numai de unul sau doi singuri.

Iar dacă întreg Sf. Sinod ar fi trebuit să ia parte la această lucrare, apoi aceasta nu ar fi fost cu puțință, căci cum am mai zis, nu ne putem întruni toți atât de des venind dela Eparhii îndepărtate. S'au ținut până acum 200 de ședințe. S'ar fi putut oare ca întreg Sf. Sinod, să participe la un așa număr de ședințe într'un timp mai scurt? De bună seamă că nu, căci trebuie să se lucreze și peste an și nu se poate.

În cât rog pe antevorbitori să aibă încredere, căci se face lucru bun și conștiincios.

Ceea ce este tipărit va fi revăzut de Sf. Sinod, căci se va împărți fiecărui membru câte un exemplar, ca fiecare să poată studia cu atențiune.

Dacă se vor găsi greșeli de către P.P. S.S. examinatori, n'am avea de cât să formulăm erata și s'o anexăm la sfârșit, după cum se face și cu alte cărți mari.

În cât așa stă chestiunea cu revizuirea și imprimarea din nou a Bibliei Sf. Sinod

În ceea ce privește comisiunea ce lucrează la această operă, ea s'a descomplectat cu un membru, acum de curând, de oarece P. S. Teofil fiind slab de ochi, a demisionat din săptămâna trecută. Deci eu vă rog acum să alegeți un alt membru, care să ia parte la lucrările comisiunii care există. Această comisiune pe care eu am găsit-o mai redusă cu doi membri din opt, este actualmente compusă din: 1) Primatul ca Președinte; 2) P. S. Meletie Constanțeanu, 3) P. S. Calistrat Bârlădeanu, 4) P. S. Valerian Râmniceanu, 5) P. S. Evghenie Piteșteanu, 6) Cine se va alege în locul vacant.

Dacă îmi dați încă un membru, comisiunea va fi completă așa cum am găsit-o lucrând încă din timpul fostului Mitropolit Atanasie.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Ne comunicați că P. S. Arhiepiscop Teofil a demisionat. Eu regret de aceasta, și așa rugă pe P. S. Teofil să rămână la locul său, pentru că știu că e sârguincios și nu așa ușor s'ar putea înlocui un membru al comisiunii care e deja îndrumat. Căci în adevăr la așa sarcină e un fel de îndrumare. Și eu așa rugă pe P. S. Arhiepiscop Teofil să primească de a fi și mai departe membru al acestei comisiuni.

Cu acest prilej, așa rugă Biuroul să dea o satisfacție membrilor Sf. Sinod de a le trimite și lor colile tipărite până azi din Biblie.

Noi toți avem dreptul de a ceti lucrările acestea tipărite, ci nu numai comisiunea. Și ca chestiune de atențiune, căci și noi avem dreptul de a ști cum se tipărește Biblia, ca să ne putem rosti și noi asupra ultimei redacțiuni a textului biblie.—Dacă avem acest drept, atunci dați-ne cel puțin puțința să cetim.

I. P. S. Mitropolit Primat. Se vor da la toți.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Da, să se dea, căci cât timp am fost **prezidentul Sinodului**, așa am procedat.

Am dispus a se trimite colile tipărite la toți membrii să citească.

P. S. Arh. Meletie Constanțeanu. A rămas să se termine și să se dea.

P. S. Arhiereu Teofil Ploeșteanu. I. P. S. Stăpâne, numai vreo două cuvinte voi spune, ca să pot răspunde I. P. S. Mitropolit al Moldovei

I. P. S. Stăpâne, eu n'am demisionat din comisiune așa în zadar, ci consultându-mi puterile mele fizice și văzând că sunt cam slab în ceea ce privește vederea. Mi s'a recomandat să am odihna ochilor pentru cât-va timp. Dar aceasta nu înseamnă că n'am să iau parte pentru totdeauna la lucrările comisiunii.

Voiu lua parte atunci când voi fi în stare să fac aceasta. Inșă așa cum sunt astăzi, m'am temut de responsabilitatea cea mare de conștiință, ca nu cumva să se treacă din cauza slăbiciunii mele vreu cuvânt nepotrivit.

Aceasta am avut de zis. Și cu această ocazie mulțumesc cu a-dânc respect Sf. Sinod pentru cinstea ce mi-a făcut să mă numească în comisiune.

Tot asemenea mulțumesc și I. P. S. Mitropolit Primat și I. P. S. Mitropolit al Moldovei pentru bunavointă ce o au de a mi da încredere înainte.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Deci dar colaborați și mai departe în comisia biblică.

I. P. S. Mitropolitul Primat Președinte. Așa în cât chestiunea aceasta este regulată.—Cât privește revizuirea cărții de Te-Deum și de sfințire a bisericilor, sunt de părere să meargă în revizuirea comisiunii de cărți de ritual.

P. S. Arhiereu Meletie Constanțeanu. I. P. S. Stăpâne, cărțile de Te-Deum și de sfințire a bisericilor trebuiesc revizuite, pentru că nu este un anume original, cărțile de ritual care sunt deja revizuite nu mai au nevoie de o nouă revizuire pentru că la tipărirea lor s'a avut în vedere cărțile de Neamț, care au trecut pe dinaintea ochilor noștri, ai tuturor. Nu știu să fie cineva aci, cari să nu le fi cetit. Cât privește cuvântul din Euhologiu la rugăciunea de deslegare, eu aș crede ca să nu mai facem discuție asupra punctului acestuia, rămânând ca la o nouă edițiune comisiunea să aibă în vedere a introduce textul astfel: cel ce ai dat această putere sfinților tăi Ucenici și Apostoli ca să dea iertare de păcate și ai zis.., asemenea și la a doua rugăciune de dezlegare să se introducă cuvintele: Cea ce după învierea ta cea de a treia zi ai dat sfinților tăi Ucenici și Apostoli cheile împărăției cerurilor.

Noi ne-am ținut întocmai de cărțile de Neamț, cari sunt foarte bune ca limbă.

P. S. Arhiereu Anlim Botoșeneanu. Dar nu ca construcție de fraze.

P. S. Arh. Meletie Constanțeanu. Nu cred să fie nevoie să se schimbe vre-o frază, căci le-am cetit de multe ori.

Frumoasă limbă românească găsim în cărțile de Neamț și cele dela Buzău, din timpul lui Chezarie. În cât eu aş rugă, ca aceasta să nu se schimbe, căci cunosc și podoaba și frumusețea frazei și valoarea întregii producțiuni.

De aceea Sf. Sinod a avut în vedere pe cele de Neamț și noi ne-am ținut identic de ele, în cât nu cred să se fi strecurat vre-o eroare la retipărire.

În cât sunt de părere, că pe acestea să le lăsăm așa, iar pe celea de Te Deum și de sfințire a bisericilor să le revizuim, pentru că pentru ele nu avem original.

I. P. S. Mitropolitul Primat, Președinte. Sunt de părere ca tot comisiunea însărcinată cu revizuirea cărților de ritual și pentru tipografie și revistă să revadă și aceste două cărți: De Te Deum și de Sfințirea bisericilor, căci în adevăr trebuiesc revăzute, și să aducă apoi aci textul ca să'l revedem cu toții. Și în urmă se va da binecuvântarea pentru tipărit.

Se pune la vot această propunere și se admite.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Cer cuvântul în chestie personală.

I. P. S. Mitropolitul Primat, Președinte. Aveți cuvântul.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Nu ma unesc cu părerea P. S. Sale în privința întrebunțării edițiunilor de Neamț, în care s'a strecurat învățătura cu prerogativa lui Petru de a fi socotit ca vohvnicul apostolilor. Această întâetate n'a avut-o.

Vă declar că dacă se va continua a se tipări cărți în spiritul acesta eu nu le primesc.

Și eu știu cum s'a strecurat în ediția de Neamț și alte ediții, că Sf. Apostol Petru ar fi avut o întâetate asupra tovarășilor lui de Apostolat, precum susțin teologii papistași.

Traducerea făcându-se din slavonește și în acele cărți strecurându-se această învățătură dorită și susținută de papistași, lesne s'au introdus și în traducerea românească tipărită în Monastirea Neamțu.

Ceeace s'a putut face atunci din necunoștință nu poate a se susține azi, sub motivul că nu se poate schimba.

Această greșală nu se mai poate continua ca să se strecoare în cărțile noastre bisericești.

I. P. S. Mitropolitul Primat, Președinte. Țin să dau oarecare lămuriri.

Cărțile de Neamț s'au luat după scrierile cele mai vechi, după molitvelnicul lui Petru Movilă, după cel dela Râmnic și altele.

Noi știm că cel dintâi molitvelnic, în limba slavonă, l-a făcut Petru Movilă Mitropolitul Kievului, fratele lui Simeon Domnul Moldovei etc., autorul mărturisirei ortodoxe, aprobată de marele Sinod din Iași 1642, admisă fiind aceasta ca carte simbolică pentru credința tuturor bisericilor ortodoxe.

Prin urmare autorul acestui molitvelnic este unul din Mitropoliții cei mai însemnați ai ortodoxiei din trecut.

După această ediție Movileană s'a tipărit o alta la Veneția, în

care se zice, că s'ar fi făcut o mică schimbare la rugăciunile deslegării, care nu ar fi a Mitropolitului Petru Movilă.

Această ediție, tipărită la Veneția, se zice că eră imprimată absolut în aceeași formă și cu aceleași caractere de tipar ca aceea a lui Petru Movilă, pentru a se putea confundă de către necunosători și ea probabil ajungând și în mâna aceluia, care au tipărit vechile cărți românești, poate că se vor fi strecurat în ele și greșeli prin traducere, care ar fi greu de controlat fără de a fi avut față în față adevăratul Molitvelnic al lui Petru Movilă și acel din Veneția dela mijlocul secolului al XVI.

În cât nu putem acuza așa de grav pe zeloșii noștri antecesori cari cu toată buna credință lucrând s'au folosit de cele mai vechi molitvelnice ca acela a lui Popa Ioan de Vinți pe la 1600; idem de cel de Râmnic de pe la 1700, acel dela ambele Mitropolii din Iași și București și altele (slavone chiar).

Sfântul Sinod mai înainte de a tipări ediția sa a dat să se revadă Molitvelnicul de Neamț ca cea mai curată ediție, luat de pe cele vechi și actualul e tipărit precum s'a revăzut de numita Comisiune a Sf. Sinod.

Chestiunea ridicată aci despre verhovnicia Sf. Ap. Petru al căruia titlu pare că se cere a fi înlăturat, eu mă declar că nu pot fi de această părere. Cu toții știm că Sf. Ap. Petru este numit verhovnic chiar de însuși Mântuitorul Hristos, carele după întreita mărturisire, i-au încredințat „chelle împărăției cerurilor“ și l-au declarat de piatra pe care va zidi Biserica sa și altele, potrivit căreia învățatură evangelice Sf. Ap. Petru încă din vechimea cea mai depărtată este numit prin toate cărțile bisericești, cu numele de verhovnic, dupre cum se vede aceasta și din frumoasele stihiri, care din cea mai depărtată vechime se cântă la slujba lui pretutindenea fiind numit „Verhovnicul și căpitenia Apostolilor“ ceea ce nimenea nu ar putea schimbă.

Așa în cât trebuie bine să luăm seama, ca nu cumva din zel greșit, să rupem cu tradiția trecutului, Bis. Ort., luând aminte ca nu din grăbiri prea mari ale cuiva să se strecoare greșeli neertate.

P. S. Episcopul de Huși. I. P. S. Stăpâne, aș voi să răspund două cuvinte P. S. Arhieru Meletie în ceiace privește tipărirea cărților de pe textul de Neamț.

Aceste texte au și ele nevoie de corectări, căci sunt locuri în care se găesc chiar erezii. Așa pot cită din memorie, într'un psalm se spune, că „nu vor învia necredincioșii la judecată“. Va să zică se tăgădueste învierea a unei părți dintre oameni.

În textul original nu este așa. Prin urmare sunt greșeli în cărțile de Neamț și când Sf. Sinod este acela, care tipărește aceste cărți trebuie să se ocupe bine de ele.

Când au ieșit la Neamț, au apărut fără aprobarea Sf. Sinod când însă ies sub egida Sfântului Sinod, trebuie să se facă toate corectările.

P. S. Arh. Meletie Constăneanu. Nu sunt firește în contra pă-

reerei de a se îndreptă părțile nelămurite; însă nu este mai puțin adevărat, că de multe ori par a fi greșeli, pe când ele nu sunt greșeli, ci au numai trebuință de comentarii.

Deci versetul: »Pentru aceasta nu vor învia necredincioșii la judecată, nici păcătoșii în sfatul dreptilor«, la care face aluzie P. S. Episcop de Huși și care este vers. 5 din psalmul I se comentează astfel: Necredincioșii la judecată nu vor avea nici o încredere în fața Judecătorului suprem, și nu vor învia pentru a primi aceiaș judecată pe care o vor primi dreptii, adică la Înviere necredincioșii nu că nu vor învia, ci nu se vor bucura de aceeaș stare de încredere ca dreptii, ci se vor arăta smeriți și pierduți. Care stare a lor va fi mult mai îngrozitoare decât însăși nimicirea.

Alt exemplu: la psalmul 103 vers. 25—26 se zice: »Marea aceasta este mare și largă acolo sunt jigăni cărora nu este număr. Jivini mici cu mari; acolo corăbiile umblă, balaurul acesta pe care l-ai zidit a-l batjocori pe el«.

Comisiunea când a ajuns și a revăzut aceste versete, nu putea schimba textul care l'avem în traducere românească ediția de Neamț; deși versetul dacă îl cităm din original: *Αὐτὴ ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη . . . Ἐκεῖ πλαῖα . . . ὄρακων οὗτος ὃν ἐπλάσας ἐμπάσειν αὐτῷ. . .* ar ieși ca în loc de expresiunea a'l batjocori pre el, să traducem a se desfătă, adică a se bate și a se jucă în mare, căci verbul *ἐμπάσειω* se traduce: mă joc în ceva, de unde cuvântul batjocoresc, a'l batjocori, nu însemnează defăimare, ci tocmai deslătare; deci versetul este foarte bun așa cum a rămas. De altfel toți psalmii și în noua ediție a întregii Biblii, care va apare în curând, au rămas întocmai neschimbați după ediția de Neamț.

De aceea spun, c. trebe să fim cu multă îngrijire, căci ni se pare că sunt greșeli, acolo unde nu sunt, ci numai este nevoie de oarecare comentarii.

Se cere închiderea discuției și se admite.

D. C. G. Disescu Ministrul Cultelor și Instrucțiunii. Prea Sfinți Părinți, vă rog să binevoiți a lua act, că guvernul a confirmat ca Arhiereu pe părintele Șerban, unul dintre cei de-emați prin consensul întregului Sf. Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Cunoscând cu toții cum am ales trei membri pentru un loc vacant de Arhiereu eu regretând defectul ochilor noului candidat și cunoscând stricteța Sfințelor Canoane și a tradiției românești pentru înaintarea la Arhierie, în ce privește hirotonia noului ales întărit prin Decretul Regal de acum anunțat, mă raportează în această chestiune cu totul la aprecierea Sfântului Sinod, care singur va hotărî ce va crede de cuviință.

P. S. Episcop al Hușilor. Înalt Prea Sfinți Stăpâne, noi nu putem face altceva decât să luăm act de faptul că preotul Șerban, unul din cei aleși de noi, a fost confirmat ca Arhiereu de către M. S. Regele.

Nici o discuție în această privință nu-și poate avea locul și nici

un vot nu se mai poate da asupra acestei alegeri, ce a fost făcută mai înainte de Sf. Sinod și pe care M. S. Regele a confirmat-o. În cât, nu rămâne decât să luăm act și să punem la vot hotărârea de hirotomie a preotului Șerban.

Se pune la vot propunerea P. S. Episcop al Hușilor anume, că «Sfântul Sinod este de acord a se face hirotomia preotului Alex. Șerban» și se admite.

DI. C. Disescu Ministru Cultelor. Venim acum la o chestiune de cea mai mare însemnătate, pentru că rar se întâmplă ca țara să treacă prin evenimentele, care a trecut și să sfârșească cu așa izbândă.

Cunoaștem faptele și evenimentele glorioase petrecute preste Dunăre; nu s'au putut—pentru cauze pe care nu le mai reamintesc—aduce la cunoștința puterii legiuitoare, pentru ca să se ratifice tratatul de pace.

Eră însă grabnic, ca soldații noștri și funcționarii trimiși în teritoriul anexat,—pe care-l numim Cadrilater—Noua Dobroge—să nu fie împedicați, din contră să fie ajutați și sluiți în cultul lor.

Și atunci am luat primele măsuri necesare la o epocă când Sf. Sinod nu eră convocat pentru ca totul să fie îndeplinit.

Acum, că Sf. Sinod este convocat, cea dintâi grijă a mea este, ca la prima ședință—căci în ziua de deschidere nu se putea, fiind atunci vorba de regularea birocratică a lucrărilor—să vă aduc la cunoștință acestea și să discutăm, să ne conglăsuim asupra măsurilor de luat.

Chestiunea prezintă oarecare greutate pentru că în acest teritoriu, un mare număr de locuitori,—nu voui zice majoritate necreștini—zic, un mare număr de locuitori sunt creștini ortodoxi.

Însă chipul Bisericii Bulgare din care sunt desprinși creștinii Ortodoxi ai Noului Teritoriu dobrogean a suferit o anumită schimbare, asupra căreia trebuie să ne oprim un moment.

Din nenorocire P. S. Părinți și Biserica, cu tot caracterul ei dumnezeesc se înfățișează din pricina oamenilor, cum se prezintă câteodată o apă limpede, cristalină, venită din cele mai curate straturi, dar care trecând prin degetele omului, în loc ca omul să fie spălat, se murdărește apa.

Poate cuvântul „se murdărește“ este prea tare, în tot cazul se turbură“.

Ei bine, așa s'a întâmplat cu Biserica Bulgară creștină ortodoxă, care în loc, în urma actului dela 1870, să-și meargă starea ei normală, s'a turburat și a adus oarecare turburare în tot trupul lui Hristos, adică în Biserica una, sfântă, sobornicească și apostolică.

N'am să reamintesc trecutul istoric al raporturilor dintre România noastră de altă dată cu bisericile creștine de peste Dunăre și cu Patriarhia sau Biserica Ortodoxă a Răsăritului, căci pe noi, pentru discuția de astăzi, ne interesează epoca dela 1870 încoace.

În urma hatiumului dela 1856 s'a dat libertatea credinței și a Cultului Bulgarilor din Împărăția Otomană.

De fapt Bulgarii au avut și până atunci Biserica lor creștină Ortodoxă propriu zisă și au stat în legătură cu Patriarhia de Constantinopol.

Înainte însă de 1870 a fost acolo aceea criză prin care am trecut și noi, criză pe care o vom numi religioasă-naționalistă.

Atât în școală cât și în Biserică Bulgarii au vrut să sguđuie, și în influența grecești, pe care isbutisem și noi să-l sguđuim, și atunci au organizat mai întâi școala și pe urmă Biserica, cu elemente cât se poate mai naționale, mai bulgare propriu zise.

Însă Bulgarii aveau preoți în afară de fruntariile administrative ale Bulgariei, zic fruntarii administrative, căci în realitate Bulgaria propriu zisă făcea parte din imperiul Otoman, cum făceau parte și celelalte teritorii răslețe pe unde se mai găsesc frați de ai lor. Și cu motivul de influență asupra fraților lor de sânge și credință, Bulgarii și-au întins apoi pretenția de frați și asupra altora, care erau mai mult frați cu noi, cu Sârbii și cu Grecii, ca înglobând bisericește pe acei frați să-i înglobeze și naționalicește, pentru ca la un moment dat, în ziua mântuirii, când va sosi, să poată la un loc formă un singur stat și cât mai puternic.

Plea această idee dela cele mai firești simțăminte, însă nu este mai puțin adevărat, că se punea Biserica în serviciul idealului de stat, în serviciul naționalității.

De aci a început o luptă surdă între elementele bisericești bulgare și elementele bisericești grecești și neapărat, când este luptă, cei din vecinătate, fie din dragoste, fie din speranța folosului pe care îl vor realiza, caută să protejeze pe unii sau pe alții.

Neapărat că Rusia eră interesată să protejeze mișcarea aceasta bulgară.

Rusia însă fiind interesată, guvernul turcesc se simțea slăbit și atunci, cautând să se slăbească atât influența rusească cât și pe cea grecească, guvernul Otoman a grăbit deslegarea conflictului în folosul Bulgarilor. Așa că asistăm la un fel de slavism otoman adică la o cotitură a istoriei când Biserica bulgară creștină Ortodoxă e Biserica protejată de elemente cu totul străine de credința ei.

Lucrul nu este de mirat.

De altfel am avut actul dela 1806, când pe răspunderea mea, am spus dela înălțimea tribunei Senatului, că este greu de văzut cum unele obraze bisericești înlocuiesc crucea cu iataganul și cu sabia și se poate ca la păgâni să găsești mai mare protecție decât acolo unde se cade să o găsești.

Fapt este, că Biserica bulgară a fost ajutată în contra Bisericii grecești de către însuși statul turcesc, care prin actul dela 1870 a creat în rivalitate surdă cu Patriarhia din Constantinopol un mare cerc bisericesc bulgar.

Cercul cel nou bisericesc, desemnat prin cuvântul de „Exarhatul bulgar“ cuprinde în sine un organism bisericesc compus din Episcopi, Mitropoliți și Sinod.

Vedeți că în realitate nu se ese din cercul de organizație propriu zis ortodoxă.

Ceva mai mult, s'a recunoscut o pozițiune de superioritate Patriarhiei și s'a adăogat chiar, că sf. Mir nu se poate lua decât de la Patriarhie.

Cu toate acestea Patriarhia nu a fost mulțumită și cred, că nu a fost mulțumită, nu atât din punct de vedere bisericesc, cât din punct de vedere național și politic. Și nu a vrut să recunoască acest act din 1870 care, după mine—și veți avea toată bunăvoința și indulgența pentru un om, care este străin de organismul bisericesc,—nu eră decât proclamarea Autocefaliei Bisericii bulgare.

Această Autocefalie însă a fost considerată la Patriarhia din Constantinopol ca un act de agresiune în contra Bisericii „una sfântă, sobornicească și apostolică“, pe când în realitate nu eră decât un act în contra elementelor și dominației grecești.

Rezultatul a fost, că Patriarhul nu a vrut să recunoască așezământul nou al Bisericii Bulgare și ceva mai mult—și poate că a mers prea departe—a declarat Biserica bulgară schismatică.

Dar nu este mai puțin adevărat, că Bulgarii—cum spunea într'o discuție intimă P. S. Episcop al Hușilor—sunt omodoxi. Sunt omodoxi ca credință, ca dogmă, dar este nediscutabil, că este ceva organic, care este deosebit.

Și acum se pune chestiunea: anexându-se acest teritoriu—pentru că noi avem art. din Constituție, căruia i se subordonează toată acțiunea pe care Sf. Sinod o are, în limitele celor pământetești, căci în ceea ce privește partea despre cer, a celor nevăzute, Constituția față cu Sf. Sinod este inexistentă. Ce facem noi? Cum primim cultul și Biserica bulgară cu organizația cea din noul teritoriu Dobrogean.

La prima vedere—după mine s'ar părea, că trebuie lăsate Biserica și Cultul de acolo, așa cum există ele acum.

Pentru ce?

Pentru că la noi în țară necreștinii și creștinii cari nu sunt ortodoxi, ca de pildă: papistașii, protestanții sunt în afară de o acțiune propriu zisă a legiuirilor noastre bisericești, afară numai de cazul când ar turbură ordinea publică prin prozelitism sau altfel. sau când sub forma propagandei religioase, ar combate organizația de stat, de ex. combătând serviciul militar.

În colo noi nu ne amestecăm.

Mahometanul, evreul, catolicul, protestantul, americanul—dacă cumva începe să triumfe și la noi organizația de o biserică americană ca adventismul, poate să creadă absolut ce voesc în sufletul lor, iar cultul, organizația bisericii, pot să o facă cum vor, întru cât ordinea publică nu este atinsă.

Și atunci ar putea zice fostul bulgar devenit român ca naționalitate de stat:

Apoi noi credința o avem cum o aveți, iar în ce privește organizația bisericească, vom da noi bani și vom face bisericile noastre

aşa cum înţelegem să le avem, căci dacă sunteţi aşă de buni cu mahometanii, cu evreii şi creştinii eterodoxi, de ce n'aţi fi şi faţă cu noi?

Dar o asemenea părere nu cred, că poate sta în picioare.

Şi iacă de ce n'ar putea sta în picioare.

Pentru că, după cum am arătat la început—şi din aceeaşi cauză am vrut să fac mica expunere istorică, pe care am făcut-o—schimbarea organizaţiei lor bisericeşti este făcută în scop politic şi naţionalist şi prin urmare ar putea să devină agresivă faţă cu noi. Şi atunci trebuie să luăm măsurile noastre de apărare.

Însă se prezintă aci mare greutate. Este uşor să zici: Să luăm măsurile, pe care le credem mai nemerite pentru organizaţia bisericii acolo, dar cum le iei?

Pentru că la rândul nostru avem şi noi durerile noastre în cele bisericeşti şi naţionale şi nu ne-ar conveni de ex. ca în statele vecine cu noi, să vedem guvernele vecine intrând în bisericile noastre româneşti, să spună: vrem să împedim organizaţia bisericii şi exercitarea cultului aşă cum le aveţi. De aceea trebuie să ştim în măsurile ce vom lua să fim echitabili cu noii noştri români.

Ca măsuri de echitate eu sunt de părere să nu se alunge din bisericile Bulgare ale noului teritoriu dobrogean nici clerul şi nici limba bulgară.

Nu cred că este creştinesc lucru şi logic să ai două morale şi două măsuri, ci din potrivă trebuie să te supui şi cuvintelor: ce ţie nu-ţi place altuia nu face, aşă că nu poţi cere dincolo libertate, iar la tine acasă să nu o acorzi!

Cu atât mai mult cu cât noi Românii ne mai interesăm şi pentru bisericile, cari nu sunt pe teritoriul românesc şi voim ca rugăciunea să se facă în limba română. Şi atunci înţelegeţi gingăşia şi greutatea chestiunii.

Le vom lăsa liniştea? Le vom lăsa Exarhatul? Exarhul va avea el dreptul să numească preoţii, sau noi?

I. P. S. Mitropolitul Primat. Greu lucrul acesta

D-I C. Dissescu Ministrul Cultelor. Mă rog eu nu fac decât să desfăşor chestiunile.

În ceea ce priveşte limba le-o vom lăsa-o aşă cum o au; iar în ce priveşte organizaţia canonică şi disciplinară le-o vom supune pe a noastră, aceasta fiind o chestiune şi de doctrină bisericească şi de control de stat.

Şi controlul de stat este obligatoriu mai ales în cazul bisericii bulgare din cadrilater, pentru motivul că această biserică nu este cosmopolită, cum sunt bunăoară ereziile creştine, ca adventismul etc., ci e în primul rând o biserică naţională, care dedându-se la prozelitism printre românii de sânge şi de limbă îi va converti la bulgarism şi la slavizare, ceea ce nu poate fi îngăduit cu nici un preţ.

Prin urmare voesc controlul şi voi zice: eu în ţară la mine am

o biserică de stat, în care vor intra și creștinii bulgari din noul teritoriu dobrogean, pentru că și ei sunt creștini ortodoxi ca și credincioșii de neam românesc ai acestei Biserici de stat a Regatului.

Cred că în privința acestei idei suntem bine lămurii. Este o idee clară, bine lămurită:

Biserica de stat în cadrilater, este Biserica de Stat, care este și în țara noastră, pentru că între credința uneia și a celeilalte nu este eterodoxie.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Omodoxă.

D-l C. Dissescu Ministrul Cultelor. Ceea ce le deosebete este partea de organizație a lor. Prin actul dela 1872, însă, care nu este decât un act de autocefalie, Bulgarii recunosc că credința nu și-o schimbă.

Va să zică: Biserica este aceeași; și dacă biserica este aceeași este Biserica de stat, pentru că eu plătesc, eu am dreptul să numesc pe preot acolo.

Cât pentru mine, chestia care se părea așa de grea, cu aceste două formule îmi pare că este pe deantregul rezolvată și salvată.

Va să zică, suntem înțeleși.

Vom avea acolo o biserică de stat, pe care o vom plăti noi; și preoții aceia îi vom verifica, ca să le vedem numirile. În ceea ce privește limba, nu cred că este drept, mai cu seamă acum la început, să le impui limba românească, precum nici în școli n'am crezut că este bine, să pui pe băieții de 15—16 ani să învețe cosmografia în românește.

Pe aceste baze cred că trebuiesc regulate raporturile bisericești din Cadrilater. Însă acest lucru nu se poate face acum, căci trebuie admisă mai întâiu anxietatea.

Această chestiune nu poate veni în Parlament decât prin Decembrie—Ianuarie, în cât până atunci putem să ne folosim de timp spre a o discuta.

Ce facem însă până atunci?

Până atunci sunt de părere, că trebuie să organizăm un provizorat, dar nu acela pe care l-am făcut eu, căci eu nu am făcut aproape nimic; eu am căutat numai să fac așa ca să nu rămână oamenii fără a avea puțința de a-și face rugăciunile și de a-și satisface trebuințele lor religioase.

Și m'am gândit că ce s'a făcut în trecut, de pildă când cu luarea Dobrogei s'ar mai puțin face și acum, încuviințând însă să desăvârșim mai bine lucrurile și să numesc acolo un delegat al Sf. Sinod.

Când vom lua măsurile definitive, vom vedea de va trebui să facem acolo un episcopat deosebit sau nu?

Eu cred că da.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Da.

I. P. S. Mitropolitul Primat. Nu.

D-l C. Dissescu Ministrul Cultelor. Însă eu cred că ar fi bine să fie un episcopat al Dorostorului—dacă se va numi așa cu re-

ședința episcopală la Constanța, vechea Tomis, unde după cât știu, la 325 s'a ținut un Sinod. . .

P. S. Episcopul Calist. Episcopul Teofil de acolo a luat parte la Sinod, dar nu a fost acolo Sinod.

D-l C. Dissescu Ministrul Cultelor. Eu cred că în Tomis a fost un Sinod!

P. S. Nifon episcopul Dunărei de jos. Un episcop de acolo a luat parte la Sinodul din 325.

D-l C. Dissescu Ministrul Cultelor. Mi se pare că a existat acolo un episcopat.

P. S. Episcopul Dunărei de Jos. A existat Episcopat, dar nu s'a ținut Sinod acolo.

D-l Ministru al Cultelor. Al doilea Sinod ecumenic.

P. S. Episcop Calist. La Episcopatul de Tomis a existat Episcopul Teofil—și-l găsim și pe Ulfila—care a luat parte la Sinodul dela Niceia la 325, în numele Goților.

D-l Ministru al Cultelor. În sfârșit, lucrul acesta nu interesează acum, vom discuta pe urmă. Dar este o chestiune: trebuie să se înființeze un Episcopat?

1. *P. S. Mitropolitul Primat,* este în contra. Vom discuta chestiunea aceasta mai târziu. Dar fie că va fi, fie că nu va fi, trebuie să facem până atunci catagrafia chestiunilor de care să ne ocupăm.

Ne vom ocupa de personalul bisericesc, de verificarea titlurilor de studii, de hirotonie, de numirile și transferările ce pot avea loc, de situația, pământul ce are, de numărul bisericilor, de înzestrarea bisericilor—cum este și trebuie făcută—de numărul parohiilor, de epitropii, de izvoarele de avuție, cari sunt acolo.

Vedeți că din norocire caracterele organizării de acolo sunt cam ca la noi și mă tem, că atunci când s'a făcut legea de organizare a Consistoriului, s'a avut în vedere Consistoriile de acolo.

În cât deocamdată vă rog să'mi spuneți dacă încuviințați un delegat pentru Cadrilater.

După ce veți încuviința, fiind-că numirea trebuie să se facă de guvern, voi căuta să numesc un Arhiereu, pentru că trebuie să se facă hirotonii, și mi se pare că altcineva decât un Arhiereu nu poate fi.

Și trebuie să ne dăm seama că vieța este grea acolo, că teritoriul are mare întindere și nu este organizat ca la noi și deci trebuie, când te gândești să te stabilești să ai tot ce trebuie.

Este limba, care face multă greutate. O singură persoană nu este de ajuns. În acelaș timp trebuie o unitate de acțiune.

De aceia cred, ca să numesc un singur Arhiereu și să'i dau un ajutor. . .

O voce. Un civil.

D-l Ministru al Cultelor. Aceasta este secundar, principalul este să avem Arhiereul.

Și acest ajutor trebuie să știe limba bulgară, pentru că mi se pare că nimeni de aci nu știe limba bulgară.

Voi căuta ca ajutorul să fie un obraz bisericesc, sau un civil care să știe limba bulgară.

Nu vreau să aduc în discuție nume, căci imediat se naște discuții.

De altminteră numirea aceasta o facem noi, iar Sf. Sinod îi este indiferent, de oarece declarăm că va fi un membru al Sf. Sinod.

Voi căuta să fie în cele mai bune condițiuni. Trebuie să fie o persoană foarte activă și să facem lucrurile așa încât să nu se simtă lip-a sa de aci, ca să se ducă fără ca atribuțiunile și activitatea de aci să sufere.

Încât discuțiunea va începe—nu astăzi, căci este târziu și nu se va putea termina—și voi fi fericit să mă lămurii. Veți fixa o zi când să discutați asupra acestei chestiuni, a numirii unui delegat pentru Cadrilater, asistat de o persoană care să știe limba bulgară și în legătură cu propunerea. aceasta, vom spune și care sunt atribuțiunile ce i se vor da.

Ședința se ridică la ora 12 $\frac{1}{2}$ p. m. anunțându-se cea viitoare pentru Miercuri 16 Oct. ora 9 a. m.

Președinte, † *Konon Mitropolit Primat*

Secretar, † *Nifon Episcop al Dunărei de jos*

Ședința dela 17 Octombrie 1913.

Ședința se deschide la ora 9 $\frac{1}{2}$ a. m. sub președinția I. P. S. Mitropolit Primat D. D. Konon.

Se citește apelul nominal. Prezenți 13; în concediu 2 P.P. SS. Membri.

Se citește sumarul ședinței precedente și se aprobă.

P. S. Sofronie, Episcopul Râmnicului Nouului Severin, cere concediu pentru zilele de Vineri și Sâmbătă și se aprobă.

P. S. Nifon Episcopul Dunărei de jos. *P. S. Evghenie Piteșteanu* având îndatoriri religioase vă roagă a-i acorda concediu pentru ziua de astăzi.—Se pune la vot această cerere și se aprobă.

Se citesc dela birou următoarele comunicări:

Adresele Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei cu care înaintează dosarele cu actele privitoare la cererea de tundere în monahism a fraților: Ilie Ioniță Toma, Lazăr Stănescu, Iancu Georgescu, Gheorghe Mitu și Marin Culea din *M-rea Cernica*; și a surorilor Catrina I. I. Covrig, Eufrosina I. Carabelea, Maria C. Chivăran, Elena R. Pălășeanu și Gherghina Pușcă din *M-rea Suzana* și a surorilor Maria Ionescu, Elena I. Popică și Eufrosina Ilescu din

M-rea Țigănești, Eufrosina Niță Pușpan, Ioana Pr. D. Popescu și Sia N. Anghelescu din *M-rea Vișorâta*.

Raportul Comisiunii Consistoriului Superior relativ la tabla de materii a colecțiunii de legi, regulamente, decizii etc, privitoare la biserică, adunate de D-l Chiru Costescu, defensor ecleziastic trimisă de Onor. Administr. a Cassei Bisericii.

Acestea se trimit la Comisiunea de petițiuni.

P. S. Episcopul Râmnicului Noului Severin citește următorul raport al Comisiunii de petițiuni privitor la cererea de tunderea în monahism:

Înalt Prea Sfințite Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni a Sfântului Sinod s'au primit dosarele No. 41/910 al Sfintei Mitropolii a Ungro-Vlahiei; 120/912 al Sf. Mitropolii Moldovei și Sucevei, și 24/913 al Sfintei Episcopii de Huși, cu care se înaintează actele pentru tunderea în monahism ale fraților: 1) Vâlcu Stoicu din *Sf. M-re Cernica*, 2) Vasile Constantin Muraru din *Sf. M-re Goroveni* și 3) Iconomul Dimitrie Lascăr, ascultător în *Sf. M-re Dobrovățul*, mijlocind numitele chiriarii aprobarea pentru a fi tunși în schima monahală.

Comisiunea, din examinarea actelor aflate la 'arătatele dosare, ale numiților frați, văzând că sunt îndeplinite toate formalitățile cerute de regulamentul Sfântului Sinod relativ la tunderea în schima monahală, este de părere să se aprbe tunderea în monahism a numiților frați, și supune cazul la chibzuința Sfântului Sinod spre cele de cădere.

Raportor, † *Sofronie al Râmnicului.*
 † *Nicodem al Hușilor.*
 † *Teodosie al Romanului.*

Punându-se la vot concluziunea raportului se aprobă.

P. S. Arh. Valerian Râmriceanu citește următorul raport al comisiunii pentru revizuirea cărților de ritual privitor la cererea Societăței „Acoperemântul Maicei Domnului“ de a-i se încuviința să tipărească un Acatist:

Înalt Prea Sfințite Stăpâne

Această comisiune luând în observație suplica ce i s'a recomandat, venită din partea Directoarei Societăței Monahicești: „Acoperemântul Maicei Domnului și a Leagănului Sf. Ecaterina“ însoțită de o broșură ce cuprinde Acatistul Acoperemântului Prea Sfintei Născătoare de Dumnezeu, tradus din limba Rusească de reposatul Episcop Melhisedec, cu cerere de a se revizui și da autorizare de imprimare în profitul societăței citate.

Comisiunea constată, că cartea citată este imprimată întâia oară la 1887 cu litere cirile; ea s'a distribuit credincioșilor în timpul ră-

posatului Episcop, și acum fiind proprietate a fundațiunii Episc. Melhisedec din Roman, Epitropia acelei fundațiuni, observând noua instituțiune a Seminarului de maice sub numirea Acoperământul Maicei Domnului, instituție recunoscută prin lege cu drepturi juridice și morale, a hărăzit broșura acestei Instituții, întru amintirea traducătorului ei cu drept a se folosi din imprimarea ei, numai citata instituție monahicească.

Suplicanta mai cere ca tipografia Cărților bisericești să tipărească cartea cu cheltuiala Cassei Bisericii, fiindcă instituția Acoperământul Maicei Domnului, fiind la începutul înființării ei, n'are mijloace pentru această cheltuială, dorind a se imprima într'un număr cât de mare, fiindcă din vânzarea ei se speră a avea instituția un profit care ar ajuta la întreținerea ei.

Comisiunea observând că cuprinderea textului este cu totul îndobit cu limba cea mai curată a Bisericii, fără nici un amestec de cuvinte și fraze moderne, găsește că se poate imprima întocmai cu litere latine străbune.

Pentru cererea de imprimare gratuit, iarăș crede că Cassa Bisericii poate face această ofrandă noii instituții, fiind datoare ea, a ajuta întreprinderi religioase și morale.

Cât privește numărul broșurilor de imprimat, crede comisiunea că acum deodată ar fi de ajuns zece mii de exemplare.

Acestea cu respect se supun Sf. Sinod spre a decide cele ce va găsi de cuviință.

Raportor, † *Ar. Valerian.*

Membrii Comisiunei, † *Meletie.*

Punându-se la vot concluziunea raportului, se aprobă.

P. S Arhieru Antim Boloșeneanu citește următorul raport al Comisiunei pentru cărțile didactice de religie privitor la manuscrisul intitulat : „Părintească sfătuire“, înaintată de Preotul Barbu Cristescu din comuna Gubancea, jud. Dolj.

Inall Prea Sfințile Stăpâne,

La această comisiune s'a primit suplica Preotului Barbu Cristescu din comuna Gubancea, jud. Dolj, însoțită de un manuscris în 45 pagini, intitulat „Părintească Sfătuire“. Luând în deapropae cercetare acest manuscris, am constatat că el cuprinde, fără o anumită ordine, o înșirare de mai multe sfaturi morale adresate credincioșilor, insistându-se în deosebi asupra păcatelor capitale.— Autorul comite greșala vădită că mai toate pasagiile din Sf. Scriptură le citează în mod ciuntit.

Comisiunea este de părere că manuscrisul să se înapoaze autorului căruia să i să pună în vedere, că dacă are dorința de a imprima broșuri cu sfaturi morale pentru poporeniile săi, este bine să se adreseze Chiriarului său respectiv, care poate să-i dea bine

cuvântare pentru acest lucru, conformându-se bine înțeles, numitul preot învățăturei Sf. noastre Biserici.

Primiți, Vă rugăm Înalt Prea Sfințite Stăpâne, încredințarea deosebitului nostru respect și devotament.

Raportor, † *Antim Botoșeneanu*
 † *Teofil M. Ploeșteanu*
 † *Vartolomeu Bacaoanul*

Punându-se la vot concluziunea raportului se aprobă.

Acelaș P. S. Raportor citește următorul raport privitor la adresa P. S. Episcop al Dunărei de jos, prin care se înaintează broșura cu anecdote populare a lui Hristu D. Goiciu:

Înalt Prea Sfințite Stăpâne,

La Comisiunea Sf. Sinod pentru cercetarea cărților didactice și religioase, s'a trimis adresa P. S. Episcop al Dunărei de jos No. 563/913, însoțită de raportul No. 247/913 al Protoer. Jud. Tulcea și de o broșură intitulată, „Anecdote populare“, publicată de un oarecare Hristu D. Goiciu.

Citind menționata broșură, ne-am încredințat că într'adevăr într'însa se persiflează în chip îndrăzneț tot ce are poporul nostru mai scump, credința creștinească.

Este dureros lucru, ca pe lângă cei streini de neam și de credință, se găsesc și din fiii neamului cari săși permită a batjocori fără rușine credința sfântă și datinele noastre strămoșești.

Avându-se în vedere, că în timpul de lașă, au năpădit și în poporul dela țară o mulțime de broșuri cu cuprins antireligios, imoral, socialist și antinațional, ne permitem respectos a ruga pe Sf. Sinod, ca pe deoparte să mijlocească pe lângă autoritățile în drept pentru înlăturarea unor asemenea publicațiuni tendențioase, iar pe de alta prin P.P. S.S. Chiriarii respectivi să oblige pe preoți ca să sfătuiască pe credincioși să nu citească aceste scrieri rătăcite și să le dea în schimb cărți cu cuprins edificator.

Acestea având a Vă supune la cunoștință, Vă rugăm să bine-voști a primi încredințarea adâncului nostru respect și devotament.

Raportor, † *Antim Botoșeneanu*
 † *Teofil M. Ploeșteanu*
 † *Vartolomeu Bacaoanul*

I. P. S. Mitropolitul Primat. Prea Sfințiți Părinți, sunt o mulțime de broșuri în limba românească, tipărite peste hotare, cu cuprins antireligios, cum sunt și cele adventiste, și cari prin rău voitori sunt foarte răspândite în popor.

Când eram Episcop la Huși, am pus să se strângă din aceste broșuri și am ales vre-o 10 adventiste, iar de pe aici mai am cules vre-o 5, în cât am 15 broșuri variate de acest fel, conținând idei vătămătoare Bisericii strămoșești, care ne este religione de

stat, protejată de constituția țării (art. 21 și de Codicele Penal art. 181).

Și m'am gândit ce este de făcut.

Am îndemnat pe protoverii și pe preoți să predice în protiva ideilor vătămătoare, dar văd că tot se răspândesc, căci se împart aproape gratis de către agenții streini.

Și atunci am ajuns la concluziunea aceasta, care unora poate li s'ar părea cam curioasă și anume, că ar trebui să facem o listă de toate cărțile acestea, pe care poporul le consumă citindu-le cu aviditate, ca pe o otravă dulce; căci poporul este dornic să citească ceva scris mai ușor. În aceste broșuri venite de peste hotarul țării dela o societate din Hamburg și care toate urmăresc idei ce subminează religiunea și Biserica română propagând superstiția și iudaismul, de unde să și pare că Iudeii sunt adevărații lor autori și propagatori, crezând că prin sămănarea indiferențismului religios și anticreștin în poporul nostru își vor putea servi mai ușor pretențiunile lor. Noi trebuie să fim cu multă luare aminte asupra tendințelor streine și dușmane patriei noastre.

Trebuie deci făcut un fel de index al tuturor broșurilor vătămătoare pe care Sf. Sinod să le desaprobe. Iar nur-croșii preoți teologi să fie invitați a fi mai simțitori la datoria lor și a se pune pe lucru scriind articole sau broșuri corespunzătoare și bine documentate, asupra fiecăreia dintre lucrările adventiste și internaționale.

Această listă odată alcătuită de Sf. Sinod, însoțită de broșuri combatante pe baza Sf. Scripturi și a intereselor Bisericii neamului românesc; să fie împărțită protopopilor, ca ei și preoți parohi să predice în public combaterile lor și să îndemne pe oamenii de la țară (nu destui de pricepători în ale religiei) ca să nu mai citească arătatele broșuri vătămătoare.

Părerea aceasta a mea este mai veche, dar mi-a lipsit mijloacele de apicare cu imprimarele necesare pentru care se cer cheltuieli.

Încât ar trebui să ne slătuim cu toții, ca să găsim un mijloc practic pentru scris combateri și pentru imprimat și răspândit în popor scrieri folositoare, spre a satisface interesele Bisericii și religiei strămoșești, amenințate de streini și cosmopoliți.

P. S. Episcop al Argeșului. Ideia I. P. S. Voastre este ingenioasă. Decât se naște întrebarea putem avea cu noi și bunăvoința D-lui Ministru de interne?

Este adevărat, că broșuri de acestea vin de aiurea, dar eu, anul trecut, am avut mahnirea sufletească să văd o broșură a unui domn învățător dela satul Stroești, jud. Argeș, tipărită cu cheltuiala Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice.

Acest domn învățător, Teodorescu, avusese dela Minister o îndemnizație oarecare, ca să poată cerceta satele din Moldova și Valahia, spre a putea aduna materialul trebuincios pentru alcătuirea broșurii d-sale.

În toată călătoria D-sale—pe care o pune acolo în 160 pagini

nu s'a dus să cerceteze pe nimeni altul decât pe preoți, și i-a găsit: pe unul ocupându-se de vitele lui, pe altul că e prost, pe altul că nu știu ce slăbiciuni are, pe altul că este idiot; mă rog, toți termenii de înjosire ce se pot găsi în limba noastră i-a pus la adresa preoților. Și această carte, după ce a fost scrisă, a fost tipărită cu cheltulala ministerului de Culte și Instrucțiune publică.

I. P. S. Mitropolitul Primat, Președintele. Este foarte trist și ar trebui combătută de către preoții mai învățați.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos. N'a fost cumvă și premiată? Căci este una premiată.

P. S. Episcop al Argeșului. Având în vedere că acest domn învățător se hrănește și cu colacii bisericii, căci eră și cântăreț la biserică l-am dat în judecata consistoriului. Consistoriul, trebuie să o mărturisesc—n'a fost la înălțime, căci l-a suspendat numai pentru un an de zile din slujba de cântăreț bisericesc.

P. S. Episcop al Romanului. Depinde de P. S. Voastră să'l mai puneți în slujbă!

P. S. Episcop al Argeșului. Nu! Căci pentru aceasta s'au făcut Consistoriile.

Știți foarte bine, că în vremurile mai vechi nu existau nici Consistorii, nici decastere, judecata o făcea Episcopul. Și atunci au venit unul și altul și a spus, că lucrul acesta nu este drept și să se înființeze și judecata bisericească adică: preoții să judece pe preoți. Și așa s'au înființat Consistoriul duhovnicesc.

Eu am ajuns, pe lângă broșura învățătorului pe care vi-l citai, să citesc lucruri plastice de tot, la adresa slujbașilor bisericești de toate gradele.

Și nu numai învățătorii scriu așa, dar n'ați auzit P. S. Voastre cum chiar unii profesori literați, poeți, în poeziile lor pe care le pun la dispoziția copiilor de școală, că batjocorăsc pe părinți și pe dascălii de biserică, sub pretext că fac spirit.

Când Dumnezeu i-a înzestrat cu darul de a pune versuri pe hârtie, au început să râdă de biserică, așa cum râdeau Românii altă dată de țigani, când erau robi. Toate anecdotele erau la adresa țiganilor, pentru că erau robi, acum au întors-o, îndreptându-le spre preoți.

În cât rog pe I. P. S. Voastră să se pună în vedere d-lor profesori, moralizatori ai școlărilor, prin școli normale și licee, precum și d-lor învățători, ca în versurile d-lor, să nu se mai atingă de biserică, căci răsând de biserică, își râd de țară.

P. S. Theodosie Episcop al Romanului. I. P. S. Stăpâne, când adineaurea am făcut o mică întrerupere P. S. Callist, n'am avut altă intenție decât să precizez faptul, că legea ne dă nouă Chiriarhilor dreptul de a numi și de a destitui pe cântăreții bisericești. Incât nu are ce căută aci judecata Consistoriului și P. S. Episcop al Argeșului, peste un an nu are decât să nu'l mai pună în slujbă.

P. S. Episcop al Argeșului. N'avem dreptul! Fără procesul ver-

bal al Epitropiei, nici nu pot să'l pun, nici nu pot să'l scot.

P. S. Episcop al Romanului. N'are ce căută aci judecata consistoriului!

P. S. Episcop Callist al Argeşului. Dacă aşă am găsit eu cu cale să'l dau în judacata Consistoriului!

P. S. Nifon Episcop al Dunărei de jos. I. P. S. Stăpâne, fără să mi se ia în nume de rău, că aş măguli, sau mai pe româneşte aş linguşi pe cineva, ideia emisă de I. P. S. Voastră de a se face un catalog cu numele cărţilor şi numărul lor, este foarte bună, căci în adevăr, acele cărţi mai mult strică decât edifică.

În legătură cu aceasta eu aş îndrăzni să rog Sf. Sinod ca în măsura ce va găsi cu cale, paralel cu scoaterea cărţilor acestea din uzul cel puţin al creştinilor, cari ascultă de glasul preotului, să se pună şi un catalog de cărţile ce ar putea să se citească cu folos.

Dacă iei unele, trebuie să pui altele în locul lor.

Încât cred că am şi asentimentul Sf. Sinod.

Eu am cetit o carte tradusă din ruseşte, a P. S. Episcop de Huşi: „Pe urmele lui Christos“ şi alta a unui profesor de istorie: „Ortodoxism şi Creştinism“, admirabilă carte! Dacă s'ar putea tipări şi răspândi peste tot la sate mai cu deosebire, ar face mult bine.

De asemenea o cărticică, pe care am avut onoare să v'o prezint: „Patriarhii Vechiului Testament“ al cărui autor se crede a fi Chateaubriand.

În această carte se vede ca într'un izvor limpede şi curat o galerie de tablouri, unde sunt reprezentate: mila, cumpătatea, dreptatea, bunătaea.

Asemenea cărţi socotesc că ar fi bine să fie răspândite.

Şi de aceea aş rugă comisiunea, care se va numi pentru catalogarea cărţilor ce nu sunt bune de cetit de către adevăraţii creştini, ca, în acelaş timp, să dea şi titlurile cărţilor ce se pot ceti cu folos.

Zicea P. S. Callist: „D-l Ministru de Interne, de ne-ar fi favorabil!“

Socotesc că, indiferent de cecece va gândi oricare ministru de pe vremi, noi să ne facem datoria noastră de păstori. Să se comunice aceste liste P. S. Chiriarhi, cari prin organele administrative bisericesti, le vor răspândi preoţilor, cari să îndemne apoi pe adevăraţii creştini ce cărţi să citească şi ce nu.

De ne va dă concursul şi Ministerul de Interne, atât mai bine, dar până atunci noi să ne facem datoria noastră de păstori.

P. S. Arh. Antim Botoşeneanu. I. P. S. Stăpâne, ţin mult să exprim Sf. Sinod bucuria mea sufletească, că raportul comisiunei a provocat o discuţiune atât de palpitantă asupra acestei chestiuni.

I. P. S. Mitropolitul Primat, preşedintele. Acest raport este foarte bine venit!

P. S. Arh. Antim P. Botoşeneanu. În legătură cu cecece a spus P. S. Nifon, Episcop al Dunărei de jos, ţiu să aduc la cunoştinţă Sf. Sinod că, nu de mult, am primit o scrisoare din partea unui

nu s'a dus să cerceteze pe nimeni altul decât pe preoți, și i-a găsit: pe unul ocupându-se de vitele lui, pe altul că e prost, pe altul că nu știu ce slăbiciuni are, pe altul că este idiot; mă rog, toți termenii de înjosire ce se pot găsi în limba noastră i-a pus la adresa preoților. Și această carte, după ce a fost scrisă, a fost tipărită cu cheltulala ministerului de Culte și Instrucțiune publică.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte. Este foarte trist și ar trebui combătută de către preoții mai învățați.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos. N'a fost cumvâ și premiată? Căci este una premiată.

P. S. Episcop al Argeșului. Având în vedere că acest domn învățător se hrănește și cu colacii bisericii, căci eră și cântăreț la biserică l-am dat în judecata consistoriului. Consistoriul, trebuie să o mărturisesc—n'a fost la înălțime, căci l-a suspendat numai pentru un an de zile din slujba de cântăreț bisericesc.

P. S. Episcop al Romanului. Depinde de P. S. Voastră să'l mai puneți în slujbă!

P. S. Episcop al Argeșului. Nu! Căci pentru aceasta s'au făcut Consistoriile.

Știți foarte bine, că în vremurile mai vechi nu existau nici Consistorii, nici decastere, judecata o făcea Episcopul. Și atunci au venit unul și altul și a spus, că lucrul acesta nu este drept și să se înființeze și judecata bisericească adică: preoții să judece pe preoți. Și așa s'au înființat Consistoriul duhovnicesc.

Eu am ajuns, pe lângă broșura învățătorului pe care vi-l citai, să citesc lucruri plastice de tot, la adresa slujbașilor bisericești de toate gradele.

Și nu numai învățătorii scriu așa, dar n'ați auzit P. S. Voastre cum chiar unii profesori literați, poeți, în poeziile lor pe care le pun la dispoziția copiilor de școală, că batjocorăsc pe părinți și pe dascăli de biserică, sub pretext că fac spirit.

Când Dumnezeu i-a înzestrat cu darul de a pune versuri pe hârtie, au început să rădă de biserică, așa cum râdeau Românii altă dată de țigani, când erau robi. Toate anecdotele erau la adresa țiganilor, pentru că erau robi, acum au întors-o, îndreptându-le spre preoți.

In cât rog pe I. P. S. Voastră să se pună în vedere d-lor profesori, moralizatori ai școlărilor, prin școli normale și licee, precum și d-lor învățători, ca în versurile d-lor, să nu se mai atingă de biserică, căci răsând de biserică, își rād de țară.

P. S. Theodosie Episcop al Romanului. I. P. S. Stăpâne, când adineaurea am făcut o mică întrerupere P. S. Callist, n'am avut altă intenție decât să precizez faptul, că legea ne dă nouă Chiriarhilor dreptul de a numi și de a destitui pe cântăreții bisericești. Incât nu are ce căută aci judecata Consistoriului și P. S. Episcop al Argeșului, peste un an nu are decât să nu'l mai pună în slujbă.

P. S. Episcop al Argeșului. N'avem dreptul! Fără procesul ver-

bal al Epitropiei, nici nu pot să'l pun, nici nu pot să'l scot.

P. S. Episcop al Romanului. N'are ce căută aci judecata consistoriului!

P. S. Episcop Callist al Argeşului. Dacă aşă am găsit eu cu cale să'l dau în judecata Consistoriului!

P. S. Nifon Episcop al Dunărei de jos. I. P. S. Stăpâne, fără să mi se ia în nume de rău, că aş măguli, sau mai pe româneşte aş linguşi pe cineva, ideia emisă de I. P. S. Voastră de a se face un catalog cu numele cărţilor şi numărul lor, este foarte bună, căci în adevăr, acele cărţi mai mult strică decât edifică.

În legătură cu acestea eu aş îndrăzni să rog Sf. Sinod ca în măsura ce va găsi cu cale, paralel cu scoaterea cărţilor acestea din uzul cel puţin al creştinilor, cari ascultă de glasul preotului, să se pună şi un catalog de cărţile ce ar putea să se citească cu folos.

Dacă iei unele, trebuie să pui altele în locul lor.

Încât cred că am şi asentimentul Sf. Sinod.

Eu am cetit o carte tradusă din ruseşte, a P. S. Episcop de Huşi: „Pe urmele lui Christos“ şi alta a unui profesor de istorie: „Ortodoxism şi Creştinism“; admirabilă carte! Dacă s'ar putea tipări şi răspândi peste tot la sate mai cu deosebire, ar face mult bine.

De asemenea o cărticică, pe care am avut onoare să v'o prezint: „Patriarhii Vechiului Testament“ al cărui autor se crede a fi Chateaubriand.

În această carte se vede ca într'un izvor limpede şi curat o galerie de tablouri, unde sunt reprezentate: mila, cumpătatea, dreptatea, bunătatea.

Asemenea cărţi socotesc că ar fi bine să fie răspândite.

Şi de aceea aş rugă comisiunea, care se va numi pentru catalogarea cărţilor ce nu sunt bune de cetit de către adevăraţii creştini, ca, în acelaş timp, să dea şi titlurile cărţilor ce se pot ceti cu folos.

Ziceă P. S. Callist: „D-l Ministru de Interne, de ne-ar fi favorabil!“

Socotesc că, indiferent de ceea ce va gândi oricare ministru de pe vremi, noi să ne facem datoria noastră de păstori. Să se comunice aceste liste P. S. Chiriarhi, cari prin organele administrative bisericesti, le vor răspândi preoţilor, cari să îndemne apoi pe adevăraţii creştini ce cărţi să citească şi ce nu.

De ne va da concursul şi Ministerul de Interne, atât mai bine, dar până atunci noi să ne facem datoria noastră de păstori.

P. S. Arh. Antim Botoşeneanu. I. P. S. Stăpâne, ţin mult să exprim Sf. Sinod bucuria mea sufletească, că raportul comisiunei a provocat o discuţiune atât de palpitantă asupra acestei chestiuni.

I. P. S. Mitropolit Primal, preşedinte. Acest raport este foarte bine venit!

P. S. Arh. Antim P. Botoşeneanu. În legătură cu ceea ce a spus P. S. Nifon, Episcop al Dunărei de jos, ţiu să aduc la cunoştinţă Sf. Sinod că, nu de mult, am primit o scrisoare din partea unui

membru al comisiunii însărcinată de Cassa școalelor cu înființarea unei biblioteci ambulante, prin care mă roagă să trimet câte un exemplar din cărțile mele.

M'am dus la Cassa Școalelor și mi s'a spus, în scurte cuvinte, scopul pe care îl urmărește această bibliotecă și că intenția este să se adune pentru această bibliotecă numai cărți cu cuprins religios-moral.

Lucrul acesta m-a bucurat foarte mult și am ținut să-l comunic și Sf. Sinod.

Cum Cassa Școalelor are acest gând frumos, și cum și pe Sf. Sinod îl preocupă această chestiune, aș crede că este bine ca toți P. S. Chiriarihi să dea tot concursul pentru realizarea acestei idei, căci această bibliotecă are să meargă prin toate satele și va fi un mijloc foarte puternic de a se înlătu a cărțile vătămătoare, despre care am reamintit, în foarte scurte cuvinte, în acest raport. Acestea am avut să zic.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Prea Sfințiți Părinți, Vă asigur că și eu sunt animat de dorința pe care văd că o aveți toți. Și eu sunt îngrijorat de răul ce'l semnalăți, precum văd că sunteți toți. Și eu mă gândesc la mijlocul de a împiedică răspândirea în popor a cărților, cari aduc inveninarea sufletelor și răspândesc o atmosferă anarhică pentru ordinea publică și hulește cu dispreț contra bisericii noastre.

În adevăr e lucru grav.

Dar asupra mijloacelor propuse de unii din membri Sf. Sinod, de a împiedică acest curent, nu numai că nu le împărtășesc, adică de a face un tablou de cărți prohibite, dar sunt cu totul contra acestei propuneri.

A ne folosi azi de așa numitul „Index prohibitorum librorum“ titlul care ne aduce aminte măsura care s'a luat de către biserica Romano-Catolică, înainte de epoca reformatărilor, nu numai că n'am opri curentul, dar i-am dà cel mai mare avânt, după cum s'a întâmplat aceasta în Apus în epoca citată.

Nu vă aduceți aminte ce s'a petrecut în biserica catolică? Nu vă aduceți aminte de succesul cel mare al reformatărilor din Sec. XVI, atunci când scaunul papal ca măsură, a introdus așa numitul „Index prohibitorum librorum“ că s'au rețipărit în sute și mii de exemplare toate cărțile scrise împotriva bisericii și clerului papistaș? Căci, ce vreți? așa este făcut omul. Dacă îl oprești dela ceva, caută cât mai curând, să vadă ce e acolo?

În cazul de față va năzui să știe, de ce Sf. Sinod a oprit aceste cărți?

La orice acțiune e și o reacțiune.—Eu n'am citit cartea de care ne-a vorbit P. S. Episcop al Dunărei de jos. N'am văzut-o și sunt încredințat că mii și milioane de Români n'au citit-o. Când o veți trece la index, va fi citită de foarte mulți.

Apoi mai e ceva.—Măsura propusă nu intră în deprinderea bisericii ortodoxe. Ea n'a făcut us de acea măsură.

De sigur trebuie să împedicăm ca cărțile acestea înveninate să intre în mâna poporului ca să fie citite, dar să găsim o altă cale, ca nu cumva, dintr'o dorință de a face un curent favorabil educațiunii poporului nostru, să nu provocăm — nevrând — o cale favorabilă acelor care vor căuta să răspândească și mai mult așa cărți vătămătoare pe care am dori să le oprim.

Altă dată am comunicat Sf. Sinod cum o doamnă dintr'o familie foarte onorată, cultă și foarte evlavioasă, din dorul de a face un serviciu educațiunii poporului românesc, a tipărit cu cheltuiala ei, Noul Testament pe care l-a împărțit la mii de săteni din Moldova.

Advențiștii din București auzind de această faptă a doamnei din Moldova, l'i-a trimis saci cu cărți adventiste, pe care acea doamnă socotindu-le ca cărți bune a dispus să le distribuie prin o menii săi, cu gândul că face un serviciu bun oamenilor, fără să bănuiască, că eră ascunsă o doctrină streină și primejdioasă pe care o luă drept lapte bun pentru vieța creștină!

Vă recunosc grijea de care sunteți stăpâniți, dar sunt absolut sigur, că prin alcătuirea unui tab'ou de cărți prohibite, se va naște mai mult curiozitatea în sufletul cititorilor.

Prin urmare măsura ce propuneți nu numai că nu va servi în bine, dar dimpotrivă, va face să se nască un rău. P. S. Episcop al Argeșului vorbea de o carte tipărită sub auspiciile Ministerului de Culte. Foarte ciudat! și atunci am auzit pe P. S. Nifon al Dunării de jos, zicând: Nu cum-va a fost și premiată? Ce e adevărat?

P. S. Episcop al Dunării de jos. Nu, aceea este o alta.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Despre aceea vorbea P. S. Episcop al Argeșului.

Când acest lucru se va ști în afară de aceia ce au interes să publice acele cărți, nu cumva vor găsi în sprijinul lor și aceia că ministrul țarei, ajută să se tipărească cărți în contra preoților?

Nu este așa că ar fi o notă, care să aducă neliniște sufletească în popor?

Sf. Sinod suveran e în aprecierile lui; însă eu sunt de părere să lăsăm aceste cărți în întunericul în care sunt alcătuite și să lucrăm ca în loc de mii de cărți de acestea cu cuprins veninos, să iasă sute de mii și milioane de cărți scrise la lumină în spiritul creștinesc și românesc și să le împărțim norodului.

I. P. S. Mitropolitul Primat, Președintele. Cine să le scrie, cine să le facă? Și cu ce cheltuială să se publice? Noi neavând fonduri.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Noi să le scrim și noi să le facem. Și vom găsi mijlocul să oprim cărțile rele, prin preoți, în conferințele pastorale și cercurile preoțești pe care le au cu protopopii. — Sf. Sinod e prea sus pus față de niște încercări așa de josnice, cari aduc injurii preoțimei.

Cred că pe calea instrucțiunilor date de noi, putem a oprî răspândirea acestor cărți.

I. P. S. Mitropolitul Primat. Nu eșim tot acolo!

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Nu va fi o decizie eșită din Sf. Sinod, în care să se zică: iată ce cărți a oprit Sf. Sinod.

Am adus exemplul din istorie. Vreți să vă serviți despre efectele lui, bine; de nu, faceți ce poștiți! Dar să se știe că eu nu împărtășesc această părere. Să înmulțim cărțile de cuprins religios și moral și să le răspândim în popor prin ai noștri preoți și ei să vegheze și să propoveduiască adevărul creștin.

Noi avem o societate, care a contractat cu Cassa Bisericii pentru tipărirea și răspândirea unor asemenea cărți, de ce n'am căutat să răspândim cărți frumoase de cetit, cum sunt acelea a P. S. Episcop de Huși și altele, pe care le vom putea răspândi fără multă vorbă.

De ce n'am pune la dispoziția fiecărui preot să vândă cărți de acestea pe un preț foarte mic.

Eu am făcut un pas în felul acesta pentru oștire.

Să nu'mi fie a mă lăuda, căci ceea ce am făcut nu sunt decât fapte ce am săvârșit din convingerea ce am de împlinirea datorii mele.

Una din principalele datorii o socot și față de pregătirea sufletească a oștirii, din partea noastră.

Pe temeiul acestei convingeri m'am hotărit ca jurământul ostășesc în anul trecut de către recruții Corp. IV, să se depună înaintea mea.

Faptul acesta, foarte impunător și foarte mareț, s'a săvârșit în marea Catedrală din Iași. Măreția lui a avut mare resunet nu numai în sufletele ostașilor, dar și a șefilor lor și a tuturor celor de față. Între alte povești și sfaturi ce am dat ostașilor a fost și acelea ca să cetească numai acele cărți care sunt recomandate de preoții lor și de șefii lor. Și știți de ce am făcut aceasta? Pentru că aflasem că pătrunsese cărți adventiste, care au învățături în contra serviciului armatei. Nu târziu, spre marea mea satisfacțiune sufletească, mi s'a spus că sfatul meu a prins rădăcini în sufletele ostașilor, căci să văd multe roade bune.

Dacă aș fi luat o altă măsură, cred că roadele nu erau să fie aceleași.

Prin urmare rămâne ca Sf. Sinod să binevoiască a reflecta, dacă n'ar fi mai bine să căutăm să răspândim prin preoți cărți de acestă cu caracter religios-moral și educativ și să nu publicăm un tablou de cărți prohibite, căci atunci se va arăta curiozitatea și vor fi și mai mult citite. Am zis.

P. S. Arh. Antim Botoșeneanu. I. P. S. Stăpâne, departe de a înțința Sf. Sinod indexul sau cenzura dela Catolici, despre care ne vorbea I. P. S. Mitropolit al Moldovei, singurul mijloc prin care s'ar realiza această dorință, este acesta: ca preoții să fie obligați de către Chiriarhii respectivi, ca neconțenit, să arate poporului credincios care sunt cărțile vătămătoare de suflet—și preotul să aibă o asemenea listă—iar în locul lor să recomande, și chiar el să dea, cărți folositoare sufletului.

Slavă Domnului toți avem un număr bunicele de astfel de cărți.

Eu am muncit și muncesc în sensul acesta de a da la lumină cărți folositoare și nu mă vaet decât de mijloacele de a le tipări și răspândi, căci îmi cam lipsesc asemenea mijloace.

Prin urmare, lucrul acesta să se facă de preoți, fiecare în enoria lui, sfătuiră pe credincioși să nu cetească anumite cărți, pe care le știe că sunt pe acea listă.

Eu am făcut lucrul acesta. Pe când eram paroh, ducându-mă într-o familie, am văzut că stăpâna casei avea o carte: Vieța lui Iisus de Renan; i-am spus gazdei, ce cuprindeă această carte și fiind o bună creștină, a aruncat-o în foc imediat. Căci sunt mulți care se înșeală de aceste titluri pompoase și cumpără asemenea cărți, crezând că au să găsească într'însele lucruri folositoare pentru suflet.

De aceea, pentru că din cauza neștiinței omul se înșeală, preotul este dator să prevină pe credincioși asupra acestor cărți.

— Se cere închiderea discuției și se primește.

— Se pun la vot concluziile raportului și se primește.

P. S. Arh. Antim Boloșeanu, citește următorul raport privitor la lucrarea «Morala Creștină» a d-lui D. Stănescu:

Inalt Prea Sfințite Stăpâne,

Comisiunea pentru cercetarea cărților didactice are deosebitul respect să supună la cunoștința Sf. Sinod, că d-l profesor Demetru Stănescu a luat osteneala pentru îndreptarea întru totul a manuscrisului d-sale: «Morala Creștină, în sensul arătat de această Comisiune în referatul ei anterior acestuia.

Ca atari, comisiunea roagă pe Sf. Sinod să binevoiască a-i da numitei cărți convenita aprobare.

Suntem ai Inalt Prea Sfinției Voastre prea plecați servi în Domnul.

Raportor, † *Vartolomeu Bacaoanul*, † *Teofil M. Ploșteanu*,
† *Antim P. Boloșeanu*.

I. P. S. Mitropolitul Primat, Președinte. Țiu să rog comisiunea aceasta să fie cu multă atențiune la cărțile de școală pe care le recomandă pentru aprobare, căci primesc multe imputări, că Sf. Sinod ar fi aprobat cărți, care nu sunt bine corectate.

De aceea atrag atențiunea comisiunii și rog să cetească și să corecteze tot cu deamănuntul. Să nu se lase un membru pe altul zicând, că dacă a citit-o cutare membru dau și eu iscălitura fără să o mai corectez.

De aceea rog comisiunea să citească și să corecteze cu multă atențiune.

Se pune la vot concluziile raportului și se primesc.

P. S. Episcop al Râmnicului Noului Severin, citește următorul raport al comisiunii de petițiuni privitor la cererea de grațiere a fostului preot Pavel Moraru din comuna Chetrești, jud. Vaslui:

La comisiunea Sf. Sinod pentru petișuni s'a trimis suplica fostului preot Pavel Moraru din com. Chetreșii-Delești, jud. Vaslui, prin care arată, eă Prea Sf. Episcop al Eparhiei Hușilor în 20 Martie 1887, prin rezolușia pusă atunci pe jurnalul Duhovnicescului Consistoriu No. 125 a aprobat opiniunea Consistoriului prin care l-a caterisit, din cauză că i s'a adus învinuirea că a săvârșit faptul de adulter cu femeea Maranda D. Popa, acum decedată. Cercetarea cazului s'a făcut în pripă de către autoritășile orânduite, și cu intenșiunea de a i se zdrobi cariera preoșească, nelăsându-i-se trebuitorul timp a'și produce martori spre a dovedi netemeinicia celor ce i se aduceau asupra; că nu i s'a dat nici un al doilea sau al treilea termen, mai ales că se judecă un caz de caterisire.

Dreptul de apărare — zice Caterisitul — e consfinșit prin toate legiurile omeneshi și chiar pentru criminalii cei mai mari, iar caterisitul fiind pedepsit în primul moment la întâia înfășșare, luându-se de temeiul singura sa depozișiune, care, nu numai că i s'a smuls la cercetare, dar încă i s'a dat forma în care se află; apoi n'a avut măcar mângăerea d'a fi ascultat de către Consistoriu el și martorii, și de 25 de ani suportând aceasță pedeapsă, prin suferinșele îndurate crezând că și-a ispășit păcatul făcut — deci se roagă a i se ridica pedeapsa sau a se orândui o revizuire a procesului, căci, dela data aplicărei acestei pedepse se hrănește numai din munca mâinelor sale ca orice om de rând, fiind numai cântăreș bisericesc la țară.

Cum că a avut o purtare bună aduce în sprijinul ideilor sale Certificatul Primăriei com. Brodoc, jud. Vaslui No. 834 unde e acum cântăreș, cum și acela al Protoieriei No. 1034 amândouă din anul acesta.

Comisiunea, asupra suplicei de față prin care caterisitul preot Pavel Moraru cere a fi grașiat, este de părere să se treacă la ordinea zilei, iar prin subscrisul raportor supune cazul chibzuinșei Sf. Sinod spre a hotărâ cele de cădere.

Raportor, † Sofronie al Râmnicului

Membrii } † Nicodem al Hușilor
 } † Teodoste al Romanului

Se pune la vot concluziile raportului și se primesc.

P. S. Nicodem Episcop de Huși, cetește raportul Comisiunei de petișuni privitor la cererea de tundere în monahism a surorii Maria Cristiu din Sf. Monastire Hurezu, jud. Vâlcea :

Inalt Prea Sfinșite Slăpâne,

La comisiunea de petișuni a Sf. Sinod s'a primit adresa No. 1748 a. c. a Sf. Episcopii a Râmnicului Noului Severjn, prin care cere

a se aprobă tunderea în monahism a surorii Maria Cristiu din monastirea Hurezu jud. Vâlcea.

Comisiunea, luând în cercetare actele cuprinse în dosarul No. 40 alăturat de menționata adresă și găsind îndeplinite toate condițiunile cerute de regulamentul Sf. Sinod este de părere a se aprobă tunderea numitei surori.

Reportor: † *Nicodim al Hușilor*, † *Teodosie al Romanului*,
† *Sofronie al Râmnicului*.

Se pune la vot concluziunile raportului și se primesc.

Acelaș P. S. Raportor, cetește raportul aceleeași comisiuni privitor la suplica preotului Barbu Cristescu din com. Gubancea, jud. Dolj, relativ la costumul preoțesc.

Se pune la vot concluziunile raportului care sunt de a se avea în vedere la votarea regulamentului pentru costumul clerului și se primesc.

Acelaș P. S. Raportor, cetește următorul raport privitor la aprobarea călugăriirei fratelui Ioan Andreescu din Sf. M-re Bistrița:

Inalt Prea Sfințite Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni a Sf. Sinod s'a primit adresa No. 3149 a. c. a Sf. Episcopii de Râmnic și Noul Severin, prin care se cere aprobarea călugăriirei fratelui Ioan Andreescu căruia i s'a dat numele de Isidor.

Comisiunea luând în cercetare actele numitului nou călugărit, cuprinse în dosarul No. 54 a. c. anexat la menționata adresă, și găsind îndeplinite toate cerințele regulamentului pentru disciplina monahicească, este de părere a se aprobă călugăriirea monahului Isidor, făcută pentru caz de boală.

Raportor † *Nicodem al Hușilor*, † *Teodosie al Romanului*,
† *Sofronie al Râmnicului*.

Se pune la vot concluzia raportului și se aprobă.

P. S. Episcop al Argeșului. Cer cuvântul într'o chestiune în legătură cu aceea ce am discutat-o.

I. P. S. Mitropolitul Primat, Președintele. Aveți cuvântul.

P. S. Episcop al Argeșului. Pentru că fuse vorba de cărțile ce se compun de către învățători, antereligioase, antinaționale și anti-patriotice, eu aș voi să ne sfătuim și în privința unui alt mod de manifestare anticlerical.

Se dau serbări școlare la care ia parte tot satul, ia parte revizorul școlar, iar uneori și prefectul. În versurile puse să se reciteze de către copii, nici o poezie nu e mai gustată de d-l învățător decât aceea în care se râde de popi! Căci dacă n'ar fi gustată de domniile lor nu ar fi pusă la dispoziția micilor copii nevino-vați, cari o recitează fără să și dea seama.

Ba încă d-l învățător îl învață pe copil să facă și gesturi pentru ca batjocora să fie și mai mare.

Mă întreb acum—căci nu este aci vorba de cărți pe care să le punem la index, ci de conducătorii școlai—putem noi să intervenim pe lângă d-l Ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice, ca să interzică a se mai recita cu ocazia serbărilor școlare asemenea bucăți de proză sau poezie, cari sunt în contra bisericii și în contra preoției?

Să li se impună îndatorire domnilor învățători, prin organele legale, ca să nu mai pună pe copii să le reciteze.

Pentru că la serbările școlare nu se găsesc oameni care știu carte și poporul de jos așa este deprins; când vede pe un copil cetind asemenea lucruri, spune: „Ei bravo băiat! știe carte!”

D-l C. G. Dissescu Ministru Cultelor și Instrucțiunii, intră în sala de ședințe.

P. S. Episcop Callist, (continuă): Școala laică a început la 1864, înlocuind școala preoțească din tinda bisericii și din casa preotului, și cu toate acestea, dacă înaintea de 1864 nu aveam școli domnești, ci numai școli bisericesti, benevole, nu este mare diferență între cărturarii noștri de astăzi și cei de atunci.

Nu este mare diferență!

Ba uneori îmi vine a crede, că se găsesc sate unde erau mai mulți cărturari atunci decât acum! Și să mă explic.

Cartea pe care copiii o învățau dela preot eră mai mult bisericască. Ceteau cărți bisericesti: psaltirea, ceaslovul, etc. Și așa fiind se îndeletniceau cu cetirea și cântarea în biserică și nu uitau să cetească

Câți învățau carte la Părintele toți știau scrie și ceti. Eu am văzut copii cari au învățat 4 clase primare și care nu mai știu nici să scrie nici să citească. De abea mai știu să se iscălească și încă și din numele lor mai lipsește câte o dată câte o buche!— Din ce cauză?

Pentru că după ce a terminat școala se duce la coarnele plugului; nu mai au ocazia să scrie și să citească și uită. Se zice, că dacă un om, căruia Dumnezeu i-a dat darul vorbirii este izolat în pustie, cu timpul perde acest dar, și tot așa e și cu scrisul și cetitul.

Am văzut acum cu bucurie, că preoții cer școli de adulți.

Dacă s'ar face, aceasta ar fi de mare folos acelor cari au învățat carte, nu acelor cari n'au învățat. Cu aceștia este grea treaba.

Poporul nostru în majoritate este agramatos. Nu se găsește într'un sat cu 400 familii, să zic 20 care să știe citi și scrie, de și de mult timp avem școli.

Și astfel fiind, când la serbările școlare copiii vin și recitează poezii în care disprețuesc pe preot, în care disprețuesc obiceiurile creștinești, acestea prind rădăcini puternice în oamenii cari nu știu carte. Și cu atât mai mult, cu cât ei aud dela copilașii lor astfel

de cuvinte de dispreț la adresa Bisericii și reprezentanților ei. Mă rezum :

Aș rugă Sf. Sinod să hotărască să se publice—dacă se poate—un catalog de cărțile morale ieșite până acum și după cât am cunoștință sunt 40—50, ca să le aibă la îndemână preoții și d-nii învățători și în acelaș timp, să intervenim pe lângă Ministerul Cultelor și Instrucțiunii publice ca prin organele sale să facă să se stărpească din școala primară urbană și rurală, obiceiul ce l-au unii domni învățători de a pune în gura copiilor poezii și proză prin care se înegrește preoțimea și biserica creștină.—Aceasta am avut de zis.

Se cere închiderea discuției. Se pune la vot închiderea discuției și se primește.

I. F. S. Mitropolitul Primat, Președinte. Intrăm în ordinea zilei.

La ordinea zilei avem discuțiunea privitoare la organizarea bisericii din Dobrogea.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei are cuvântul.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Cerusem cuvântul eri, când vorbea d-l Ministru, Vă rog să mi-l acordați azi, după ce se vor asculta alte voci.

P. S. Nifon Episcop al Dunărei de jos. *I. P. S. Stăpâne,* cum foarte bine a observat ieri d-l Ministru C. Dissescu, un adânc cunoscător al lucrurilor și politice și religioase și juridice, chestiunea organizării noului teritoriu, pe care Dumnezeu, prin ajutorul bravei noastre armate, ni l-a redat și pe care trebuia să'l avem încă dela răsboiul din 1877, chestiunea reorganizării bisericii românești în acest teritoriu este foarte anevoioasă. Este anevoioasă, pentrucă sunt legate de dânsa atâtea lucruri, pe care eu ca Episcop al Dunărei de jos le cunosc.

Localitatea este împetrișată cu atatea neamuri și confesiuni streine.

În aceste localități populate cu fel de fel de nații, cu fel de fel de aspirațiuni, de multe ori ascunse, este greu de organizat. Din gură îți vorbește una, iar în inimă are alta. În cât eu am ajuns să zic unuia — chiar când eră d-l Ministru de față — că, cece vorbește din gură, să fie pentru mine, iar ce are în inimă, să fie pentru Sfinția Sa.

Vin acum la chestiunea noului teritoriu.

Am auzit pe d-l Ministru, că vrea să numească acolo un vicar. Reflectând la această chestiune m'am întrebat :

Vicarul acesta, chiar delegat al Sf. Sinod, de ce eparhia va ținea ?

Cine îi va da antimise, ca să le împartă pe la biserici ?

De unde va lua preoți ?

Are el vre-o reședința unde să se ducă ? Are el oameni cu care să se servească ? Are Cancelarie și Consistoriu ?

Sunt atâtea și atâtea chestiuni.—Preșupunem că se duce unul dintre noi, dar unde te duci ? Cui să te încrezi ? Cu cine să lucrezi ?—Să nu vi se pară că chestiunea aceasta este ușoară.— De

aceea părerea mea ar fi, ca organizarea noului teritoriu să se facă cum s'a făcut în trecut.

Să se alipească la una din episcopii limitrofe, sub conducerea unui chiriarh, care să-și trimeată acolo delegatul său, cărui să-i dea Antimise, Sfântul Mir, diplome de preoți, diplome de duhovnici, diplome de cântăreți și tot ce-i trebuie.

Căci dacă trimeți un delegat al Sf. Sinod, are el puterea de a face Antimise în numele lui?

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Sigur! Avem cazuri.

P. S. Nifon Episcopul Dunărei de jos. După părerea mea, nu!

Nu sunt râvnitor, ferească Dumnezeu! Părerea mea este, că acest nou teritoriu, fiindcă se învecinește cu județele Ialomița și Ilfov, care țin de Sf. Mitropolie a Ungro-Vlahiei, să se dea sub îngrijirea pastorală a I. P. S. Mitropolitului Primat, care să trimeată acolo pe vicarul său, pe P. S. Teofil.

Dacă însă nu admiteți soluția aceasta, pe motivul că Eparhia Sf. Mitropolii ar fi prea întinsă. Dați-o, dacă vreți, la o altă eparhie, spre pildă la eparhia Dunărei de jos, cu care iarăși se învecinește, care să trimeată acolo pe locotenentul său, P. S. Meletie. Căci așa se procedează ori de câte ori se vacanțează o episcopie: Se trimete un Arhiereu locotenent. Și anume cel fixat prin lege.

Făcând însă așa cum vreți să faceți, și la care, eu nu mă opun— nu faceți lucru regulat canonic, și după părerea mea este ilegal și necanonic.

Avem doi Arhieri foarte buni, pe P. S. Arhiereu Teofil și pe P. S. Arhiereu Meletie Constanțeanul, care este administratorul și conducătorul tipografiei cărților bisericești de atâta timp, ambii pot fi de mult folos în acest teritoriu nou prin calitățile cu care sunt înzestrați.

I. P. S. Mitropolitul Primat președinte.— Eri, când vorbea D-I Ministru, am răspuns, că nu este bine ca Dobrogea să fie împărțită în două administrațiuni bisericești. Ea trebuie a aparține chiriarhului respectiv al Dunărei de jos cu toate drepturile lui și cu ajutorul ce i se dă sub auspiciile lui ca Kiriarhul vechei Dobrogei. De aceea eu rămân tot la ideea mea și îmi pare bine văzând că și P. S. Episcop Nifon este de această părere, ca Dobrogea întreagă să se administreze printr'un singur Kiriarh cu ajutorul ce i se dă.

Dobrogea întreagă să nu fie împărțită în două, dar să se duplece ajutoarele trebuitoare în raport cu mărimea teritoriului anexat sub auspiciile Chiriarhului Dunărei de jos.

P. S. Episcop Theodosie al Romanului. I. P. S. Stăpâne, După câte am citit din gazete, văd că populația acestor două județe se ridică la 200—230 mii de locuitori. Este o populație destul de mare, în cât are dreptul să aibă un episcop aparte. În cât socotesc, că, ar fi bine, ca, cu ocazia votării legii privitoare la anexare, pe care înaltul Guvern are să o treacă mâine-poimâine, să se înființeze din acest teritoriu o eparhie aparte.

Este absolut nevoie ca acolo să fie un episcop, căci întinderea acestui teritoriu este mare, populația este numeroasă și naționalități sunt mai multe, cu veleități, cu dorinți și aspirațiuni diferite. De aceea este bine să fie acolo un păstor, împăciuitor, care cu duhul blândeței să-i poată liniști.

Și dacă s'ar putea, ar fi bine ca episcopul de acolo să fie cunoscător de limba bulgară și ar fi de dorit să cunoască și limba greacă și chiar limba sârbească. Ar fi de dorit aceasta.

În cât în principiu sunt de părere de a se înființa acolo o eparhie; nu găsesc că este bine de a se trimite un arhiereu ca vicar.

Argumentele date de P. S. Episcop al Dunărei de Jos sunt prea temeinice. Ce are să facă acesta acolo?

Nu poate să facă nici antimise. Nu este, după canoanele bisericești, investit cu demnitatea de episcop, căci atunci ar fi trebuit să fie ales de marele colegiu. El este trimis ca delegat. Atunci în numele cui dă antimise? În numele său?

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. În numele Sf. Sinod, al cărui delegat este.

P. S. Episcop al Romanului. Eu găsesc, ca lucrul cel mai nimerit este ca din capul locului să se înființeze o eparhie aparte la facerea legii.

D. Disescu ministrul Cultelor. Și până atunci ce să facem?

P. S. Episcopul Romanului. Până atunci să fie însărcinat P. S. Episcop al Dunărei de Jos să aibă privegherea, căci, la mijloc este numai o lună. La 15 Noembrie se convoacă Parlamentul. În cât părerea mea este ca din capul locului, să se înființeze acolo o eparhie aparte.

P. S. Episcop al Argeșului. *I. P. S. Stăpâne.* Eu cred că trebuie să dăm o cuvenită atențiune arătărilor P. S. Episcop al Dunărei de Jos în această chestiune.

Onoratul Guvern are acum în Cadrilater reprezentanți acolo, ca să lucreze în diferite direcțiuni și acești reprezentanți țin de ministerele respective. Acei cari se ocupă cu organizarea școalelor țin de Ministerul Instrucțiunii, acei ce se ocupă cu organizarea financiară țin de Ministerul de Finanțe, cei ce se ocupă cu organizarea administrativă țin de Ministerul de Interne; acei cari se ocupă de domeniile Statului și de păduri țin de Ministerul de domenii. Și așa mai departe.

Cum vedeți, *I. P. S. Stăpâne* și *P. S. Părinți*, în Cadrilater se lucrează prin oameni însărcinați de d-nii miniștri respectivi. Și aceasta în mod provizoriu, până atunci când se va veni cu un proiect de lege, care să stabilească felul de administrație al provinciei anexate.

Atunci, așa fiind lucrurile, din punct de vedere bisericesc chestiunea administrării bisericii: are să se stabilească prin Mitropolitul respectiv sau Episcopul respectiv și Dl. Ministru al Cultelor.

De aceea socotesc, că bine a zis P. S. Episcop al Dunărei de Jos ca până la stabilirea definitivă, aceste județe, sau să se ali-

peacă la Sf. Mitropolie a Ungro-Vlahiei care este mai apropiată, sau la Episcopia Dunărei de Jos.

Și atunci vedeți că a venit vremea ca și P. P. S. S. Arhieriei Vicari să-și aibă rolul lor. Căci și ei își au rolul lor în biserica noastră, nu sunt anticanonici.

Să li se dea delegație, fie din partea Sf. Mitropolii, fie din partea Episcopiei Dunărei de Jos, ca fiind locotenenți ai Mitropoliei și Episcopiei respective să lucreze în numele sfintei Mitropolii și în numele sfintei Episcopii.

Și atunci și din punct de vedere religios se va păstra aceeași normă, care se observă și din punct de vedere politic în Cadrilater.

În privința celui de al doilea punct pe care l-a ridicat P. S. Episcop de Roman și pe care l-a atins și Dl. Ministru în cuvântarea d-sale de ieri, în privința înființării unui episcopat, am credința că se va face.

Se poate că ar fi posibil să se facă și mai multe. Căci nu prea este o împărțire în mod egal, din punct de vedere bisericesc.

I. P. S. Mitropolit Primat. Președinte. Eu sunt pentru rotundimea tuturor eparhiilor, când se va preschimbă legea actuală a lor.

P. S. Episcop al Argeșului. Eu v'am auzit și altădată spunând aceasta.

Și atunci s'ar putea înființa nu numai episcopatul dela Tomis, unde a fost episcopatul cel mai vechiu de prin aceste părți, sau dela Dorostor, unde a fost Mitropolie, ci s'ar mai putea înființa și dincoace venind cu o lege de organizație a întregii noastre biserici.

Dar aceasta nu se poate face acum, ci numai după recunoașterea definitivă prin Parlament a Dobrogei noi anexate. Atunci Sf. Sinod va fi convocat, ca să-și dea părerea sa asupra felului de organizație bisericească ce are să fie în viitor în teritoriul acesta nou, care se adaogă la țara românească.

Până atunci rămâne să lucrăm tot în mod provizoriu. Și sunt în perfect acord cu părerea P. S. Episcop al Dunării de Jos, părere pe care în parte a primit-o și P. S. Episcop al Romanului și pe care o primiți și I. P. S. Voastră, ca, până la regularea definitivă, să se alipească aceste două județe pe lângă Sf. Mitropolie sau Episcopia Dunărei de Jos, care să-și trimeată acolo vicarii lor, cari să lucreze acolo în numele lor și cari să fie ajutați de oameni, cari să știe bulgărește. Și eu aș mai adaoga: și grecește, căci cu aceștia vom avea să stăm de vorbă.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos. I. P. S. Stăpâne, Țiu să exprim mulțumirile mele colegilor mei, cari au împărțășit modul meu de a vedea în această cestiune atât de importantă.

Încă odată repet: Știu câte greutate sunt de întâmpinat acolo, și nu pentru mine cer aceasta, dar ca să fie lucrul în mod regulat și canonic.

Când s'a înființat eparhia Dunărei de Jos, până la definitivă ei stabilire s'a dat la Episcopia cea din apropiere, care a orânduit în 1856—după tratatul din Paris—un Consistoriu vremelnic. Mai

în urmă înființându-se prin lege această eparhie s'a dat celui mai vrednic dintre clerici, P. S. Melchisedec căruia Dumnezeu să'i odihnească sufletul în locașul dreptilor.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. La 1864. Și a fost alipită la Mitropolia Moldovei.

P. S. Episcop al Dunărei de jos. Impărtășesc și eu, cu toată curățenia sufletului, părerea P. S. Episcop al Romanului, că trebuie făcută—după ce se va face anexiunea de drept—o eparhie nouă. Și părerea mea ar fi, ca din punct de vedere național, reședința acestei episcopii să fie la Constanța, unde deja este catedrală și unde în urma stăruințelor mele sunt făcute planurile, ca să se facă și o reședință episcopală.

Jud. Constanța să se dea acestei noi eparhii, iar Tulcea să rămână eparhiei Dunărei de jos; pentru că a se face o eparhie deosebită din aceste 4 județe din dreapta Dunărei, ar fi să deslipim Dobrogea de sânul mamei sale—România, pe când din punct de vedere național ea trebuie să fie strâns legată de Regat, și să nu fie considerată ca o provincie a parte, pe care dușmanii să o tot răvnească; ci să vadă dela început că Dobrogea e pentru vecie a noastră, căci e os din oasele noastre și trup din trupul nostru. Dacă se ia jud. Tulcea dela această eparhie, nici nu mai ar fi rațiunea să se numească Eparhia Dunărei de jos. Și afară de aceasta, Tulcenii, ca să vină în față, unde au legături și interese, trebuie să vină ori pe la Brăila ori pe la Galați și dat fiind, că ultimul sat din Tulcea este Măcin din fața Brăilei și penultimul Azaciău, din fața Galațului.

Sunt de perfect acord cu privire la înființarea acestei noi eparhii, căci deja cele două județe dobrogene, fac cât patru județe din Moldova — Și trebuie multă muncă și multă chibzuială. Trebuie să mergi cu barca cu așa mare băgare de seamă, încât să ajungi la limanul dorit, fără ca în drumul tău să atingi vre-o barcă a vre unei alte națiuni ori confesiuni.

Eu am și avut un conflict, pe care îl cunoaște Sf. Sinod și eram gata să'mi prezint demisia, dacă se trecea peste ceea ce se făcuse; căci se strică tot ce s'a făcut de predecesorii mei și de mine. Și atunci am arătat în scris, cari sunt concesiunile ce se pot face din punct de vedere canonic, legal și național, fiindcă știam că cele ce se pregăteau atunci erau ca să ne detragă atențiunea dela ceia ce a răsunit mai târziu; și de aceia neconținut se cerea comitet și biserică aparte.

Și pe când făceam rapoarte oficiale la Minister în mod confidențial, un domn administrator al Cassei Bisericii cerea rapoarte personale preotului; și pe care a trebuit să-l schimb și să pun chiar pe protopopul de județ la acea biserică pentru ca să știu ce se face acolo.

De aceea zic: sunt de perfect ca toți arhieriei titulari să'și capete episcopatul lor și să rămână numai doi vicari. Pentru că în timpurile în care trăim, episcopul nu mai trebuie să șează numai

pe scaun și să iscălească câte-va hârtii; ci trebuie să meargă să cerceteze, să lucreze și zi și noapte, fără preget, cum zice apostolul Pavel. Episcopul într-o măsură oarecare, este și un administrator din punct de vedere religios și național, deci are mult de lucru.

Când am văzut că Societăți streine momeau în Dobrogea pe Români, să emigreze, ca în urmă să le cumpere ei pământurile pe nimic, a trebuit să iau automobilul, să merg 15 zile din sat în sat, ca să indenin pe oameni, chiar sub legământ de blestem, să nu facă un asemenea lucru, să nu emigreze. Căci își vindeau gospodăriile și cine le luau?

Le luau aceia cari doresc și năzuesc ca Dobrogea să fie a lor. Și am avut noroc că unii din emigrați s'au întors și au povestit ce au pățit pe acolo și cum de au fost siliți să se întoarcă înapoi în țară, după ce pieduseră tot avutul lor.

În cât prin circulări, prin alergătura mea — cu automobilul — din sat în sat, prin sfaturile ce le dam, cum și prin răspândirea povestirilor celor reîntorși, am răușit să împiedic în mare parte acese emigrări.

De aceea zic, că trebuie să se înființeze un nou episcopat, pentru că este greu episcopului să administreze 6 județe din care 4 din cele mai greu de păstrat.

Până atunci însă, părerea mea este, că rămânând în marginile canonice, să se dea acest nou teritoriu sub cărmuirea I. P. S. Mitropolit Primat, care să-și trimeată acolo delegatul său, având grijă să-și dea Sf. Mir, să-și dea antimise, cărți de preoție și toate decretulele acestea; căci un scaun provizoriu de episcop nu-și poate avea ființă legală; iar cel numit acolo, nefiind ales de reprezentanții legali și investit cu putere episcopală, după normele și tradiția țării, riscă să se zică episcop necanonic, lucru care ar trebui să nu se mai întâmple.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Prea Sfințiți Părinți, Domnule Ministru. Să dea Dumnezeu ca Sinodul român să aibă prilejul de a discuta de mai multe ori cazul fericit pe care-l discutăm azi.

Să dea Dumnezeu ca Sinodul român să aibă fericirea de a discuta chestiuni de alipiri și anexări la scumpa noastră țară și biserică, căci e spre folosul idealului strămoșesc.

Chestiunea adusă de către guvern în Sinod, prin d-l Dissescu Ministrul Cultelor și Instrucțiunii, spre a ne rosti în privința orânduelii bisericești ce trebuie să se facă în Cadrilater, este o chestiune unică până azi în analele Sinodului nostru românesc. Și pentru că este unică, se cuvine să fie discutată chestiunea cu cea mai mare solemnitate și în acelaș timp cu cea mai mare băgare de seamă.

Voi începe cu ceea ce a sfârșit P. S. Episcop al Dunărei de jos. Prea Sfința Sa susține că noul teritoriu Dobrogean, bisericește trebuie să fie alipit de scaunul Mitropoliei Ungro-Vlahiei sau al Episcopatului Dunărei de jos.

Locotenentul de Episcop sau Mitropolit, căci acesta e titlul cel poartă Arhieriei titulari, sunt în serviciul scaunului pe lângă care a fost ales și hirotonit Arhieru, în deplină înțelegere și sub conducerea episcopului. A admite că acest locotenent sau vicar să fie însărcinat de Episcopul său spre a face administrație bisericească, în afară de cuprinsul episcopiei sau mitropoliei, aceasta nu se poate, căci nu este nici legal nici canonic.

P. S. Episcop însă se gândește la altceva și anume, e de părere ca Cadrilaterul să fie alipit pe lângă un scaun mitropolitan sau episcopal și Episcopul sau Mitropolitul să însărcineze pe locotenentul său, ca în numele lui să facă administrație.

În acest scop să provoacă la cele ce s'au urmat la 1864. Atunci, zicea P. S. Sa, că partea din Basarabia, anexată la Moldova, a fost alipită la un scaun episcopal.

Eu i-am amintit, că partea anexată, la țara Moldovei, bisericeste n'a fost anexată la un scaun episcopal ci la scaunul Mitropolitan al Moldovei și Sucevei, căci pe vremea aceia Mitropolia era cea mai mare instituție administrativă în biserica Moldovei.

Atunci forma de guvernământ bisericesc în țara noastră era cea Mitropolitană, astăzi, forma de guvernământ este cea Sinodală. În urma înființării Sinodului bisericii noastre prerogativele scaunelor mitropolilor țării, nu mai sunt cum era înainte. — Acum toate chestiunile de administrație bisericească, neprevăzute de Constituția țării, se rezolvă de Sinod, ca autoritate centrală a Bisericii. El delegă și el ia măsuri, nu le mai ia Mitropoliile ca altă dată.

Argumentele de care se servește P. S. Episcop al Dunărei de jos sunt favorabile părerii mele. Sinodul este acela care guvernează Biserica română.

P. S. Episcop de Argeș zicea: „Bine, dar de ce să nu ne orientăm și noi în afacerile bisericești, după cele ce se petrec în afacerile politice de stat? Fiecare Ministru al țării a trimis în Cadrilater funcționari de ai Ministerului său ca să îngrijească de organizarea celorla de rezortul său, Ministrul de Interne se ocupă cu organizarea administrativă, Ministrul de Finanțe cu organizarea financiară, și așa mai departe“.

Ba bine că nu! Păi cum, trebuia altfel! Care ministru vreți să facă administrație în Cadrilater? Ministrul rus sau bulgar? Doamne ferește! Va veni ministrul regatului român, ca cel mai mare slujbaş politic al Statului Român, căci anexiunea s'a făcut la Regatul Român.

După constituția noastră, nu poate un alt Ministru să se ocupe de afacerile bisericești din Cadrilater, care cad în sarcina Statului de cât Ministrul Cultelor. Numai Ministrul Domeniilor are să se ocupe de afacerile domeniile din Cadrilater și tot așa numai D-l Mini-tru al Cultelor are să se ocupe de afacerile bisericești din Cadrilater și prin analogie și bisericește numai Sf. Sinod, ca cea mai mare autoritate centrală bisericească în Statul Român, are să se ocupe de afacerile bisericești din Cadrilater.

Teza mea e astfel formulată: În noul teritoriu sau în Cadrilater, trebuie să fie delegat un membru din sânul Sfântului Sinod și în numele Sf. Sinod să facă administrație și îndestularea cerințelor în biserica de acolo.

Să se bage de seamă că nici constituționalicește nu se poate susține părerea P. S. Episcop al Dunărei de Jos și a I. P. S. Mitropolit al Ungro-Vlahiei.

Constituția țării nu îndreptățește un scaun Mitropolitan sau episcopal de a se amesteca în afacerile bisericești dintr'un teritoriu, care în timpul înființării lui nu eră al țării, și deci neprevăzut în Constituție.

Constituția a regulat tot, Constituția a regulat și afacerile bisericești în ce privește partea politică. D-l C. Disescu, Ministrul Cultelor, ca legist ne va spune, că nu putem merge în afară de dispozițiile Constituției noastre. Suntem un stat constituțional și ca atare nu putem să ne abatem de la dispozițiile constituționale.

Prin urmare legal, constituționalicește și canonicicește, nu puteți da cărți canonice nici diplome, într'un teritoriu, pe care nu l-ați avut atunci când ați primit cărja Episcopiei sau a Mitropoliei ce păstoriți.

Ați primit cărja pentru Mitropolia Ungro-Vlahiei, ați primit cărja pentru Dunărea-de-Jos, n'ați primit cărja pentru Cadrilater, nici I. P. S. Voastră, nici P. S. Voastră dela Dunărea-de-Jos.

Să admit că Cadrilaterul ar fi căzut la Mitropolia Moldovei, căci și așa s'ar și cădea, de oarece Scaunul Episcopiei Dunărei de Jos este sufragan Mitropoliei Moldovei. Eu nu l-ași fi primit spre a-l administra, deși după vechea Constituție bisericească administrativă, când eră la noi forma de guvernământ Mitropolitan, s'ar fi convenit a fi la Mitropolia Moldovei.

Dar, nici nu mă gândesc la așa ceva.

Așa fiind starea juridică a acestei afaceri, se impune ca Sf. Sinod, fără a ține seamă de scaunurile Kiriarhale vecine Cadrilaterului, să trimeată din sânul său un membru delegat, care să lucreze în numele Sinodului, nu în numele unui Episcop sau a unui Mitropolit oricarij ar fi.

Ceeace făceau Mitropoliile înainte de legea Sinodală, acum se face de către Sf. Sinod în numele țării și al Bisericii române.

P. S. Episcopul Dunărei de Jos. Are Sinodul diplome?

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Discutați ce ar trebui să se facă în Cadrilater, după ce anexiunea va fi înfăptuită de Corpurile legiuitoare, și emiteți părerea de a se înființa o episcopie. Eu sunt de părere pe temeiul Istoriei de a se înființa pentru întreaga Dobrogea o Mitropolie.

Și așa și trebuie să fie. Și din temeiuri istorice și din considerațiuni politice se impune ca pentru întreaga Dobrogea să se înființeze un scaun Mitropolitan, precum a fost în vremea de demult.

În vechiul oraș Tomis sau Constanța de azi, a fost primul și cel mai vechiu scaun episcopal și mai târziu Mitropolitan în păr-

șile noastre, cam după anul 290 și până la anul 450. Au fost la Tomis renumiți Episcopi și Mitropoliți, cari au luat parte la unele sinoade ecumenice și locale din Constantinopol.

Episcopii și mai târziu Mitropoliții din Tomis aveau jurisdicția asupra Dobrogei și preste Dunăre—Basarabia de sus și Moldova de jos și parte din Dacia Traiană. Voiu cită nume de Episcopi: Evanghelicus, Philus, Teofil care a luat parte la Sinodul I ecumenic. Bretanion, Gherontie, *Teotim I* Episcop mare și un renumit filozof al timpului. Ca Episcop din Tomis a luat parte la Sinodul din Constantinopol, ținut la anul 402, apărând pe Sf. Ioan Hrisostom față de acuzatorii lui, căruia era și un bun prieten.

Iată ce însemnătate mare politică bisericească are pentru noi Dobrogea cu cele mai vechi așezăminte ale bisericii creștine străbune.

În vechiul Dorostor sau Silistra de azi, avem încă amintiri mari istorice ale neamului nostru. Aci a fost încă din vremurile cele mai adânci un scaun episcopal, mai târziu Mitropolitan ca la Tomis. Cine nu știe despre Mitropolia dela Silistra care a fost ajutată de Mircea cel Mare și alți Voevozi ai noștri și care a durat până în zilele noastre?

La Episcopia, mai târziu Mitropolia din Dorostor au fost ierarhi mari ca și la Tomis. Voiu cită pe Sf. Dasius, Iacobus care a luat parte la Sinod III din Efes (431) și alții. În timpul din urmă întâlnim pe Calist Mitropolitul Dorostorului (1339—1340) care a luat parte la Sinodul din Florența, semnând actele sinodale: „Callistus Mitropolita Dristae“.

Există diplome de ale acestei Mitropolii pe timpul lui Mircea cel mare—Mitropolia din Dorostor a primit ajutoare din partea Voevozilor munteni și în timpul cât a fost politicește legată cu administrația din timpul lui Mircea cel mare și după aceea. Sunt documente din care se vede că li se dedea la Mitropolia din Dorostor: bani, sare, făină, legume și altele pentru întreținerea personalului și a săracilor.

Am citat episcopi și mitropoliți din Tomis și Dorostor, sau mai bine zis din Constanța și Silistra, ca să dovedesc că prin înființarea unei Mitropolii pentru întreaga Dobrogea cu teritoriul anexat astăzi, ar fi reînvierea drepturilor noastre istorice vechi asupra întregii Dobrogei, adică: Dobrogea Veche și Cătilaterul.

Să cuvine dar să se înființeze o Mitropolie în Dobrogea, iar nu o episcopie, precum am auzit că se plănuiește.

Nu-mi fac mari iluzii despre mine; dar vă spun, fără incungiu, că dacă se va înființa Mitropolia și eu îmi pun candidatura pentru ocuparea scaunului mitropolitan al Dobrogei. De ar fi posibil mă duc și ca Episcop. Să ște că de două ori am refuzat scaunul Primațial, dar pe cel Dobrogian l'ași cere și l'ași primi. Atât de importantă socotesc eu că e Dobrogea pentru noi românii și atât de mult mi-e dragă.

Am socotit că e o mare necesitate pentru biserică și e în inte-

resul țării de a se face rotunjirea și înmulțirea scaunelor episcopale și mitropolitane în țara noastră.

A mai stă ca astăzi bisericește, nu mai merge.

Administrația bisericească Mitropolitană și Episcopală nu se mai poate face dela reședință; se cere fără întârziere, calea apostolică, adică reînvierea dictonului *per edes apostolorum*.

Da, e foarte drept. Azi cerințele politice și sociale ale țării sunt așa, că biserica trebuie să contribuie la rezolvarea marilor probleme sociale și la deșteptarea cât mai mult a simțământului național și patriotic. Alfel nu mai merge. Trebuie să ne interesăm de aproape de starea populațiunii noastre și sufletește și economiceste.

Biserica prin preoțimea ei, începând cu Mitropolii și Episcopii, trebuie să se intereseze de aproape de nevoile vieții. A îngropa numai pe cei morți și a cunoaște numai calea cimitirului, nu e destul azi. Trebuie a însoți poporul la toate nevoile vieții și a privi pe om așa cum l'a făcut Dumnezeu, adică cu trup și suflet și a-l îngriji pentru buna stare a amândoror acestor părți.

Am fost episcop la Dunărea de Jos 7 ani și cât mi-a fost posibil am lucrat cu drag, așa că cu regret am plecat dela scaunul acelei episcopii atât de însemnate, făcându-mi o adevărată mulțumire sufletească de a cunoaște Dobrogea și pe Dobrogeni.

Am călătorit cu deosebit interes prin toate satele din Dobrogea aproape, dar pe cele de dincoace de Dunăre, nu le-am putut vedea. Nu mi-a fost posibil. Și dacă așa e, atunci întreb, ce va face un mitropolit sau un episcop mai înaintat în vârstă, cum mai totdeauna sunt.

Să dea Dumnezeu să ne trăiască cât de mult Mitropolitul Primat, dar poate veni altul și mai bătrân—ce va face cu 7 județe? Când va avea ocazia să le vază? Când va putea și va avea timp să meargă din sat în sat?

Numai așa se poate ști cum trăiește poporul; ce are și ce'i lipsește.

Ați văzut de ce avânt e însușeșit poporul nostru. La semnalul trâmbiței ostășești și la sunetul clopotului bisericeii din sat, s'au sculat toți ca unul pentru apărarea țării.

Cui se datorează acest cald patriotism, care mișcă poporul cu atâta putere pentru țară și tron încât a uimit lumea? Nici școala prin dascălimea ei, nici biserica prin preoțimea ei n-au pregătit sufletește poporul, deci nici preoții nici învățătorii n'au dreptul să zică, că unii sau alții s'au împreună au aprins această flacără luminoasă în mintea poporului.

E altceva. E geniul lui. E geniul neamului moștenit dela strămoși și păstrat de popor.

Să ne scoborâm la el, să'l cercetăm ca să nu i se răcească entuziasmul care cu atâta putere, s'a arătat azi. Și cum vom face aceasta dacă nu ne vede poporul la coliba lui, la biserica satului lui?

Inmulțirea scaunelor episcopale și mitropolitane în țara noastră, este o chestie tot așa de importantă ca multe alte probleme so-

ciale pe care trebuie să le rezolve țara în timpul cel mai scurt și fără întârziere.

Pe lângă cele două mitropolii și cele șase episcopii azi în ființă, eu drept cuvânt se pot înființa încă o Mitropolie, o Arhiepiscopie și două episcopii. Uitați-vă ce fac Rușii, care pe lângă episcopia dela Ismail au înființat două vicariate episcopale sau mai bine zis o altă episcopie la Acherman și tot așa Ungurii, care știți că zilele trecute au înființat episcopia de Hajdudorof, sub conducerea căreia a luat o mulțime de sate românești, pentru a le maghiariza.

De ce la noi s'ar părea că a înmulți scaunele episcopale și Mitropolitane e o chestie fără nici o însemnătate pentru viața noastră națională!

Când vorbesc acestea în Sf. Sinod nu mă gândesc decât la sprințul și concursul ce biserica este datoare să'l dea statului în educația poporului și la rezolvirea problemelor celor grele pe care are să le rezolve.

Așa fiind, eu cred că nici o alipire, nici alta nu este canonică și nici constituțională. Faptul adus de P. S. Episcop al Dunărei de jos, mă întemeiază de a Vă asigura despre aceasta:

N'a fost alipită partea despre Basarabia de alt scaun decât de scaunul Mitropoliei Moldovei, în vechiul sistem de guvernământ Mitropolitan; și, astăzi, teritoriul nou anexat nu poate fi alipit de altceva—în actuala formă de guvernământ sinodală—decât de Sf. Sinod.

Se spunea adineaurea: dar cine să fie însărcinat să dea antimise și diplome? Cine? Delegatul nostru, al Sf. Sinod.

Dar n'am avut noi împrejurări în viața noastră bisericească când, un protopop conducea o mitropolie?

Nu credeți că are mai multă demnitate și autoritate pentru un delegat al Sf. Sinod când merge în Cadrilater și în numele Sinodului decât altfel?

Dar Sinodul e autoritatea centrală bisericească în statul nostru!

Și apoi întrebi: cu ce drept va merge Episcopul Dunărei de jos în Cadrilater și să dea diplome într'o localitate a țării, unde bisericește nu are legătură canonică cu scaunul Episcopiei Dunărei de jos, — adică: în Cadrilater?

P. S. Episcop al Hușilor. Cere dela Sf. Sinod, ca să i le confere.

I. P. S. Mitropolii al Moldovei. Va să zică se duce în Cadrilater, nu ca Episcop al Dunărei de jos, ci ca un delegat al Sf. Sinod.

De sigur că d-l Ministru al Cultelor ne va spune, de ce nu s'a anexat Cadrilaterul la prefectura jud. Ialomița sau Constanța și de ce, din punct de vedere judiciar, nu s'au trecut toate procesele la instanțele judecătorești din Dobrogea.

D-l C. G. Dissescu, Ministrul Cultelor. A fost o părere și s'a respins.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. S'a respins pentrucă s'a găsit că nu e constituțional.

Știm că Ministerul de Interne a trimis în Cadrilater prefecti, sub-prefecti; Ministerul de Justiție a înființat instanțe judecătorești, Ministerul de Instrucție a trimis învățători, revizori etc.

În fine Cadrilaterul se administrează dela centru prin îngrijirea Consiliului de Miniștri, îndeplinite de miniștri de rezort.

Ei bine eu socot, că este bine să ne gândim asupra acestei chestiuni și trebuie să ne gândim cu atât mai mult, cu cât noi suntem răspunzători pentru modul ce vom introduce în administrarea bisericească de acolo.

Când preoții din Cadrilater și autoritățile bisericești ale vecinilor noștri vor vedea, că noi am întrebuițat alt mod de administrare decât acel ce trebuie să fie

Administrația bisericească pe care o vom face în Cadrilater trebuie să meargă paralel cu administrația politică, căci și una și alta se sprijină pe Constituția țării.

În urma celor ce am avut cinstea să vorbesc, am siguranța că toți Prea Sfinții membri ai Sf. Sinod, convingându-se de temeinicia motivelor arătate de mine vor accepta propunerea ce vouă aveți onoare a o propune și anume

Să se trimeată în Cadrilater sau noul teritoriu Dobrogean pentru orânduirea afacerilor bisericești, un delegat din partea Sf. Sinod ca autoritate centrală a bisericii—un P. S. membru, care cu plenitudinea darurilor arhieresti, îndeplinind toate oficiile episcopale și cu personalul trebuincios administrativ și judecătoresc.

De va fi nevoie vouă face înscris și vouă desvoltă la vreme această propunere.—Am zis.

P. S. Arh. Antim Botoșeneanu. I. P. S. Stăpâne, am așteptat ca mai întâu I. P. S. Mitropolii și P. S. Episcopi să și dea părerea în această chestiune foarte importantă.

Părerea mea umilă este aceasta: Până atunci când printr'o lege specială se va anexa Cadrilaterul, sub raportul bisericesc, această nouă provincie să se administreze de către un delegat al Sf. Sinod în persoana unui Arhieru, iar atunci când va fi și de drept și în chip legal provincie românească, să se facă acolo o Mitropolie sau o episcopie, cum se va găsi cu cale.

Și iarăși, părerea mea este, ca dela actuala eparhie a Dunărei de jos să se ia cele două județe, Constanța și Tulcea, pentru ca acestea împreună cu teritoriul din Cadrilater, să formeze o eparhie, fie aceasta numită eparhie a Dobrogei sau a Cadrilaterului, cum se va găsi cu cale.—Aceasta este smerita mea părere.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte. Eu am cugețat mai de mult asupra chestiunii rotunjirii eparhiilor. Ca și alții dintre noi am găsit că actuala împărțire a eparhiilor este cu totul nepotrivită. Sunt eparhiile de mai mult de 5 județe și altele numai de două.

Acest lucru s'ar putea îndrepta când se va modifica actuala lege relativă la eparhioți.

Intrucât privește noul teritoriu anexat eu sunt de părere ca atunci să se înființeze pentru Dobrogea încă o Episcopie prin uni-

rea teritoriului nou cu unul dintre județele de această parte a Dunărei, având trei de toate. Iar până atuncea este lucru natural ca întreaga Dobrogea să formeze eparhia Dunărei de jos. Osebit de aceasta, îngrijindu-mă de soarta Românilor din Macedonia, din partea cărora și primesc dese reclame aci în București, mai sunt de părere să se mai înființeze o nouă și anumită Episcopie, cu reședința într'un oraș de această parte a Dunărei, ca să poată lua parte și în Sf. Sinod, dar cu întreaga Eparhie numai peste Dunăre asupra tuturor Românilor, cari sunt prin Balcani și Macedonia, unde avem atâtea morminte scumpe, ale acelora ce au murit pentru independența noastră și pentru renașterea Bulgariei în 1877, dar cari sunt foarte rău păzite.

Noi avem mii și mii de Români atât în locurile de mai sus citate, cât și pe valea Timocului, avem Români Macedoneni, încât ne trebuie o anumită episcopie, care să aibe sub preveghearea ei pe toți aceștia și care episcopie nouă s'ar putea intitula a Dunărei de sus, spre deosebire de cea a Dunărei de jos.

Aceasta este o părere a mea veche, asupra căreia făcusem și oare cari studii pentru caz de trebuință.

Nu mai intru în amănunte, căci cu toții mi se pare că presimțim nevoia aceasta. Cred că în curând va veni o lege în Parlament în acest sens, după ce mai întâiu ca proiect va fi discutat de Sf. Sinod, care cunoaște mai de aproape adevăratele trebuinți ale Bisericii.

Pentru astăzi însă, când ne găsim în starea aceasta de provizorat cu Dobrogea, și de nehotărâre pe calea politică asupra amestecului nostru în Macedonia, împărțită cum este, rămâne mult și la chibzuința d-lui Ministru al Cultelor.

Eu sunt de părere, ca, până la o regulare definitivă a organizării Cadrilaterului, să fie trimis acolo un delegat din partea P. S. Episcop al Dunărei de jos sau din partea Mitropoliei Ungro-Vlahiei. Acest P. S. delegat însă să fie recomandat de întreg Sf. Sinod, ca să poată să i se dea toate atribuțiile administrative bisericesti de care are nevoie și care la rândul său să prezinte Sf. Sinod datorita dare de seamă despre ce am putut face în noul teritoriu Român.

D-l C. G. Dissescu, Ministru al Cultelor și Instrucțiunii.

Inalt Prea Sfinți Mitropoliți, Prea Sfinți Părinți.

Chestiunea aceasta este înadevăr grea și rar se întâmplă să se prezinte; și de aceia am văzut și străduințele P. S. Voastre de a o rezolvă!

Divergențele ce s'au ivit sunt mai mult la suprafață decât în realitate. Trebuie revăzută chestiunea, fără nici o preocupățiune personală.

Nu vreau să zic „preocupație personală“ în înțelesul că ar vrea cineva să-și întindă puterea episcopală, căci aceia știu că nu o aveți, dar „preocupație personală“ cu ideea că ar putea să simtă cineva o jignire, pentru că i s'a combătut părerea sa.

Întru cât nu este vorba de ceva definitiv, ci numai de ceva provizoriu, care ar dura poate șase săptămâni, este zadarnic să ridicăm tot felul de greutăți.

Eu sunt dintre aceia, cari cu cât au ceva mai greu de făcut, cu atâta își inchipue lucrul mai lesne. Căci dacă ridicăm tot felul de greutăți, ce are să se întâmple? Unde are să doarmă? La ce biserică se duce? De unde are să ceară sfânt mir? Atunci nu mai rezolvăm chestiunea.

Chestiunea trebuie redusă la formula ei cea mai simplă.

Ce discutăm noi astăzi? Discutăm dacă trebuie să avem dincolo o Mitropolie, una sau mai multe episcopii?

Nu!

În pricipiu îmi pare bine că am văzut un echo favorabil aci, că trebuie să formăm acolo o unitate bisericească deosebită; și la timp vom vedea.

Pentru astăzi chestiunea este de a se ști, vremelnicește, ce facem noi cu militarii și funcționarii cari sunt acolo și cu cei de origină bulgară, deveniți români, până la facerea legii definitive?

Cum să'i preparăm, ca terenul să fie mai lesne de câștigat.

Ideia în sine, că trebuie să trimetem acolo un P. S. Arhiereu, văd cu plăcere, că este primită.

Unii dintre colegii mei spuneau, că nu este necesitate de a se trimite numai de cât un Arhiereu, dar le-am arătat, că nu poate fi trimis de cât un P. S. Arhiereu, căci numai dânsul are aceea putere de a transmite altora și sacerdoțiul ca unul care deține în Biserică plenitudinea darurilor dumnezeiești.

Fără să mai intru în alte amănunte, viu deci la chestiunea: Acest P. S. Arhiereu să fie delegat al unui Chiriarh anume, care se învecinește cu noul teritoriu, sau trebuie să fie delegat al Sinodului?

Aceasta este chestiunea de principiu; căci chestiunea de persoane—cine va fi—este indiferentă și nu ne ocupă. Eu sunt dispus să iau povață și să trimet acolo, pe acela pe care 'l va recomanda Sf. Sinod; fie acum că recomandă una sau mai multe persoane din care să aleg. De fapt însă numirea nu intră în atribuțiunile Sf. Sinod. Sf. Sinod are să se pronunțe dacă acesta va fi delegatul Chiriarhului Eparhiei Dunărei de jos, al I. P. S. Mitropolitului Primat, ori al Sfântului Sinod, dar cum Ministerul are puterea executivă și cum aceasta este o chestie administrativă, nu poate să facă numirea de cât acela care dă seama de necesitățile administrative și care are să și plătească.

Iată deci cum simplificând lucrurile ajungem la o altă formulă: Al cui delegat va fi?

Eu cred, că nu poate fi nici delegatul I. P. S. Mitropolit al Ungro-Vlahiei nici al P. S. Episcop al Dunărei de jos și iată de ce:

Acest teritoriu, politicește și prin urmare și constituționalicește, de și legea nu este votată, de fapt, nu face parte nici din Eparhia

Dunărei de jos nici din aceia a Mitropoliei Ungro-Vlahiei, ci face parte din Statul român.

Mai departe: Sinodul își are legea sa organică și în art. 8 se spune că «Autoritatea Sinodală centrală a Regatului român este Sf. Sinod, cărui i se alătură și un Consistoriu» iar art. 14 zice, că «Sf. Sinod al Sfinței Bis. Autocefale Ort. Române va statua asupra tuturor afacerilor spirituale, disciplinare etc... Este ceva spiritual aci, în acest sens că Arhiepiscopul va verifica puterile din afară și cele lăuntrice și invizibile ale servitorilor altarului din noul teritoriu.

Va să zică: Sf. Sinod se pronunță asupra afacerilor bisericești.

Și nici nu se poate altfel, pentru că forma de autoritate în Biserica noastră este forma colectivă — de aceia se și zice: Sinod — iar nu forma individuală.

Este adevărat că la 1856 alta eră forma de constituție bisericească, eră forma mai mult individuală și personală de administrare bisericească, care nu mai dăinuește astăzi.

Atunci, dacă legea spune, că Sf. Sinod statuează asupra afacerilor disciplinare, administrative etc. din regat, eu ce am făcut?

Am venit să'mi dați părerea: Acea persoană este bine, așa cum cred eu, să fie un P. S. Arhiepiscop? Este bine să fie delegat al Sf. Sinod? Dacă veți socoti deci că trebuie să fie un Arhiepiscop și că acest Arhiepiscop trebuie să fie un delegat al Sf. Sinod, atunci îl vom determina și va fi lucru foarte lesne.

Acum; am înțeles preocuparea ce are P. S. Episcop al Dunărei de jos: Dar dacă îi trebuie Sf. Mir, de unde îl va lua?

Presupun ca acel delegat de fapt va fi luat dela Episcopia Dunărei de jos; ei bine, Chiriaria lui fiind Episcopia Dunărei de jos, de acolo i se va da mir. Acel delegat va fi dela Sf. Mitropolie Primată, I. P. S. Mitropolitul Primat îi va da; ori dela Sf. Mitropolie din Iași, I. P. S. Mitropolitul Moldovei îi va da Sf. Mir.

Prea Sfințiile Voastre aveți darul de a da Mir. Atunci care mai este greutatea? Încât cestiunea care preocupă pe P. S. Sa — să dea Dumnezeu să fie și I. P. S. Sa.

P. S. Nifon, Episcop al Dunărei de jos. Să mă ferească Dumnezeu.

D-l C. G. Disescu, Ministrul Cultelor, de unde se va lua mir este rezolvată, cât pentru preoți, vom mai recurge și la Mănăstiri, vom vedea în sfârșit — Unde te duci? Cu cine lucrezi? Sunt chestiuni pe care dacă le tot pui mereu înainte, nu avem să mai facem nimic.

Chestiunea fiind astfel redusă și fiind vorba de ceva vremelnic, întru cât guvernul se va sili ca rezolvirea acestei chestiuni să dureze cât mai puțin, rog să bine-voiți a'mi da acest consimțământ de-a trimite în Cadrilater un delegat al Sf. Sinod. S'a pronunțat cuvântul de vicar! Acesta este impropriu. Este bine să se zică: Un delegat.

În urmă vom vedea ce anume persoană va fi desemnată

Mă voi îngriji și de cele pământești; îmi dau seama că acolo viața este grea și deci va fi retribuit în consecință.

P. S. Nișon Episcop al Dunărei de jos. I. P. S. Stăpâne și D-le Ministru, poate că n'am fost îndeajuns de clar, dar eu n'am înțeles ca I. P. S. Mitropolit Primat, ori Episcopul Dunărei de jos, să lucreze în afară de delegația Sf. Sinod. Eu am susținut că, după părerea mea, delegația să o dea Sf. Sinod, ori I. P. S. Mitropolit Primat, ori Episcopului Dunărei de jos, ca vecini cu noul teritoriu. Și de ce aceasta? Pentrucă acestui delegat trebuie să i se dea de un oarecare Chiriarh și Sf. Mir, și Antimise și diplome cum și preoții necesari. În numele cui vreți să le dați toate acestea?

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. În numele Sf. Sinod.

P. S. Episcop al Dunărei de jos. Atunci veți tipări diplome aparte de preoție și Antemise în numele Sf. Sinod? Dar când s'a mai întâmplat acest lucru și unde?

De aceea eu ziceam, ca delegația să se dea unuia dintre Chiriarhi, ca acest Chiriarh, cu învoirea Sf. Sinod și cu asentimentul D-lui Ministru de Culte să-și trimită delegatul său în quadrilater, dându-i tot sprijinul și ajutorul pentru a păstori acolo.

Ce ușor e a vorbi, dar cât de greu este a lucra cu spor și tragere de inimă.

D-l C. G. Disescu Ministrul Cultelor. Vream să fac o declarațiune: îmi pare bine că suntem înțeleși. A mai rămas o chestiune: Unii zic, că este mai bine să se facă alegeri directe, iar alții cu două grade; adică alegi pe unii, ca aceia să aleagă pe alții. Ei bine, ce vroiți? Iar să faceți două delegațiuni? Sf. Sinod să aleagă un delegat, iar delegatul acesta să-și trimeată delegatul său? De ce să facem această complicație și să nu lăsăm legătura directă între delegatul de acolo și Sf. Sinod? Ca în definitiv să aibă un scaun Chiriarhial. Scaunul lui să fie Sf. Sinod. Și prin urmare autoritatea centrală pe delegatul acesta îl recunoaște, ca fiind și lucrând în numele său.

Acum: de unde va lua Sf. Mir? Am propus: dela Chiriarhul de care ține. Încât îmi pare bine, că suntem înțeleși și Vă rog să nu mai complicăm lucrurile alegând două delegațiuni.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. În privința chestiunii de a se ști, de unde va lua Sf. Mir, desigur că dela Mitropolia Ungro-Vlahiei, care prin legea organică are prezidenția Sf. Sinod.

E vorba de diplome? Ele se vor da de delegatul Sf. Sinod și în numele lui ca și un episcop titular.

D-l C. Gh. Dissescu Ministrul Cultelor. Vă mai declar, că ajutorul va fi tot un obraz bisericesc. — Dar nu e trebuință să fie Arhiereu.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Ba da. Numai Arhiereu trebuie să fie.

D-l C. Gh. Dissescu, Ministru Cultelor. Căci vorba aceia: Când soarele răsare, apune luna.

P. S. Episcop al Hușilor. Să exercite demnități bisericești în statul român.

D-l C. Gh. Dissescu, Ministrul Cultelor. Primesc formula: are să fie luat dintre acei cari au cinuri bisericești.

Ședința se suspendă pentru câteva minute.

La redeșchidere.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte. Orele fiind înaintate ridic ședința și anunț pe cea viitoare pentru Vineri la ora 9 a. m. Ședința se ridică la ora 12.

Președinte, † *Konon Mitropolit Primat*

Secretar, *Callist, Episcop al Argeșului*

Ședința dela 18 Octomvrie 1913.

Ședința se deschide la ora 9¹/₂ a. m. sub președinția I. P. S. Mitropolit Primat D. D. Konon

Se citește apelul nominal. Prezenți 9, în concediu 6.

Se citește sumarul ședinței precedente.

I. P. S. Mitropolitul Primat, Președinte. Am de dat o lămurire cu privire la sumar.

În ședința trecută a Sf. Sinod s'a vorbit mult în privința cărților venite de peste hotare, de care se servesc adventiștii, făcând mult rău poporului; s'a discutat, însă nu s'a putut lua vre-o hotărâre și am trecut la ordinea zilei.

Când am ajuns acasă, am găsit un pachet cu cărți, trimis de un domn judecător, care urmărește pe acești eretici pe cale de judecată conform Codului Penal, art. 181 etc. Acele broșuri erau toate la fel, ca să fie împărțite P.P. S.S. Voastre și purtau titlul de: „Ordonanță definitivă pentru urmărirea pocăiților, de către Paul Mironescu, judecător de instrucție la Tribunalul Teleorman. Și s'a trimes pentru fiecare membru al Sf. Sinod câte un exemplar.

Argumentele aduse de către acest bun judecător, ca să urmărească pe cale penală pe acești oameni, cari turbură liniștea și conștiința locuitorilor acestei țări, căutând să discrediteze religia țării, în practicile și doctrinele ei, argumentele pe care le aduce sunt ca și ale unui bun teolog și ale unui bun patriot. Dânsul arată că acești oameni, vătămători credinței, trebuiesc pedepsiți potrivit art. 181, care prevede pedepse aspre în potriva acelora cari își bat joc de religia țării; ceeace este foarte drept, Se vede că Dumnezeu a orânduit așa, ca toți vinovații să nu scape nepedepsiți.

Și mi-am adus aminte de o împrejurare pe care am văzut-o personal. Un legător de cărți din Cernăuți—, unul din aceia cari fac și rame sau pervazuri pentru tablouri și icoane—, a luat chipul Mântuitorului și al Maicei Domnului, le-a încadrat bine și pentru reclama meșteșugului său le-a pus sus pe acoperișul casei, ca să

vadă lumea că acolo se încadrează icoane, se pun geamuri de sticlă etc. și să vină la el aducându-i de lucru.

A văzut aceasta vreunul din venerabili preoți și a atras atenția judecătorului. A fost atunci acest legător chemat în judecată și judecata l'a condamnat la închisoare, mi se pare unu sau doi ani pentru că și-a bătut joc de religionea domnitoare în ducatul Bucovinei.

Și încă de pe atunci mi-am zis: Cum? într'o țară cu religionea statului streină sunt apărate interesele religiei Ortodoxe; iar la noi își bate joc fiecare nou venit?!

Și iată că azi se găsește acest d. judecător, care caută să pună capăt acestei rele stări de lucruri, provocate de oaspeți nepoftiți între noi.

De aceea am venit la părerea exprimată într'o ședință trecută, ca să rog pe P. S. Episcopi și membrii ai Sf. Sinod, ca fiecare să lucreze prin protoierei să găsească pe acești capi, cari se dau de conducători ai acestor secte, și să-i arătăm judecătorului ca să fie urmăriți și pedepsiți conform legii. Și atunci când mai mulți din aceștia vor fi condamnați și vor stă la închisoare și măcar în prezenție, să ar mai astâmpăra, de zelul lor nejustificat la noi,

Judecătorul acesta arată că în comuna Jigălia, jud. Ialomița, a venit unul numai, dela Cernavodă, cu eresuri de acestea și în scurt timp a făcut peste 30 de adepți, și de regulă tinerimea muncitoare.

Se dă acolo în broșură și vârsta. Unul singur este de 35 de ani, încolo ceilalți sunt între 20—25 de ani. Va să zică tinerime dela țară, neînvățată în ale religiei țarei și doritoare a atrage atenția asuprași, fie chiar prin fapte de acestea desaprobrate.

De aceea, pe de o parte, merită toată lauda acest judecător cinstit și conștiincios și pe de altă parte aș dori și ași rugă, să îndemnăm cu toții pe protoierei să urmărească pe acești eretici și venetici și pe căpeteniile lor, ca în urmă să fie arătați judecătorului, și să fie trimiși în judecată și pedepsiți cu pedepele prevăzute în codul penal art. 181 pentru asemenea fapte.

Vream să aduc acestea la cunoștința P. S. Voastre la comunicări, însă, pentru că în ședința trecută a fost discuție în privința cărților rele, anume ce am putea face împotriva lor, și pentru că s'a vorbit acum în procesul-verbal al ședinței despre aceasta, am dat aci aceste știri, ca complectare acelor spuse atunci. În cât cred, că împărtășim cu toții această părere, ca să-i urmărim pe acești eretici pe cale de judecată penală.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. S'a precizat bine în sumar cheștiunea discutată în ședința precedentă cu privire la organizarea bisericească în Cadrilater.

În adevăr așa este: P. S. Episcop al Dunărei de jos a fost de părere ca Cadrilaterul să fie bisericește condus de către unul din cele două scaune vecine, adică: ori de scaunul Mitropoliei Ungro-

Vlahiei, ori de scaunul Episcopiei Dunărei de Jos. Aceasta a fost părerea P. S. Sale.

Eu însă, din motive de ordin canonic și constituțional, am demonstrat cred, că părerea P. S. Episcop nu poate fi admisă.

Propunerea mea e ca Sf. Sinod să delege din sânul său un P. S. Arhiereu, *ca în numele Sf. Sinod*, să conducă afacerile bisericești în Cadrilater.

Am mai propus, ca Sf. Mir să se ia dela Președenția Sf. Sinod, adică dela acel scaun Mitropolitan al țării, care are prerogativa de a prezida Sf. Sinod. Prin legea noastră s'a prevăzut, că I. P. S. Mitropolit Primat e de drept și președintele Sf. Sinod.

Diplomele să se dea de Arhiereul delegat.

Asupra sumarului cer o rectificare: Nu am zis că: „nu pot fi numiți Arhieriei titulari întru cât au destul de lucru“, ci am zis că, într'adevăr Arhieriei sunt cei mai proprii cu conducerea afacerilor bisericești din Cadrilater“.

—Se pune la vot sumarul cu lămuririle date și rectificarea cerută și se aprobă.

P. S. Episcop al Argeșului citește următoarea scrisoare :

Prea Sfințite și Prea Venerabile Mitropolit al Ungro-Vlahiei și Exarh a toată România, Președinte al Sfântului Sinod al Sfinței Biserici Autocefale Ortodoxe a României; prea iubite și prea dorite frate în Hristos și conliturghisitor al smereniei noastre, domnule Konon, Vă îmbrățișem frățeste în Domnul, Prea Sfințite, Prea Venerabile și iubite al nostru și Vă salutăm cu toată dragostea.

Iubitorul de Dumnezeu Episcop al Polyaniei din periferia noastră reîntorcându-se aci ne-a expus și ne-a făcut cunoscut prin cuvinte pline de recunoștință distinsele semne de compătimire și de iubire pe care le-a întâmpinat pretutindeni în păzitul de Dumnezeu Regat al României, când acum de curând a fost scăpat de iubitoarea de Dumnezeu armată Română, ca de un înger al mântuirii sale din cele mai mari primejdii, și când deodată scăpat de toate acele pericole, s'a aflat în mijlocul piosului popor românesc. Ca o aducere aminte, însoțită de cea mai profundă recunoștință, teofilia sa ne-a descris asemenea atențiune cordială și frățescă, cum și amabilitatea deosebită a Prea Sfinției Voastre, Prea Venerabile și a celorlalți frați în Christos de acolo și a piosului cler sfințit, lăudând compătimirea cea mare și iubirea frățescă arătată către el în această împrejurare, dar mai ales iubirea cea mare și cinstirea arătată către Biserica mamă, către Biserica cea mare a lui Iisus Christos. Toate acestea le-am auzit cu recunoștință și foarte mișcați, și deci și noi ne simțim datori și cu mulțumire venim prin această scrisoare frățescă împreună cu hotărârea Sf. Sinod cel de pe lângă Noi, al Prea iubiților Noștri frați în Christos, Prea Sfințiți Mitropoliți, de a Vă exprima, prea scumpe, prea sfinte și prea venerabile, și prin voi și către clerul sfințit și către piosul popor al Bisericii surori a României, călduroasele și viile mulțumiri din partea Bisericii noastre celei mari a lui Iisus Christos,

pentru primirea și îngrijirea așa de simpatică și deosebită către Arhiereul nostru căzut în suferință, arătând astfel iubirea și cinștirea din inimă către sfânta noastră Biserică.

Înălțând din toată inima rugăciuni către Cel Prea Înalt ca să binecuvînteze tot ce privește pe biserica suroră: iar asupra poporului românesc, împreună cu iubitorul de Christos Regele său, să trimită milele sale cele bogate, și îmbrățișându-Vă iarăși, iubite, cu cea în Christos îmbrățișare din urmă, suntem,

Al Prea Sfinției Voastre Venerabile, iubit în Christos frate și cu totul devotat.

(ss) † *Al Constantinopolului Gherman*
1913 August 20.

P. S. Episcop Callist al Argeșului. Eu cred, că trebuie să se răspundă la această scrisoare ceva.

P. S. Episcop Teodosie al Romanului. De curtuazie cred că ar fi bine să se răspundă.

P. S. Arh. Teofil Ploșteanu. Și eu cred că este bine.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Sunt de acord.

I. P. S. Mitropolit Primat. Voi răspunde atunci parafrazând ideile I. P. S. Sale.

Mi-a trimis un plic către M. S. Regele, spre al predă însumi M. Sale, iar în urmă mi-a venit și scrisoarea aceasta adresată către mine, pe care v'am comunicat-o, pentru că se exprimă foarte bine voitor către clerul român, atribuind moralei răspândite de către clerul român, faptul că armata a fost așa de picasă că a scăpat pe Episcopul Foțos al Poiyaniei dela o moarte sigură.

Am crezut că o asemenea scrisoare făcută în termeni foarte elogiosi, merită să fie cunoscută și de Sf. Sinod. Pentru că mă autorizați, voi răspunde. Cred că ar fi bine să se publice undeva și în original și în traducere.

Se decide a se publica scrisoarea aceasta în Revista „Biserica Ortodoxă Română” în original și în traducere și a se trimite cu-venitul răspuns de către I. P. S. Mitropolit Primat.

P. S. Episcop Callist al Argeșului, citește și următoarele comunicări:

Suplica *P. S. Arh. Meletie Constanțeanu,* prin care roagă a i se acordă concediu pentru ziua de 18 Oct. curent, fiind ocupat la un serviciu religios.

P. S. Episcop Nicodem al Hușilor, roagă a se acordă concediu pentru ședința de astăzi *P. S. Arh. Antim Botoșeanu.*—Se acordă concediile cerute.

Adresa Sf. Episcopiei a Râmnicului Noul-Severin cu care înaintează dosarele cu actele privitoare la cererea de tundere în monahism a fraților: Barbu Preotul Ghiga, Ioan V. Mohora, Ioan Ci-libiu și Alex C. Dincă din Sf. M-re Tismana.

Raportul Comisiunii de petițiuni a Consistoriului Superior relativ la cazul preotului N. Ionescu din com. Ghinești, jud. Dâm-

bovița, despre care tratează adresa Cassei Bisericii cu No. 32247 din 25 Sept. 1913.—Acestea se trimit la Comisiunea de penitenți.

P. S. *Episcop al Argeșului*, citește următoarea formulă definitivă pentru pomenirea Familiei Regale, care se aprobă și se decide a se tipări în zece mii exemplare :

Formula pentru pomenirea Familiei Regale la Sfintele Servicii religioase, formată și admisă în ședința Sfântului Sinod din 18 Oct. 1913 :

„Pentru Prea Înălțatul și de Hristos iubitorul
„Domnitorul nostru *Carol I*, Regele României,
„cu soția sa Doamna și Regina *Elisaveta*. Și pen-
„tru iubitorul de Hristos Principele Ferdinand,
„Moștenitorul Tronului, cu soția sa Principesa Ma-
„ria, și binecredincioșii lor fii: Principii Carol,
„Elisaveta, Maria, Nicolae, Ileana și Mircea. Dim-
„preună cu Augusta Sa familie Regală și toată
„Curtea și ostașii lui“.

I. P. S. *Mitropolitul Primat, Președinte*. Potrivit hotărârei luate de Sf. Sinod, această formulă oficială se va tipări în 10.000 exemplare spre a fi trimeasă la toți Chiriarii, proporțional cu numărul parohiilor și al preoților.

P. S. *Arh. Valerian Râmniceanu*, raportorul Comisiunii pentru Revistă, Tipografie și revizuirea cărților de ritual, citește următorul raport privitor la adresa I. P. S. Mitropolit al Moldovei, prin care roagă a se dăruii mai multe cărți de ritual bisericii din com. Galați, ținutul *Făgărașului* din Transilvania :

I. P. S. Stăpâne: O mijlocire se face la Sf. Sinod din partea I. P. S. Mitropolit al Moldovei, în favoarea cererii ce ar fi făcut preotul Nicolae Aron paroh al com. Galați din Transilvania, ținutul Făgărașului, pentru darea gratuit, mai multor cărți de ritual, bisericii sale din acea comună, de care ar fi având mare lipsă.

I. P. S. Mitropolitul arată că cunoaște pe preotul citat, carele ar fi un destoinic lucrător în via Domnului și că dăruindu-se cărțile cerute s'ar face un mare bine, căci s'ar contribui la păstrarea limbii românești între frații noștri de peste munți.

Cărțile cerute care ar trebui să se trimită pe adresa preotului numit, se cuprind în următoarele :

5 Minee : Ianuarie, Septembrie, Octombrie, Noembrie și Decembrie, 1 Penticostar, 1 Evhologiu, 1 Biblie de Buzău, 1 Evanghelie, 1 Catavasier și Cazania.

În fața mijlocirii I. P. S. Mitropolit al Moldovei, comisiunea n are de făcut nici o obiecțiune și se asociază pentru realizarea cererii.

Drept care este de opinie a se face mijlocire din partea Sf. Sinod către D-l Ministru de Culte, spre a se satisface cererea arătată.

Această opinie se supune Sf. Sinod din partea comisiunii cu respect de subscrisul raportor.

Raportor *Arh. Valerian.*

Membrii Comisiunii *Eughenie.*

Se pun la vot concluziunile raportului și se primesc.

Același P. S. Raportor — citește următorul raport privitor la retipărirea *Pravilei mari* și a *Pidalionului*:

I. P. S. Stăpâne: Cestiunea retipării Pidalionului și a Pravilei cei mari se agită de șease ani; bisericașii noștri luminați prin cultura ce capătă din școalele noastre bisericești și a Facultăței de Teologie, nu se mai mulțumesc ca cei vechi cu cărțile de ritual. Ei doresc și caută cu stăruință a cunoaște bazele fundamentale ale sfintei noastre Biserici ortodoxe, adecă legiuirile cuprinse în Pidalion și în Pravila cea mare, în care se cuprinde tot așezământul bisericesc cu începere dela canoanele Sf. Apostoli, a sfintelor soboare ecumenice, parțiale și marginile în care Sf. Părinți mari ai Bisericei, au îngrădit și țărnutit paza sfintei noastre religii și a moravurilor creștinești. Onoare clerului nostru.

De aceea s'au făcut atâtea cereri de către toți P. P. S. S. Eparhiotii cari au prezentat Sf. Sinod diferite liste în care se văd subscrieri aproape a tot clerului din țară, cari se oferă a plăti costul cărților cerute. Numărându-se listele de doritori a avea aceste cărți s'a aflat treizeci și nouă.

Sf. Sinod a tot amănat realizarea acestor cereri, până se va cunoaște complex numărul bisericașilor ce doresc a poseda aceste cărți, care acum complectându-se dela toate eparhiile, se constată din lista generală că abonamentele sigure de plata costului se ridică la No. de 1965 pentru Pidalion și 1931 pentru Pravila mare.

I. P. S. Mitropolit al Ungro-Vlahiei propune prin adresa care s'a recomandat comisiunii, că ar fi bine, ca asemenea cărți să se impue și Eptropiilor fiecărei parohii a avea pentru Bibliotecile parohiale cărțile în cestiune, cari să le plătească cu mijloacele ce au.

Ar fi dar numărul ce se cere de imprimat cam vre-o 5000 exemplare; și fiindcă trebuie să mai rămâie și rezerve pentru creștinii doritori și oamenii de legi încă un număr de 1000 cel puțin, Comisiunea crede că ar trebui să se imprime câte 6000 din fiecare carte ce se cere.

Comisiunea a observat din lucrările cuprinse în alăturatul dosar, că pentru privegherea imprimării acestor cărți și revizuirea lor, s'a emis și părerea: să se numească o comisiune adhoc. Cestiunea aceasta, Comisiunea actuală a revizuirii cărților de ritual, o pune numai în relief spre a decide Sf. Sinod cele ce va crede de cuvînță, adecă să încredințeze lucrarea cerută, ori unei comisiuni adhoc, ori la una din comisiunile ce se ocupă acum de retipărirea Bibliiei și a revizuirii cărților de ritual.

Comisiunea crede că nu se cuvine a se mai amâna tipărirea cărților în chestiune, cerute cu atâta insistență de toată Biserica Română și de aceea vine cu respect a supune Sf. Sinod rezultatul celor ce preced, prin subscribul raportor, spre a decide cele ce va găsi de cuvință.

Raportor, *Ar. Valerian.*

Membrii Comis. † *Eughenie.*

I. P. S. Mitropolit Primat-Președinte. Este laconic exprimat raportul, căci nu numai preoții de astăzi se interesează, dar și cei bătrâni se interesau de legiuirile și cărțile bisericești. Dela cei bătrâni avem ce avem, iar dela cei tineri vom vedea de acum înainte.

Vream să vă dau câteva deslușiri, ca să vedeți cum s'a născut această chestiune a imprimării Pravidii mari și a Pidalionului și cum s'a târăgănat, căci sunt 6 ani acum de atunci.

Pravila cea mare bisericească dela 1652 aproape nu se mai găsea sau și foarte scumpă și Pidalionul de asemenea; și fiind cerințe și din partea noastră, precum și din partea persoanelor civile, care se ocupă cu Drepturile, s'a gândit și hotărît Sf Sinod ca să se retipărească. Pentru că însă aceasta este o lucrare foarte costisitoare, s'a gândit acum câți-va ani Sf Sinod, că în lipsă de fonduri este greu a se retipări într'un număr prea mare de exemplare și s'a hotărît atunci a se întrebă oficial prin Protoierei câți dintre preoții fiecărei Eparhii doresc această lucrare, pentru ei și bibliotecile parohiale, ca să se vadă câți abonați putem avea. Au târăgănat apoi lucrurile așa multă vreme și chestiunea aceasta eră aproape uitată. Eu resimțind necesitatea acestor două cărți de canoane bisericești, am cercetat acum de curând lucrările și am văzut că din această Eparhie nu veniseră încă câteva rapoarte cu listele de abonați și am inzistat să vină și acelea ca să se mântue odată cu lucrul acesta. Din cercetarea raporturilor primite am văzut că ar trebui să tipărim aproape 6000 de exemplare, un număr la care nu ne așteptam.

În cât noi ne bucurăm că atâta lume se interesează de această lucrare. Deci sunt pentru concluziile raportului, numai afară de partea unde se face aluziune greșită la cei vechi că nu și-ar fi făcut mai bine datoria. Lor li se datorează tot ce este făcut din vechime. Pravila este de sute de ani, iar Pidalionul dela 1844.

În cât noi trebuie să respectăm memoria bătrânilor cu importanțele lor lucrări moștenite și să îmbunătățim și să răspândim mai departe tot ce ne-au lăsat, rămânând ca și cei de astăzi mai întâiu să i imiteze și apoi să se nevoească a i și întrece dacă vor putea.

Așa dar pun la vot concluziunile raportului cu rectificarea că «nu trebuie să blamăm pe cei vechi, dar să așteptăm cu răbdare și lucrările celor noi».

Se primește.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Nu este așa P. S. Raportor Valerian, că nu v'ați gândit să blamați pe nimeni?

P. S. Arhiepiscop Valerian. Firește! Am făcut istoricul numai.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. În cât n'ar mai fi nevoie de rectificare.

I. P. S. Mitropolit Primat-Președinte. Eu mențin dreapta rectificare făcută, și cred mai departe că ar trebui să numim o altă comisiune deosebită, căci aceea cu imprimarea Bibliei nu va putea să se ocupe și de aceste două cărți mari, care fac aproape cât o Biblie și să supravegheze imprimarea Pravilei Mari și a Pidalionului, așa cum sunt ele. Ar trebui să fie și mai bine cunosătoare de limbă și unde este necesară revizuirea, să se revadă și textul original grecesc după Rali și Potli, care ediții sunt mult mai complete ca în Pidalionul nostru. Și pentru aceea propun o comisiune specială în care să avem și un elenist bun. Eu aș propune următoarea comisiune: P. S. Theodosie Episcop de Roman, P. S. Nicodim Episcopul Hușilor și P. S. Arhiepiscop Teofil Ploieșteanu.

P. S. Episcop Theodosie al Romanului. Comisiunea aceasta ar trebui să se întrunească mai des și cum noi Chiriarii suntem ocupați în Eparhie, ar trebui să se ia persoane din localitate. Dar, în fine, eu primesc.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte. Din localitate nu-i putem lua pe toți.

Iată deci încă un nou motiv că Arhieriei titulari ne sunt absolut necesari să fie păstrați totdeauna, pentru că ei ajută pe Chiriarii și sunt răsadniță pentru viitorii Episcopi.

Se pune la vot propunerea și se admite cu unanimitate.

I. P. S. Mitropolitul Primat, Președinte. Urmează acum să alegem și să recomandăm un P. S. Arhiepiscop ca delegat al Sf. Sinod pentru Dobrogea nouă.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Chestiunea aceasta este foarte importantă și v'aș rugă să o amânăm până la venirea d-lui Ministru. Se amână.

P. S. Episcop Nicodim al Hușilor, citește următorul raport primit la cererea d-lui G. Alexandrescu de a litografia icoana Mântuitorului:

I. P. S. Stăpâne. La comisiunea Sf. Sinod pentru petițiuni, s'a primit cererea d-lui G. Alexandrescu, funcționar la Ministerul Domeniilor, prin care Sf. Sinod este rugat să aprobe litografierea chipului Mântuitorului nostru Iisus Hristos, după modelul alăturat la amintita cerere, spre a se vinde tuturor autorităților publice din țară și a se așeza în localurile acelor autorități la locul de onoare. Înprimarea acestei icoane să se facă de petiționar, iar pentru răspândirea ei petiționarul roagă pe Sf. Sinod să intervină la Consiliul de Miniștri spre a se obliga autoritățile publice să o cumpere.

Comisiunea deși găsește laudabilă dorința petiționarului de a răspândi icoana Mântuitorului, totuși având în vedere că chestiu-

nea imprimării și răspândirii icoanelor este regulată printr'un vot al Sf. Sinod și este cedată de Administrația Cassei Bisericii cu contract societăților preoților de mir din țară, nu poate să opineze decât că amintita cerere să fie trecută la ordinea zilei.

Raportor: † *Nicodem al Hușilor*, † *Theodosie al Romanului*.

Se pune la vot concluziunea raportului de a se trece la ordinea zilei și se aprobă.

Acelaș P. S. Raportor citește următorul raport privitor la petiția preotului Radu Cristescu dela biserica Zlătari din Capitală:

I. P. S. Stăpâne. La comisiunea de petițiuni a Sf. Sinod s'a primit petițiunea preotului Radu Cristescu dela biserica Zlătari din Capitală, prin care acesta arată că acum doi ani, când s'au vândut locul și casele de lângă biserica Sf. Dumitru, Direcțiunea Generală a Poștelor a dat indemnizație de chirie pentru personalul superior dela zisa biserică cincisprezece mii de lei, și că P. S. Calistrat, parohul bisericii Zlătari a încasat acea sumă și refuză de a-i da și Cucerniciei Sale partea cu enită pentru plata chiriei localului în care locuște.

Comisiunea de petițiuni având în vedere adresa Administrației Cassei Bisericii, prin care se confirmă că în adevăr P. S. Calistrat a primit suma de 15.000 lei pentru chiria personalului superior al zisei biserici, și deci considerând că cererea preotului Radu Cristescu este dreaptă, opinează ca Sf. Sinod să oblige pe P. S. Calistrat să plătească chiria localului în care locuște numitul preot, din suma de 15000 lei primită de P. S. Sa.

Raportor: † *Nicodim al Hușilor*, † *Theodosie al Romanului*

Se pune la vot concluziunea raportului și se primește cu lămuririle date de către I. P. S. Președinte. (I. P. S. Mitropolit al Moldovei s'a obținut dela vot).

I. P. S. *Mitropolit al Moldovei*. Vreau să atrag atenția Sf. Sinod asupra bisericii Antim, biserica noastră Sinodală, că are neapărat nevoie de reparație, precum și curtea acestei biserici. Etajul de jos al caselor este putred, sus bate vântul, plouă înăuntru. E o rușine ca față cu palatul Sinodal să avem o ruină. Biserica Antim e singurul monument religios în București și e în stare de completă ruină.

Zilele trecute a fost un francez și mai mare rușine de starea în care a văzut cum noi știm să păstrăm monumentele.

I. P. S. *Mitropolit Primat*. Eu am fost totdeauna în contra dărâmării bisericilor și pentru îmbunătățirea localurilor din jurul lor.

Când am venit aici am găsit vechea biserică pronumită „cu sfinți” care a fost mitocul Mitropoliei, supusă la dărâmare și ultimul termen dat era la 30 Aprilie 1912. Eu nu am voit să încep păstoria mea prin consimțirea la dărâmarea unei însemnate biserici din Capitală, și rupându-i așșul mezzatului dărâmării de pe uși, for-

mând dosarul am început să fac mijlociri în toate părţile: către Ministerul de Culte, către Poliţie, către Primărie, ca să se împiedice dărâmarea şi în urmă am obţinut dela Primărie un termen de păsuire de un an de zile, când urmă să se dărâme biserica negreşit.

În timpul acesta m'am pus pe lucru, cercetând dosarele şi după documentele ce am găsit, am văzut că această biserică a avut avere din care Statul a încasat milioane şi a avut o pădure, care este şi astăzi şi care singură face un milion. Şi pe urmă am găsit că biserica este un adevărat monument istoric şi pentru mai sigura ei scăpare dela dărâmarea aşteptată, am stăruit ca să fie trecută între monumentele istorice, căci arhitectura ei este admirabilă şi merită să fie păstrată. Pentru carea am găsit un testament al unuia popa Herea, care a lăsat în dar moşia sa ambelor Mitropolii, căci atunci se muta Mitropolia dela Târgovişte în Bucureşti şi nu se ştia încă bine unde are să fie. Pentru care lucru moşia este închinată amândoror Catedralelor Mitropolitane-Târgovişte-Bucureşti.

Am comunicat Ministerului acest testament stăruind pentru ajutorul datorit. Pentru Biserica cu Sfinţi am eliberat şi o condică de milostenie, cu care s'a adunat şi se adună bani şi astfel se va reface între bisericile monumentale, reuşind să scap biserica aceasta dela o sigură dărâmare.

Tot aşă am luat măsuri şi pentru Biserica «cu scaune» aceeaşi parohie, pentru care s'a adunat peste 7000 de lei.

Între acestea eu m'am gândit şi la starea bisericei Antim. Şi când s'a făcut localul Sf. Sinod eram de părerea ca acesta să se facă nu unde este acum, închizând vederea bisericii monumentale, dar să se facă peste cuprinsul grădinei de alătura în dosul paraclisului Antim; iar biserica să se repare bine, dimpreună cu vechile ei chilii, pentru a servi de metoc P.P. S.S. membri ai Sf. Sinod, cari vin din provincie în Capitală. Acolo pe grădina pustie se poate face o clădire în forma de mare pătrat frumos şi trebuia să aibă tot ce este necesar, precum sală de şedinţe, bibliotecă, arhivă, muzeu de lucruri antice, tot în sfârşit

Şi când am văzut că Palatul Sinodal se face aci unde se vede acum, eu am protestat, căci se împiedecă vederea monumentului pe care îl avem. Şi adevăr e, că aproape nu se mai vede biserica dela stradă.

Totodată eu am observat, când a fost să se instaleze, mai multe defecte: lumina lipseă, gazetarii ne puteau spionă cuvintele pe la uşile dinprejurul sălei şi apoi am observat şi alte împărţiri rele. Am cerut să se prefacă. Mi s'a trimes atunci adresă, că prefacerile pe cari le ceream eu, ar costă 50.000 lei şi neavând bani a rămas pe altă dată. Şi încă urmăresc ideia ca să restaurăm biserica în starea în care a fost şi mai înainte, dimpreună cu paraclisul şi chiliile; iar apoi să restaurăm tot cuprinsul localului mănăstirei lui Antim, unde ar trebui să se ridice etajul al doilea, să se

desființeze părțile umede, să se zidească și să se facă sus locuinți pentru P. S. Episcopi și P. S. Arhieri care vin de afară, iar jos să se facă odăi de serviciu. Încât fiecare P. S. Episcop ori Arhieru să și aibă locuință sus și jos odaie de serviciu, pentru timpul când va trebui să stea în Capitală, iarna la Senat iar primăvara și toamna la ședințele Consistoriului și ale Sf. Sinod.

Am repetat cererea la Minister și am primit informațiuni că are să se restaureze biserica și paraclisul și are să se continue cu restaurarea localului.

Tot odată ocupându-mă de biserici, m'a mișcat rău, când am văzut că și biserica Sf. Dumitru ca și altele câteva merg pe cale de dărâmare.

Știu dela răposatul Mitropolit al Moldovei Iosif Naniescu, cu carele în aceiași Mitropolie am viețuit 23 de ani, cu ce zel Episcopul Chesarie, acela vestitul cu metania dela M-rea Neamțul, a lucrat pentru această biserică. Chesarie a făcut biserica aceasta, a făcut case mari lângă poștă, a zidit clopotnița dărâmată astăzi, a făcut îmbunătățiri și a făcut și chilii pentru preoți și între cari însuși Iosif Naniescu a stat acolo și alți Arhieri. Dar prin neglijența superiorului de acolo, astăzi vedem că s'a dărâmat clopotnița cu casele și n'a protestat niminea cu durere. Clopotnița s'a dărâmat, iară clopotele stau aruncate jos și n'a protestat nimeni; s'a tăiat plantațiunea și s'a vândut locul de acolo și n'a protestat nimeni. În sfârșit cum este mai rău cu biserica Sf-lui Dumitru de lângă Stavropoleos.

Iar în ce privește restaurarea bisericei Antim după informațiunile ce le am dela Minister, precum am arătat, am asigurări că se va începe cu restaurarea bisericei și a paraclisului cât mai curând, iar în urmă se vor face și celelalte. Așa încât vom avea aci și loc pentru ședința P. S. Chiriarhi, care vin din afară, ca să fie aci un cuib de cultură cum a fost și de administrație bisericească etc.

Aceste lămuriri am avut de dat I. P. S. Mitropolit al Moldovei ca răspuns la dorințele L. P. S. Sale, cari sunt foarte drepte, și acum Dumnezeu într'ajutor.

Se suspendă ședința, în așteptarea d-lui Ministru.

La redeschidere:

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte. Ne mai fiind nimic la ordinea zilei, ridic ședința și anunț pe cea viitoare pentru Luni 21 c. ora 9 a. m.

Ședința se ridică la ora 11 $\frac{1}{2}$ a. m.

Președinte, † *Konon Mitropolit Primat*

Secretar, † *Nifon Episcop al Dumărei de jos*

Ședința dela 21 Octombrie 1913.

Ședința se deschide la ora 9 $\frac{1}{2}$ a. m. sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat D. D. Konon.

Se citește apelul nominal. Prezenți 14, în concediu 1.

Se citește sumarul ședinței precedente.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte. Aș avea de dat o lămurire. P. S. Arh. Calistrat, împotriva căruia am primit plângerea pe care ați văzut-o este membru al Sf. Sinod și paroh. Incât aș vrea ca Sf. Sinod să-mi dea o deslușire, ca adică ce ar fi de făcut în această privință și dacă un Arhiepiscop poate fi și paroh? Ca paroh el este sub controlul protoereului și subprotoereului și după părerea mea, cred că nu convine ca un membru al Sf. Sinod, un Arhiepiscop, să fie pus sub controlul unui cleric inferior. De aceea aș crede, că ar putea să fie revocat din demnitatea de paroh. Am adus această chestiune în Sf. Sinod, pentru că este chestie și de apreciere. El încasează bani în numele clericului bisericii parohiale. Zlătari și primim reclame că nu-i dă celui cleric servitor parohial. Acesta este un abuz mare și este făcut de un paroh care este și Arhiepiscop. Incât eu aș dori să văd opinia Sf. Sinod, căci aceasta este o mare neregulă pe care am aflat-o aci în București. Și din cauza acestei nereguli el provoacă alte nereguli prin atitudinea lui nechibzuită, compromițând gradul Ierarhic.

P. S. Episcop al Râmnicului. I. P. S. Stăpâne—Chestiunea aceasta este veche și a dăinuit de ani de zile. P. S. Episcop al Argeșului eră de vre-o 15 ani preot paroh și trecând la Arhiepiscopie a rămas tot paroh.

P. S. Arh. Teofil Ploșteanu.—Una este a fi paroh, alta Arhiepiscop!

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Cer cuvântul în chestie de regulament!

I. P. S. Mitropolit Primat. Aveți cuvântul.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Chestiunea aceasta e foarte importantă, însă e deplasată. Puneți la vot sumarul și după aceea o vom discuta.

Se pune la vot sumarul ședinței precedente și se aprobă.

P. S. Episcop Sofronie al Râmnicului. Am spus că situația aceasta, ca un Arhiepiscop să fie și paroh dăinuiește de mai mulți ani. P. S. Episcop Callist al Argeșului a fost mulți ani paroh la biserica Calist și trecând Arhiepiscop a continuat să fie paroh. Ba încă mi se pare și ca Episcop și chiar și în vara aceasta, ședea tot la biserica Calist.

P. S. Calistrat poate să fie acolo paroh de 20 de ani. Incât părerea mea e te să dăinuiești mai departe aceasta și P. S. Arhiepiscop să poată fi numiți superiori la câte o biserică, numindu-se și P. S. Calistrat superior la biserica Sf. Dumitru din Str. Carol. Dacă vreți să se numească tot paroh, numiți-l, dar eu cred că trebuie să dăinuiești acest lucru, fiindu-i greu Arhiepiscopului să trăiască numai cu ceea ce are.

P. S. Episcop Theodosie al Romanului. I. P. S. Stăpâne, avem legea clerului din care nu putem eși. În acea lege se spune ce este parohul. Parohul este acela care are o circumscripțiune, un popor oarecare și este sub autoritatea și controlul imediat al protoereului. Cel dintâi care exercită autoritatea asupra parohului este protoereul. Atunci se naște și chestiunea de principiu; Pe de o parte Arhiereul este mai pre sus de protoereu, căci este investit cu cea mai înaltă demnitate în biserică — preoții sunt deci inferiori Arhierelui — iar pe de altă parte, ca paroh el este sub autoritatea și sub controlul protoereului, care îi este inferior lui. Se poate aceasta? Dacă răul acesta a dăinuit, a fost din cauză că s'a avut în vedere, că Arhierelui nu aveau nici un salariu, pe când fiind parohi aveau 200 de lei lunar precum și casă. Astăzi sunt salariați, încât acest rău nu trebuie să meargă la infinit!

Și astăzi mai ales, când se constată o neregulă atât de mare la parohia Bisericii Sf. Dumitru, când Statul plătește 15000 de lei ca să-i dea la slujbași pentru chirie, și acesta — să'mi ertați cuvântul — îi sfetirisește, nu-i dă la destinația lor, ci îi bagă în punga lui, atunci trebuie să mai tolerăm noi această stare de lucruri? Și mă întreb: când, acela care face acest lucru este un membru al Sf. Sinod, este oare de demnitatea Sf. Sinod a tolera lucrul acesta? Cred că nu! Că ce se va zice? Se va zice: lată un Sf. Sinod care tolerează unui membru al său să sfeter sească bani și nu-l silește să-i dea înapoi, iar când un preot face o mică abatere îl ia și Sf. Sinod și Guvernul și-l dă în judecata Consistoriului și nu-i tolerat.

Cred că nu este bine să fim dați în vileag că tolerăm lucruri de acestea. De aceea sunt de părere să luăm măsuri și P. S. Arhiereu Calistrat să fie pus în disponibilitate din postul de paroh, căci legea spune precis, că parohul trebuie să fie preot. Așa și este intitulată legea aceea: legea clerului de mir. De ce să bângăm în legea clerului de mir, un Arhiereu, care nu este cleric de mir. A fost o abatere dela lege și nu cred că este bine să se tolereze abaterea aceasta până la sfârșitul veacurilor.

Dacă credeți că e bine să se tolereze mai departe această abatere dela lege, nu aveți de cât să tolerați, eu îmi mențin părerea mea.

P. S. Sofronie Episcopul Râmnicului N-Severin — I. P. S. Stăpâne, până la anul 1908 Arhierii titulari erau legali și anticanonici. Ba încă la 1909 îi trimete pe Arhierii titulari în spinarea Episcopilor, în cât sunt legali și numai anticanonici.

S'au vorbit multe și s'a ajuns la rezultatul, că dintre toți P. S. Arhierii titulari numai Craioveanu și Râmniceanu s'au executat. Mai pot zice la fel: Ploeșteanu și cu Botoșeneanu. Erau deja P. P. S. S. Vicari ai celor două Mitropolii. Dar ceilalți, niciunul. Acum a venit timpul acesta: legali și anticanonici. După norma aceasta s'a luat și cu parohiile, de a se numi acolo P. P. S. S. — Arhierii.

Prea Sfințitul Calist Botoșeneanu a fost paroh până la episco-

pat, eră legal și anticanonic, și i sa îngăduit aceasta. În cât se cotesc că ar fi prea pe dos ca noi să scoatem din parohie pe P. S. Calistrat, când este înaintat în etate, și nu mai este așa de departe de cele cerești.

I. P. S. Mitropolii Primat. Țiu să dau o lămurire în privința Arhierilor titulari, despre care s'a vorbit și cum au existat ei din vechime la noi (în Mitropolia Moldovei cu deosebire). Noi regulasem ca pe Arhierii titulari să-i numim pe la biserici, ca din vechime, aci în Capitală cu deosebire și eu am fost de părere aceasta începând a o pune în practică atunci când am regulat stabilitatea Arhierelui titular pentru biserica Așezămintelor Brâncovenești, pronumită „Domnița Balașa”. Idem la Sf. Spiridon de mare am numit și așezat pe P. S. Arhieriu Valerian Râmniceanu, carele în înțelegere cu P. S. Episcop-Kiriarihul său, viețuește în Capitală. Iar pentru câțiva dintre P. P. S. S. Arhierii titulari și trăitori în Capitală am făcut mijlocire, dar răspunsul pe care l-am căpătat a fost, bunăoară la Colțea, că nu-l pot numi, pentru că nu este trecut în buget; dela biserica Crețulescu, am căpătat iarăși acelaș răspuns, că nu-l pot pune pentru că n'au buget.

Așa dar din aceste împrejurări, rămâne să așteptăm când va fi locul trecut în bugetul respectiv, ca P. S. Arhierii, cari nu se pot duce în altă eparhie, dar sunt necesari în Capitală pentru multele servicii cerute de credincioși, să fie treptat-treptat puși la locul la care trebuie.

Nu trebuie însă să confundăm titlul de Arhieriu cu acela de Superior la o biserică și cu titlul de paroh. Legea prevede parohia numai pentru preoții de mir și dreptul lor este așa de mare recunoscut în parohia lor, încât după legea clerului nu poate funcționa nimeni în o parohie fără voia parohului respectiv.

Pentru Arhierii trebuie să găsim alt mijloc. De bine de rău li s'a făcut un mic onorar și eu mă gândeam să căutăm să le facem aci în Monastirea lui Antim și locuință în cuprinsul căruia local să se poată găzdui și P. P. S. S. Episcopi cari vin dela Eparhie în Capitală pentru Sf. Sinod și Senat etc.

În afară de aceasta, am regulat ca P. S. Arhierii titulari să le vină pe rând toate serviciile religioase, precum: Sfințirile de biserici, hirotonii, eram să regulez și cu înmormântările, dar am dat peste greutatea cu Primăria și dricarii angajați. Trebuie un fel de catalog unde să fie trecuți cu rândul, căci nu este bine ca unii dintre P. P. S. S. Arhierii să trăiască numai din mică lefușoara lor, iar alții să aibă mai multe foloase.

Regulamentul Sf. Sinod este precis în această privință, dar eu am lăsat lucrul acesta mai domol deocamdată. Se impune însă tuturor stricta lui observare pentru înlăturat nemulțumirile pe viitor.

În al doilea rând, în ceea ce privește demnitatea de Arhierii titulari, P. S. Episcop Sofronie a zis, că ei sunt legali și anticanonici.

P. S. Episcop Sofronie al Râmnicului. Nu eu zic aceasta! Sa practicat.

I. P. S. Mitropolitul Primal, Președinte. Eu sunt în contra părerii că Arhiepiscopii titulari ar fi anticanonici. Ei sunt consacrați atât prin continuă și tradițională existență la noi, cât și prin necesitatea lor ca delegați ai Chiriarhilor pentru diferitele servicii Arhiepiscopice cerute în popor și unde Chiriarhului respectiv nu-i permite timpul a oficia. Iar în privința tradiției încă dela 1780, era pe atunci învățatul Arhiepiscop român Amfilohie Hotiniu în Moldova, care a făcut și ne-a lăsat o gramatică teologică (acum foarte rară), o geografie de obște, foarte însemnată, cărți de teologie și o aritmetică numerică calculând și cu răbușurile străvechi și alte lucrări toate însemnate și acum foarte rari de întâlnit. Dem pe la 1803 găsim în scrieri un alt arhiepiscop titular, cu numele de *Laurenție*, cu care Mitropolitul Veniamin se servește la traducerea Pidalionului din grecește în românește. După cum probează corespondența despre el dela Sf. Munte între învățatul părinte și scriitor Nicodim Aghioritul și între Marele Mitropolit Veniamin Costache—corespondență păstrată în cartea scrisă către Mitropolitul Veniamin, în care acel Nicodim Aghioritul, recomandă pe Arhiepiscopul *Laurenție Tripoleos*, la 1803, ca să-i ajute la Pidalionul aflător în lucrarea traducerii. Încât acești doi Arhiepiscopi vechi români n'au fost priviți nici ca nelegali și nici ca anticanonici.

Apoi după scrieri și din spusele bătrânilor știu bine despre mai mulți Arhiepiscopi titulari cari au existat în Moldova precum sunt: 1) Arhiepiscopul *Meletie Burdujanul* pe la 1820—fost locotenent al Episcopiei de Roman și mort după anul 1848; apoi 2) Arhiepiscopul *Mardarie* născut Bărlădeanu către mijlocul secolului trecut, foarte mulți ani Ecclesiarh Mare în Mitropolia de Iași, mort pe la 1880. Idem 3) Vlădica *Chesarie Sinadon*, fost locotenent Mitropoliei Moldovei pe timpurile Unirei, care a murit în vârstă de 90 ani, înmormântat la Agafon pe la 1880 și dela care ne-au rămas cartea despre Sfințirea Bisericii, admisă întocmai de către Sf. Sinod actual spre continuitate. Ba pe timpul Unirei existau în Iași atâția Arhiepiscopi titulari, toți români, cu cari s'au suplinit ca locotenenți mai multe Eparhii rămase vacante prin trecerea Episcopilor din viață.

Va să zică, tradiția ne arată că cel puțin cu un secol și aproape jumătate înapoi, noi am avut totdeauna Arhiepiscopi titulari. De ce? Pentru că Chiriarhul respectiv nu poate să îmbrățișeze toate serviciile bisericești pe lângă toate numeroasele îndatoriri administrative și pastorale, pentru care și trebuie să aibă un ajutor, iar acela a fost și este Arhiepiscop titular, carele este și un viitor Episcop. Și acești Arhiepiscopi este absolută nevoie ca să existe și mai departe totdeauna, ori câte Mitropolii și Episcopii vom avea cu timpul; ei nu trebuie să lipsească, căci sunt de mare ajutor Chiriarhilor și de mare trebuință cu serviciile religioase în popor.

În cât eu o repet că ei nu sunt nici anticanonici și nici nelegali, după cum a fost obiceiul țării noastre. Aceasta este părerea mea hotărâtoare pentru păstrarea și întrebuințarea Arhiepiscopilor titulari, cari pe lângă alte îndatoriri, contribuie foarte mult și la înfrumusețarea cultului ortodox etc.

P. S. Episcop al Râmnicului. I. P. S. Stăpâne. Pronunțând cuvintele „legal și anticanonic» nu am făcut altceva decât să repet o părere susținută, de profesorul nostru de drept canonic dela Facultatea de Teologie, adormitul întru Domnul Constantin Erbicănu. Să fie bine înțeles, aceasta nu este părerea mea, aceasta s'a propovedit de pe catedra facultăței, nu zic eu aceasta cu de la mine.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Dintr'un incident s'a născut o chestiune importantă. Incidentul e: că unul dintre colegii noștri din Sf. Sinod, având însărcinarea de a fi și paroh, nu s'ar fi ținut de îndatoririle cari sunt puse parohului de a îngriji de personalul bisericii la care este paroh. Parohul de care se vorbește e P. S. Arhiereu Calistrat Bărlădeanu. Incidentul ridicat în Sf. Sinod a atras după sine această discuțiune importantă pentru organizația noastră bisericească.

Primul punct.

P. S. Arhiereu Callistrat având calitatea de paroh al unei biserici din București, s'a pus întrebarea, dacă nu e incompatibilitate între poziția sa de paroh și între poziția de Arhiereu, membru în Sf. Sinod. Și P. S. Episcop Sofronie al Râmnicului Noul-Severin a susținut, că au fost cazuri de acestea și că ele trebuie să dăinuiască și pentru viitor.

I. P. S. Mitropolit Primat a spus: Da! Dar iacă ce se întâmplă: sunt oare cari împrejurări de administrație parohială când Arhiereul paroh ajunge sub controlul celui mai de pe urmă om din administrația bisericească, a subprotoiereului și în cazul în care s'ar face culpabil de abateri, este justițiabil înaintea consistoriilor eparhiale, care este dar situația lui? Pe deoparte e membru în cel mai înalt corp bisericesc, membru al Sf. Sinod, ca arhiereu, care are plenitudinea și drepturile erarhice, și pe de altă parte, prin pozițiunea sa administrativă bisericească, e justițiabil înaintea inferiorilor lui, preoți, membri ai Consistoriului. Iată deci o anomalie.

Și s'a emis o părere—aceea a P. S. Episcop de Roman—că nu mai trebuie să dăinuiască asemenea cazuri. Am avut, ce este dreptul, asemenea cazuri, dar nu trebuie făcută regulă din aceste cazuri excepționale.

P. S. Callist al Argeșului când a fost ales Arhiereu eră paroh și a rămas ca paroh până la alegerea sa ca Episcop, dar acesta a fost un caz excepțional și nu urmează de aci, că această situație este dreaptă și legală. Nu este nici dreaptă, nici legală. Și de aceia se naște întrebarea: cum va fi poziția unui Arhiereu titular, care în acelaș timp are însărcinarea unui preot, pentru care este justițiabil înaintea consistoriilor eparhiale? Nu-i așa că este o stare de anomalie? Mai mult: care este poziția, de pildă a Episcopului sau a Mitropolitului, cum am avut cazuri, când un subaltern a lui e chemat de a-l judecă, în chestiuni de administrație bisericească? P. S. Arhiereu Calistrat Bărlădeanu eră paroh al unei biserici din cuprinsul Arhiepiscopiei și Mitropoliei Ungro-Vlahiei și luă parte

împreună cu toți membrii Sf. Sinod la judecarea Mitropolitului lui! Iarăș o anomalie. Anomaliile acestea provin din situațiunea neregulată a Arhiepiscopilor titulari. Li s'a îngăduit Arhiepiscopilor titulari să fie parohi pe la biserici, pentrucă acesta eră un mijloc de a-și câștiga pâinea din toate zilele, căci nu aveau nimic; dar e oare de demnitatea unui Arhiepiscop, membru al Sf. Sinod, ca să exercite o însărcinare inferioară pozițiunii lui? Eu cred că nu! Este jignitor aceasta.

Preotul Radu dela Biserica Zlătari se plânge că parohul său, P. S. Calistrat, membru al Sf. Sinod, a luat bani și nu i-a plătit chiriya; dar aceasta mi se pare, nu este de demnitatea nici a Sf. Sinod, nici a parohului, care este membru al Sf. Sinod. Vedeți, din această stare anormală, decurg toate urmările cari sunt anormale.

Origina acestei stări de lucruri pornește de acolo, că Arhiepiscopii noștrii titulari n'au o situație bine definită și sunt siliți să trăiască din mijloace ce nu sunt potrivite cu demnitatea lor.

Rămâne în grija Bisericii și a Țării să se gândească la situația Arhiepiscopilor titulari, ca să nu se mai găsească Arhiepiscopii în pozițiunea de parohi, fie chiar și de superiori, cum se zicea, căci ei sunt puși atunci sub jurisdicțiunea parohială a Chiriarhului de scaun. Și este bine aceasta? De sigur că nu. Arhiepiscopul titular este un locotenent de Episcop sau Mitropolit și el nu apare decât sub jurisdicțiunea Sf. Sinod, iar nu a Chiriarhului, căci el însuși este un Chiriarh. Nu poate de exemplu un Arhiepiscop titular, paroh, să compară înaintea unui preot X sau Y dela Consistoriu, el este un Arhiepiscop titular, care are plenitudinea tuturor gradelor erarhice bisericesti, și nu poate să compară nici chiar înaintea Episcopului ori Mitropolitului, care să-i spună: „P. Sfinte, să-ți regulezi afacerile parohiale!“ Căci el are plenitudinea darurilor și este o u-zurpare.

P. S. Episcop al Argeșului. Ba se poate să compară și înaintea judecătorului de instrucție!

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. S'a mai zis; să i se iă parohia.

Eu nu sunt de părere că noi, Sinodul, ne putem ocupa de această chestiune, căci nu avem dreptul să ne ocupăm de cine are să fie paroh sau nu. Acestea sunt de competența Chiriarhilor respectivi: a I. P. S. Mitropolit Primat, în Mitropolia Moldovei este de competența mea, la Galați este de competența Episcopului Dunării de jos, etc. Nu Sf. Sinod are să se ocupe de cine e sau nu paroh!

I. P. S. Mitropolitul Primat—Președinte—Plângerea a venit aci înaintea Sf. Sinod și nu aiurea, de care noi datori suntem să ne ocupăm.

I. P. S. Mitropolit Pimen al Moldovei. A fost silit de împrejurări P. S. Sa fiind membru al Sf. Sinod. În cât aceasta este o chestiune cu desăvârșire prealabilă. Când este vorba de parohiile din jurisdicțiunea I. P. S. Mitropolit Primat, chestiunea îl privește pe I. P. S. Sa, nu pe noi Sf. Sinod.

Poziția Arhierilor nu mai poate fi așa cum e. Și suntem în conflict cu legea noastră, după care ne guvernăm. Art. 32 din lege spune expres: „Fiecare Arhiepiscop locotenent va fi dator, sub pedeapsă de a fi considerat ca retras din această demnitate, să locuiască la reședința Mitropoliei sau Episcopiei respective”. Se îndeplinește aceasta? Textul legii e hotărât, precis și clar. Se poate aplica?

I. P. S. Mitropolitul Primat. Nu se poate aplica. Iar ca dovadă avem că însuși propunătorul acestui articol trecut sub formă de amendament nu l-a putut aplica dela început, multă vreme.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Dar dacă va veni un ministru riguros și va spune: „Conform art. 32 al. 2 vă considerăm retras din această demnitate“! căci, nu este așa? Este îndreptățit prin lege ministrul să obțină un decret regal în care să se spună: „P. S. cutare, Locotenentul Episcopiei cutare, neprezentându-se la post, potrivit art. 32 al. 2 se consideră demisionar, iar postul se declară vacant“.

I. P. S. Mitropolitul Primat, Președinte. Eu cred că nici un Ministru nu va putea cădea în asemenea greșală fără știrea și consimțământul Sf. Sinod, care singur alege și desemnează pe viitorul Arhiepiscop. Acel articol 32 este numai prin surprindere (venit în formă de un amendament la sfârșit), este introdus în lege și ca neaplicabil trebuie să dispară cât mai curând, ca anticانونic, de oarece Sf. Canoane nu admit două Mitre Arhieriești în aceeași Eparhie stabilite.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Noi discutăm pe baza unei legi pe care o avem și nu se poate zice că o lege este abuzivă. Dura lex, sed lex. Pe parohii cari nu se duc la parohia lor și pe acei cari nu locuiesc în centrul parohiei îi scoatem. De unde trebuie să plece pilda, de sus sau de jos?

Vedeți dar, P. S. Părinți și Frați, că situațiunea aceasta e cu desăvârșire anormală și că se impune numai decât rezolvirea ei.

Asupra cazului P. S. Arh. Calistrat noi nu avem să ne rostim, căci nu este de competența Sf. Sinod. Eu cred, cum zicea P. S. Episcop al Râmnicului Noului Severin, că P. S. Arh. Calistrat este bătrân, a fost multă vreme paroh, privește pe Mitropolitul său.

I. P. S. Mitropolitul Primat. Care a fost, iar nu actualul ce a găsit o stare cam greu de îndreptat cu el.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei . . . să îngăduie sau nu mai departe această situațiune.

Să ne trăiască, căci este colegul nostru și șade în aceeași biserică sufletească și duhovnicească.

Și prin urmare așa este că situația Arhierilor titulari trebuie regulată prin lege? Și eu am să vă fac prin anticipație, o declarațiune și anume: Va fi în curând de făcut o hirotonie de Arhiepiscop a unui preot paroh dela Iași, părintele Șerban, care este paroh la biserica Golia

P. S. Sofronie, Episcopul Râmnicului. Și va stă acolo!

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Asta o poți zice P. S. Tu în cuprinsul Eparhiei P. S. Tale! Eu însă voi zice părintelui Șerban: Din momentul ce vei fi hirotonisit, potrivit legii, încetezi de a mai avea orice legături canonice cu scaunul Mitropoliei Moldovei. Până acum ești paroh și rămâi paroh, până ce vei fi hirotonisit Arhiepiscop; dar de atunci în colo ești legat de scaunul Episcopiei Râmnicului N.-Severin al cărui locotenent de drept ești și te vei duce acolo. Eu voi îngriji înainte de cuprinsul Arhiepiscopiei mele și voi lua măsuri pentru ocuparea parohiei pe care ai avut-o, ca nu cumva credincioșii să rămână în suferință. Iată cum am să rezolv eu chestiunea aceasta! Și așa am să o rezolv, căci nu este bine să fie paroh la Iași și locotenent al Episcopiei Râmnicului Noul Severin.

Nu știu unde se vor fi petrecând altfel lucrurile; noi trebuie să intrăm pe calea dreaptă și legală, care trebuie să aducă folos țării prin munca Bisericii!

P. S. Episcop Sofronie se grăbea să zică anticipativ să-l las paroh acolo la Iași; dacă P. S. Sa procede astfel în cercul său de administrație bisericească din Eparhia Noului Severin, aceasta îl privește pe P. S. Sa personal, dar în cecece mă privește, îi spun că nu-i ascult sfatul.

P. S. Sa a fost cel dintâi Arhiepiscop titular care s'a dus la Episcopia unde a fost locotenent și a făcut bine, și a ocupat locul cu demnitate și tot așa va veni și locotenentul P. S. Sale la Episcopia Râmnicului Noului Severin pentru care a fost hirotonit. Prin urmare vedeți P. S. Părinți și Frați, ce reese din această împrejurare. Poziția Arhiepiscopilor titulari trebuie limpezită cât mai repede. Am avut ocaziunea să spun și în altă ședință în Sf. Sinod sau în Consistoriu, că această stare de lucruri nu mai poate dăinui. Din această cauză unii Arhiepiscopii titulari ocupă sarcini nepotrivite cu misiunea lor. Așa chiar ocupațiunea de director la tipografie, pe care o are P. S. Arhiepiscop Meletie Constanțeanul, este cu desăvârșire opusă sarcinei de arhipăstor. P. S. Sa poate să facă alte lucruri mult mai însemnate pentru interesul Bisericii și țării românești decât a fi director la tipografie.

Noi nu creiem și sfințim Arhiepiscopii pentru tipografii; noi creiem și sfințim Arhiepiscopii pentru necesitățile educației sufletești a poporului. Și de sigur că și P. S. Sa dorește ca însărcinarea sa să fie aiurea, nu la o tipografie.

P. S. Arhiepiscop Meletie Constanțeanu. Chiar doresc să fiu la o Episcopie

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Dar ce să facă?

Este unul din Arhiepiscopii virtuoși, este unul din Arhiepiscopii vechi, cu care nu poate decât să se mândrească Biserica că-l are. Dar care este situația P. S. Sale? 300 de lei lunar! Dar cine mai trăește cu 300 de lei?! Să se ducă la Constanța? Dar cine va putea trăi la Constanța cu 300 de lei? Dar cu această sumă nu trăește nici măcar un subșef de biurou dela prefectura de Constanța!

Iată de ce s'a zis, că poziția Arhierilor este umilită. Incât eu sunt de părere ca să se înmulțească scaunele mitropolitane și episcopale și Arhierii să fie trimiși la scaunele lor, unde au cercul lor de activitate pastorală spre folosul Țării prin munca Bisericii. Cât privește chestiunea excepțională care s'a ridicat în Sf. Sinod, privitoare la cazul P. S. Arhieru Calistrat, aceasta fiind o chestiune cu totul de ordine chiriarhală, rămâne să fie regulată de I. P. S. Mitropolitul Primat. Cred că pe noi nu ne privește intru nimic.

P. S. Sofronie Episcopul Rânnicului Noului-Severin. I. P. S. Stăpâne, cer cuvântul spre a da o mică lămurire cu privire la cele spuse de I. P. S. Sa Mitropolitul Moldovei.

I. P. S. Mitropolit Primat. A patra oară nu se acordă cuvântul, căci ar fi abuziv ca unii să vorbească prea mult, iar altora să nu le vină rândul de loc. P. S. Theodosie, Episcop al Romanului are cuvântul!

P. S. Theodosie, Episcopul Romanului. I. P. S. Stăpâne, chestiunea aceasta privește pe Sf. Sinod, căci P. S. Arb. Calistrat este membru al Sf. Sinod.

Avem o lege precisă din care nu putem ieși: legea clerului mirean. Acolo se vorbește de clerul de mir; nu se spune, Doamne ferește, că Arhierii pot fi parohi. Cu ce drept tolerăm noi atunci, Sf. Sinod, ca un membru al Sf. Sinod să vie să intre în legea clerului de mir și să fie paroh? Cu ce drept? Astfel trebuie pusă chestiunea I. P. S. Stăpâne! Nu mai trebuie să tolerăm lucruri de acestea! Trebuie să avem curaj! Fiecare trebuie să ne facem datoria.

P. S. Calistrat este membru al Sf. Sinod și este și paroh și atunci poate fi tras la judecată înaintea Consistoriului și se va duce acolo, căci este paroh. Cum vom stă atunci? Este de demnitatea Sf. Sinod? Nu este nici de demnitatea aceluia membru al Sf. Sinod, nu este nici de demnitatea noastră a Sf. Sinod. Economisiri de acestea s'au putut face până astăzi, dar nu trebuie să se facă până la urma urmelor. Eu mențin punctul meu de vedere; Sf. Sinod este în drept de a atrage atenția că P. S. Calistrat rău și fără cale ocupă calitatea de paroh. Nu este drept ca P. S. Calistrat să fie paroh. Aceasta este părerea mea și o mențin. Eu nu sunt de părerea I. P. S. Mitropolit al Moldovei, că acest caz este numai de competența I. P. S. Mitropolitul Primat. I. P. S. Sa a găsit faptul îndeplinit, și a înțeles a deferi cazul Sf. Sinod, ca să ia o hotărâre. Cu altă ocaziune când a fost chestiune, cum P. S. Calistrat să fie forțat să restituie bani, ați văzut că un coleg al nostru s'a ridicat și a spus: nu e bine să'l dăm pe mâna guvernului, căci P. S. Calistrat este un membru al Sf. Sinod și nu trebuie să lăsăm să fie influențat, să lăsăm pe Miniștri să poată face presiuni asupra'i. Când însă în urma explicațiilor date de I. P. S. Mitropolitul Primat și a plângerei aceluia preot s'a văzut, că P. S. Calistrat nu dă dreptul personalului Bisericii și își însușește bani, și'i pune în

pungă. Atunci să tolerăm? Și mai trebuie să dăinuiească o asemenea stare de lucruri? Sunt de părere că nu este bine, căci nu este pentru demnitatea Sf. Sinod! Și de aceea mențin punctul meu de vedere, ca P. S. Arhiepiscopul Calistru să nu mai fie paroh.

Trebuie să opteze.

I. P. S. *Mitropolit al Moldovei*. Și în nici un caz, nici unul dintre Arhiepiscopii să nu mai fie paroh.

P. S. *Arhiepiscopul Antim Botoșencanu*. I. P. S. Stăpâne, mă bucur din suflet că I. P. S. Mitropolit al Moldovei și P. S. Episcopi se interesează de soarta colegilor P. S. Arhiepiscopii din S. Sinod, gândindu-se, bun înțeles, că și P. S. Lor au fost odinioară în aceeași categorie în care suntem noi. Mă bucur în deosebi de cuvintele călduroase pe care I. P. S. Mitropolit al Moldovei ni le adresează nouă Arhiepiscopilor și prin care ne compătimizește pentru soarta în care ne aflăm. S'a mai discutat chestiunea aceasta și altă dată. Din nefericire tot ceea ce s'a vorbit a rămas „*pie desideria*”. Văzând această dragoste a Prea Sfinților, colegii noștri din Sf. Sinod, eu, cel mai din urmă dintre Arhiepiscopii, rog cu toată căldura și cu toată smerenia, ca având în vedere situația noastră, să stăruiească, pe cât va fi cu putință, ca în adevăr să se îmbunătățească soarta Arhiepiscopilor, căci cu salariul pe care îl primesc acum, nu pot să trăiesc potrivit demnității lor.

Dacă ar fi să mă iau drept pildă pe mine: am fost preot paroh la Craiova, am fost profesor la școala militară și confesor militar. Încât aveam o situație mult mai bună ca acum. Însă, pentru că bunul Dumnezeu, prin glasul P. S. Voastre, m'a chemat la această treaptă mai înaltă, am lăsat tot—și mamă și casă și masă—și m'am dus unde am fost chemat. M'am executat. Negreșit, aceasta am făcut-o cu gândul, că fiecare din slujitorii bisericii, trebuie să fie un adevărat apostol, făcând sacrificii.

Dar iarăși mai rog pe I. P. S. Mitropolit al Moldovei și pe P. S. Episcopi, ca, gândindu-se la soarta noastră și având puțința să îmbunătățească această situație, să stăruie să se traducă în fapt. În adevăr: și noi Arhiepiscopii avem plenitudinea darurilor, și noi avem același grad erarhic ca și P. S. Voastre, cu toate acestea, în alte privinți suntem așa de puțin considerați și aceasta datorită situației materiale în care ne aflăm. Și ar fi de dorit ca tot ceea ce s'a vorbit și se vorbește, să nu rămână „*pie desideria*”, căci nu ni se poate îmbunătăți situația decât mărindu-se apunamentele, cum foarte bine s'a zis, căci Arhiepiscopul nu este un funcționar. Arhiepiscopul trebuie să fie supus obligațiilor legii, stând acolo unde a fost orânduit. Eu—și să nu o luați ca o laudă ce mi-o fac—afară de vicarii Mitropoliilor noastre, sunt singurul care m'am supus orbește acestei legi și încă înainte de a fi hirotonit m'am dus la Iași.

Să credeți însă, că îmi vine foarte greu în actuala situație și de aceea socotesc, că este bine, ca P. S. Arhiepiscopii, pe lângă apunamentele ce au, să li se dea și câte un post de superior la o mănăstire sau la vre-o instituție unde odinioară au fost Arhiepiscopii.

Eu sunt în potriva ideii ca un Arhiereu să fie și paroh la vre-o biserică, căci nu este de demnitatea sa să fie pus sub controlul protoereului respectiv. Să fie cu titlul de superior cum P. S. Sofronie Episcopul Noului Severin, a spus.

Acestea zise, rog pe Sf. Sinod să ia în considerațiune aceste umile dorinți ale noastre și să stăruiască la timpul convenit să se pună cât mai curând în practică.

P. S. Episcop al Dunărei de jos. I. P. S. Stăpâne, chiar mai înainte de a se face comunicările s'a deschis o chestiune, care drept să spun, pe mine mă măhnește foarte mult.

Un Arhiereu bătrân, care de 27 de ani stă acolo, tocmai la bătrânețe, când nici nu mai aude, când se plămădește soarta Arhierilor făcându-se mai multe episcopate, venim noi cu chestii bănești aci în Sf. Sinod?

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. A venit preotul acela de la Zlătari cu plângere, iar nu noi am adus chestiunea aci.

P. S. Episcop al Dunărei de jos. Dar Administrația Cassei Bisericii nu ne-a luat nouă tipografia, sub cuvânt că nu trebuie să se ocupe Sf. Sinod de chestiuni materiale? Atunci dacă este așa, nici această chestiune nu are ce căută la Sf. Sinod, ci să o tranșeze Casa Bisericii. Nu are a se ocupa Sf. Sinod în asemenea chestiuni! Să ne gândim la prestigiul Sf. Sinod și a unui Arhiereu bătrân, care așa a fost el.

Spune P. S. Episcop al Romanului: „Să nu mai fie tolerat de aci înainte!“ Dar atunci de ce a fost tolerat, că P. S. Sa a fost locotenent de Mitropolit? De ce l-a tolerat I. P. S. Mitropolit Calinic Miculescu și Iosif Gheorghian? De ce l-a tolerat I. P. S. Mitropolit Athanasie? Sunt oameni pe cari nu'i mai putem schimba noi și pe cari numai Dumnezeu îi schimbă. Încât în privința acestei chestiuni, sunt de părere, să nu ne mai ocupăm, căci ea privește pe Minister, care a dat banii și care prin mijloacele de care dispune, va face cele ce va crede de cuviință.

I. P. S. Mitropolit Primat. Dar cu petiția preotului ce facem? Pentru satisfăcut (poate dreapta plângere).

P. S. Episcop Nifon al Dunărei de jos. Să se recomande la Cassa Bisericii!

P. S. Episcop Nicodim al Hușilor. Să se zică: s'a primit la Sf. Sinod și se trimite la Cassa Bisericii.

P. S. Nifon Episcop al Dunărei de jos. Intru cât privește situația P. S. Arhieriei, sunt de perfect acord, ca la formarea bugetului viitor, întreaga Bancă Episcopală să stăruiască a li se face o situație mai bună.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte. Mă autorizați să fac mijlocire?

Voci. Da! Da!

P. S. Episcop al Dunărei de jos. Căci nu este de demnitatea bisericii române și nici pentru prestigiul P. S. Arhieriei să aibă numai 300 lei lunar și să fie expuși să li se aplice și articolul

acela de lege, despre care a vorbit I. P. S. Mitropolit al Moldovei.

P. S. Episcop Callist al Argeşului. I. P. S. Stăpâne, am cerut cuvântul, pentru că s'a vorbit că şi eu, Arhiereu fiind, am fost în acelaş timp şi paroh. Şi am auzit pe un P. S. Arhiereu spunând: „eu mi-am lăsat şi casa şi masa“, şi, se înţelegea că eu n'am lăsat-o. Eu, I. P. S. Stăpâne, când am fost ales Arhiereu, nu am ştiut, cum n'a ştiut nici P. S. Arhiereu Antim Botoşeneanu. Dar a fost voinţa lui Dumnezeu să fie aşă. Şi atunci m'am prezentat Arhiepiscopului meu ca să mă primească la Eparhia Moldovei unde eram vicar, şi nu a vrut să mă primească. În cazul acesta, când nu vrea să te primească, unde trebuie să te duci.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Dumnezeu să'l ierte, rău a făcut!

P. S. Episcopul Argeşului. În genuchi chiar l-am rugat şi tot n'a vrut. Erau de faţă P. S. Nifon, Părintele Ştiubei şi răposatul Muzicescu. A spus: „Nu'mi trebuie Arhiereu aci! Eu am Arhiman-drit de scaun!“

P. S. Nicodim Episcopul Huşilor. Pardon! Eu eram eclesiarh mare; nu cred că vroiai să vii în locul meu!

P. S. Callist al Argeşului. Incât, I. P. Stăpâne, şi eu am căutat să mă jertfesc totdeauna când a fost interesul Bisericeii la mijloc. Nu am putut să fac jertfa definitivă cum a făcut-o P. S. Arhiereu Antim Botoşeneanu, care mi-a luat locul, ca succesori; dar nu am făcut-o pentru că n'am vrut, dar pentru că nu s'a putut.

D-l C. Gh. Dissescu, Ministrul Cultelor şi Instrucţiunii publice, intră în sala de şedinţe.

Iară chestiunea până acum discutată, cu petiţiunea preotului şi Arhiereul Calistrat, rămâne a se urma după concluziunile raportului Comisiunii respective.

Se intră în ordinea zilei.

P. S. Episcop al Dunărei de jos, secretar, citeşte următoarele comunicări: Suplica P. S. Episcop Sofronie al Râmnicului cu care depune un manuscris „Calendarul bisericesc“ pentru anul 1914.

P. S. Episcop Sofronie al Râmnicului Noului Severin. I. P. S. Stăpâne, Calendarul acesta este în al 15-a an al existenţei sale; este făcut tot ca şi celelalte, în cât cred, că s'ar putea vota «stante pede». Dacă o lucrare ca aceasta pe care o ştiţi toţi, mai are trebuinţă de cercetare, atunci, amar lucru mai e pe noi.

I. P. S. Mitropolit Primat, Preşedinte. Regula cere ca să fie trimisă la comisiunea respectivă.

Se hotărăşte trimiterea spre studiere la comisiunea respectivă.

P. S. Nifon Episcop al Dunărei de jos, continuă cu citirea comunicărilor: Suplica mai multor locuitori din com. Vânătorii-Dumbrava Roşie, jud. Neamţ, cu care înaintează mostre de lumânări de ceară falsificată şi roagă a se lua măsuri spre a se fabrica lumânări de ceară curată la Monastiri.

— Se hotărăşte trimiterea suplicei la comisia de petiţiuni.

Idem suplica d-lui I. Antoniu, maestru de muzică la Constanţa, prin care roagă a se numi diriginţi de coruri bisericeşti, maeştri

cari au depus examen de capacitate pentru muzică. — Se trimite la comisia de petițiuni.

— Idem, citește următoarea propunere a I. P. S. Mitropolitului Moldovei.

PROPUNERE.

Având în vedere dobândirea teritorului cel nou.

Având în vedere comunicarea și cuvântarea d-tui Ministru al Cultelor și Instrucțiunii în Sf. Sinod în ziua de 15 Octombrie 1913, propunem ca:

Sf. Sinod ca autoritate centrală bisericească a Regatului Român, pentru afacerile bisericești din Cadrilaterul-Dobrogean să delege un P. S. Arhiereu, membru al Sf. Sinod, care cu Arhierescul Dar, va orândui cele pentru hirotonii de preoți și diaconi, după nevoile bisericești din Cadrilater, în înțelegere cu Guvernul Țării. El va face administrație bisericească potrivit canoanelor bisericești, a legilor și a regulamentelor țării noastre.

Poziția sa va fi asemenea Ierarhului cu scaun administrativ bisericesc în țara și biserica noastră. În slujbele bisericești va pomeni în Sf. rugăciuni pe Sf. Sinod, apoi familia Regală după formularul admis de Sf. Sinod, iară el va fi pomenit ca Arhiereu în rugăciuni de preoții din Cadrilater.

Sf. Marele Mir pentru bisericile ortodoxe din Cadrilater va fi luat dela Președenția Sf. Sinod, adică Sf. Mitropolie a Ungro-Vlahiei.

După ce se va orândui de Sf. Sinod și guvern, delegatul va ține pări Antimise în numele său ca delegat al Sf. Sinod, și după ce le va sfinți, le va împărți fără plată la toate bisericile ortodoxe din Cadrilater. Aceste Antimise vor fi întrebuințate până la regularea definitivă a organizării bisericești din Cadrilater.

Delegatul Sf. Sinod va avea un vicar de care se va ajuta în conducerea afacerilor bisericești din Cadrilater, iară pentru afacerile judecătorești, va avea un Consistoriu la fel cu cele de pe lângă scaunele Chiriarhale ale țării, precum și personalul necesar pentru administrație ca: Protopopi, Revizor ecleslastic și cel al cancelariei.

La timp se va face împărțirea teritorială bisericească potrivit trebuințelor.

Toate aceste dispoziții sunt provizorii, până la reluarea definitivă a afacerilor bisericești în Cadrilaterul Dobrogean și se va executa prin mijlocirea Ministerului Cultelor.

† Pimen Mitropolitul Moldovei, † Konon Mitropolit Primat, † Sofronie al Râmnicului, † Callist al Argeșului, † Nicodim al Hușilor, † Antim P. Botoșeneanu, † Arhiereu Valerian Râmnicăneanu.

D. C. G. Disescu, Ministru Cultelor și Instrucțiunii. Aveam să vă fac o rugămintă. Am luat act din toată inima ca și ajutorul delegatului Sf. Sinod să fie tot obraz bisericesc. Inșă este greutate

mare: poate că se va cere multă energie și multe sacrificii. Teritoriul este destul de întins și satele sunt depărtate unele de altele. Este deci multă alergătură și dacă nu vom putea găsi un obraz bisericesc ajutorul să poată fi ales și dintre civili. Bine înțeles: ajutorul delegatului Sfântului Sinod este obraz bisericesc, însă a doua persoană de care va avea trebuință, să poată fi și un laic. Voi da precădere unui preot, dar dacă nu'l vom găsi, să poată fi și un laic. Trebuie cineva care să țină și cancelaria.

P. S. Nifon Episcop al Dunărei de jos. Eu socotesc, domnule Ministru, că de îndată ce Sf. Sinod și-a spus cuvântul său, hotărând pentru Cadrilater trimeterea unui delegat al său, rămâne în sarcina acestui delegat al Sf. Sinod să-și aleagă personalul ce el va crede de cuviință, dar să vedem de unde'l va lua?

D. C. G. Disescu Ministrul Cultelor. Atunci suntem pe deplin înțeleși.

Vă aduc la cunoștință, că am luat măsuri ca mormântul lui I. Heliade Rădulescu să fie într'o altfel de stare, decât aceia în care se găsea până acum. Sărbătorirea punerii Crucii și pomenirea vor avea loc Joi, la ora 10 dimineața. Veți primi invitațiuni, însă, pentru că sunt în mijlocul P. S. Voastre vă aduc aceasta la cunoștință acum. I. Heliade Rădulescu, a fost și un om al Bisericii, în cât cred, că este binevenită ideia mea de a Vă invita pentru Joi de dimineață la ora 10, la biserica Mavrogheni, să asistați la solemnitatea punerii Crucii pe mormânt.

I. P. S. Mitropolitul Primat. Pun la vot propunerea asupra căreia s'a discutat, privitoare la atribuțiunile P. S. Arhiepiscopului delegat al Sf. Sinod, pentru administrația bisericească din Dobrogea Nouă. S'a primit în unanimitate.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Domnule Ministru, în legătură cu pomenirea lui I. Heliade Rădulescu, pe al cărui mormânt s'a ridicat o Cruce, mulțumită îngrijirii d-lui Disescu,—Ministrul Cultelor și Instrucțiunii,— care nu a lăsat să se treacă mai departe această știrbire de până acum, ca, pe mormântul unuia dintre cei mai mari luminători ai poporului nostru, să nu fie o Cruce, fac și eu o cerere d-lui Ministru Disescu, pe care'l rog să binevoiască a mi-o satisface.

La M-reă Secu, s'a făcut în timpul din urmă reparațiunea bisericii celei mari; în temelia acelei biserici este mormântul celui mai mare Mitropolit pe care l-a avut neamul românesc—Varlaam—, și acum cu ocazia reparațiunilor, rog călduros pe d. Ministru al Cultelor, să binevoiască a lua măsuri ca, prin mijlocirea comisiei monumentelor istorice, să se pună o pizanie.

P. S. Nifon Episcopul Dunărei de jos. Chiar mai de înainte s'a luat act de acestea și s'a hotărât să se facă, îndată ce va fi fonduri.

D. C. Disescu—Ministrul Cultelor— se retrage din sala de ședințe fiind chemat la minister.

P. S. Episcop Teodosie al Romanului, citește următorul raport

al comisiunii de petițiuni, privitor la suplica învățătorului Vasile Mihăilescu, din com. Drajna de sus jud. Prahova:

I. P. S. Stăpâne, d-l V. Mihăilescu învățător și diriginte al școlii din Drajna de sus, jud. Prahova, prin suplica dată l. P. S. Voastre, arată că fiind absolvent al seminarului din Buzău, din anul 1891, n'a putut să se hirotonisească atunci preot, din cauză că nu avea etatea cerută, și că nici pentru Dobrogea n'a putut fi hirotonisit, fiindcă era nevoie de a stă pe lângă părinții săi bătrâni și nepu-tincioși, și că în anul 1893, modificându-se legea seminariilor, prin care au fost oprite hirotoniile seminaristilor cu 4 clase, el a rămas nehirotonit preot, deși a fost pregătit pentru acest scop. De și de atunci chiar, el în urma concursurilor date a putut obține postul de învățător, fiindu-i astfel pozițiunea materială și morală destul de bine asigurată, totuși din dragostea cea mare ce a avut-o și o are încă pentru preoție, n'a părăsit nici acum ideea de a îmbrățișa cariera preoțească.

În vederea acestora, și în vederea că scumpa noastră țară s'a mărit prin încorporarea celor 2 județe de peste Dunăre, Silistra și Balcic, în urma tractatului de pace din București, din anul prezent, cu care ocaziune se simte mare nevoie de preoți harnici și destoinici acolo, se roagă atât în numele său, cât și în numele tuturor seminaristilor de 4 clase seminariale ce încă se găsesc nehirotoniți, în urma modificării legii seminariilor și cari ocupă posturi de învățători, cântăreți sau și alte servicii, ca pentru completarea tuturor parohiilor vacante din teritoriul de dincolo de Dunăre, seminaristii aceștia de 4 clase să fie supuși unui examen serios și găsindu-se vrednici, să fie hirotoniți preoți.

Tot în această chestiune V'a mai dat o petițiune încă un număr de 6 seminaristi de 4 clase, cari se roagă de a fi hirotonisiți preoți pentru cele 2 județe, iară până atunci să li se plătească salariul de cântăreți, prevăzut de art. 61 din legea clerului din 1906.

Ambele aceste suplici Inalt Prea Sfinția Voastră cu rezoluțiile No. 176 și 191 din 12 curent ați binevoit a le trimite comisiunii de petițiuni, spre ași da părerea.

Comisiunea cercetând cu toată seriozitatea chestiunea aceasta, care este strâns legată de sentimentul religios și moral al poporului nostru, ce de altfel se slăbește pe fiecare zi, din lipsa de preoți; și în vedere că în altfel nu s'ar putea completa locurile vacante de preoți din menționatele județe, de oare ce absolvenții celor 3 seminarii din țară nu sunt suficienți nici chiar pentru județele de dincoace de Dunăre, necum și pentru cele de dincolo, iară a lăsa parohiile vacante de preoți ar fi cea mai mare greșală din partea Sf. Sinod și din partea Guvernului;

Având în vedere că după principiul stabilit că «nici o lege nu poate avea putere retroactivă» seminaristii de 4 clase ar putea fi hirotonisiți ca preoți pentru cele două județe, Silistra și Balcic, întru cât mai ales până la facerea unei legi prin Corpurile Legiuitoare pentru alipirea aceluia teritoriu la patria mămă, nu s'ar pu-

tea consideră ca o călcare a legii seminarilor (care numai după aceea intră în vigoare pentru acele județe), o derogare dela lege dacă s'ar admite hirotonia seminaristilor de 4 clase, cari au fost pregătiți pentru acest scop;

Având în vedere că cruda experiență ce o avem pe fiecare zi ne dovedește, că prin împușinarea preoților și lipsa lor de pe la parohiile vacante, sentimentul religios scade pe fiecare zi, iară în locul ideilor sănătoase propagate de sfânta noastră religie ortodoxă au început a se furiaș pe alocurea idei adventiste, sau și de alte altor eresuri, care sunt cu totul contrare nu numai sentimentului religios, ci și ordinii sociale și ordinii de stat;

Având în vedere că cei 6 seminarști și în special d. V. Mihăilescu, absolvenți ai seminarilor cu 4 clase, deja își au pozițiunea lor materială și morală asigurată, și dacă dâșii acum cer a fi hirotoniști preoți pentru cele două județe de dincolo de Dunăre, o fac nu în scop de niscarevâ profituri materiale, ci împinși de dragostea ce încă o au vie în sufletul lor pentru preoție, pentru care au învățat în seminar.

Având în vedere că și prin legea înființării Seminarilor cu 4 clase din 1859 se oprise hirotoniile grămăticilor, sau a celor cu curs cathetic, însă când s'a văzut că preoții scad pe fiecare zi, și că cu împușinarea lor scade și sentimentul religios, s'a făcut o derogare dela lege, și s'a permis hirotonia a grămăticilor, adică acelor cu curs cathetic, în lipsă de seminarști, căci e mai preferabil de a face o abatere dela lege în vederea unui scop bun, decât de a stărui în litera legii, când rezultatul îl vezi că e dăunător;

În vederea tuturor acestora, cum și în vederea răspunderii ce o avem cu toții înaintea lui Dumnezeu pentru sufletele ortodoxilor din întreaga țară, și în special a celor din județele anexate, comisiunea de petițiuni este de părere de a se admite cererea d-lui V. Mihăilescu și a celorlalți seminarști de 4 clase, adică de a se numi o comisiune din Sf. Sinod, care în unire cu delegatul d-lui Ministru de Culte să supună unui examen serios pe acei seminarști, și gășindu-se meritabili, să fie hirotoniști Preoți pentru locurile vacante de acolo, neavând însă permisiunea de a cere vre-o dată transferare în partea de dincoace de Dunăre.

Această opiniune a comisiunii, subsemnatul raportor cu cel mai profund respect o supune aprobării Sf. Sinod.

Raportor: † *Theodosie al Romanului*, † *Nicodem al Hușilor*, † *Sofronie al Râmnicului*,

P. S. *Calist Episcopul Argeșului*. I. P. S. Stăpâne, eu laud onorata comisiune a Sf. Sinod, pentru marea evlavie ce are de a studia chestiunile, dar acolo, în raport, sunt păreri ce n'au să se poată aduce la îndeplinire.

În raport se propune, ca seminarștii cu 4 clase, cari încă de multă vreme au părăsit seminarul să poată fi hirotoniți în urma unui examen.

Nu înțeleg: vreți examen de studii, ori examen de practică bisericească? Dacă le ceri examen de studii nu va veni niciunul.

P. S. *Theodosie, Episcopul Romanului*. Examen de practică bisericească numai!

P. S. *Calist, Episcopul Argeșului*. Să se spună atunci: cum îi duci pe cei cu 8 clase la Sf. Mitropolie, ori la Sf. Episcopie, îi duci și pe aceștia. Să fie prin urmare supuși numai la practica bisericească. Deci să se clarifice acest punct.

Totuși, eu zic, că nu cred ca institutorul dela Drajna, care are 200 lei leafă, are să se ducă în Balcic, pentru dragostea de a răspândi simțul bisericesc și simțul național între Bulgari și Greci. Aceasta nu cred că ar face-o nici un licențiat în Teologie și nici cei cu 8 clase de seminar. Căci așa este firea Românului, el stă locului! Nu i-a prea plăcut lui să plece din loc în loc!

Un seminarist din Eparhia Sf. Mitropolii a Moldovei și Sucevei nu vine să se hirotonească aci. Unii zic, că firea aceasta nu e bună, căci, dacă Românii n'ar fi stat locului, ar fi ajuns mari descoperitori prin America sau aiurea.

Dar eu zic, că firea aceasta este cât se poate de bună, căci numai ei se datorește faptul că țara rămânească mai există astăzi, căci nu s'au deslipit unii de alții, lăsându-se să fie cotropiți, înghițiți de streini.

De aceea, având în vedere firea aceasta a Românului, eu nu cred că se vor duce în Cadrilater nici din Moldova, nici din Oltenia, nici din altă parte. Și astfel fiind, numai atunci, când P. S. Episcop al Dunărei de Jos va avea la Seminarul din Galați oameni de prin părțile acelea, atunci vom avea acolo preoți. De aceia eu nu sunt împotriva raportului, numai cer, să se precizeze, că examenul ce se cere acestor seminaristi, nu este un examen de știință, ci examen de practică bisericească; ca să nu se ducă acolo și să fie scandal când nu va ști să slujească.

P. S. *Sofronie, Episcopul Râmnicului N.-Severin*. I. P. S. Stăpâne, sunt membru în comisiunea de petițiuni și împărtășesc în totul opinia acestei comisiuni, având în vedere interesul cel mare ce îl are biserica de a avea atâția preoți.

Acum vre-o 20—30 de ani erau în satul meu 2 preoți la 300 de familii și toți trăiau bine, erau pomeni mai multe. Și preoții trăiau bine, căci oamenii erau mai credincioși. Acum este un singur preot, care are 2 biserici și la 3 săptămâni vine rândul să slujească la o biserică. Și este rău de tot.

În Eparhia Râmnicului sunt 120 de biserici fără preoți. Am trimis 30 de preoți monahi, cari nu știu decât să scrie și să citească și sunt foarte bine primiți. Îi împulzește lumea! A tăbărit lumea pe ei! Prin urmare, dacă aceia, cari nu știu decât citi psaltirea și sunt buni, cum n'ar fi buni seminaristi rămași cu 4 clase, nehirotoniști la sosirea legii care cere ca preoți dela parohiile sătești să fie absolvenți a opt clase?

Știu bine că aceștia erau atunci 900; cred că vor fi rămas acum

mai puțini de jumătate, pentru că unii au rămas văduvi și s'au recăsătorit, alții s'au dus la alte ramuri de activitate omenească. În cât îmi închipui, că vor fi rămas 400, dintre cari cei mai mulți sunt cântăreți și deci au rămas tot în biserică. Sunt buni și sunt de părerea P. S. Episcop al Argeșului, ca să li se dea voie să se facă preoți și nu în Cadrilater, dar chiar aci, căci aci avem mare necesitate.

I. P. S. Mitropolitul Primat. De aceia cheltuim noi atâția bani cu teologii și seminariile actuale? ca să fim nevoiți ca din lipsa de preoți să ne reîntoarcem iar la cei cu 4 clase seminarele de multă vreme părăsiți? Aceasta ar fi inadmisibil!

P. S. Episcop al Râmnicului. Până n'au un beneficiu mai mare nu se fac, căci traiul e greu. În cât sunt de părere să mijlocim pe lângă guvern să facă o lege, prin care să se primească la preoție acești seminariști rămași în urma aplicării legii dela 1893. Prin aceasta se face un bine Bisericii, căci, nu numai că rămân copiii nebotezați, mor oamenii nespovediți, dar se înstreinează credința.

Să se facă și astăzi cum s'a făcut la 1859, că se face un mare bine credinței și bisericii. Școala Cateheților s'a desființat atunci, dar din cauza lipsei de preoți s'a revenit și s'au primit cateheții la hirotonisire și toți s'au făcut preoți. Acestea am avut de zis.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Prea Sfinți Părinți și Frați, suntem în fața unei chestiuni de mare importanță: este vorba despre împlinirea locurilor de preoți din noua provincie; căci comisiunea care a venit cu acest raport, a fost motivată de cererile făcute de niște foști seminariști, cari ar avea dorința să se ducă în Apostolatul Bisericii Ortodoxe române-naționale în Cadrilater.

Eu dela început vă declar, că sunt în contra concluziunilor raportului și în contra vederilor comisiunei, din motive de legalitate.

Sf. Sinod nu poate discuta și lua hotărâri în afară de legile țării. Sf. Sinod discuta și hotărăște în limitele legilor țării. Indată ce iese în afară de aceste limite, Biserica nu are nici dreptul, nici puțința de a realiza aceea ce discuta și hotărăște.

Ce propune comisiunea! Comisiunea propune, ca, în fața cererii lui x, din județul cutare, ce a terminat 4 clase de seminar acum 25—30 de ani, să facem o regulă generală și să spunem: să se admită astăzi la hirotonie seminariștii cu 4 clase, cari n'au fost hirotoniți acum 21 de ani, pentru ca să umplem cu ei golurile ivite în Cadrilater. Dar cum putem face noi lucrul acesta? Putem da noi un vot împotriva legilor țării? Nu se știe oare că în țara românească, candidații la preoție, pe lângă condițiunile canonice, trebuiesc să îndeplinească și condițiunile cerute de lege? Și legea spune: candidații la hirotonie pentru preoți urbani trebuie să fie licențiați în Teologie, iar pentru comunele rurale cu diploma de capacitate a seminariilor. Categorie! Putem noi acum după 21 de ani dela aplicarea acestei legi care înseamnă un progres, să cerem să fie hirotoniți la țară absolvenții de seminar cu 4 clase? Evident că nu, căci votul nostru ar fi dat în contra legii. Eu nu voi vota,

și nici Ministrul nu va putea accepta votul nostru, căci nu poate confirma o hirotonie a unui seminarist cu 4 clase numai în baza votului Sf. Sinod. Trebuie să fie o lege care să îi permită aceasta, ori această lege nu există astăzi.

P. S. Episcop al Argeșului. Dar călugării sunt primiți provizoriu, de și nu este în lege?

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Am văzut că P. S. Episcop al Râmnicului este mai norocos decât mine; când a anunțat că P. S. Sa a luat în serviciul păstoresc al Eparhiei sale părinți călugări și a declarat, că sunt foarte bine primiți de popor, am văzut o aprobare unanimă din partea întregului Sf. Sinod, precum și din partea P. S. Episcop al Argeșului. Mi-aduc însă aminte, câtă mișcare s'a produs în sufletul P. S. Episcop al Argeșului, când eu comunicam acum un an, că, după dispoziția luată de P. S. Episcop al Dunărei de Jos, care a adus preoți-călugări în Dobrogea, de au făcut frumoasele lor servicii. Și P. S. Episcop al Argeșului a protestat și a spus că aceasta este o uzurpare; iar eu am tăcut! Și acum văd că îi aprobă!

P. S. Calist, Episcop al Argeșului. Nu aprob pe nimeni! Am vrut să spun, că este ilegalitate pe toată linia!

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Nu există nici o ilegalitate! Este aci un singur gând, anume gândul de a servi poporul nostru românesc cu preoți românești, cari chiar dacă nu corespund cerințelor legii, de a trimite pe călugări la sate ca păstori, dar cel puțin tocmai în lipsa preoților, fac servicii satisfăcând nevoile religioase ale poporului. Ei nu sunt decât provizorii, azi îi aduci și mâine îi poți lua, pe când seminariștii aceștia nu îi mai poți trimite mai târziu din biserică. Rămânem cu ei!

P. S. Episcop al Argeșului. Se duc în Cadrilater!

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Dar nu trebuie să ne închipuim că în Cadrilater, ca și în Dobrogea—și am mai vorbit de aceasta—trebuie să se împingă acei cari n'au locuri în țara românească! Dar în Dobrogea sunt preoți fruntași! P. S. Episcop al Dunărei de Jos v'a declarat, că sunt preoți ce nu se pot schimbă cu preoții de dincoace! Sunt foarte muncitori, foarte patrioți, foarte harnici! Au făcut biserici catedrale! De ce să ne închipuim că elementele cele bune nu se vor duce în Cadrilater. Pentru Cadrilater trebuie să căutăm tot ce este mai bine pregătit și până când vom avea preoți în deajuns, să ocupăm locurile lor de aci cu călugării despre care a vorbit P. S. Episcop al Râmnicului N. Severin, cu aceia de care a vorbit P. S. Nifon al Dunărei de Jos, precum și cu călugării despre cari am vorbit eu, căci am fost foarte mulțumit. Și într'o vreme, când seminariile noastre vor da mai mulți candidați de preoție, îi vom lua dela seminarii, îi vom hirotoni, iar pe călugări îi vom trimite înapoi la mănăstire. Și în felul acesta nu se produce nici o turburare.

De aceea cred, că nu se pot admite concluziunile raportului comisiunii de petițiuni, ca seminariștii cu 4 clase, ieșiți acum 21

de ani, să fie admiși în hirotonie, chiar cu condiția aceasta de examen pusă de comisiune. La ce au să fie examinați?

P. S. Theodosie, Episcop al Romanului. La practica bisericească.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Mă rog, numai condiția de practică bisericească trebuie să o îndeplinească? El este un slujbaș al statului, trebuie să aibe un grad oarecare de cultură. Eu m'aș prinde, că seminaristul care a ieșit acum 21 de ani din școală, a fost perceptor, primar, notar sau poate și cârciumar? Mai poate oare da el vre-un examen astăzi?

De aceia cred, că nu se pot vota concluziunile raportului. Eu sunt în orice caz contra și voi vota în consecință.

I. P. S. Mitropolit Primal. Eu îmi mențin ideia pe care am avut-o din capul locului, că în Cadrilater trebuiesc trimise persoanele cele mai alese și civile și bisericești. Aceștia cari au rămas în urmă cu hirotonia, nu sunt buni. Eu am avut prilej să cunosc mulți dintre aceștia, cari cu timpul s'au și divorțat de soțiile lor și au luat altele și unii dintre ei au fost și prin judecăți, iar în timpul din urmă ca de nevoie și-au adus aminte iarăși de biserică.

Eu sunt de părere să trimitem în Cadrilater elementele cele mai alese, ca talent, ca studiu și ca purtare. Mulți dintre absolvenții seminariilor pentru întreținerea și învățătura cărora statul a cheltuit și cheltuește foarte mulți bani, storși de pe sudoarea țăranilor, cari în schimb sufăr marea lipsă de preot (la Eparhiile fără Seminarii cu deosebire), nu s'au hirotonit la vreme, și acum de nevoie vin la rând acei numai cu 4 clase. Iar cei cu școală bisericească deplin, s'au dus de au umplut ministerele, primăria și chiar și prefectura, de funcționari, ba au ajuns unii și cenușeri pe ia poziție și alte servicii neînsemnate.

Cred că este bine și necesar, să se ia măsuri în contra acestora și ori să se facă preoți, ori să întoarcă Statului înapoi banii pe care i-a cheltuit cu ei.

Pe de altă parte am informațiuni, că în Dobrogea sunt mulți cari au făcut Facultatea de Teologie la noi. Așa este unul la Turtucaia, un altul la Silistra, și vor mai fi și alții. De aceștia ne putem servi foarte bine acolo căci ei știu bulgărește, iar în locurile vacante numai să cerem absolvenți ai Facultății de Teologie sau ai seminariilor cu 8 clase. În cât eu rămân la părerea mea.

Cred că ar fi bine ca Onor. Comisiunea să revadă și să-și completeze raportul.

P. S. Episcop Theodosie al Romanului. I. P. S. Stăpâne, ne învățăm într'un cerc vicios. Știm cu toții ce lipsă mare este de preoți în țara noastră; toți Chiriarii primesc aproape în fiecare zi suplici prin care oamenii ne roagă din tot sufletul să le dăm preoți, căci le mor copiii nebotezați, iar morții sunt îngropați nespovediți. În cât este absolută necesitate de preoți.

Eu am în Eparhia mea peste 30 de parohii vacante și dacă am admite această medie, am avea la 250 parohii vacante în toată țara. Câte contingente ar trebui să ne dea seminariile noastre, ca

să putem împlini lipsa aceasta de preoți? În cât timp ni le va da? Dacă ținem seamă că și din preoții existenți, mor pe fiecare an, ne va trebui poate 100 de ani! Și ne mai trebuiesc preoți și pentru teritoriul de dincolo de Dunăre. De unde avem să-i luăm? I. P. S. Mitropolitul Primat spunea să-i trimetem acolo pe cei mai buni. Foarte bine, decât noi nu-i putem avea nici aici. Astfel fiind eu cred, că ar fi bine să se admită concluziunile raportului. Și precedentul acesta este creat, căci legea seminariilor dela 1859 a oprit hirotonia cateheților, dar văzându-se că legea aceasta nu e practică și că eră nevoie de preoți s'a revenit asupra ei. Și mi-aduc aminte că Episcopul care eră atunci la Roman, se ducea și stă săptămâni întregi în Vrancea, făcând hirotoniri de acestea în fiecare zi. Și mai sunt din aceia și astăzi. La nevoie ce să faci?

I. P. S. *Mitropolit Primat*. Avem sute de teologi, cari stau de geaba sau ocupă funcțiuni pentru care nu sunt pregătiți, după cum mai sus am arătat.

F. S. *Teodosie Episcopul Romanului*. Credeți că guvernul poate să-i forțeze să se hirotonisească?

I. P. S. *Mitropolit Primat*. Cred că poate va găsi mijlocul! Ori cel puțin a le lua despăgubirea creșterii lor în școale și internatele țării, menținute cu sudoarea țăranilor și poate chiar a părinților lor, părăsiți a muri fără preoți.

F. S. *Teodosie Episcop al Romanului*. Până atunci însă ce să facem? Trebuie să luăm o măsură. Vin aceștia cu 4 clase de seminar, care se oferă. Să-i primim!

I. P. S. *Mitropolit Primat*. Nu se poate călca legea, care este categorică în această privință.

P. S. *Calist Episcop al Argeșului*. Eu zic că nu ne-am folosit de drepturile ce ne dă legea împotriva acelor seminariști și teologi, cari nu s'au hirotonit. Noi venim astăzi să cerem lucruri afară din lege, iar legea pe care o avem nu o aplicăm! Legea zice clar și precis: seminaristul care nu se face preot, trebuie să plătească statului suma ce s'a cheltuit cu el în seminar. Și nu o plătesc! Și teologii deasemenea. Să cerem aplicarea legii.

I. P. S. *Mitropolit Primat Președinte*. În cât aș rugă să se revadă și completeze cu acestea raportul din nou.

— Se pune la vot amânarea raportului și se primește.

— Se ridică ședința la orele 12, anunțându-se cea viitoare pentru Mercuri 23 Octombrie 1913 ora 9 a. m.

Președinte, † *Konon Mitropolit Primat*

Secretar, *Nifon Episcop al Dunărei de jos*.

Ședința dela 23 Octombrie 1913.

Ședința se deschide la ora 9^{1/2} a. m. sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat D. D. Konon.

Se citește apelul nominal. Prezenți 14, în concediu 1.

D-l C. Gh. Dissescu, Ministrul Cultelor, ia parte la ședință.

Se citește sumarul ședinței precedente.

P. S. Arh. Calistrat Bărlădeanu, I. P. S. Stăpâne, cer cuvântul înainte de comunicări.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte. După ce se va aproba sumarul.

Cere cineva cuvântul asupra sumarului?

D-l C. Gh. Dissescu, Ministrul Cultelor. Asupra sumarului o rugăciune aș avea de făcut. V'aș ruga, dacă binevoiți, ca atunci când ziceți, că am eșit din sala de ședințe, să adăogați: „fiind chemat la minister“, ca să nu se creadă că am plecat așa nepoliticos.

P. S. Arh. Antim Botoșeneanu. Aș ruga și eu să se adoașe și cuvintele acestea: că m'am supus îndată dispozițiunilor Sf. Sinod, când am părăsit Craiova.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte. Rog și eu să se adoașe cuvintele ce am zis, că în Dobrogea sunt de părere să se trimeată tot ce este mai bun ca purtare, știință și activitate pastorală.

Se pune la vot sumarul cu modificările cerute și se admite.

Se citește următoarele comunicări: Telegrama P. S. Episcop al Buzăului prin care cere concediu de 4 zile. Se acordă concediul.

Adresa Sf. Episcopii a Râmnicului cu care înaintează dosarul cu actele privitoare la cererea de tundere în monahism a fratelui Dimitrie Șoitu dela Sf. M-re Cozia. Se trimete la Comisiunea de petițiuni.

Idem a Ministerului Cultelor — Cassa Bisericii — cu care înaintează adresa Sf. Episcopii a Argeșului, relativă la modificarea prin Decret Regal a parohiei Pleșoiu, jud. Argeș, aprobându-se ca parohială biserica Sf. Apostoli din cătunul Flămânda. — Se ia act spre știință.

P. S. Episcop Sofronie al Râmnicului, cere concediu pentru ședințele de Vineri și Luni. Se pune la vot concediul cerut și se admite.

P. S. Episcop Nifon al Dunărei de jos. P. S. Arh. Evghenie Piteșteanu vă roagă să-i acordați concediu pentru ședința de azi.

Se aprobă.

P. S. Arh. Calistrat Bărlădeanu, I. P. S. Stăpâne și P. S. Părinți, Vă rog să mi dați voie să citesc o întâmpinare

P. S. Sa citește întâmpinarea:

Inalt Prea Sfinșite Stăpâne,

Am primit, cu multă surprindere și măhnire sufletească, adresa Sf. Sinod No. 274, însoțită și de copia raportului comisiunei de petițiuni, înregistrat la No. 227 din 18 Octombrie 1913.

Ţiu să aduc cu cel mai profund respect, la cunoştinţa Sf. Sinod, că suma, ce s'a pus la dispoziţiunea personalului bisericii Sf. Dumitru din Str. Carol, s'a distribuit conform încheerii Cassei de Economie, credit şi ajutor a corpului poştal şi telegrafelor, care a cumpărat terenul bisericii Sf. Dumitru şi s'a înaintat acte justificative din partea întregului personal, cerute prin adresa Cassei Bisericii No. 27415 din 4 Octombrie 1912.

Ele au fost înaintate cu adresa parohiei Zlătari cu No. 76 din 29 Octombrie acelaş an, aşă încât chestiunea aceasta este lichidată. Suma de bani a fost 19000 lei, care s'a distribuit de Administraţia Cassei Bisericii, fiecăruia din personalul parohiei Zlătari.

Primiţi, Vă rog, Înalt Prea Sfinţite Stăpâne, încredinţarea de profundul respect, ce Vă păstrez.

† *Arh. Calistrat Bărlădeanu*

P. S. Arh. Calistrat Bărlădeanu. Am ţinut să aduc la cunoştinţa Sf. Sinod, că suma ce s'a pus la dispoziţiunea personalului de la biserica Sf. Dumitru, s'a distribuit conform actului de vânzare al locului, de către Cassa Bisericii. De aceea am scris aceste rânduri ca răspuns la adresa trimeasă mie de Sf. Sinod.

Acestea am avut de adus la cunoştinţa Sf. Sinod, şi socotesc că nu a fost potrivit ca Sf. Sinod, fără să mă asculte şi pe mine, să dea o hotărâre, în care să spună să plătesc preotului Radu chiria pe câţiva ani.

Aşă, se poate că Administraţia Cassei Bisericii nu va efectua lucrările pentru casa personalului bisericii Sf. Dumitru decât peste 4—5 ani; eu trebuie atunci să plătesc chirie personalului în tot acest timp? Aceasta ar fi ceva nepotrivit. Că mi s'a dat mai mult recunosc; însă mi s'a dat ca indemnizaţie personală, pentru că am fost silit să locuiesc într'o casă depărtată, aşă că am fost privat pe jumătate de micile venituri întâmplătoare ce aveam, căci am fost silit, din cauza scumpetei chiriiilor, să mă mut departe, unde nici chiar telegramele nu mă găesc.

I. F. S. Mitropolit Primal, Preşedinte. Cred că nu este bine să vă adresaţi Sf. Sinod spunând, că hotărârea este nedreaptă, căci hotărârea respectivă este bună şi dreaptă.

În al doilea loc. Hotărârea aceasta relativ de P. S. Voastră este motivată de reclamaţiunea preoţilor, cărora nu li s'a plătit chiria şi de aceea Sf. Sinod a trebuit să ia o măsură în această privinţă, ca să se termine odată cu neregularitatea.

Acum avem la ordinea zilei desemnarea persoanei ce Sf. Sinod a hotărît ca din sânul său să o delege pentru condus Biserica din Cadrilater.

D-l C. Disescu, Ministrul Cultelor şi Instrucţiunii. Prea Sfinţi Părinţi. În această privinţă cred că suntem înţeleşi. Când am luat cuvântul, încă dela început am spus, că, pentru a evita orice neînţelegeri şi pentru a nu prejudeca chestiunile viitoare — dacă în noul teritoriu vom avea o Mitropolie sau Episcopie, ori două, şi

este probabil, după cât am putut vedea, că va fi două episcopii și se va îndeplini astfel dorința ce aveți — am crezut că este mai bine, pentru scurtul timp ce va necesită provizoratul, să fie trimise acolo un P. S. Arhiereu, care să lucreze ca delegat al Sf. Sinod.

În același timp pentru motive de ordine personală și pentru considerațiuni de legi organice, fiind vorba și de o funcțiune administrativă în legătură cu Ministerul Cultelor—deci de un funcționar administrativ — și de o plată de făcut, considerând și bunăvoința ce ați avut de a mi primi propunerea ce am făcut, anume să încuviințați a trimite în noul teritoriu un P. S. Arhiereu, ca delegat al Sf. Sinod, Vă rog să lăsați în sarcina Ministerului de Culte, numirea acestui delegat, ca persoană.

Este bine înțeles, că voi lua povară și act de recomandația ce-mi veți face, cum am făcut și rândul trecut cu numirea dela Administrația Cassei Bisericii. Și cred că veți binevoi a menține hotărîrea ce fusese luată atunci în privința acestei numiri.

I. P. S. Mitropolit Primat Președinte. Persoana aceia nu este bine s'o știm și noi ca să V'o putem recomanda din partea Sf. Sinod?

D. C. Disescu Ministrul Cultelor. Ba da! Dar noi facem numirea. Chiar pentru Revista Bisericii, care va trece asupra Sf. Sinod în bugetul viitor, încă numirile se fac de către Administrația laică și cu atât mai mult numirea unui funcționar, care va fi trimis acolo. Prea sfințitul ce va fi trimis este Arhiereu și prin urmare lucrează ca delegat al Sf. Sinod pentru cele sfinte; însă nu este mai puțin adevărat, că este un funcționar, pe care îl plătim noi și deci, după cum bine știți, trebuie să fie numit de noi.

Eu aș fi crezut nemerit că, dela început—după cum cere și legea organică—aveți să lăsați oficial asupra ministerului această numire. În sfârșit, când vom avea ocaziunea vom discuta; și pentru aceasta nu este nevoie de o ședință a Sf. Sinod, vom statua între noi și atunci am să mă ocup și de numirea aceasta.

I. P. S. Mitropolit Primat. Ca președinte al Sf. Sinod mă simt dator să apăr ideia canonică, cum că Sf. Sinod are tot dreptul să desemneze și să recomande persoanele crezute mai proprii pentru asemenea însemnate delegațiuni bisericești. Statul este dator numai ca după recomandarea cu bună înțelegere să decreteze și să poarte cheltuețele ca unul ce dispune de bugetul Bisericii. Deci un P. S. Arhiereu dintre membrii Sf. Sinod (iar nu un civil) va fi recomandat pentru locotenența chiriarhală în Dobrogea Nouă.

— Ne mai cerând nimeni cuvântul, se trece la ordinea zilei.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Cer cuvântul înainte de a intra în ordinea zilei.

I. P. S. Mitropolit Primat Președinte. Aveți cuvântul!

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Văd în vestibulul palatului Sf. Sinod pe d. Teodor Burada și îmi aduc aminte de frumusea inițiativă ce a luat de a se zidi la Ierusalim o biserică românească.

Știm că această chestiune a fost de multe ori discutată în Sf.

Sinod. Cevă mai mult, știu că Sf. Sinod a luat deja un angajament în această privință, aprobând deschiderea de liste de subscripții și sumele ce se vor adună, să fie întrebuințate pentru clădirea acestei biserici, atât de trebuincioasă pentru noi românii, la Sf. Mormânt. Sume frumoase s'au adunat sub controlul Sf. Sinod, iar Președintele Sinodului a dispus păstrarea acestor sume și le-a liberat după cerere.

În timpul din urmă d. Burada s'a dus la Ierusalim și a cumpărat pământul trebuitor, după legile turcești pentru clădirea bisericii proiectate. După cât știu d-sa a înfățișat niște acte în regulă, dela autoritățile în drept dela Ierusalim. Aceste acte ce au fost traduse și atestate de către Ministerul nostru de externe, D. Burada îmi spune, că aceste acte au fost depuse la biroul Sf. Sinod și la Ministerul Cultelor prin Administrația Cassei Bisericii. S'a constatat, că actele sunt valabile și în fine, poate să se zidească biserica românească la Ierusalim. Aș întreba: nu crede Sf. Sinod și d. Ministru al Cultelor, că ar fi bine să se îndeplinească cu un ceas mai înainte această dorință a tuturor Românilor, de a avea un așezământ bisericesc românesc la Ierusalim, unde toate neamurile creștine au așezămintele lor religioase? Aștept un răspuns.

I. P. S. Mitropolitul Primat Președinte. Prea Sfințiți Părinți, D-le Ministru—după discuțiunile urmate în sesiunea din urmă a Sf. Sinod, ați luat hotărîrea ca Președintele Sf. Sinod să se ocupe de această chestiune a proiectatei Biserici române din Ierusalim, intrând direct în corespondență cu Ministerul de Culte precum și cu Ministerul de Externe, pentru ca, întâiu, să se vadă dacă este sau nu bine cumpărat locul acela despre care se vorbește, și în al doilea rând, dacă fiind bine cumpărat, rămâne în proprietatea Administrației Cassei Bisericii ori în proprietatea Sf. Sinod; și eu am fost de părere să rămână Cassei Bisericii, căci se pot naște procese, iar noi nu putem avea—cum are Cassa Bisericii—advocații trebuincioși.

Am studiat actele pe care le-am găsit la Sf. Sinod și apoi le-am făcut cunoscute atât Ministerului de Culte cât și Ministerului de Externe, cu toate detaliile necesare.

Dela Ministerul de Externe am primit înștiințare că, actele acestea nefiind în original, nu poate ști dacă pământul acela este bine sau rău cumpărat, și nu rămâne decât să se cerceteze după limpezirea lucrurilor din Orient, cum stăm cu această chestiune.

Dela Ministerul de Culte nu am primit până acum nici un răspuns la întrebările pe cari le-am pus și anume:

1) Dacă bine s'au rău este cumpărat locul și

2) Cine rămâne proprietar, dacă locul este bine cumpărat.

Fiind așa lucrurile, trebuie să ne interesăm cu toții, ca să se dea cât mai repede curs acestei lucrări. Am hotărît să fac o întrebare comitetului vechiu, asupra unor chestiuni, cari, din acte se văd că sunt încurcate și anume: 1) Sf. Sinod a primit o sumă de peste 20,000 de lei, strânși din colecte, pe care a depus-o la

Casa de Depuneri și consemnațiuni și din ea treptat, treptat a liberat, în schimbul chitanțelor și a registrului ce păstrăm, sumele necesare pentru începerea lucrării. Dar până astăzi nu avem nici un act justificativ din partea comitetului, ca să vedem ce s'a făcut cu acești bani, eliberați de Sf. Sinod. Ultima sumă ce s'a liberat a fost de 8000 și ceva, încă din anul trecut și până astăzi nu avem nici un act justificativ din partea comitetului, de chipul în care a întrebuițat banii, ca și despre sumele anterior ridicate.

II) În al doilea loc, în actul de constituire al acestui comitet—act legalizat de Tribunalul din Iași—se prevede, că din acest comitet fac parte 5 persoane anume bine cunoscute, și în cazul în care vreuna din aceste persoane, din o împrejurare oarecare—moarte, retragere de bună voie sau altceva—se va retrage din comitet, Sf. Sinod va fi încunoștiințat spre a da consimțământul său în privința persoanei ce va fi numită din nou în comitetul acela. Însă ce constatăm în urmă? Constatăm, din acte, că unul din membrii Comitului, un arhimandrit, s'a retras și s'a numit alte 3 persoane noi, de către acel comitet, despre care Sf. Sinod—din actele ce avem—nu are nici o știință măcar, ceea ce este o ne-regulă.

III) În chestia cumpărării pământului, iarăși se vede că a fost vorba de vre-o 4 pământuri până acum. Dintre-ele, pe un pământ s'a dat, după cum se vede din acte 6000 de lei și neavând comitetul întreaga sumă, a dat ca arvună 3000 de lei, iar dela Sf. Sinod a cerut 3000 de lei, pentru a cărei întrebuițare de către comitet nu avem nici un act justificativ. În cât nici nu știm ce s'a făcut cu acel loc, pentru care s'au dat 3000 de lei.

Afară de aceasta s'au prezentat actele locului cumpărat în urmă, dar eu, ca Președinte al Sf. Sinod, n'am văzut planul locului acela, și aștept răspuns dela Onor. Minister, ca să știu: este bună sau nu cumpărătoarea? și care este planul locului, ca să fim siguri dacă avem acolo sau nu o proprietate sigură, și mai aștept și prezentarea actelor justificative din partea comitetului, că s'a adunat o sumă, mi se pare, de peste 20.000 lei și nu avem nimic la îndemână, ca să știm ce s'a făcut cu ea.

IV) Osebit de aceea-ta, condicile de milostenie, aprobate de Sf. Sinod, cu care s'a încasat banii despre care este vorba, nu au fost prezentate la Sf. Sinod, ca să le verificăm, să vedem ce sume s'au încasat și dacă corespund cu sumele ce ne-au venit și au fost depuse prin chitanțe la casa de consemnațiuni. În cât nici nu putem ști sau controla în mod absolut sigur câtă sumă s'a adunat și nici nu putem ști ce s'a făcut cu sumele ce s'au eliberat comitetului, căci noi, o repet, nu avem nici un act justificativ, nici într-o privință. Comitetul prin urmare, ar trebui să fie mai în curent cu actele.

V) Comitetul ca să poată lucra acolo, a închiriat un palat așa numit al Regelui Abisiniei. Câtă chirie a plătit? Cui a plătit-o? Cât timp a plătit chirie? Sunt lucruri pe care iarăși nu le putem ști.

căci nu avem nici un act justificativ din partea comitetului, care au cerut și ridicat banii, dar nu au prezentat piesele justificative; în cât chestiunea aceasta îmi pare cu totul încurcată și aș crede, că comitetul trebuie să ne dea lămuririle datorite; iar în al doilea rând, părerea mea personală ar fi, ca să delegăm pe cineva, ca, chiar în Ierusalim să constate cum stau lucrurile. Avem loc? Cu cine se megieșește? Este destul de mare că să se poată face pe el, o biserică cu chilli? În cât să avem toate relațiile dela o persoană sau comisiune din afară de comitet, anume însărcinată cu aceste cercetări urgente.

Acestea aveam de spus Sf. Sinod, ca dare de seamă pentru însărcinarea primită, de a mă ocupa de întreaga chestiune privitoare la construirea bisericii din Ierusalim.

VI) Eu rămân la credința că trebuie să facem ori și ce vom putea, ca să avem o biserică frumoasă și însemnată în Ierusalim. Ea ar fi singura avant-gardă a românismului în orient din punctele de vedere al Bisericii și din punct de vedere național. Și cum biserica ne-a fost nouă de folos în toate timpurile, pentru toate elementele neamului românesc, așa ne va fi de folos și în depărtatul orient, pentru interesele culturale ale țării noastre.

Eu am o deosebită mulțumire sufletească să anunț Sf. Sinod, că M. S. Regele și M. S. Regina se interesează foarte mult de biserica aceasta. Și anume stând la Sinaia, prin luna August, pentru a respiră puțin aer de munte, m'am dus la Palat și cel dintâi lucru ce ne-a întrebat M. S. Regele a fost: «cum stați cu biserica română din Ierusalim». Și am răspuns M. Sale: lucrurile merg destul de bine; — ce alt eram să zic? — Lucrările sunt în mâna unui comitet, care a cumpărat locul și continuă cu procurarea actelor de proprietate și astfel noi devenind acolo proprietari definitiv pe loc, vom căuta să începem clădirea bisericii proiectate; iar M. S. Regina, foarte bine dispusă, mi-a spus: «Eu am și început să lucrez pentru biserica aceea! Fac împletituri pentru Sfânta Masă, acoperământ pentru Sfintele Vase și am pus să lucreze și alte lucruri!». Și mi-a arătat într'adevăr lucruri de împletituri minunate! Și mi-a mai spus: «grăbiți-vă cu lucrarea bisericii, căci Eu parcă o văd cum plutește în aer, ca o stea strălucitoare de asupra Ierusalimului», pe care doresc să o văd și în realitate. Și când mi-a spus M. Sa vorbele acestea eram mișcat și am zis: „Majestate: vom face tot ce este cu putință, ca aceea biserică să se facă cât mai bine și cât mai curând“. Dar din convorbirile particulare ce am avut la Palat, am ajuns la convingerea, că comitetul actual nu este destul de energic. Ar trebui să fie îmbunătățit cu alte persoane mai energice, ca lucrarea să meargă mai repede. Și ar trebui, cum mi s'a spus tot la Palat, să apelăm la toți, ca să fie lucrul tuturor evlavioșilor. Și poate că și guvernul va închipui ceva.

Acestea am ținut să le aduc la cunoștința Sf. Sinod, care m'a însărcinat să mă ocup de această chestiune, cum stăm cu dorința

ce toți o nutrim, de a avea o biserică la Ierusalim, dorință pe care cu mare mulțumire sufletească am văzut-o și la Palat, dorință legitimă, frumoasă și măreață, de a avea biserica pe care, cum a zis M. S. Regina «parcă o vedem aievea, plutind în văzduh, ca o stea, deasupra Ierusalimului».

P. S. Arhiepiscopul Vartolomei Bacăoanu. I. P. S. Stăpâne. În măsura știrilor pe care le am, țin să asigur pe Sf. Sinod, că chestiunea bisericii noastre din Ierusalim este bine îndrumată în cece privește partea de acțiune a Ministerului de Culte și încă merge spre desăvârșire. Și iată cum: am căutat să știm, în primul rând, dacă proprietatea locului cumpărat în Ierusalim este bine statornicită în mâinile românești. Și ne-am convins că da, studiind doctrina juridică a chestiunii și întrebând și pe oamenii competenți. Eu însumi am studiat doctrina în Weiss, care se ocupă cu chestiuni de drept internațional și am întrebat și pe oameni, cunosători, între cari și pe d-l Alexandrescu dela Iași, cari mi-a spus, că proprietatea locului din Ierusalim, este bine asigurată în mâinile noastre prin formalitățile făcute.

Se pune însă o a doua întrebare: în mâna cui se cuvine să rămână această proprietate, în a Cassei Bisericii sau în mâna Sf. Sinod? În ce mă privește, socotința smerinii mele este, că ea trebuie să rămână în mâna Cassei Bisericii, întru cât prin legea ei în vigoare, Cassa Bisericii este administratoarea întregului patrimoniu bisericesc al României Ortodoxe. Sf. Sinod nu poate administra patrimoniul materiale, căci nu deține dela lege, calitatea de persoană morală.

El este o instituțiune de ordin mai mult moral, ca și Consiliul de Miniștri, care n'are nici el dreptul de a administra un patrimoniu material. Pe Sf. Sinod deci grija treburilor materiale ale bisericii îl interesează numai ca mod de administrare, iar nu și ca fapt de administrație.

Prin urmare proprietatea locului pe care se va ridica biserica noastră din Ierusalim este bine asigurată în mâinile noastre și anume în mâinile Cassei Bisericii. În acest sens s'a și făcut încunoștiințare Sf. Sinod și cred că o aveți în Cancelarie. Prin această încunoștiințare vi se arată ce s'a făcut până acum și ce mai este de făcut de acum înainte. Și anume, în ce privește partea din urmă, cerem să ni se înainteze actele de cumpărătoare ce se găsesc la I. P. S. S. Mitropolit Primat, în calitate de președinte al Sf. Sinod, ca să le putem autentifica și în urmă se va cere Firman dela M. S. Sultanul și binecuvântarea dela P. S. Patriarh. Atunci avem să putem primi și donațiunea dela Turnu-Măgurele de 30.000 lei, cu care să începem clădirea unei părți din Chilia. În acelaș timp comunic că am fost autorizați de Excelența Sa Domnul Ministru C. Disescu, să cerem un credit de 200.000 lei, în scopul începerii construirii bisericii din Ierusalim, cece am și făcut. În cât sub imboldul Excelenței Sale și a dorinței înalte și frumoasă a P. Sf. Voastre, chestiunea aceasta este bine îndru-

mată. Să fim prin urmare liniștiți în ceea ce privește partea juridică a chestiunii.

D-l C. Dissescu, Ministrul Cultelor și Instrucțiunii. Un cuvânt numai aveam de adăugat. Mulțumesc P. S. Arhiereu Vartolomeiu, că a spus cuvintele mai lămurit și mai amănunțit decât eram să o fac eu. Dar acesta eră cuprinsul ideii. Și este bine venită întrebarea. Și trebuie să ne îndeplinim datoria noastră tocmai pentru cuvintele pe care le-ați spus cu privire la misiunea și rolul nostru istoric.

În momentele actuale, când reîncepe în adevăr ca lumina să fie spre Orient, după ce a mers spre Occident — și pare a se întoarce — este datoria noastră să urmăm această direcțiune a luminei și să mergem spre orient.

I. P. S. Mitropolitul Primat, Președinte. Sf. noastră Biserică este singura care s'a ațintit privirile spre Orient cu multe zecimi de ani mai înainte; către carele s'au arătat și mult binefăcătoare prin donațiunile făcute bisericilor sfinte din Orient, prin secolii trecuți. Eră aceasta o tradiție românească, bazată pe învățăturile Mărturisirii Ortodoxe puse în practică de către numeroșii noștrii vizitatori la locurile sfinte, și de unde apoi s'au născut ideea de a ne formă acolo un așezământ religios ca azil etc. Iar în cazul de față ce ne preocupă, noi avem nevoie să știm bine ce se petrece acolo în localitate cu începerea acelu așezământ, ca să se vadă și felul de a se cumpără locul și ce avantagii sau desavantagii ar fi având locul ce se zice că s'a cumpărat, ca să știm ce trebuie să mai facem.

Găsesc foarte nemerită ideea, ca să fie cineva dintre noi, ca să vadă cu ochii și să ne dea apoi lămuririle trebuitoare. Încât sunt de părere, ca P. S. Episcop al Argeșului, având dorința să meargă către acele părți, să se poată interesa și de ce se face acolo; căci mi-a venit la urechi denunțări cu fel de fel de vorbe și bune și rele: pe cele rele nu vreau să le cred, iar pe cele bune aștept să le vadă și adevereze cineva. Încât socotesc, că trebuie să vedem prin cineva ce este acolo.

P. S. Episcop al Argeșului. I. P. S. Stăpâne, Mulțumesc și eu d-lui Ministru, cum și toți membrii Sf. Sinod au mulțumit, de buna intenție ce are și de darul ce a început să facă pentru construirea bisericii dela Ierusalim. Știam cu toții că banii cari s'au adunat au fost încredințați comitetului, iar comitetul nu a prezentat acte justificative și nici Gassa Bisericii nu le are la îndemână.

Eu I. P. S. Stăpâne și P. S. Membri am făcut un vot lui Dumnezeu ca să merg în Orient, în Februarie.

D-l C. Dissescu, Ministrul Cultelor și Instrucțiunii. Să mergem la Martie cu toții, să vedem și jocurile olimpice și Sf. Munte.

P. S. Episcop al Argeșului. Să ne ajute Dumnezeu! Și cu această ocaziune, vrând să vizitez Egiptul întreg, precum și întreaga Palestină, cred că am să stau câtva timp și la Ierusalim.

Și așa fiind, dacă Sf. Sinod va găsi cu cale să'mi pună sarcini,

să mă interesez acolo cum stau lucrurile, mă voi interesa să văd ce este. Cu toate că și chiar fără această însărcinare voi căuta să mă interesez, și ca român și ca creștin.

Dacă o vrea bunul Dumnezeu să mă duc, în sesiunea de primăvară a St. Sinod, Vă voi pune în cunoștință de fapt cu cele ce se petrec respectiv de biserica română, care este pe cale a se construi la Ierusalim și cu atât mai mult doresc să mă interesez de faptul acesta, cu cât am informațiuni, că de aceea nu se prezintă membrii comitetului cu condicile cu care s'au făcut strânsori de milă, pentrucă unele au dispărut, iar altele stau aruncate prin chiliile ce s'a închiriat.

Noi ne îngrijim ca dragostea creștinească să nu scadă, dar prin fapte de acestea scade. Este știut că Românii noștri nu numai că au contribuit și contribuiesc în toate timpurile și în toate vremurile la zidirea de biserici aci în țară la noi, dar chiar și în Orient poate că mai mult din jumătatea fondurilor, au fost strânse de aci prin patriarhi, căci pe lângă moșiile care erau închinat, domni noștri și drept credincioșii au oferit multe sume de bani. Și dragostea aceasta creștinească a mai scăzut față de patriarhi, atunci când cele mai multe sume nu mergeau la destinație.

Cum a zis d-l Ministru, ochii noștrii să fie acum așintiți în Orient. Dela răsărit a venit lumina! Și de aceea trebuie să ne îngrijim de aproape, ca ori ce fel de lucruri de sojul acesta să se facă cu multă chibzuință; să se ia pe cât se poate măsurile trebuitoare ca dragostea creștinească, în cece privește darurile de înavușire a monumentelor religioase să nu scadă, ci să crească.

De aceea mi-am permis să pun în cunoștință pe Sf. Sinod, că aș dori să mă interesez de aproape de instituția bisericei românești dela Ierusalim, dacă o vrea bunul Dumnezeu să fiu sănătos să mă pot duce la primăvară acolo.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Mă bucur că întrebarea mea a dat naștere la discuții din care a eșit lămuriri atât de însemnate.

Mai întâi s'a pus în evidență dragostea pe care d-l Ministru o are pentru biserică și monastiri.

În rândul altor fapte va fi aceasta, că s'a hotărât deschiderea unui credit de 200.000 lei pentru zidirea bisericei românești din Ierusalim. Merită toată lauda d-l Ministru și din partea noastră și din partea tuturor Românilor, căci la Ierusalim se va ridica în curând biserica atât de mult dorită.

Dar o chestiune aș vrea să fie mai bine lămurită adică: chestiunea întrebuițării banilor adunați prin condicile de milă. Eu nu aș voi să lăsăm nici o umbră de îndoială asupra comitetului de inițiativă pentru ridicarea bisericei la Ierusalim. Și mi se pare că nu ar fi nici drept, nici equitabil, ca în deosebi unui om, cunoscut ca foarte corect, foarte cinstit și mare patriot, d-l Teodor Burada, în loc să primească mulțumirile noastre cele mai călduroase pentru munca sa, să i se arunce oare cari îndoeli asupra corectitudinii și exactității întrebuițării sumelor adunate prin colecte.

P. S. Episcop al Argeșului. Eu nu m'am legat de persoana d-sale, am vorbit de unii membri din comitet!

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Se vorbește că nu se știe cum s'a întrebuițat suma adunată. Eu fac atent Sinodul la o probă materială foarte evidentă: dacă astăzi ni s'a făcut declarațiunea de către guvern, prin reprezentantul Cassei Bisericii, că pământul ce s'a cumpărat în Ierusalim, e un pământ despre a cărui stăpânire nu se poate nimic aduce la îndoială, cu ce s'a cumpărat decât cu bani? Va să zică iată o probă, că sumele adunate prin condici de milă au fost bine întrebuițate, căci dacă n'ar fi fost așa, evident, n'am avea acolo un pământ al nostru și n'am discuta acum această chestie.

Știm că d. Burada când s'a prezentat la Sf. Sinod, a spus: garantez eu personal pentru cinstea cu care se manipulează banii adunați prin condici. Este o declarație făcută de d. Burada și atrage după ea o răspundere. Și într'un moment l-am întrebat: s'au întrebuițat toți banii? „Toți, în cea mai perfectă orânduială“ mi-a răspuns d-sa. De sigur că un control se impune în felul acesta de a se ști exact; dar actul justificativ cel mai prețios, e actul de cumpărare al locului din Ierusalim.

Sunt de părere ca Sf. Sinod să nu rămână în îndoială asupra cinstei comitetului și să-i fie îngăduit de a continua mai departe cu adunarea fondurilor.

Cât privește pentru propunerea făcută de P. S. Episcop al Argeșului, cred că nu e nevoie a se da un vot. Să dorim călătorie bună P. S. Sale precum și ori căruia dintre noi, care se va duce la Ierusalim și prin părțile acelea. P. S. Sa ca și alții trecând pe acolo se poate foarte bine interesa. Eu am cunoscut un d. Ministru plenipotențiar român care călătorind pe acolo, mi-a spus, că a văzut începutul făcut, dar ar fi nevoie de mai mult control.

P. S. Sofronie Episcopul Râmnicului. I. P. S. Stăpâne, cuvântarea I. P. S. Mitropolit al Moldovei a fost foarte binevenită, arătându-ne, că nu este bine să lăsăm nici măcar umbră de bănuială asupra comitetului, ce și-a luat însărcinarea să strângă o-frande pentru biserica din Ierusalim.

Am luat cuvântul spre a da o lămurire Sf. Sinod: în cererile ce se fac pentru autorizarea pantahuzelor, se spune pe lângă altele, „...și se delegeă cutare, care va avea atât“. Și este lucru înțeles. Acei cari umblă cu aceste pantahuze din sat în sat, din oraș în oraș, fac cheltueli, cine să le facă? După ce muncesc, să mai dea și dela ei! Trebuie să ne raportăm la cuvintele apostolului, care zice: cine leagă gura bouului care treeră? Cu atâtă mai mult noi nu trebuie să zicem ceva despre ei, căci «nu este bine să legăm gura bouului care treeră». S'au strâns bani, s'a făcut ceva. De aceea socotesc că trebuie sa tăcem asupra acestei chestiuni.

I. P. S. Mitropolit Primat Președinte. Am luat cuvântul ca să dau lămurire.

Eu am accentuat că, după actele din cancelarii, sumele de bani

ce s'a adunat din colecte prin condici de milostenie au fost incredințate președintelui Sf. Sinod, dându-se chitanțe și eu am eliberat anume ordine ca să se dea acei bani. În cât urma să vină la Sf. Sinod probe, că banii aceia s'au întrebuițat la ceva—și anume la ce—; căci moralmente este responsabil Sf. Sinod.

În al doilea rând: nimeni nu bănuște cinstea acestui om, care este ca și un martir al intereselor românești. El a descoperit Români pe unde nimeni nu bănuia că sunt, prin Istria, Boemia și aiurea. În cât nimeni nu'l bănuște, ca președinte al comitetului, dar nu este mai puțin adevărat, că comitetul întreg trebuie să se justifice de chipul în care s'au întrebuițat banii ridicai prin Sf. Sinod, cu atât mai mult cu cât—cum am mai spus—a ieșit un membru din acest comitet și s'au adaus trei membri noi, fără știrea și încuviințarea Sf. Sinod. După aceea nu ni s'au arătat condicile cu care s'au adunat bani, ca să le verificăm și să știm cât s'a strâns. Eu am informații particulare precum că unele din aceste condici de milostenie sunt prăpădite; în cât noi suntem datori să cerem acele condici, ca să știm cât s'a adunat. Și nu facem întrebare d-lui Burada, ci comitetului. Afară de aceasta, vedem că s'a cumpărat pământ, dar ne temem că acest pământ nu este decât arvunit și ca să se cumpere definitiv, cine știe câtă sumă se va mai cere. Pentru aceea o repet că se cuvine să avem acte justificative, ca să vedem cât s'a colectat și ce s'a făcut cu banii ce s'au liberat prin chitanțele Sinodului? Noi nu vorbim aci de persoane, ci de comitetul întreg, cum a fost compus atunci când și-a luat sarcina asupra lui și pe care apoi el însuși a incredințat-o Sf. Sinod, carele îi încuviințase condicile de milostenie etc.

P. S. Episcop al Argeșului. I. P. S. Stăpâne, aveți mare dreptate. Să mă ierte I. P. S. Mitropolit al Moldovei! Nu am păcatul să bănuiesc pe nimeni și nici nu m'am legat de persoana d-lui Burada, pentrucă știrile ce le am, nu le am despre condicile cu cari a încasat d. Burada, ci despre alte condici cu care a încasat alți membri și am auzit că unul ar fi și fugit!

Noi, ce este drept, am primit aci la Sf. Sinod sume cari s'au încasat, dar întreb respectuos pe I. P. S. Mitropolit al Moldovei, prezintatu-s'au condicile, ca să se vadă dacă s'a încasat atât cât s'a depus la Cassa de Depuneri ori mai mult? Noi n'am văzut condicile. Așa se face cu pantahuzele: se prezintă pantahuza la socoteală, ca să se vadă cât s'a adunat.

Nu s'a prezentat condicile. Și nu cred că I. P. S. Mitropolit al Moldovei are să mă dezică.

I. P. S. Mitropolit Primat. Vă asigur eu că nu s'au prezentat acele condici spre verificare.

P. S. Episcop al Argeșului. Eu am informație dela un om care s'a dus la Ierusalim și care a șezut în casa aceea pe care au luat-o cu chirie membrii comitetului și mi-a spus, că a văzut condicile acestea asvărlite pe ici pe colo și că nu se vede nici o adu-

narc făcută, şi de aceea m'am oferit să cercetez, când mă voi duce acolo. Dar dacă bănuieşti dragostea mea, eu nu mă bag de loc. Mă duc să mă închin Domnului, nu ca să găesc bocluc.

Astfel fiind eu rog pe Sf. Sinod cu tot dinadinsul, să ceară să se prezinte acele condiţii pe cari Sf. Sinod le-a dat, ca să vedem câtă sumă s'a strâns. Aceasta cu atât mai mult cu cât suma depusă de membrii comitetului s'a făcut acum 5 ani, dar de atunci nu mai ştim, dacă s'a mai adunat ceva. Comitetul există dar nu a mai adus nimic.

Se pune la vot trecerea la ordinea zilei şi se admite.

P. S. Episcop Theodosie al Romanului, citeşte din nou raportul privitor la suplica învăţătorului Vasile Mihăilescu, de a fi hirotonit preot pentru Cadrilater.

P. S. Sa zice: Să mi daţi voie să completez cele cuprinse în acest raport. I. P. S. Stăpâne, după cum ştiţi cu toţii, în ţară este o lipsă grozavă de preoţi. Cel puţin eu primesc aproape în fiecare zi la cancelarie 2—3 suplici, prin care credincioşii se plâng, că din cauza lipsei de preoţi oamenii mor nespovediţi, copiii rămân nebotezaţi, în cât e o groază. Şi atunci mă întreb: ce este de făcut? Eu am în eparhia mea peste 30 de vacanţe şi n'am cu cine să le completez, căci seminariştii nu vor să vină să le ocupe. Am ajuns ca să trimet călugări în loc de preoţi şi încă nici de aceştia nu am, căci nu am decât o singură mănăstire, Bogdana. Şi lucrul acesta nu este bine, căci călugării ducându-se pe la sate, îşi cam pierd călugăria! Dar ce să facem? Este chiar şi o abatere dela legea clerului, care spune categoric, că nu sunt primiţi călugării prin parohii. Dar ce să facem? Zic!

Având în vedere această mare lipsă de preoţi, comisiunea Sf. Sinod şi-a dat părerea, ca să se primească a se hirotoni preoţi aceştia seminarişti cu 4 clase în acele două judeţe din Cadrilater, mai cu seamă că ele nu intră în legea comună a ţării noastre. Se zice, că aceasta ar fi o abatere dela lege. Recunosc. Dar mi-aduc aminte, că s'a discutat această chestiune şi în această sesiune a Consist. Sup. Bis. şi s'a primit propunerea P. C. Econ. Nazarie, ca să fie hirotoniţi preoţi seminariştii, cari n'au absolvit încă clasa VIII-a, cei din clasa VII-a sau poate şi cei din a şasea. Dară atunci n'ar fi o abatere dela lege? Căci n'au încă atestatul de absolvire. În cât abatere ar fi şi atunci şi acum, aşă că din cauza lipsei de preoţi, socotesc că ar fi bine să li primim şi pe aceştia. Altă soluţie cred că nu poate fi. Dacă Sf. Sinod însă nu o găseşte bună, va decide ce va găsi cu cale.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Sunt mirat că *P. S. Episcop al Romanului*, cere cu atâtă insistenţă ca Sf. Sinod să contravină legilor ţării. Şi mai sunt mirat că *P. S.* Sa afirmă în Sf. Sinod, că în ţara românească mor oamenii fără să fie spovediţi şi împărtaşiţi şi că copiii rămân nebotezaţi.

P. S. Episcop al Romanului. În Eparhia mea, da!

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Se poate! În privinţa acestor

afirmațiuni să avem o limită, căci nu e bine să generalizăm spunând, că în întreaga țară românească sunt comune și sate în care se întâmplă acest lucru.

P. S. Episcop al Argeșului. Sunt!

P. S. Episcop al Romanului. Cer cuvântul!

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Puteți cere cuvântul. Eu însă protestez, că în țara românească poporul e părăsit de slujbașii bisericeii.

I. P. S. Mitropolit Primat. În toate eparhiile se întâmplă această lipsă, dar mai ales unde nu sunt seminarii eparhiale, cu greșală desființate altă dată.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Să nu alarmăm țara! Dacă se ivesc pe ici pe colo un caz, se ivesc mai ales din cauza lipsei de măsuri ce trebuie luate la timp! Și eu am a mea răspundere! Episcop am fost 7 ani, și Mitropolit de 5 ani aproape și n'am avut nici un caz în care să se fi dovedit că au rămas morții îngropați și copiii nebotezați.

Eu mă îngrozesc când aud așa afirmări.

D-l C. Disescu, Ministru Cultelor. Este foarte interesantă această discuțiune, însă pe mine Vă rog să mă erțați că nu mai pot lua înaintea parte la ședință, de oarece mă așteaptă d-l Prim ministru.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Care e părerea d-voastră în privința acestei propuneri?

D-l C. Disescu, Ministrul Cultelor. Mi-este greu să mă pronunț. (D-l Ministru al Cultelor iese din sala de ședințe).

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Se alarmează lumea.

P. S. Theodosie Episcopul Romanului. Nu eu alarmez țara, căci țara este deja alarmată.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Când în Sinodul român vine un P. S. Episcop și afirmă, că sunt în țară la noi cazuri când pe cei morți n'au cine să'i înmormânteze și pe cei născuți n'au cine să'i boteze, înțelegeți că se afirmă o stare de lucruri groaznice. Încă odată vă spun: mie nu mi s'a întâmplat aceasta.

P. S. Episcop al Romanului. Aveți mănăstiri și seminarii, noi nu avem!

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Iată unde se simte lipsă de preoți. Sunt sate alăturate unul de altul, unde fiind vacanță de preot titular, preotul vecin nu se duce să facă serviciu religios, ci preferă ca pentru nevoile sale familiare, de gospodărie, să se ocupe de unele afaceri cari nu intră în sarcinile pastorale.

Dacă preotul ar avea o mai bună răsplătă ca leafă pentru serviciile preoției, el s'ar îndeletnici numai de ale preoției și cu mai multă pricepere și n'ar fi nevoit a se ocupa de altele.

Pot fi încredințate conducerei preotului din vecinătate, unele sate, fără să se simtă așa de mult lipsa preotului. Dar ce se întâmplă? Preoții noștrii, strânși de nevoile vieții, preferă să se ocupe de afacerile gospodăriei, de cât să satisfacă slujbele religioase ce-rute de poporul din vecinătatea unde e parohia fără preot.

N'am să învinovățesc, din potrivă toată lauda se cuvine preotului, care se ocupă de gospodărie, căci e bine ca gospodăria sa să fie model în sat. Dar noi nu putem să cruțăm pe preotul însărcinat cu căutarea poporului din vecinătate, care nu s'a putut duce să boteze copilul de curând născut, pentru că eră dus la holdele sau la alte ocupațiuni ale gospodăriei lui. Să mă ertați! Noi hirotonim preoți pentru nevoile pastorale ale poporului! Și numai după ce a îndeplinit toate aceste nevoi, fie în cercul parohiei lui, fie în cercul parohiei vecine unde este însărcinat, numai atunci poate să se ocupe și de afacerile lui de gospodărie, altfel, lasă un gol. Așa pricep eu această chestiune. Și atunci n'am avea nevoie așa de mare ca azi de preoți. Convingerea mea e, că dacă s'ar face o reducere a parohiilor și dacă preoții noștrii ar fi mai activi în îndeplinirea sarcinilor lor pastorale în satele vecine, noi nu am avea nevoie de preoți mulți.

Trebuie să avem în vedere un lucru: cu cât parohiile ar fi mai mari și chiar întinse cu atât avantajele preotului sunt mai mari. Și cu cât numărul preoților ar fi mai mic sau la strictul număr necesar, cu atât dai posibilitate statului să plătească un salariu mai bun și potrivit cu nevoia zilei și cu demnitatea preoțească. În fața mulțimei numărului, totdeauna ni se va răspunde: nu se poate îmbunătăți, căci bugetul țării nu permite. Rămâne ca noi să găsim mijlocul de a îmbunătăți situația materială a preotului și aceasta o putem face prin lărgirea cercului parohiei, fără a lipsi poporul de îngrijirea celor sufletești. Știți ce se întâmplă? sunt preoți, cari se duc la biserică Sâmbătă seara și Dumineca fac slujba Sf. Liturghii, în tot cursul săptămănei se ocupă cu gospodăria și alte afaceri, afară de preoție sau de cele pastorale. Oare n'avem noi îndatorirea a ști cum își întrebuințează preotul timpul peste săptămână? Da, cred, că avem dreptul acesta. Preotul e mai întâi de toate păstor și când e păstor trebuie să îngrijească mai întâi de nevoile pastorale ale cercului parohiei lui și a satelor din parohia vecină, când i se dă această însărcinare.

P. S. Episcop al Romanului. Și să nu fie plătit de nimeni.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. E plătit, deși cu puțin!

P. S. Episcop al Romanului. Regret, că n'am rapoartele aci.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. De aceea zic: să nu alarmăm lumea! În adevăr e nevoie de seminari, dar putem avea încă o dată atâtea seminarii câte sunt astăzi și seminariștii tot nu vor voi să se facă preoți, dacă nu e posibil a li se da o răsplată mai bună ca azi.

P. S. Episcop al Romanului zicea că, deși va fi o abatere dela lege, totuși să primim a fi aduși în hirotonie seminariștii cu 4 clase. Ei bine, Prea Sfinșile, dacă ar veni o altă propunere în care s'ar zice: neavând destui candidați de Arhieri să renunțăm la titlul academic. V'ar împacă acest lucru?

P. S. Theodosie, Episcop al Romanului. De ce nu? La nevoie! Nu avem să rămănem fără preoți și fără Arhieri?

I. P. S. Mitropolitul al Moldovei. Se poate să se admită o așa propunere, care ne întoarce cu 30 de ani înapoi? Se poate să facem acum preoți în Cadrilater pe seminariștii cu 4 clase, care nu s'au făcut preoți acum 25 de ani? Eu socot, că aceasta e o părere cu desăvârșire greșită.

P. S. Sofronie, Episcopul Râmnicului. Eu nu zic greșită, ci foarte întemeiată, căci: e mai bine să împărtășească cu sfânta comunicătură pe muribunzi *dascălul* decât un preot hirotonit, care n'are alt cusur decât că l-a apucat legea nehirotonisit? I. P. S. V. sunteți mai greșit ca mine, căci, faceți administratori ai sfințelor taine clerici inferiori nehirotonisiți, sau este mai bine să trimitem călugări?

P. S. Episcop al Argeșului. I. P. Sf. Stăpâne, eu drept să spun, m'am văitat și în Consistoriul Superior Bisericesc și în anul trecut și în anul acesta, și în sesiunea de primăvară a Sf. Sinod și am zis: n'avem preoți! De aceea am cerut să se înființeze seminarii! Și cer și acuma. Și rog pe Sf. Sinod să intervină, căci eu pun chestiunea și în Senat. Nu mă las!

P. S. Episcop al Râmnicului. Nu din clasa IV ci din cl. I.

P. S. Episcop al Argeșului. Nu mai umblați cu încurcături, căci nu le dă Statul, zicând că se face cheltueală prea mare. De aceea să fim la înălțime și să fim cu toții într'un glas. Căci dacă în Senat eu voi spune una, P. S. Sofronie o susține alta, și așa mai departe, nu mai facem nimic!

I. P. S. Stăpâne, este lipsă de preoți! Și eu mă mir că I. P. S. Mitropolit al Moldovei nu simte această lipsă.

Eu am găsit comune de câte 23 kil. cu 7 sate și 1000 de familii cu un singur preot! Și aci în București încă se simte nevoie de preoți!

Eu am fost preot de parohie și mi s'a întâmplat să am 5 morți într'o zi. Și n'am putut să prohodesc, încât a trebuit să aduc preoți de aiurea. Dar dacă sunt 2 parohii vacante cu câte 7 sate, de unde mai iei preot? Știu că un mort a stat neîngropat 6 zile, din cauză că nu eră preot, care să'l prohodească! La 1000 de enoriași nu poate sluji numai un singur preot, căci aceasta înseamnă 5000 de suflete și nu este moment din zi, în care să nu fie trebuință de preoți la câte cineva.

Ce să mai vorbim de lefuri. Cei patruzeci de lei, pe care îi are preotul la țară, nu'i ajung nici măcar pentru întreținerea unui animal; căci nu poate umbla atâta drum numai per pedes apostolorum. Așa încât leafă n'are, căci întreaga leafă se duce pentru întreținerea animalului care îl transportă dela un loc la altul.

Se vorbea de veniturile epitrahilului; eu am zis și zic: rău s'a făcut că s'au pus aceste taxe, căci cu gândul de a stârpi oarecari abuzuri, s'au pus niște taxe derizorii: 1 franc pentru pogri-bania unui mort! Cu un franc pe zi trăește preotul cu familia lui? Pentru un franc are să se ducă kilometri întregi, ca să prohodească mortul? Nu are dreptul preotul să se ducă să muncească

și să-mi zică: P. S. Ta, vezi-ți de creștinii Tăi! Eu nu pot să fac treaba aceasta! Iată ce poate face lipsa de preoți.

Văd că P. S. Episcop al Romanului se interesează de Cadrilater și nu se interesează de Eparhia P. S. Sale. Cadrilaterul nu'l cunoște!—Și sunt sigur că Bulgarii își au preoții lor—. Să vedem de Cadrilaterul nostru intern, acolo să ne punem energiile noastre. Să hirotonim preoți pentru Cadrilater pe seminariștii aceștia cu 4 clase! dar aceasta nu se poate face cu o propunere, ci cu un proiect de lege, căci propunerile rămân simple propuneri.

I. P. S. Stăpâne, eu eram să vă spun aceasta cu altă ocaziune, dar pentru că a venit acuma chestiunea aceasta în discuție, am vorbit acum.

Este lipsă mare de preoți și eu nu mai am curaj să ies în eparhie, căci oamenii au dreptul să mă strângă de gât.

Este ceva înfiorător! să vezi pe o distanță de 6 chilometri de o parte și de alta a șoselei, oamenii eșiți într-o întâmpinare, în genuchi și pipând: avem 3 biserici și n'avem preot! și ce pot să le iac eu? N'au dreptul să ne ceară socoteală și nouă și reprezentanților Statului? Cum să mai mă duc eu pe acolo?

De aceea vă rog din tot sufletul, n'am nici un interes, căci nu vreau decât să servesc biserica lui Hristos, să stăruim cu toții ca să se înființeze seminariile eparhiale.

În ceea ce privește propunerea P. S. Episcop de Roman, rămâne ca o simplă propunere, într-o cât este contrară legilor existente.

P. S. *Theodosie Episcop al Romanului*. I. P. S. Stăpâne, cu a-dăncă părere de rău, văd că I. P. S. Mitropolit al Moldovei, pentru care am tot respectul, a găsit să asvârle piatra asupra cuvintelor mele, spunându-mi cum că eu alarmez opinia publică din țară. Nu este așa, I. P. S. Stăpâne, vă rog, nu eu alarmez opinia publică, ci țara e deja alarmată.

I. P. S. Voastră, cum a spus P. S. Episcop al Argeșului, sunteți fericit, câți aveți călugări pe cari îi utilizați la nevoile bisericeii, dar eu nu'i am.

Ce ziceți I. P. Voastră că în Vrancea sunt vacante 13 parohii, care se țin lanț una de alta? Se plâng mereu oamenii, spunându-mi: dați-ne preoți! Și eu sunt silit să umblu cu târâgănele și amăgeli! Chiar ieri am regulat să trimet acolo un călugăr, deși călugărul acela—o mărturisesc—este un desmetic și sunt sigur, că are să se apuce pe acolo de boroboațe, dar ce să fac? Nu-i este dat călugărului a umbla prin lume. Astfel fiind I. P. S. Stăpâne, ați fost nedrept, când m'ați acuzat pe mine că alarmez opinia publică din țară și pe credincioșii din țară spunând, că lăsăm copiii nebotezați și morții neslujiiți.

Faptul este cert, se întâmplă, și cu toții trebuie să avem curajul să spunem lucrurile cum sunt. Trebuie găsită o soluție. De sigur, că dacă nu eră suplica acelor învățători și seminariști cu 4 clase și dacă Sf. Sinod n'ar fi rânduit-o la comisiunea de petiționisă-și deă părerea, nu s'ar fi spus toate acestea, dar din mo-

mentul ce s'a trimis la comisiune, noi a trebuit să-i dăm o soluțiune. Oamenii aceștia au poziția lor definitivă, unul este institutor, altul este învățător, în cât numai din dragostea pentru biserică voiesc să se hirotonisească. Ce puteam noi zice, știind în același timp și lipsa de mare ce avem de preoți? Nu puteam zice altceva decât: par'că n'ar fi lucru grozav dacă s'ar admite hirotonia lor. Sunt pregătiți pentru vocațiunea aceasta și pot fi primiți cu atât mai mult cu cât Cadrilaterul n'a intrat în legea comună. Când va veni guvernul cu legea specială pentru primirea acestor două județe, vor intra în legea comună a țării. De aceea ziceam, că în mod în totul normal ar putea Sf. Sinod să facă hirotonia acestora pentru Dobrogea, mai înainte de a veni acea lege prin Cameră și Senat, și vor rămâne acolo pentru totdeauna.

Aceasta este soluțiunea Comisiunii de petițiuni a Sf. Sinod și noi credem că este bună; dacă nu sunteți de această părere, arătați care este soluția P. S. Voastre. Sunt nevoi acolo! Se va trimite acolo un P. S. Arhieru, pe cine are să hirotonisească?

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. P. S. Episcop al Argeșului zicea: să ne ocupăm de Cadrilaterele interne. Pe cel Dobrogean nu-l cunoaștem!

P. S. Episcop al Romanului. Nu este vorba acum de parohiile din țară. Suplicanții cer să fie hirotoniți pentru Cadrilater, nu aci. În cât acesta a fost motivul pentru care comisiunea Sf. Sinod s'a pronunțat în felul acesta și noi nu ne puteam abate dela chestiune. Noi n'am avut în vedere necesitățile ce sunt în țară, unde în adevăr sunt necesități mari. Dacă ar fi să punem în mediu câte 40 vacanțe în fiecare Eparhie, am avea 320 parohii vacante în toată țara. În cât timp ar putea să umple acest gol seminarile noastre, ținând seama că sunt și preoți bătrâni ce mor în fiecare an? Faceți socoteala și veți vedea, că într'o sută de ani! Atunci cum stăm? Mântuitorul nu a așteptat să se găsească licențiați în teologie și absolvenți ai seminarilor, ci a recrutat pe acei pescari dela malul lacului și cu ei a cucerit lumea întreagă.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. I-a învățat El! De aceia se și numea învățătorul lor.

P. S. Episcop al Romanului. N'a așteptat să se găsească oameni învățați. Cum să împlinim altfel vacanțele în țară? Eu în Vrancea din 20 de parohii, am, cum am mai spus 13 parohii vacante. Și se țin lanț! Și n'au decât un singur preot! Vă închipuiți atunci ușor, câți copii mor nebotezați, căci este natural ca să se întâmple aceasta într'un asemenea caz.

Spunea I. P. S. Mitropolit al Moldovei că preotul dela o parohie ar putea sluji și la parohia vacantă. Lasă că acest lucru nu se poate acolo unde parohiile vacante se țin una de alta, ca la mine în Vrancea, dar eu întrebam: cine are să-l plătească. Atât de adevărat este acest lucru, în cât statul nu a plătit nici până acuma preoții pe cari i-am angajat în timpul mobilizării, ca să slujească în parohiile ale căror preoți au fost trimiși în mobilizare.

În lege se spune clar, că aceștia sunt plătiți de către stat cu jumătate din salariu, iar dacă trece de 8 kilometri distanță, li se plătește salariul întreg. În virtutea legii am însărcinat pe acești preoți să vadă de parohiile rămase fără preoți, aceștia fiind trimiși în mobilizare, spunându-le că vor fi plătiți. După demobilizare fac adresă Cassei Bisericii, iar aceasta îmi răspunde: „avem onoare a vă răspunde la adresa P. S. Voastre No. că pe preoții din oraș nu-i putem plăti, rămânând a fi plătiți numai cei dela țară.

Pe când mă gândeam ca să răspund la această adresă, după două zile primesc o altă: „din eroare vi s'a trimis adresa No. în care se spune că vor fi plătiți numai preoții dela țară, dar noi nu avem de unde-i plăti nici pe aceștia.

Atunci, vă întreb, cum rămâne cu autoritatea chiriarhului, care în puterea legii însărcinează pe acești preoți, spunându-le că vor fi plătiți, iar D-l Ministru vine și spune, că nu poate plăti nimic? Oare în țara aceasta toți funcționarii și se bucură de apunamente și numai preoții să slujească gratis? Cum așa? Și dacă preoții caută să-și câștige hrana zilnică, le găsim vină, spunându-le să vadă numai de preoție! Și eu zic, că așa trebuie să fie, dar atunci trebuie plătiți cum se cuvine, nu cu 30—40 lei pe lună. De aceea nu mai găsim preoți.

Ceiace a spus P. S. Episcop al Argeșului, că a văzut cu ocazia inspecțiunilor canonice, am văzut și eu; ședeau într'adevăr oamenii în genuchi și plângând îmi cereau preoți. Să-i așteptăm atunci până ce vor ieși din seminar și facultatea de teologie. Dar poporul așteaptă? Poporul are nevoie de preoți.

În cât rog pe I. P. S. Voastră să găsiți o altă soluție mai bună, în locul aceleia pe care Comisiunea de petițiuni a Sf. Sinod a propus-o și vă rog să credeți, că nu am alarmat noi țara cu raportul nostru; țara era deja alarmată

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Cer cuvântul în chestie personală.

I. P. S. Mitropolit Primat. Aveți cuvântul!

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Numai două vorbe am de spus. Îmi faceți întrebare, care ar fi părerea mea. Voi răspunde imediat. Dar mai întâi de toate trebuie să lămuresc o chestiune.

Rog să nu se creadă, cum că eu aș fi în contra dărei preoților titulari la parohie. Doamne ferește! Sunt de ideea ca fiecare parohie să aibă preotul ei titular. Și pentru aceasta mă unesc în totul cu ideea P.P. S.S. membri ai Sf. Sinod de a avea destule seminarii în țară.

Sunt pentru îmbunătățirea salariilor preoților, ca să aibă îndesulare pentru familie și creșterea copiilor, iar nu în lipsă ca azi, după cum e mai ales cu preoții din Moldova, cărora am propus să li se dea un spor de 25%.

Voci. La toți!

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Cu atât mai bine!

Preoțimea e în suferință. După cum vedeți, pe mine mă preo-

cupă și nevoile religioase ale poporului și îmbunătățirea situației materiale a preoțimei.

Nu mă unesc însă cu părerea de a se hirotoni seminarisții cu 4 clase.

P. S. Dionisie, Episcop al Buzăului. Ce să facem? Avem nevoie de preoți!

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. P. S. Episcop al Buzăului, poate să aducă în Episcopia sa și grămăticii, eu nu o voi face niciodată. P. S. Episcop al Romanului, ar vrea să dăm drumul foștilor seminarisți, cari au absolvit 4 clase de seminar acum 20 de ani? Atunci să cerem desființarea seminariilor?

Spunea P. S. Episcop al Romanului, că nu are călugări; cereți-mi mie și vă voi da. Trebuie să ne înlesnim unul pe altul!

P. S. Episcop al Romanului. V'am cerut.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. P. S. Sa însă spunea adineaurea: a duce călugării la sate e a-i strică! Cum? Călugării noștri sunt așa de primejdioși? Vă speriați?

P. S. Episcop al Romanului. Doamne ferește!

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Dar când vedeți călugări catolici prin orașele și prin satele noastre nu vă speriați? De ce călugării catolici nu sunt primejdioși pentru săteni și numai ai noștri? Călugărul român dus la sat, s'a isprăvit! A intrat în fundul iadului! Dar călugării catolici, nu; ei plutesc în atmosfere înalte. Mă mir, de așa apreciere și știu că la Roman aveți destui.

P. S. Episcop al Romanului. Dar n'am zis asta! Am zis, că este în contra legii, de care faceți atâta caz!

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Dar cecece propuneți, nu e în contra legii? Vreți să păcătuim cu toți?

P. S. Episcop al Romanului. Pentrucă deja păcătuim!

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Pledați cu atâta foc pentru Cadrilater și cred că știți tot așa de puțin asupra lui, cât știu și eu! Poate că nu va fi nevoie așa mare de preoți acolo, căci erii îmi spunea cineva, că în Cadrilater sunt preoți, dar nu sunt biserică. De unde atunci această pornire: Cadrilaterul arde! Cadrilaterul e pustiu! Cadrilaterul n'are preoți! De ce P. S. Voastră voiți să luați ca motiv Cadrilaterul dobrogean și nu vă gândiți la Cadrilaterele interne din România?

Iată de ce am cerut cuvântul în chestiune personală. Că toți membrii Sf. Sinod, doresc să vedem cât mai curând poporul îndestulat de preoțime, ca serviciile religioase să fie îndestulătoare și la timp. Ca preoții să fie conducători ai poporului pe calea morală și națională, însă nu voi fi de părere a se da dreptul acelor foști seminarisți, cari acum 20 de ani nu s'au hirotonit, ca să se hirotonisească astăzi, când să cere dela preot atâta cunoștință și atâta pricepere ca să fie în adevăr luminătorul poporului.

P. S. Episcop Dionisie al Buzăului. I. P. S. Stăpâne. Cu tot respectul pe care îl am pentru I. P. S. Mitropolit al Moldovei, nu pot să nu iau cuvântul și să trec sub tăcere, căci sunt adânc

mișcat de cele ce se petrec. Am în Eparhia mea 20 de parohii vacante, în două județe și acolo unde o parohie e vacantă este și o alta. Cum s'ar putea ca preotul dela a treia parohie vecină să îngrijească de celelalte două.

Locuitorii noștri totdeuuna n'au avut răvnă de a se duce la biserică și atunci când îi mai dai prilej de a nu se duce cu lunile pe la biserică, nu se va mai duce niciodată.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei este împotriva ideii de a se hitroni ca preoți seminariștii cu 4 clase; foarte bine; dar dacă n'avem preoți? Din aceste două rele care este mai puțin rău? Ei bine, să punem pe locuitori în neputință de a se duce la biserică? Biserica formează pe bunii cetățeni și pe bunii patrioți. Cum spune M. S. Regele: „Singură biserica românească este națională și o iubesc, pentrucă în toate celelalte biserici nu se slujește în limba poporului“. Și această biserică astăzi este amenințată să rămână fără slujitori!

De aceea să rugăm călduros guvernul să ia măsuri, ca să înceteze acest rău mare pentru sufletul creștinilor.

Nu este zi să nu văd curtea Episcopiei plină de locuitori, cari vin plângând să-mi ceară preoți și mai cu seamă atunci când este o zi de sărbătoare mare.

Da-ă în Eparhia Romanului sunt 44 parohii vacante, în Eparhia Buzăului 20, în Eparhia Râmnicului iarăși vre-o 40, și dacă am ține seamă și de celelalte Eparhii, ar trebui să se ridice numărul parohiilor vacante la 3—400! De aceea repet cu multă stăruință rugăciunea mea.

Nu luam cuvântul, căci am obiceiul să tac, dar sunt mișcat adânc și am luat cuvântul din foc și căldură, pentrucă știu nevoile creștinilor din Eparhia Buzăului.

I. P. S. Mitropolit Primat. Prea Sfințiți Părinți, imi pare foarte bine, că văd că s'a ridicat și s'a agitat în Sf. Sinod chestiunea aceasta mare a lipsei de preoți.

Acum 7—8 ani, pe când eram Episcop la Huși, eu am fost acela care m'am alarmat foarte tare, văzând că aveam 15 parohii vacante. Nu a mai trecut mult și am avut 20 de parohii vacante. Văzând atunci, că unele parohii erau de câte 3 sate, iar altele de câte 9 sate, am zis, că, luând o cifră de mijloc să punem câte 5 sate. Acum: la 10 parohii vacante avem 50 de sate cari de loc n'au preoți; la 20 parohii vacante, 100 de sate și la 40 parohii vacante cari sunt azi în 1913, sunt 200 de sate care n'au preoți nicidecum.

M'am alarmat atuncea, precum dovedesc numeroasele acte din dosarele Sf. Episcopii de Huși, iar cu venirea mea la Sf. Mitropolie din București, chiar din prima zi am ridicat chestiunea și m'am plâns de lipsa Seminarilor eparhiale cu mare greșală desființate și care contribuie mult la lipsa de astăzi a preoților, prin toate eparhiile fără seminarii.

Dacă P. S. Episcop de Huși ar fi aci, l-aș îndreptă să cerce-

teze dosarele dela Episcopie, unde se găsește studiul meu, de unde va vedea că am făcut atunci calcule, pe care le-am dat la Minister, arătând că în urma aplicării legii clerului dela 1893 mi-au rămas atâtea parohii vacante și că preoții catolici umblă din loc în loc, iar poporul văzându-i la port sămănători cu ai noștri îi primește, zicând că sunt preoți de moda nouă. Și am făcut calcule, arătând că din preoți se mai pierd pe fiecare an și că în 7 ani voi avea încă și mai multe parohii vacante. Și iată o dovadă: când am plecat eu dela Huși am lăsat 30 de parohii vacante, iar P. S. Episcop de Huși îmi spunea, că acum sunt 40, numai în doi ani a crescut numărul. I-am arătat aceste calcule d-lui Ministru de atunci și i-am cerut să se înființeze seminariile. Și știți ce mi-a răspuns Ministrul, mi-a spus așa: „Am luat măsuri să se înființeze două seminarii, la Galați și la Râmnic, și după 7 ani de zile Vă asigur că vom avea un mare număr de absolvenți, cari vor satisface nevoile țarei“. Iar eu am răspuns: După 7 ani de zile, ori câți ar eși, nu o să putem să-i facem imediat preoți; trebuie să mai treacă un an, până să învețe cum să slujească în biserică, dela preoții mai bătrâni; însă aceștia se trec până atunci și cei noi nu vor mai avea de unde să învețe și se vor duce în mijlocul poporului, fără să știe de unde să o ia, căci aceștia nu sunt lucruri, care se învață în școală, ci numai prin o practică îndelungată și sub conducerea altor buni preoți. Și la aceste vorbe nu mi-a mai răspuns nimic.

De atunci dar am dat alarma și mai departe și am zis: Seminarii! și iarăși seminarii! Seminarii în fiecare Eparhie, căci ori de se vor hirotoni toți acești absolvenți ai lor, ori de vor rămâne laici, ei tot vor fi spre folosul neamului, căci vor fi oameni luminați în localitatea aceia de unde sunt născuți în Eparhie. In totdeauna s'a crezut că Seminarul este singura școală superioară a poporului, a țărâniei. Așa știu de Socola și de celelalte seminarii vechi, la care năzuia toți fiii de preoți, de cântăreți și de frunțași ai satelor, bucurându-se la internatul din apropiere, pe care astăzi nu'l mai au. Și iarăși am stăruit și pentru Facultatea de Teologie dela Iași, care înființată la 1835 pe lângă Academia Mihăileană a funcționat și a fost strămutată apoi în 1860 la Universitatea de Iași, unde a funcționat până la 1866, când nenorocitele neînțelegeri locale au provocat ne mai prevederea ei prin bugetul viitor.

Și mi pare bine că se agită acuma din nou această însemnată chestiune, care ne îngrijește pe toți, pentru avansarea clerului din acea parte a României (Moldova).

P. S. Episcop al Buzăului, relativ la Dobrogea, susținea că din două rele trebuie să alegem unul. In principiu așa este; dar iarăși nu sunt de părere ca tocmai în Dobrogea să trimitem toate slăbiciunile, toți oamenii slabi, căci acolo trebuie să trimitem elementele cele mai eminente. Un seminarist cu 4 clase și mai ales care a părăsit școala acum 20 de ani și care în acest timp a făcut cine știe câte pe lume, poate a fost chiar și cârciumar, el nu va

și nici măcar cum să se învârtască în biserică și să poarte cădelnița, răzându-și oamenii de el.

Așa fiind lucrurile iată soluția mea, despre care am mai vorbit și altă dată: Mai întâi, avem în diferite locuri în Dobrogea preoți teologi. Așa cunosc eu câte unul la Turtucaia și Silistra, care este teolog dela noi; pe altul la Balcic, care a învățat la Kiew sau la Kazan, și poate vor mai fi și alții cari se vor supune Chiriarhului lor, în persoana P. S. Locotenent trimis acolo, dându-i tot concursul. Și vor mai fi de aceștia prin Dobrogea. Incât să rânduim așa, ca în acea parte să fie trimise dintre cei mai buni preoți. Dacă vom trimite acolo pe cei cu 4 clase, dupăce că sunt mărginiți în știință, nici nu vor mai avea de unde învăța și făcându-se legea definitivă ei vor rămâne acolo pe totdeauna, așa încât vom avea elemente slabe, acolo unde avem nevoie de elemente culte, morale, active și destoinice.

De aceea revin la ideia, că guvernul are mijloace ca să constrângă pe numeroșii seminariști și absolvenți ai facultății de Teologie, să se facă preoți și să se ducă acolo, unde pot avea bune situațiuni, căci acum au ajuns unli din acești însemnați candidați de preoție de sunt cenușeri pe la prefectura poliției cu câte 50 lei pe lună și nu se duc să se facă preoți, nu știm pentru ce? Și ce este mai trist, am aflat că mulți absolvenți ai seminariului din Iași s'au dus în școala militară ca să ajungă ofițeri. Și sunt alții care se duc să se înscrie la drept și se fac avocați! cari toți zădărnicesc marele cheltueli ale statului făcute cu creșterea lor pentru trebuințele bisericii. Din care cauză eu și sunt de părere ca guvernul de nevoie să ia măsuri ca toți acești tineri, pentru cari statul a cheltuit anume ca să aibă preoți, ori să se facă preoți, ori să i pună să plătească cecece a cheltuit statul cu ei, pe aceia cari nu vor voi a se face preoți ca și pe aceia cari n'au vocațiune preoțească.

Și atunci când se vor vedea constrânși, mulți au să caute să intre în preoție, de care nu se vor căi pe urmă. Incât eu rămân la ideia, ca să utilizăm pentru Dobrogea toate elementele câte se vor găsi mai bune, căci de vom trimite acolo pe seminariștii cu 4 clase — și mai ales pe aceia cari de mult au părăsit seminarul — nu vom ajunge la nimic bun, pentrucă aceia vor rămâne pe totdeauna acolo.

Și în al doilea rând, îmi pare foarte bine, că se agită acum ideia cea veche a mea, de a se reînființa toate seminariile eparhiale cu greșală desființate. Trebuesc cât mai repede înființate aceste seminarii, căci ele sunt școli populare de mare folos. Episcopul va avea atunci de unde să-și aleagă buni preoți, iar acei ce nu vor fi preoți, vor rămâne oameni luminați în mijlocul poporului în care trăesc după localități.

P. S. Theodosie, *Episcop al Romanului*, citește următorul raport privitor la cazul preotului Nicolae Ionescu, din com. Ghinești. Jud. Dâmbovița: I. P. S. Stăpâne,

„Cu rezoluția I. P. S. Voastre No. 222 din 18 curent, ați binevoit a trimite la comisiunea de petițiuni raportul Consistoriului Superior Bisericesc, privitor la chestiunea Pr. N. Ionescu fost paroh în comuna Ghinești, Jud. Dâmbovița, iar actualmente preot la biserica Schitului Găiseni, pendinte de Eforia Spitalelor Civile, care în anul 1905 a fost șters din ștat de Minister în urma condamnățiunei ce a suferit din partea Curței de Apel pentru mituire,— cu îndatorire de a-și da părerea asupra cazului.

Comisiunea studiind bine actele ce i s'au trimis, referitoare la acest caz, a văzut, că în anul 1905, Curtea de Apel judecând pe Preotul N. Ionescu din com. Ghinești pentru mituire l-a condamnat la 50 lei amendă, sentință ce a rămas definitivă, de oarece Preotul n'a făcut recurs în Casație.

Faptul acesta aflându-se la Minister, Cassa Bisericii în înțelegere cu Chiriarhia a șters din state pe numitul Preot, luându-i parohia, conform legei clerului.

În anul 1906, însă Preotul plângându-se Chiriarhiei și Ministerului, că pe nedrept a fost condamnat de Curtea de Apel pentru mituire, pe când în realitate ar fi putut fi judecat poate pentru luare de taxe ilegale, Ministerul a găsit că plângerea se este dreaptă și deci cu adresă în regulă a comunicat D-lui Procuror General, că Preotul a fost rău judecat pentru mituire, când de fapt el încasase numai niște taxe ilegale, și a mijlocit de a se face revizuirea procesului, la care D-l Procuror a răspuns că revizuirea este inadmisibilă, astfel că Preotul a rămas sub greutatea unei pedepse aplicată pe nedreptul.

În astfel de situație găsindu-se numitul și ne mai putând fi ca Preot la stat, s'a văzut nevoit de a căută vre-o biserică particulară, spre a-și câștiga mijloace de traiu, reușind în fine a fi numit preot la biserica schitului Găiseni, pendinte de Eforia Spitalelor Civile, unde se găsește și astăzi.

Dar această stare de lucruri nu mai poate dură, când faptul e bine constatat, că Preotul a fost condamnat pe nedreptul și deci tot pe nedrept a fost șters și de Minister din stat.

De aceia devenind vacantă din nou parohia Ghinești, fosta lui parohie dela început, a solicitat dela I. P. S. Mitropolit al Ungro-Vlahiei, ca să i se deă acea parohie luată pe nedrept.

Toate hârțile atingătoare din această chestiune cercetându-se cu amănunțime de comisiunea de petițiuni a Consistoriului Superior, s'au găsit că Preotul are dreptate, că rău a fost condamnat de Curtea de Apel, și prin urmare rău a fost șters din statele Ministerului de Culte, și deci pe baza art. 35 al IV din legea clerului de mir, comisiunea a opinat de a se lăsă afacerea la aprecierea Chiriarhiei, spre a regulă reintegrarea numitului Preot la parohia Ghinești, unde și poporanii îl cer cu insistență.

Comisiunea de petițiuni deci a Sf. Sinod fără a mai insistă asupra împrejurărilor petrecute cu această afacere, este de părere, ca Sf. Sinod să ratifice votul dat de Consistoriul Superior Biseri-

cesc, după care I. P. S. Mitropolit al Ungro-Vlahtiei și Primat al României va lua înțelegere cu d. Ministru de Culte, spre a reintegra pe preotul N. Ionescu la vechia lui parohie Ghinești, vacantă de paroh, dela care pe nedrept a fost îndepărtat în anul 1905.

Această opiniune a Comisiunii de petițiuni, subsemnatul Raportor cu cel mai profund respect o supune la aprobarea Sf. Sinod.

Raportor, † *Theodosie al Romanului*
 † *Nicodim al Hușilor*
 † *Sofronie al Râmnicului*

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Regret că de data aceasta sunt contra concluziunilor raportului.

În raport se afirmă cum că acel preot a fost rău judecat de Curtea de Apel. Noi nu putem afirma aceasta.

P. S. Episcop al Romanului. N'o afirmăm noi, o afirmă chiar Ministerul Cultelor.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Noi nu putem afirma că rău a judecat Curtea de Apel acest proces, căci aceasta ar însemna că ne amestecăm în atribuțiunile unei instanțe judecătorești, care se va găsi jignită.

Procurorul general de atunci la Curtea de Casație, Ciru Economu, a pus chestiunea așa: preotul fiind salariat de stat, e un funcționar și luând mai mult decât este îndreptățit să ia, face un abuz. Și atunci, ca ori ce slujbaș public, în asemenea caz, a fost îndepărtat.

Ștergeți din raport cuvintele că: „rău a fost judecat“ și mă unesc cu concluziunile raportului.

P. S. Theodosie al Romanului. I. P. S. Stăpâne, eu am luat tale-quala raportul Consistoriului Superior Bisericesc, aprobat în ședința dela 8 Oct. În cât eu nu am avut nici cea mai mică intenție să jignesc justiția țării, și ori ce alarmare este deci de prisos.

Dar iată acum ce spune însuși Ministerul Cultelor la 25 Septembrie: «Avem onoare»... (citește).

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Ministru nu e autoritate judecătorească.

P. S. Episcop al Romanului. Eu nu am făcut altceva în raport decât să reproduc cuvintele d-lui Ministru!

Se pune la vot concluziunile raportului și se primesc.

I. P. S. Mitropolit Primat Președinte. Orele fiind înaintate, ridic ședința și comunic pe cea viitoare pentru mâine Joi 24 Oct. ora 3 p. m.

Ședința se ridică la ora 12 m. —

Președinte, † *Konon Mitropolit Primat*

Secretar, † *Callist Episcop al Argeșului.*

Ședința dela 24 Octomvrie 1913.

Ședința se deschide la ora 3 p. m. sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat D. D. Konon.

Se citește apelul nominal. Prezenți 10, în concediu 5.

La ședința assistă și domnul C. Disescu, Ministru Cultelor și Instrucțiunii.

Se citește sumarul ședinței precedente.

P. S. Theodosie Episcopul Romanului. Cer cuvântul asupra sumarului.

I. P. S. Mitropolit Primat Președinte. Aveți cuvântul.

P. S. Episcop al Romanului. Când am spus în ședința de ieri a Sf. Sinod, că am primit dela Onor. Minister al Cultelor o adresă prin care îmi spuneă, că nu pot fi plătiți preoții, eu am spus cu ce ocaziune am însărcinat pe acești preoți, adică cu ocazia mobilizărei, ceea ce văd că nu s'a trecut în sumar.

Am arătat Sf. Sinod cum în virtutea legei, am însărcinat preoți la orașe și la țară cari să îngrijască de parohiile preoților plecați în mobilizare. Și cum, atunci când am cerut dela Minister ca să fie plătiți, am primit mai întâiu o adresă, prin care mi se spuneă că nu pot fi plătiți decât preoții dela țară, iar mai în urmă, după 2 zile, am primit o altă adresă prin care mi se spuneă că nici acești preoți cari au ținut locul preoților la țară nu pot fi plătiți!

M'am întrebat atunci și mă întreb și astăzi: într'un alt caz eventual de mobilizare, Doamne ferește, cu ce curaj avem să mai însărcinăm noi pe preoți ca să țină locul în parohiile lipsite de preoți? Eu am însărcinat pe preoți în temeiul legei, care spune că ei vor fi plătiți, și cu toate acestea ei nu sunt plătiți.

Aceasta am vrut să rog Onor. biurou să binevoiască a rectifica adăogând în sumar că: cu ocazia mobilizărei am avut această corespondență cu Ministerul.

I. P. S. Mitropolitul Moldovei. Eu socot că declarațiunile pe care le face P. S. Episcop al Romanului, să nu fie trecute în sumar. Și iată pentru ce: fiind vorba de serviciile pe care preoțimea noastră era de drept obligată să le facă armatei în timpul mobilizărei, să le ceară plată? Aceasta nu se poate. Trebuie să ne aducem aminte de curajul și patriotismul celor 500.000 de ostași ai țării, cari voioși s'au dus să-și verse sângele lor, dacă va fi nevoie, fără să se gândească la plată. Cât de sus au fost sufletele lor! Să-i admirăm! Să-i slăvim, să fim mândri de ei. Să ne suim cu ei, iar să nu ne gândim la plată.

I. P. S. Mitropolit Primat Președinte. Țin să dau și eu lămuriri asupra sumarului și anume în privința comisiunei care se ocupă cu chestia bisericii dela Ierusalim.

Am afirmat că de unde mai înainte erau 5 membri, recunoscând anume prin actul de constituire, acum unul lipsește și s'au introdus în loc, 3 membri noi, fără știrea Sf. Sinod. Eu așa țin că Comisiunea aceasta să fie mai mărită cu un număr oarecare

de membri, prin cunoștința Sf. Sinod, ca să avem un mijloc de control.

Al doilea, mi-am dat părerea că ar trebui să se ducă cineva din membri Sf. Sinod, să constate la fața locului ce se petrece, căci eu am informațiuni, că ar fi prea mic locul angajat în urmă, pentru a se putea face acolo o biserică mare și frumoasă și cu chilii multe. În cât eu rămân la această părere, să se ducă cineva să constate la fața locului, ca să știm pe ce loc avem să clădim.

— Cu aceste lămuriri date se pune la vot sumarul ședinței precedente și se aprobă.

P. S. Arhiereu Antim Boloșeneanu. P. S. Episcop de Huși fiind chemat telegrafic la reședință, roagă Sf. Sinod prin mine, a bine voi să îi acorde un concediu pentru ședința de azi și de ieri.

P. S. Arhiereu Evghenie Piteșteanu. Roagă a se acorda concediu pentru astăzi P. S. Episcop Nifon al Dunărei de jos și P. S. Arhiereu Meletie Constanțeanu și P. S. Arhiereu Teofil Ploeșteanu.

— Se pune la vot aceste cereri de concediu și se aprobă.

— Se citește următoarele comunicări:

Suplica d-lui Th. Burada prin care supune la cunoștință că, sumele adunate cu condicile de milă sunt în regulă, și roagă să se încuviințeze continuarea colectei cu condici de milă, precum s'a hotărât de Sf. Sinod dela începutul acestei afaceri.

— Idem a tânărului Petre Voinea, din comuna Provița de sus, jud. Prahova elev în clasa VII-a a Seminarului Central, prin care arată că luând cunoștință cum că Sf. Sinod ar fi dispus ca în interesul cerințelor religioase pastorale ale poporului din Cadrilater, să hotărască hirotonia în preoți și diaconi în afară de prevederile legii, declară că și dânsul e gata a cere hirotonia în diacon sau preot în unul din orașele din Cadrilater, după ce va îndeplini și celelalte cerințe canonicești, adică căsătoria.

— Telegrama d-lui Eugeniu E. Vinkler din Buzău, prin care roagă a se unifica sărbătorile în folosul bisericii și al ordinii în stat.

— Acestea se trimit la Comisiunea de petițiuni.

Suplica d-lui Ștefan Dinulescu, doctor în teologie, prin care supune la cunoștința Sf. Sinod, că fiind numit membru redactor la revista „Biserica Ortodoxă Română“, roagă a se dispune să i se primească articole de publicat de către Comitetul revistei.

— Se trimite la Comisiunea pentru revistă, etc.

— Suplica P. S. Sofronie Episcopul Râmnicului, cu care depune 20 exemplare «Calendarul Bisericesc Ortodox» pe lunile Octombrie, Noiembrie și Decembrie anul 1913, spre a se distribui P. P. S. S. Membri și Bibliotecă. Se ia act și se vor distribui.

— Suplică d-lui Ștefan Dinulescu, prin care roagă a se interveni să i se dea suplinirea catedrei vacante de Exegesa Noului Testament dela facultatea de teologie din București.

I. P. S. Mitropolit Primal. Eu cred că acesta ar fi bun profesor, căci are mai multe scrieri. Afară de aceasta a fost profesor și încă este profesor pe la școale particulare și seminarii și am

auzit că este bun. Decât numai, eu doresc ca toți profesorii de seminarii să fie clerici hirotonisiți.

D-nul Ministru al Cultelor. E față bisericească?

Voci. Nu.

D-nul Ministru al Cultelor. Eu ași dori acolo numai fețe bisericești!

— Se decide ca petiționarul să se adreseze Onor. Minister al Cultelor și Instrucțiunei

Se comunică adresa Ministerului Cultelor—Cassa Bisericii—prin care răspunde la ardesa No. 234/913, relativ la numirea Comisiunei pentru examinarea diriginților de coruri vocale la bisericile din Capitală, comunicând că din partea Ministerului se va delega persoana ce se va crede de cuviință, atunci când se va putea plăti.

I. P. S. Mitropolit Primat. Prea Sfinți Membri, corurile vocale de pe la biserici sunt conduse unele mai bine iar altele mai rău, și eu primesc dese reclamațiuni în privința aceasta. Mi se spune, că prin unele biserici se cântă cântări ca cele lumești ca bucățile teatrale, așa încât este neapărată nevoie să se facă un control.

Pe de altă parte, este vacant acum postul de dirijor de cor la Sf. Mitropolie, căci bătrânul titular s'a retras la pensie. Acela care îl înlocuește este bun, dar mai mulți dintre dirijorii de cor mi-au cerut acest post, spunându-mi fiecare că el este cel mai bun. De aceia am ajuns la părerea, că trebuie să publicăm concurs, ca să putem avea un dirijor de cor din cei mai buni, căci acest post este cel mai bine plătit din Capitală.

Deci, așa fiind, doream ca din comisiune să facă parte și o persoană specialistă, pe care ar crede de cuviință Onor. Minister să o delege, cum ar fi bunăoară un profesor de muzică dela Conservator ori seminariu.

P. S. Arh. Antim Botoșeneanu, citește următorul raport al Comisiunei privitor la cererea Păr. Gr. Popescu-Breasta din Craiova, de a fi autorizat să tipărească un album biblic:

Inalt Prea Sfințite Stăpâne,

La Comisiunea pentru cercetarea cărților de învățământ religios, s'a primit petițiunea P. C. Icon. Grigorie Popescu-Breasta profesor în Craiova, însoțită de vre-o 60 tablouri religioase, precum și de o broșură explicativă intitulată „Das katholische Kirchenjahr in Bildern“. Aceste tablouri Sf. Sa le-a trimis în urma dispozițiunei luată de I. P. S. Voastră, în sesiunea de primăvară a Sf. Sinod, a anului 1912. Doriința părintelui suplicant, de a se servi de chipuri religioase în predarea studiului religiunei, este lăudabilă, căci știut este, cât de mult influențează asupra suferului copiilor și tinerilor privirea imaginilor sfinte. Dar prin tablourile ce înaintează Sf. Sinod nu poate să ajungă la scopul ce urmărește, căci ele deși sunt lucrări de artă, însă nu corespund spiritului bisericii noastre ortodoxe.

Cercetând cu deamănuntul aceste tablouri, am constatat că în mare parte ele cuprind subiecte din ciclul sărbătorilor catolice, că poartă în sine caracterul exclusiv al Bisericii Catolice, că chiar aureolele sfinților sunt cu totul altfel făcute, că în fine multe din figurile sfinților au un aspect prea profan și deci nu impun evlavie privindu-le. Pe lângă aceasta, unele tablouri reprezintă chipuri de sfinți carii nu se serbează în biserica noastră creștină ortodoxă, cum este acela al Sf. Francisc.

Intru cât învățământul religios ce se predă în școlile noastre primare și secundare, este singura catihizare ce se face tineretului nostru, este bine ca imaginile religioase ce se vor întrebuiți în predarea lui, să fie în adevăratul spirit ortodox și să nu fie deosebite de icoanele care sunt prin casele creștinilor ortodoksi.

Deci, cu acest prilej, ne permitem a propune Sf. Sinod, cu tot respectul, ca să numească din sânul său o comisiune competentă care să se ocupe cu alcătuirea unui „Album Biblic” în spiritul ortodox, care să se imprime fie în streinătate, fie în țară și să fie utilizat în toate școlile noastre primare și secundare. În genul acesta avem ca pildă albumurile biblice ale lui Carl Schnorr și Gustav Doré.

Acestea având a le supune la cunoștința Sf. Sinod, Vă rugăm I. P. S. Stăpâne, să binevoiți a dispune ca să se înapoieze suplimentului tablourile cu broșura.

Primiți, Vă rugăm, I. P. S. Stăpâne, asigurarea adâncului nostru respect și devotament.

† Antim P. Botoșeanu, † Teofil M. Ploșteanu, † Vartolomei Bacaoanul.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Nu cunosc tablourile istorice religioase prezentate de Păr. Breasta, profesor la Craiova. Că au sau nu ceva din caracterul Bisericii Catolice, aceasta este o chestiune. Eu mă opresc asupra concluziunilor raportului, prin care se propune să se alcătuiască un album în spiritul bisericii noastre, ca mijloc instructiv pentru învățământul religios.

Sf. Sinod încă din 1906 a alcătuit un atare album. A ales tablourile religioase biblice, care să servească dascălilor de religie ca mijloace de intuițiune pentru învățământul religios.

Am făcut și eu parte din acea comisiune. Comisiunea și-a depus lucrările.

P. S. Arh. Antim Botoșeanu. I. P. S. Stăpâne, ceea ce cerem prin acest raport este de o mare importanță.

Zilnic mi se cer de mulți asemenea tablouri biblice și răspunsul meu nu poate fi decât negativ.

Știu că librăria Sococ a editat asemenea tablouri, dar acum nu mai are. Pe când eram la Craiova mi s'a trimis, însă întrebând mai târziu de asemenea tablouri, mi s'a spus că nu se mai găsec. Și chiar la școala ortodoxă dela Iași, care mâine își începe cursurile, mi s'au cerut mereu asemenea tablouri și eu nu am de unde să le dau.

În cât repet încă odată respectuos rugăminte, ca, cât mai curând, să se institue o comisiune care să se ocupe cu această chestiune, căci este de mare importanță.

I. P. S. Mitropolitul Primat, președinte. Sf. Sinod s'a ocupat de aceasta, sunt acum vre-o 5—6 ani, când a ales care să fie icoanele din Biblie, ce trebuie să alcătuiască un asemenea album. Ele sunt în număr mare, sunt bine alese, s'au înaintat Ministerului de Culte și acesta le-a aprobat spre imprimare, mi se pare. În cât noi vom îndeplini votul Sf. Sinod.

— Se pune la vot concluziile raportului și se primesc.

I. P. S. Mitropolitul Primat președinte. Revenim și intrăm iarăși în discuțiunea chestiunii preoților din Dobrogea.

P. S. Theodosie are cuvântul.

P. S. Episcop Theodosie al Romanului. I. P. S. Stăpâne, la raportul pe care l-am citit, comisiunea nu are să mai adauge altceva, decât să roage pe d-nul Ministru al Cultelor să vină în Corpurile Legiuitoare cu o lege interpretativă, modificând articolul acela din lege, care oprește hirotonia absolvenților cu 4 clase de seminar. Aceasta să se facă numai acum, odată pentru totdeauna, având în vedere marea lipsă de preoți, sperând că pe viitor seminariile vor da de contingență suficiente de viitori preoți.

Domnule Ministru, avem în țară peste 300 de parohii vacante. Oamenii reclamă în fiecare zi, să le dăm preoți, că n'are cine să le boteze copiii și să le slujească morții. Natural că nu se întâmplă cazuri dese, dar se întâmplă.

Am în Vrancea 20 de parohii și din acestea numai 7 sunt ocupate, iar 13 sunt vacante și aceste parohii se țin lanț, una de alta în cât este de înțeles, că se pot întâmpla și asemenea cazuri.

Oamenii nu se mai duc la biserică, în cât au să se sălbăticească cu desăvârșire.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei a spus că trimite călugări prin aceste parohii, însă eu nu am decât o singură mănăstire în Eparh a mea, mănăstirea Bogdana și aceia are numai 3 călugări cu superiorul. Ce pot dar face? Pot să împlinesc necesitățile la 44 parohii? Evident că nu.

De aceea nu rămâne decât să se modifice legea, hotărându-se ca să se primească și acești seminaristi cu 4 clase, ca preoți. Ei au o pregătire pentru vocațiunea preoțească, au învățat 4 clase și mai cu seamă, că în Consistoriul Superior Bisericesc din cauza acestei lipse de preoți, s'a hotărât mi se pare, și hirotonia acelorora din clasa VI. Aceștia însă nu sunt încă absolvenți. Și dacă la nevoie se pot hirotoni aceștia, la nevoie se pot hirotoni și cei cu 4 clase.

De aceea, Comisiunea având în vedere lipsa cea mare de preoți, pentru ca poporul să nu ajungă a se sălbătici, a fost de părere ca să se admită pentru Dobrogea, hirotonia seminaristilor cu 4 clase, rugându-se Domnul Ministru, să modifice acel articol din lege.

Noi Comisiunea am făcut propunerea aceasta, rămânând ca Sf. Sinod să o admită sau nu.

I. P. S. Mitropolit Primat. Pentru Dobrogea eu aș fi de părere să ne folosim de elementele cele bune de acolo, căci sunt câțiva cari au făcut facultatea de teologie la București, precum am mai zis și altă dată.

Afară de aceasta, să facem publicațiuni în țară, chemând pe preoții cei mai destoinici, care să se ducă în Dobrogea, iar locurile lor de aci să le complectăm, căci altminteră se compromite religiunea țării. Cum să le complectăm? Să căutăm mijlocul să constrângem pe tinerii absolvenți ai seminariilor și ai facultății de teologie, pentru care statul a cheltuit milioane, să se facă preoți, iar de nu, să înapoieze statului banii pe cari i-a cheltuit cu întreținerea și învățătura lor.

Trebue să luăm pe lângă altele și această măsură, ca să nu se piardă religiunea țării. Nu trebue să facem apel la preoții fără cunoștințe, dar trebue să aibă cel puțin cunoștințele necesare. Poporul nu vrea filosofi, dar poporul vrea preoți. El se mulțumește și numai cu preotul care slujește bine și frumos cele ale preoției.

În cât eu rămân tot la ideea, ca în Dobrogea să trimitem elementele cele mai alese, iar pentru rest să luăm măsuri, ca aceia cari învață pe cheltuiala Statului, să devină preoți, iar de nu, cum am mai zis, să plătească Statului cheltuiala făcută cu ei.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Domnule Ministru, chestiunea ridicată, merită toată atențiunea, nu numai din partea Sf. Sinod, dar și din partea Guvernului. E vorba de preoții noștri, și când vorbim de ei, vorbim de luminătorii cei mai vechi ai poporului român.

Preoții sunt în adevăr și slujbași ai Statului.

Ori cât de mari ar fi nevoile, fie chiar așa cum le-a descris P. S. Episcop al Romanului, spunând că avem 500 parohii vacante în țară...

Voci: Mai multe.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Mă înscriu în contra afirmării că ar fi 500 vacante. Nu am la îndemână date statistice, dar eu cred că nu sunt mai mult de 200 parohii vacante în toată țara. Dar dacă vreți, să admitem că vor fi 500 de parohii vacante. Oare se cade să facem o călcare de lege?

În legea actuală pentru organizarea seminariilor și în legea clerului de mir se zice că, pentru a fi cineva hirotonit preot, trebue să aibă pentru sate diploma de absolvent a 8 clase seminariale, iar pentru oraș, licențiat sau doctor în Teologie.

Textul legii e clar. Putem noi să dăm un vot contra legii Statului? Nu putem și eu nu'l voi da.

Dar ce trebue să facem?

Suntem în fața unor nevoi, trebue să dăm poporului preoți.

Care ar fi calea?

Cea dintâi ar fi aceasta care s'a anunțat deja. Avem o mulțime

de teologi și seminarisți cu diplomă, cari stau în București și alte orașe mari ale țării, partea Munteniei. Statul are dreptul să ceară dela ei să se țină de angajamentul luat, că au să ceară preoția când vor fi chemați pentru interesele poporului. Neținându-se de acest angajament, Statul are dreptul să ceară a fi despăgubit.

În București nu numai că nu sunt vacanțe de preoți, dar știu că unde se face vacanță de preot, sunt câte 15—20 de candidați, pentru ocuparea aceluia loc. Și atunci întreb: cum s'ar putea duce d. Ministru al Cultelor în Parlamentul țării să spună, că avem nevoie de preoți, când se vor ridica voci, cari să spună: cum aveți nevoie, când pentru un loc în București sunt 20 de candidați?!

Un elev din școala militară când se face ofițer, se duce la regimentul unde vrea el, sau se duce acolo unde e trimis de Ministerul de război și unde e interesul armatei?

Tot așa și cu seminarisții precum și aceia ai Facultății de Teologie, cu toți trebuie să intre în hirotonie de preoți, căci așa e interesul țării.

Aceasta e una din căile ce trebuie urmată pentru a se da poporului nostru preoți luminați.

Pentru Cadrilater s'a emis părerea, în ședințele Consistoriului Superior Bisericesc, ca în mod excepțional, să se poată admite și seminarisții cari sunt în clasa 7-a și 8-a.

Seminarisții din clasa 7-a și 8-a sunt mult mai bine pregătiți decât elevii cu 4 clase, de acum 25 ani.

Se mai poate ca noi, în anul 1913, după 25 de ani dela înființarea Facultății de Teologie și aproape după 100 de ani dela înființarea seminarului din București și cel din Iași mai vechiu, să avem preoți aproape agramatoși și să'i trimitem în poporul nostru, spre a'l călăuzi în viața intelectuală și socială?

Nu cred ca Domnul Ministru să primească o asemenea propunere, transformând-o în lege, căci știu că nu poate fi în sentimentul d-sale Ștut e că toate instituțiunile de Stat trebuiesc să se ridice neconținți în îmbunătățiri culturale.

S'a comunicat la Birou cererea unui seminarist din clasa VII-a a Seminarului Central din București. E nepotul meu pe care l-am povățuit să se facă preot pentru Cadrilater. A primit el și sunt mulți cari ar dori să fie admiși.

P. S. *Episcop al Argeșului*. I. P. S. Stăpâne, să vorbește că sunt candidați de preoție și printre absolvenții cu 8 clase de seminar și printre licențiații în Teologie. Și eu zic că sunt.

Dar pentru că la București se prezintă 15 candidați pentru un loc, iar la țară niciunul, aceasta nu se poate să ne facă pe noi să zicem, că sunt candidați de preoție.

S'a zis că pot fi constrânși să intre în preoție. Dar, vă asigur, că chiar cu numărul lor tot nu putem face nimic, căci sunt o mulțime da parohii vacante.

În ședința trecută s'a declarat că sunt 320 și eu am spus, că numai în Eparhia Argeșului sunt peste 150 de sate fără preot,

afară de parohii. Și aceasta am s'o dovedesc cu acte. Dar mai am în eparhia Argeșului încă 39 de preoți bătrâni, pe cari îi țin parohii, nu pentru că mai fac ceva — abia dacă mai pot să spovedească — căci atunci când le-am cercetat bisericile lor respective au fost aduși unii pe targă ca să'i văz.

Vă întreb atunci, Prea Sfințiților, au țărani preoți

Și în vizitele mele canonice, țărani se așează în genunchi de o parte și de alta a drumului și'mi cer preoți. Și mi-au spus unii: 7 zile am ținut un mort în casă, căci nu aveă cine'l sluji. Și nu se ducea pe acolo preotul, căci erau 23 de kilometri dela reședința preotului până acolo. Și au să moară bătrânii aceștia, și cu cine îi înlocuim?

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Dar cu aceia cari au fost până acum cârciumari sau perceptori sau alte ocupații cari le-au între-prins pentru nevoile vieții?

P. S. Episcop al Argeșului. Eu nu susțin raportul, dar spun că n'avem preoți.

Ce fac eu cu creștinii cari mereu îmi cer plângând preoți? Mai mă pot duce eu pe acolo, dacă nu le dau preoți?

Rog dar Onor. Guvern și Prea Sfințiți Membri ai Sf. Sinod, să ne unim în păreri și să susținem din răspuseri să se înființeze școalele, care ne trebuiesc nouă și care ne vor fi de mare folos. Și chiar dacă vom aveă ceea ce nu cred — un uumăr mai mare decât acela de care vom aveă nevoie, de seminariști ieșiți din seminariile Eparhiale, sunt comune de 7 sate cu un singur învățător. Și știu că d-nul Ministru al Cultelor și toți d-nii Miniștri doresc să aibă în fiecare sat câte o școală și eu aș zice și două. Și atunci hirotonisi-vom noi preoți învățători cu titlul de preoți ajutători, cari să fie avansați pentru meritele lor la parohie.

Pentru aceasta, sunt pentru reinființarea seminariilor Eparhiale acolo unde nu există.

Respectiv de aceasta am comunicat și în Consistoriul Superior Bisericesc, că sarcina nu va fi mai mare pentru stat înființându-le, întru cât vom desființa cele 4 clase inferioare ale seminariilor.

În ce privește localurile de școală, iarăși sunt, sunt cele vechi.

N'ar fi mare greutate să se vină deci cu un proiect de lege, înființându-se aceste seminarii, satisfăcându-se prin aceasta și dorința acelor 500 000 de cari vorbeă I. P. S. Mitropolit al Moldovei, cari într'un gând și într'un suflet au plecat pentru țară.

Chiar în ziua mobilizării m'am dus la Cerbureni: tată, fiu, ginere mergeau la război, iar nevestele și copiii duceau caii și boii la richiziție. Cine a făcut cea mai mare jertfă? Tot țărantul.

Reinființarea tuturor seminariilor ar fi cea mai mare operă, pe care Domnul Ministru al Cultelor ar săvârșio în Ministeriatul d-sale, dacă ar binevoi să asculte rugăciunea noastră fierbinte.

Întru cât privește concluzia raportului alcătuit de P. S. Episcop al Romanului, este adevărat, mare lipsă de preoți avem, dar nu putem să călcăm legea. Printr'un vot al Sf. Sinod nu se poate călca legea.

P. S. Episcop al Romanului. Inalt Prea Sfințite Stăpâne, două soluții se prezintă în locul aceleia propuse de comisiunea de petițiuni:

Una este aceea propusă de I. P. S. Președinte, ca să se constrângă seminariștii absolvenți a 8 clase de seminar precum și licențiații în Teologie, să se hirotonisească, iar în cazul în care nu s'ar hirotonisi, să inapoieze statului sumele pe care statul le-a cheltuit cu ei. Să-mi dați voie să nu gădesc practică această soluție.

Oricare din acești seminariști, având o situație mai bună, nu are să se ducă la țară pentru 70—80 de franci. N'are să facă aceasta. Au să recurgă atunci la supterfugii, spunând bunăoară: nu sunt vrednic de a fi preot, am făcut un păcat în contra canoanelor bisericești.

Atunci ce avem să facem?

I. P. S. Mitropolit Primat. Atunci trebuie să plătească educația bisericească de care s'au făcut nevrednici.

P. S. Episcop al Romanului. Dar cum să'i apuci de plată, dacă el este oprit de canoane să se facă preot? Nu e vina lui, are să zică.

În cât, să-mi dați voie, cu tot respectul, nu pot găsi această soluțiune practică.

Soluția propusă de P. S. Callist este foarte bună, dar cere pentru realizarea ei, un timp de 4 ani. În acest timp câte parohii nu rămân vacante!

Dar astăzi avem peste 300 și P. S. Episcop al Argeșului spune, că se poate să fie și o mie; câte nu vor fi vacante peste 4 ani?

Nu trebuie până atunci să luăm nici o dispozițiune, ca să venim în ajutorul credinței noastre, pe care suntem datori să o păzim?

De aceia ași rugă încă odată pe d-nul Ministru să vină cu un proiect de lege, prin care să dea voie acum, odată pentru totdeauna, să poată fi hirotoniți acești seminariști cu 4 clase ca preoți. Ei sunt formați pentru aceasta, au făcut 4 clase și sunt buni bisericași. Și vă rog să credeți, că avem seminariști cu 4 clase, cari bat pe cei cu 7 clase, ca bisericași și chiar ca purtare.

De ce dar atunci să pretindem astăzi, când avem absolută nevoie de preoți, să fie numai decât absolvenți al seminarului? Trebuie numai decât să venim în ajutorul oamenilor, căci altfel se sălbătesc de desăvârșire.

De aceia, în rezumat:

Soluțiile propuse în locul aceleia pe care a propus-o comisiunea, nu rezolvă chestiunea ce ne frământă pe noi; una, aceia a I. P. S. Mitropolit Primat, nu este practică, iar aceia propusă de P. S. Episcop al Argeșului, o gădesc că este bună, dar cere mult timp până să ajungem la rezultat și nouă ne trebuie numai decât preoți.

P. S. Episcop Sofronie al Râmnicului-Noul Severin. I. P. S. Stăpâne, vreau să dau câteva lămuriri, ca membru al comisiunei, relativ la cuvântarea I. P. S. Mitropolit al Moldovei, care zicea că noi cerem Sf. Sinod să dea un vot împotriva legilor Statului.

Noi nu am cerut ca Sf. Sinod să dea acest vot, dar suntem de părere ca Sf. Sinod să roage pe d. Ministru să vină cu un proiect de lege prin care să dea voie acestor seminarisți cu 4 clase, să fie hirotonisiți preoți, ca și la 1859, când s'a oprit școala de catiheți. Tot așa atunci simțindu-se lipsa de preoți, s'a revenit asupra legii și au fost admiși și catiheții la hirotonie. Acești seminarisți să fi fost 900 la aplicarea legii, iar de atunci până acum să fi mai rămas 400. Aceștia ar fi foarte bine veniți acum, când prin unele locuri, precum știm cu pozitivitate, sfânta cuminicătură se dă de către cântăreți sau paracliseri muribunzilor, se slujesc pomeni, se botează la ziua ajunului Botezului Domnului tot de către aceștia, căci ar umple un mare gol. Restricțiunea pe care o puneți înstreinează pe credincioși de la sfânta lor credință strămoșească.

Ei au fost și sunt cântăreți, și după vorbele Apostolului: „mai bine mai mulți părinți decât dascăli întru Hristos“. În cât sunt buni și aceștia; au o atâta căldură a credinței, că vorbesc de Biserica totdeauna cu lacrimi în ochi, cunosc o mulțime din ei. Dar mai buni sunt călugării, mai multă carte știu aceștia, cari nu cunosc decât psaltirea și ceaslovul și încolo nimic alt?

D-l C. Disescu Ministrul Cultelor. Ei pot fi opriți.

P. S. Episcop al Romanului. După lege sunt opriți

P. S. Episcop Sofronie al Râmnicului-Noul-Severin. Sunt numai suplinitori, numirea lor nu se face decât în mod provizoriu.

De aceia, să rugăm pe domnul Ministru, să vină cu un articol modificător, pentru această singură dată, prin care să se primească la hirotonisire aceia, cari, au rămas în loc în urma legii dela 1893. Legea aceasta a fost făcută de civili, cari n'au fost preoți și cari nu cunosc necesitățile poporului, în cât legea a fost și este o lege rea.

Cei ce au făcut legea au tratat pe credincioșii din țara românească, în felul cum au văzut domniile lor că tratau preoții din Bucovina, unde au făcut dânsii studiile, pe credincioșii bisericii lor. Apoi să ne ierte, că nu se lovește una cu alta.

Nu se facea preot decât la 3 vacanțe de parohii unul.

Străbunii noștri n'au trăit așa. La Râmnic de te duci ceasuri întregi, nu dai de preoți decât foarte rar. În cât opiniunea comisiunei e-te. să rugăm pe d-nul Ministru să vină cu un proiect de lege, prin care să se modifice acel articol din lege, primindu-se la hirotonisire și acești absolvenți cu 4 clase de seminar, numai pentru această una și singura dată.

P. S. Episcop al Argeșului. La Orlești sunt 1000 de enoriași fără preot.

D-l C. Disescu, Ministrul Cultelor: Cum s'a întâmplat aceasta?

P. S. Episcop al Argeșului. P. S. Episcop Ghenadie Enăceanu, privea altfel legea clerului. P. S. Sa a făcut bisericile de câte 400 de familii parohii, iar bisericile de câte 250—300 de familii le-a făcut filiale, și când s'a pus legea în aplicare, nu s'a mai zis preoți ajutători și preoți parohi, ci preoți parohi și preoți supranumerari.

Când a murit preotul supranumerar nu a mai făcut pe altul în loc, în cât a rămas la dispoziția preotului paroh 650—800 de familii.

Dela 1893—1911 au mai crescut și eu am găsit parohia de care vorbesc compusă din 1150 de familii, iar pe preotul de acolo l-am găsit îngenunchiat în Cămară, să'l izbăvim că nu mai poate face nimic.

Așa că eu cred, după cele ce am văzut din experiență, că ar mai trebui în Eparhia Râmnicului cel puțin 200 de parohii, căci nu poate mai multe servi un preot. Și el este om.

La munte trebuie să umble călare, nu poate să umble pe jos, la munte 7—8 kilometrii, căci are dealuri de urcat și văi de scoborit. Și să mai servești și la 7 biserici. Aceasta nu se poate. Nu se mai face Liturgia decât în ziua de Crăciun și de Paște, căci în celelalte zile ale săptămânii sunt botezuri, cununii, morți și alte servicii religioase. Credeți că dacă ei ar fi mulțumiți să ia venituri pentru alergătura aceasta, nu ar alerga? Decât nu pot să prididească.

D-nul C. Dissescu, Ministrul Cultelor. Altădată nu eră criza aceasta de preoți, cum este acum?

P. S. Episcop al Argeșului. N'a fost. La 1894 erau 5000 de preoți, ori astăzi să fie o mie și ceva, să fie 1500.

Mi se pare că sunt în țară aproape 5500 de biserici parohiale și filiale. Acestea erau ce aveam de spus cu privire la comuna Orlești, unde sunt 1000 de familii cu un singur preot.

Mi se pare însă, că s'a făcut parohie. Și notați, aceasta este o comună condensată, nu împrăștiată ca la munte.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. P. S. Episcop Sofronie, veniți cu o soluțiune practică.

P. S. Episcop Sofronie, al Râmnicului. Soluțiunea este aceasta: să se facă la legea clerului un articol adițional, îndulcind condițiile de hirotonisire, așa în cât să poată intra în cler seminariștii rămași nehirotonisiți în urma legii dela 1893.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Dar până la lege ce facem?

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Vă declar de acum că mă înscriu în contra acestui proiect de lege, dacă va veni la Senat.

I. P. S. Mitropolit Primat. Eu m'am declarat deja contra unei asemenea dispozițiuni încă de atunci când am susținut că în Dobrogea trebuie să trimitem numai tot ce avem mai bun, iar la locurile vacante din țară, nici nu poate fi vorba de acești seminariști, ci toată sarcina cade numai asupra celor cu Teologia și cu Seminarul complet, cari sunt datorii a se preoți, pentru care carieră au fost anume crescuți de țară și de societate.

D-nul C. Dissescu, Ministru al Cultelor. Am ascultat cu atențiune foarte încordată tot ce s'a vorbit, pentru că chestiunea aceasta m-a isbit și pe mine și m-a interesat de mult timp. Sunt vre-o 15 ani de când a început criza aceasta. Și am simțit-o când veneau la mine fii de săteni, doritori de a fi preoți, cari voiau să nu se puteau face.

Grație unor legături în localitate, fiind la picioarele Episcopiei, mulți veneau să-mi vorbească de lucrul acesta. Și mărturisesc, că nu înțelegeam de ce se pun aceste obstacole la preoție. Mi s'a explicat pe urmă și am văzut preocuparea.

Preocuparea este bună, este de ordin intelectual, decât orice preocupare nu trebuie să piardă din vedere necesitățile practice.

Trebuie să fii și om de gândire și om de acțiune, ca să faci față trebuințelor.

Și am văzut un lucru că, deși incontestabil, nivelul intelectual și științific al obrazelor bisericești—nu vorbesc de partea superioară arhierescă, unde și mai mult se simte progresul—este mai ridicat, grație și timpului care fatal aduce progresul, și școalelor și metodelor de învățământ, cu toate acestea un fel de criză bisericească există.

Și vă mărturisesc, eu aș fi un partizan al trecutului bisericesc, ca exterior. Parcă eră în trecut o atmosferă mistică și bisericească mai puternică decât astăzi.

Mi se pare că sunt două cauze, cari au contribuit ca starea suflătească a acestei organizațiuni bisericești să se altereze.

Întâia cauză :

Ași numi-o prejudiciul titlului.

Doamne ferește, nu eu sunt protivnicul școalei și învățătorei, mai cu seamă că prin școală și învățatură am putut să contribuim la munca pentru lucrarea comună mai departe. Li apreciez toate binefacerile. Nu este însă mai puțin adevărat că există prejudiciul titlului. Și prejudiciul titlului aduce și un fel de proletariat literar adică o abundență de oameni cari au învățatură, nu o au prea întinsă, dar o au.

Și în setea noastră de învățatură, acum 15—20 de ani, a fost foarte puternic sentimentul aceasta: nu ne trebuiesc preoți mulți, mai bine mai puțini, dar cu 7 clase, se zicea pe atunci. Și din nenorocire am văzut licențiați în Teologie, cari au făcut parte din acel focar care a fost o turburare în biserică, ceace ar contrazice ideea de adineaurea.

A mai venit și altceva: spiritul mercantil și economic.

De unde altă dată, aproape fără excepțiune se duceau în biserică numai aceia cari simțeau tragere de inimă pentru ea, astăzi preoția a devenit o situație economică. Aceasta este un mare rău.

Și eu am simțit din cele ce am văzut pe la țară și auzit pe la Minister, că cele mai multe cereri de parohii se bazează pe proiectarea unei căsătorii. Se combină un proiect de căsătorie, care în sine este lăudabil și'ți vine greu să'l împiedici, cu parohia. În cât parohia face parte din zestre.

Cele mai multe din aceste combinațiuni se fac între un actual preot, care vrea să'și căsătorească fiica cu unul care vrea să se facă preot și să ocupe parohia.

Se întâmplă în biserică ceiace se întâmplă și în viața noastră ceastăaltă, bântue arivismul. Arivismul acesta bântue în toate părțile.

Acum, este adevărat, că acest arivism găsește un obstacol în greutatea condițiilor. Și dacă nu mă înșel, I. P. S. Mitropolit al Moldovei este dintre aceia cari au sporit greutatea condițiilor, făcând apel la titlu și sprijinind această idee ca să fie biserici mai puține, dar să fie servite de preoți mai buni, mai cu multă învățătură. În tot cazul afirm, că fericitul întru Dumnezeu, Ghenadie Enăceanu, și fostul Mitropolit Athanasie erau foarte mult partizani ai acestei idei. Și cum știu că a fost o comunitate de idei, bazată pe o prietenie comună, poate că s'a mărit acest curent.

Știu că a existat ideea aceasta, să se ceară 7 ani de studiu, căci este mai de preferat să avem biserici mai puține cu preoți mai buni, decât preoți mai mulți, cari nu sunt buni, și s'a reușit pe jumătate, căci pe de o parte s'a luat prejudiciul titlului, după cum am arătat, iar pe de altă parte, absolvenții de seminari nu s'au hirotonit decât în parte, foarte mulți rămânând în viața civilă. Și atunci am căzut în neajunsul de astăzi.

Eu nu cred că răul este atât de mare, dar nu este mai puțin adevărat că răul există.

Ce să facem atunci? Care este soluțiunea practică?

Au trecut aproape neobservate cuvintele pe care le-a spus P. S. Episcop de Roman și cari m'au impresionat. Aveți mare dreptate.

Mai întâi în Cadrilater să ne mulțumim de ce este acolo și să nu începem cu ce este îndepărtat. Întâi de toate nu avem oameni cari să știe bulgărește și decât să lăsăm pe oameni fără biserică, mai bine să lăsăm acolo pe aceia cu cari s'au obicinuit.

Nu aș vrea să se întâmple cu preoții, ceace s'a întâmplat cu revizorii școlari, cari cred că odată trecută Dunărea au dreptul să se poarte cu toată rigoarea, să închidă numai decât școalele. Trebuie să iei pe oameni cu binisorul, căci nu pot ei să renunțe la trecut așa repede. Și noi, sper, tot încetul cu încetul, avem să împlântăm adevăratul triumf al bisericii noastre, nu cu rigori. Ce să facem? Trebuie să'i păstrăm. În cât chestiunea aceasta nu se pune de urgență pentru Cadrilater. Dar în tot cazul, nu cred că este bine să trimitem acolo elementele cele mai slabe. N'ași voi să trecem dincolo dintr'aceia care au întrerupt firul.

Dar ce facem la noi?

Mă rog: în cele 4 clase ale seminarului are el baza învățături—cum zicea Clement din Alexandria—dumnezeiești, nu lumești; Are temeiul învățături religioase? Atunci să ne mulțumim și cu aceștia și să'i trimitem prin locurile vacante.

Ziceați să punem călugări?

P. S. Sofronie, *Episcopul Râmnicului-Noul-Severin*. Dar nu sunt!

P. S. Theodosie, *Episcopul Romanului*. În Eparhia mea n-am călugări!

D-nul C. Dissescu, *Ministrul Cultelor*. Cum nu sunt? Să vă spun un lucru: am văzut că de multe ori sunt doamne care întemeiază câte o biserică și vin la mine, spunându-mi: roagă pe P. S. Ghenadie dela Căldurășani, să-mi dea un călugăr pentru biserică!

Știindu-mă ca mă duc adesea la Sfântul locaș al Mănăstirii Cernica, fie pentru odihnă fie și pentru studii, lumea crede că am și putere de a dispune de cuvioșii părinți din Mănăstiri.

Și mi se spuneă că și dela Sf. Mitropolie se dau călugări.

I. P. S. Mitropolit Primat, președintele. Provizoriu am dat, dar ca să trăiască la sate nu!

D-nul C. Dissescu, Ministrul Cultelor. În sfârșit, dacă în mod provizoriu vrem să dăm călugări, de ce să nu dăm și dintre seminariști cu 4 clase?

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Luați pe cei din clasa 7-a și a 8-a a seminariilor.

D-nul C. Dissescu, Ministrul Cultelor. Să-i luăm, pe cât se poate, pentrucă iarăși nu-i putem lua cu sila. Unii din ei se duc, după cum se știe, pe la Facultatea de Drept, căci vor să se facă avocați, ca să câștige mai mult. Ce vreți, este patima de câștig! Și apoi mulți dintre aceștia n'au nici vârsta.

De ce nu ne-am mulțumi atunci din cauza lipsei, și cu cei cu 4 clase, însă cari n'au întrerupt așa de mult seminariul; de pildă să punem numai pe aceia cari nu au ieșit de mai mult de 3—4 ani.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Nu avem de aceia.

D-nul C. Dissescu, Ministrul Cultelor. Aceștia în niciun caz nu sunt de părere să-i facem preoți.

Vedeți, este foarte grea chestia aceasta. Stai pe gânduri și te paralizează!

Va să zică convenim ca pe călugări să-i facem provizoriu.

Acum, cum mai împlinim noi golurile?

P. S. Episcop al Romanului. Dar eu de unde am călugări!

D-nul C. Dissescu, Ministrul Cultelor. Dacă iai pe studenții din Facultatea de Teologie, nu mai pot să-și urmeze cursurile.

P. S. Episcop al Romanului. Dar nici n'au să voiască să se ducă la țară pentru 80 de franci pe lună, căci în curând are să aibă titlul de licențiat și are să capete 150 lei.

D-nul C. Dissescu, Ministrul Cultelor. Atunci să-i luăm pe aceia cu 7 clase!

P. S. Episcop al Romanului. Dar câți sunt?

D-nul C. Dissescu, Ministrul Cultelor. Tot s'a câștigat ceva.

I. P. S. Mitropolit Primat, președintele. În Consistoriul Superior Bisericesc, unde s'a discutat această chestiune foarte serios, s'a luat hotărârea aceasta, ca să poată fi hirotoniți preoți, seminariștii cu 7 clase.

P. S. Episcop al Argeșului. Dar aceasta să se facă numai vremelnic, avându-se în vedere marea lipsă de preoți.

D-nul C. Dissescu, Ministrul Cultelor. Dar pentru aceasta este trebuință de lege.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Neapărat că da.

În lege se spune, că seminariștii cu diplomă de absolvire și licențiați în teologie, cari nu se fac preoți, sunt obligați să restituie

statului sumele ce au fost cheltuite cu ei. Ori această dispozițiune a legii nu a fost aplicată până acum?

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Trebuie aplicată, și pentru aceea eu am cerut-o aci repetat.

P. S. Episcop al Argeșului. Nu s'a aplicat legea și de aceea nu intră mulți seminariști în preoție.

P. S. Episcop al Romanului. Nu se poate aplica această dispozițiune. Nu se duc la țară pentru 70 de lei lunar. căci cu aceștia nu pot trăi. Ei au alte ocupațiuni, cu ajutorul cărora câștigă mai mult, și nu se duc pentru 70 lei la țară.

Și la urma urmelor, când vor fi constrânși să plătească statului sumele cheltuite, vor spune: de ce să plătesc? Eu vreau să mă fac preot dar canoanele mă opresc. Nu sunt vrednic după canoane să mă fac preot. Dacă vreți să mă fac preot faceți-mă, însă după canoane nu sunt vrednic să intru în preoție.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Față de cele spuse de P. S. Episcop al Romanului, în privința motivelor ce s'ar putea aduce de către tinerii cari nu ar voi să intre în preoție, vream să spun ceva.

Sunt unul din foștii bursieri seminariști trimiși în judecată la 1875, ca să plătesc statului cheltuelile făcute cu mine în Seminarul Central. Am fost dat în judecată de stat la Tribunalul Prahova, și am declarat că mă voi preoți când voi găsi loc.

D-nul C. Dissescu, Ministrul Cultelor: Mai avem câteva zile până la închiderea sesiunii de toamnă a Sf. Sinod. Eu v-ași rugă să-mi înaintați concluziunile. Să reluați studiul și cu ocazia aceasta să înaintați și o statistică, ca să știu pe ce bază să lucrez și atunci să luăm o hotărâre. Vom relua prin urmare chestiunea peste 3 zile.

P. S. Episcop al Argeșului. Ce fel de statistică?

D-nul C. Dissescu, Ministrul Cultelor. De câte parohii vacante sunt și care este numărul seminariștilor cu 4 clase, cari vor să intre în cler.

P. S. Episcop al Romanului. Sunt fericit în sufletul meu că Excelența Voastră vă uniți cu părerea mea, căci se simte nevoe de cler.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Sunt de părere ca Administrația Cassei Bisericii să ceară de urgență tuturor Chiriarihilor numărul de parohii vacante urbane și rurale. Și în acelaș timp, să se întrebe și la seminariile statului, câți elevi sunt în clasa VII-a și câți sunt în clasa VIII-a, în acest an școlar 1913—1914.

Ar fi bine să se facă întrebarea elevilor din clasa 7 și 8-a dacă doresc să fie hirotoniți înainte de obținerea diplomei, dacă vor avea vârsta. și atunci vom avea toate elementele trebuitoare.

D-nul C. Dissescu, Ministrul Cultelor. Și par'că ar trebui slăbit curentul acesta de rezistență la hirotonie, să-i facem mai cu înlesnire.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. În cât acest raport rămâne în suspensiune, după cum se vede.

D-nul Ministru al Cultelor părăsește sala de ședință, fiind chemat la Minister.

— Ședința se suspendă.

La Redeschidere:

P. S. Episcop al Romanului, raportorul comisiunii de petițiuni, citește următorul raport privitor la suplica d-lui M. Teodorian-Carada:

Inalt Prea Sfinșite Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni s'a primit suplica d-lui M. Teodorian-Carada, dată Inalt Prea Sfinșitei Voastre, prin care numitul cere a-i se restitui o scrisoare ce i s'ar fi adresat lui de fostul Mitropolit Primat D. D. Athanasie Mironescu; și care scrisoare s'ar fi gășind lipită la acta procesului judecat de Sf. Sinod, în 1911, sub cuvânt că acea scrisoare îi aparține, și deci ca proprietate a sa, nimeni nu are dreptul a o posedă, decât numai el singur.

Comisiunea Sfantului Sinod însă,

Având în vedere că nu d-nul Teodorian-Carada a depus la biuroul Sf. Sinod acea scrisoare, ci fostul Episcop Gherasim Safrin, singurul în drept a o și reclama, este de părere ca Sf. Sinod să treacă la ordinea zilei.

Această opiniune subsemnatul raportor, cu cel mai profund respect o supune aprobării Sf. Sinod.

Raportor, † *Theodosie Episcopul Romanului.*

— Se pune la vot concluziunile raportului și se aprobă.

Aceiaș *P. S. Raportor* citește următorul raport privitor la tunderea în monahism a fraților Ion Mohora și Alex. Dinca din Sf. Mănăstire Tismana:

Inalt Prea Sfinșite Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni s'au primit cu rezoluțiile Inalt Prea Sfinșitei Voastre No 208 și 210 din 18 Octombrie curent, dosarele No. 53 și 89 înaintate de Sf. Episcopie a Râmnicului și Noului Severin pentru tunderea în monahism a fraților Ioan V. Mohora din comuna Barcea jud. Tecuciu și Alexandru C. Dincă din comuna Cernica-Tânganu jud. Ilfov, ambii petrecători în Sf. Mănăstire Tismana.

Comisiunea, studiind actele din dosare, a văzut că numiții nici n'au atins încă vârsta de 21 de ani, cerută de lege pentru majorat, și nici nu și-au îndeplinit toate datoriile către țară, spre a putea fi primiți în monahism, căci unul (Alex. C. Dincă) este născut la 1896 Decembrie 20, iar celălalt (I. V. Mohora) născut la 1895, Iunie în 25.

Pe baza acestora, comisiunea opinează de a se respinge cererea de călugărare a numiților.

Subsemnatul raportor cu cel mai profund respect, supune spre aprobarea Sf. Sinod această opinie.

Raportor, † *Theodosie Episcopul Romanului*, † *Nicodem Episcopul Huşilor*.

P. S. Episcop Sofronie, al Râmnicului-Noul-Severn. Cer cu vântul.

Sunt membru în comisiunea de petiţiuni, însă opinia mea a rămas în minoritate, căci eu sunt de părere să primim în călugărie pe aceşti tineri, cari n'au 21 de ani şi cari fac slujba şi ascultarea la Mănăstirea Tismana. Dacă am cere vârsta de 25 ani, mănăstirile au să rămână pustii şi aji văzut de ce mare folos sunt călugării acum, când n'avem preoţi în de ajuns, ca să trimitem la mobilizare?

În cât eu aş rugă Sf. Sinod să îngăduie a se primi aceşti tineri în călugărie.

Pot să fie luaţi în armată şi fac serviciul de sanitari foarte bine. Unde am avut mulţi să dăm serviciului sanitar, ei sunt foarte supuşi şi ascultători.

I. P. S. Mitropolitul Primat, preşedinte. Dar cu armata ce se face?

P. S. Episcop Sofronie, al Râmnicului. Se pot duce la serviciul sanitar. În cât rog să se admită părerea mea.

P. S. Episcop al Romanului. *I. P. S. Mitropolit al Moldovei*, atunci când a fost în discuţiune chestiunea seminariştilor cu 4 clase, a spus că nu trebuie să călcăm legile ţării. Acelaş lucru îl spun şi eu acum: nu se poate primi părerea *P. S. Episcop al Râmnicului*, pentru că se calcă legile ţării, care spun că fiecare tânăr trebuie să facă serviciul militar.

P. S. Episcop Sofronie, al Râmnicului. Dar vor face armata! Am mai spus odată aceasta.

P. S. Episcop al Romanului. Iată ce s'a întâmplat la Roman. Pe timpul fostului Episcop s'a primit tineri de aceştia, cari au fost în urmă la armată, unde au fost tunşi, iar eu nu am mei putut atunci să'i primesc. În cât să nu ne expunem la lucrul acesta.

Călcăm şi legea şi este chiar şi împotriva bunului simţ să primim călugări aşa de tineri, de 16—17 ani.

În cât eu rog să primiţi opinia majorităţii comisiunii de petiţiuni a Sfântului Sinod.

I. P. S. Mitropolitul Primat, preşedinte. Noi trebuie să păzim legea ţării. Să prezinte actul de scutire de armată şi atunci îi vom primi. Altminterea nu'i vom putea primi decât dela vârsta de 25 ani în sus, aşa în cât să fim în conformitate cu legea.

— Se pun la vot concluziile raportului şi se admit.

Acelaş *P. S. Raportor* citeşte rapoartele pentru tunderea în monahism a fraţilor: Barbu Preotu Ghiga din Sf. Mănăstire Tismana, Ioan Cilibiu tot din Sf. Mănăstire Tismana şi Dimitrie Şoitu din Sf. Mănăstire Cozia.

— Punându-se la vot concluziunile rapoartelor care sunt pentru

admiterea tunderii în schima monahală a acestor frați, Sfântul Sinod le aprobă.

— Raportul privitor la formularul de anuar, se amână până la venirea P. S. Episcop Nicodem, care a studiat această chestiune, spre a da lămuriri.

P. S. *Arhiereu Valerian Râmniceanu*, raportor, citește următorul raport privitor la Calendarul Bisericesc Ortodox, lucrat de P. S. Sofronie Episcopul Râmnicului:

Inalt Prea Sfințite Stăpâne,

Comisiunea aceasta a primit în cercetare calendarul eclesiastic al sf. noastre Biserici Ortodoxe, compus și regulat de Prea Sfinția Sa Episcopul Râmnicului Noul Severin.

Prea Sfinția Sa precum în toți anii, așa și pentru anul viitor 1914, s'a îngrijit să se facă calendarul necesar, care slujește bisericașilor noștri a se putea orienta în știința calendaristică.

Comisiunea Sf. Sinod s'a ocupat și a cercetat această lucrare, care, în cât privește înscrierile sfinților în zilele ordinare, a Duminiilor, a Sfințelor Sărbători mari Impărătești, a imaginilor Sfinților și a diferitelor tablouri religioase, nu lasă nimic de dorit, mai mult aduc laudă Prea Sfinției Sale, pentru amănunte interesante ce a observat în lucrarea sa.

Dar comisiunea a observat lipsa unor științi cerute cu interes de toți credincioșii, cari sunt: o hronologie a evenimentelor mari a bisericii, care în calendarele profane este foarte îngrijită cu inserarea tuturor faptelor mari a istoriei; apoi a unui compt eclesiastic, care în calendarele noastre vechi eră foarte îngrijit, unde se puneă în relief toate trebuințele bisericești și calendaristice, precum crugul soarelui, crugul lunei, mâna anului, litera pascaliei etc.

Comisiunea a mai observat din petițiunea P. S. Episcop că a pus sub tipar și un calendar de perete care nu este aprobat de Sf. Sinod și ca atare nu se va putea cunoaște că are sancțiunea Sf. Sinod.

Totuși comisiunea crede că se poate autoriza imprimarea calendarului, dacă Prea Sfinția Sa va complectă ediția prezentată cu cele ce-i lipsesc.

Acest rezultat se supune cu respect Sf. Sinod de subscrisul raportor, spre a decide cele ce va găsi de cuviință.

Raportor, † *Arhiereu Valerian Râmniceanu*

Membrii } † *Meletie Constănțeanu*
 } † *Evgenie Pitișteanu*

P. S. *Episcop Sofronie, al Râmnicului-Noul-Severin*. Inalt Prea Sfințite Stăpâne, nu väd ce ași mai puteă adăogă la calendar, ca să fie complect. Se găsește în el crugul Soarelui, crugul Lunei, numele tuturor Sfinților după Minei, totul este pus.

În cecece privește chronologia calendaristică bisericească, începând dela facerea lumii și până la noi, nu o pot face pentrucă este prea costisitoare. Nu o pot tipări mai mult de 2 coale de tipar. Și aceasta o fac pe cheltuiala mea, pentrucă așa fac de 15 ani. Și de aceia și scot calendarul în broșuri separate, pentrucă îmi convine mai bine din punct de vedere material. Când a tipărit Casa Bisericii, a făcut-o, însă mă țin strict de calendaristica pur bisericească. Acum 2—3 ani Casa Bisericii și-a luat angajamentul să tipărească calendarul în broșuri, dar nu l-a tipărit. În cât eu am făcut atât cât mi-a fost materialmente cu putință.

P. S. Episcop Calist, al Argeșului. I. P. S. Stăpâne, eu credeam că acest calendar îl tipărește Casa Bisericii, dar cum aud, îl tipărește P. S. Sofronie cu cheltuiala sa proprie. Apoi, atunci nu putem să-i punem sarcini și eu mă mir că P. S. Sa mai vine la Sf. Sinod să ceară aprobarea. Toată lumea poate să facă calendare, și cu atât mai mult când ești Episcop, ai toată priceperea să faci un calendar bisericesc.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Eu sunt în contra tipăririi pe numele Sf. Sind a unui calendar, care nu este complet. Ori să facem un calendar bisericesc în toată întinderea lui, cuprinzând toată materia, cât este trebuință, duple cum a mai fost ori de nu, să nu se scoată pe numele Sf. Sinod. Astăzi se scoate ceva din el, mâine se va mai scoate altceva, în cât are să rămână numai cu numele de calendar, iar în realitate să nu fie calendar.

Așa dar, calendarul prezentat nefiind complet, eu sunt contra a ieși pe numele Sf. Sinod.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Cred că se cuvine să aducem mulțumirile noastre P. S. Episcop al Râmnicului. Să cerem unui om sacrificii, atât cât el poate să le facă.

P. S. Sofronie este autorul calendarului; P. S. Sa a plătit tiparul și tirajul. A pus prin urmare, alcătuiindu-l și muncă și bani. Nu putem să-i cerem mai mult decât poate să facă. Noi trebuie să-i cerem să facă cecece este pentru folosul imediat al omului. Înțeleg ca Sf. Sinod să nu dea voie, atunci când este o schimbare de calendar.

P. S. Sa nu întâia oară prezintă lumii creștine calendarul său, ci de acum 15 ani și a fost aprobat.

În cât eu rog Sf. Sinod să aprobe această lucrare, căci nu avem nici un drept să pretindem unui om să facă sacrificii mai mult decât poate. În cât socotesc, că noi nu numai că trebuie să aprobăm această lucrare, dar, din potrivă, suntem datori să-i fim recunoscători.

I. P. S. Mitropolit Primat. Eu nu mă uit decât la interesele Bisericii și caut să le apăr.

Calendarul Bisericii Române Orthodoxe a fost totdeauna complet și apărea în câte un volum pe an.

Sfântul Sinod ca să împiedice calendarele, care făceau de râs cultul orthodox, s'a hotărât să tipărească calendarul său propriu

și atunci a însărcinat pe P. S. Sofronie să alcătuiască acest calendar, scoțându-l în câte un volum întreg pe fiecare an, după cum se și vede apărut pe un număr de ani, osebitt de foaia volantă pentru perete.

Acum văd, că se tipărește în broșuri separate, așa că nu mai are forma de calendar.

Sf. Sinod nu poate să aprobe o lucrare ce nu s'a făcut potrivit hotărârei luate de mai înainte, în această privință.

P. S. Arhiepiscopul Valerian Râmniceanu. În fiecare calendar se pune întâi contul ecleziastic și chronologia.

P. S. Episcopul al Romanului. Ceiace a observat I. P. S. Mitropolitul Primat este cu multă dreptate.

Când un calendar se tipărește în numele Sf. Sinod și când o deciziune asupra felului de a se alcătui acest calendar este luată de Sf. Sinod, iar P. S. Sofronie nu s'a conformat acestei hotărâri, lucrarea aceasta urmează a nu fi aprobată. Trebuie să scoată calendarul într'o singură broșură, cu toate elementele unui calendar, cum se obicnuiește.

Dacă P. S. Sa cere binecuvântarea Sf. Sinod, așa trebuie să facă, căci acest calendar are să apară cu binecuvântarea Sf. Sinod și n'are să fie așa cum trebuie să fie un atare calendar.

I. P. S. Mitropolitul al Moldovei. Sfântul Sinod nu este ținut a se ocupa de date calendaristice; Sf. Sinod este ținut a se ocupa de doctrină.

Cum credeți că P. S. Sa ca membru al Sf. Sinod, nu are aceiași răspundere, pe care o avem noi toți? Credeți că P. S. Sa nu știe că are răspundere față de o publicație pe care a tipărit-o cu binecuvântarea Sf. Sinod.

P. S. Episcopul al Argeșului. Dar nici nu e nevoie de aprobare.

I. P. S. Mitropolitul al Moldovei. Este vorba numai de binecuvântare, că a trecut pe aci.

Și nu este aci vorba de doctrină, așa în cât să fim cu ochii mari deschiși, este vorba de un calendar.

Eu vă spun: mie mi-ar fi foarte greu să refuz această lucrare a unui P. S. membru al Sf. Sinod, mai ales când o face de 15 ani.

P. S. Episcopul al Romanului. În principiu așa este!

I. P. S. Mitropolitul al Moldovei. Oare P. S. Sa nu știe ce răspundere are când a făcut o lucrare și a semnat-o?

Dar de ce a adus-o aci în Sf. Sinod? Pentru că vrea să ne facă cinstea nouă, colegilor săi din Sf. Sinod, să ne prezinte această lucrare pentru ca să luăm cunoștință de ea.

De aceia sunt de părere să se aprobe acest calendar bisericesc.

— Se pune la vot concluziile raportului și se resping.

I. F. S. Mitropolitul al Moldovei. Acum cer să se pună la vot aprobarea calendarului lucrat de P. S. Sofronie, Episcopul al Râmnicului și Noului Severin, așa precum este tipărit.

— Se pune la vot această propunere și se admite cu 5 voturi contra 3.

— Se suspendă ședința.

La redeschidere :

I. P. S. Mitropolitul Primat, președinte. Ședința este redeschisă. La ordinea zilei sunt rapoarte.

P. S. Episcop Sofronie, al Râmnicului Noul Severin, citește raportul privitor la călugărirea sorerilor : Catrina I. I. Covrig, Eufrosina I. Carabella, Maria C. Chivăran, Elena R. Bălășanu și Gherghina Pușcă din Sf. Mănăstire Suzana, jud. Prahova.

P. S. Episcop al Argeșului. Nu am cerut cuvântul ca să vorbesc în contra concluziunilor raportului, ci numai pentru ca să rog pe P. S. raportor să nu mai zică: stăreția le recomandă Sf. Sinod, căci stăreția le recomandă Chiriarhului, iar Chiriarhul Sf. Sinod

— Se pun la vot concluziunile raportului, care sunt pentru admiterea tunderei în schima monahală a acestor surori, și Sf. Sinod le aprobă.

Același P. S. Raportor citește rapoartele privitoare la călugărirea fraților : Ilie Ioniță Toma, Lazăr Stănescu, Iancu Georgescu, Gheorghe Mitu și Marin Culea din Sf. Mănăstire Cernica jud. Ilfov, precum și a sorerilor : Maria Ionescu, Elena S. Popica și Eufrosina Iliescu din Sfânta Mănăstire Țigănești jud. Ilfov, și punându-se la vot concluziunile acestor 2 rapoarte, care sunt pentru admiterea tunderei în schima monahală a acestor frați și surori, Sf. Sinod le aprobă

Același P. S. Raportor citește următorul raport :

Inalt Prea Sfințite Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni a Sf. Sinod s'au trimis adresele Sf. Mitropolii a Moldovei și Sucevei N-rile : 4358, 4359, 4360, 4361 și 4406/913 : cu care se înaintează dossarele N-rile : 133/911, 123/912 și 134/912, 105 și 104/912 și 106/912, în care se află actele fraților și sorerilor ce cer tunderea în monahism :

1. Fratele Teodor Pavel petrecător în Sfânta Mănăstire Durău din jud. Neamțu.

2 și 3 Fratele Ion Crăciun din Sf. Mănăstire Neamțu care a fost tuns în schima monahală fiind greu bolnav și sora Eugenia Vidrașcu din Sf. Mănăstire Văratecul, asemenea din cauză de boală grea a fost tunsă în monahism, unuia i s'a dat numele de loil, iar alteia de Evghenia, cerând a fi recunoscute aceste călugări.

4. Fratele Ioan Grădinaru dela Mănăstirea Cetățuia din jud. Iași. 5 și 6, surorile Aglaia Mascan și Maria Hristea amândouă petrecătoare în Sf. Mănăstire Agafton din jud. Botoșani și Ana Ghegovici dela Agapia ; mijlocind a fi recunoscute tunderea celor doi din cauză de boală și aprobarea celorlalți frați și surori a fi călugăriți.

Comisiunea din examinarea actelor aflate în dosare ale numiților frați și surori arătați mai sus, văzând că sunt indeplinite toate formalitățile cerute de regulamentul Sfântului Sinod relativ la dis-

ciplina monahală, este de părere să se aprobe călugărirea fraților : Teodor Pavel dela Durău, Ioan Grădinaru dela Cetațuia și a surorilor Aglaia Mascan și Maria Hristea dela Agafton și Ana Ghe-
novici dela Agapia; și să se recunoască călugărirea efectuate din
cauză de boală grea a fratelui Ioan Crăciun dela Durău, cărura i
s' a dat numele de Ioil și a surorii Eugenia Vidrașcu dela Văra-
tecul, dându-i-se numele de Evghenia, și supune cazul la chib-
zuintă Sfântului Sinod, spre a hotări cele de cădere.

Raportor : † *Sofronie Episcopul Râmnicului Noului Severin*,
† *Theodosie Episcopul Romanului*, † *Nicodem Episcopul Hușilor*.

— Se pune la vot concluziunile raportului și se admit.

Același P. S. Raportor citește două rapoarte privitoare la că-
lugărirea surorilor : Eutrosina Niță Pușpan, Ioana Pr. Dumitrache
Popescu și Sia N. Anghelescu din Sf. Mănăstire Viforâta jud. Dâm-
bovița și a fraților : Ioan Ghimpețeanu, Nae Dumitrescu, Ștefan
N. Dumitrescu din Sf. Mănăstire Roboaia jud. Argeș; Dimitrie
Țăranu din Sf. Mănăstire Turnu; Șerban Istrate Bratu din Sf.
Mănăstire Stănișoara și a surorilor : Maria Itu V. Pârău, Maria
Hristea Nica, Maria Niță Bucur Roșca și Paraschiva Ioan Giurgiu
din Sf. Mănăstire Văleni județul Argeș.

— Punându-se la vot concluziunile acestor rapoarte care sunt
pentru admiterea tunderii în schima monahală a acestor frați și
surori, Sf. Sinod le aprobă.

P. S. Arhiepiscopul Eughenie Pitășteanu citește raportul privitor la
dezideratele cântăreților bisericești.

P. S. Episcopul al Argeșului. Nu știu dacă putem să ne rostim
asupra acestui raport, întru cât suntem în minoritate.

Voci : așa este!

P. S. Episcopul al Argeșului. Și așa fiind lucrurile, pentru că che-
stiunea este importantă, să o discutăm în ședința viitoare, Luni.

— Se amână discuțiunea acestui raport pentru ședința viitoare.

— Se declară ședința intimă.

La redeschidere :

I. P. S. Mitropolitul Primat, președinte. Orele fiind înaintate și
ne mai fiind nici în număr, ridic ședința și anunț ședința viitoare
pentru Luni 28 Octombrie ora 9 a. m.

— Ședința se ridică la ora 7 p. m.

Președinte. † *Konon Mitropolitul Primat*

Secretar, *Nifon Episcopul al Dunărei de jos*.

Ședința dela 28 Octombrie 1913.

Ședința se deschide la ora 9¹/₂ a. m. sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat D. D. Konon.

Se citește apelul nominal. Prezenți 11, în concediu 4.

Se citește sumarul ședinței precedente.

I. P. S. Mitropolitul Primat, președinte. Ași avea ceva de observat asupra sumarului.

A fost vorba de condicile de milostenie date comitetului pentru zidirea Bisericii din Ierusalim.

Chestiunea aceasta este cam incurcată. Sf. Sinod a dat voie să se strângă bani cu asemenea condicii; însă comitetul nu le-a adus nici până acum înapoi, ca să putem cercetă ce sume s'au încasat cu aceste condicii. Așa că noi, până în prezent, nu putem ști nici câte exemplare din aceste condicii au circulat și nici câți bani s'au adunat cu ele, afară de sumele ce voluntar le-au depus Comitetul prezentând numai chitanțele lor la Sf. Sinod.

Din această cauză Sf. Sinod a trecut la ordinea zilei, atunci când pentru ultima dată se ceruse din nou alte condicii.

Acei membrii din comitet n'incetat însă vin la mine și mi cer să dau voie să continue acele condicii, în cât eu așa vrea să cunosc în această privință opinia Sf. Sinod.

Al doilea, comitetul acela a fost compus din 5 persoane, una din ele, nu știu bine, s'a rețrăs, a demisionat, s'au ce s'a întâmplat, însă în locul ei s'a adaos alte trei persoane, între care și un P. S. Membru al Sf. Sinod. Eu sunt pentru adaosul persoanei pe care o cunosc, dar pentru celelalte nu.

Și eu așa vrea să întreb Sf. Sinod: pot eu să adaug membri noi, întemeindu-mă pe faptul, că și ei între ei, au numit membri noi, fără regulă, sau să rămână comisiunea așa precum se găsește?

Dar lucrul dela Ierusalim merge prea încet și socotesc că ar fi nevoie de adaos membri mai energici.

De aceea aceste două întrebări pun Sf. Sinod:

1. Putem da mai departe aprobare condicilor acestora de milostenie sau nu?

2. Numindu-se de către comitet membri noi în sânul său, vom putea numi și noi alții sau nu?

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Mai înainte însă de a se răspunde la aceste chestiuni, trebuie pus la vot sumarul.

— Se pune la vot sumarul și se aprobă.

P. S. Arhiepiscop Meletie Constanțeanu. S'a citit în ședința precedentă o petițiune, prin care d-nul Mariu Teodorian Carada, cere să i se înapoieze scrisoarea pe care a încredințat-o fostului P. S. Episcop Safirin al Romanului.

Eu așa întrebă Sf. Sinod: nu s'ar putea fotografia scrisoarea aceia și înapoia d-lui Carada originalul cerut?

Eu așa fi de părere să se fotografieze și să se înapoieze.

I. P. S. Mitropolitul Primat, președinte. Să vă spun eu cum stau lucrurile.

D-nul Carada mi-a dat o petiție, mai zilele trecute, prin care cerea să-i-se dea acea scrisoare cu orice preț, căci este proprietatea d-sale. A trecut o zi la mijloc și a venit la mine în persoană. Când mă gândeam că nu vom avea ce vorbi. Dar d-lui mi-a repetat cererea verbal, că vrea să-i-se înapoieze scrisoarea. Și eu i-am răspuns: bine, dar d-ta prin petițiunea dată ameninți pe Sf. Sinod, ca să-ți dea cu orice chip scrisoarea. Se poate una ca aceea! Să ameninți o instituție publică așa de înaltă compusă din mai mulți membri și pentru ce această amenințare?

Pentru o scrisoare pe care a depus-o fostul Episcop Safrin, în privința căreia Sf. Sinod a luat hotărârea să se păstreze împreună cu toate scrisorile legată într'un volum care va rămâne la dosar, căci este istoric procesul acesta, ne mai întâmplându-se vreodată?

Totuși d. Carada inzistă să-i-se dea înapoi scrisoarea. Și atunci i-am zis: mai bine să dăm o copie ori o fotografie sau litografie de pe ea. Și d-lui mi-a declarat că aceasta ar primi-o, să dea Sf. Sinod o fotografie, ca să aibă în actele lui, care să rămână familiei și să-i-se declare de către Cancelaria Sfântului Sinod, că scrisoarea originală este păstrată la dosarul respectiv.

Și atunci am căzut de acord.

De aceia, așa stând lucrurile, comisiunea la care va fi venit această din urmă petiție a d-lui Carada, va binevoi să opinieze a i se da ori o copie, ori o fotografie sau o litografie întocmai și să i se facă adresă, arătând pentru ce nu se poate da dela dosar acea scrisoare, pe care scrisoare d-lui ar putea să o declare ca dăruită Sf. Sinod, iar d-sa va răspunde că dăruiește acea scrisoarea Sfântului Sinod.

Deci am conchis că trebuie să-i dăm o copie sau fotografie, iar d-sa dăruind originalul nu va mai avea nici o pretenție.

P. S. Nifon Episcopul Dunărei de Jos. Înalt Prea Sfințite Stăpâne, este foarte bine, că ați hotărât în felul acesta, ca să se termine odată cu această afacere, căci după cum vedeam, avea de gând să ne cheme înaintea justiției. În cât iar se începea din nou scandalul.

Soluția la care ați ajuns este foarte bună, și pentru aceasta vă aduc omagiile mele respectuoase. Să dăm deci o fotografie. Aceasta este mijlocul ca să evităm orice neplăceri, căci ne putea chema în judecată. Eu am consultat oameni de legi și mi-au spus, că d-sa are dreptul de proprietate asupra ei și o poate cere, și mai cu seamă, că acela în contra căruia a fost adusă a fost achitat și nu poate fi oprită ca corp de delict. Prin urmare în nici un caz nu puteam reține acea scrisoare.

Aduc dar I. P. S. Mitropolit Primat respectuoasele mele omagii și mulțumiri, că în chipul acesta, nu avem să mai fim din nou turburați.

— Se citește următoarele comunicări.

— Telegrama P. S. Episcop al Buzăului, prin care roagă a i se acordă un concediu de cinci zile. Se acordă concediul cerut.

— Suplica studenților Facultății de Teologie, cu care înaintează un memoriu relativ la chestia dacă ar fi bine sau nu să se dea drept seminaristilor de 4 clase ca să fie hirotoniți preoți la parohii rurale vacante. Se citește în întregime memoriul înaintat.

— Idem a d-lui M. Teodorian-Carada, prin care roagă pe Sf. Sinod a-i restitui scrisoarea depusă în procesul judecat de Sf. Sinod în anul 1911.

— Idem a d-lui Costache Cucuzel din Botoșani, prin care roagă a se admite ca la înmormântarea persoanelor medaliate cu „Răsplata Muncii pentru Biserică” cl. I-a, să officieze 12 preoți, iar la cei cari au avut medalia cl. II-a, să officieze 6 preoți etc.

— Idem a d-lui Traian R. Iconaru din comuna Conțești, jud. Muscel, absolvent a 5 clase seminariale, prin care roagă a i se admite să fie hirotonit preot pentru biserica din com. Conțești jud. Muscel, care n'are preot.

— Idem a d-lui Const. D. Davidescu din comuna Sudiții, jud. Ialomița, absolvent a 4 clase seminariale, prin care roagă a i se admite să fie hirotonit preot.

— Idem a d-lui Ioan N. Bucurescu, învățător în comuna Breaza jud. Buzău, absolvent al seminarului de gr. I, prin care roagă a i se admite să fie hirotonit preot pentru Cadriater.

— Acestea se trimit la comisiunea de petițiuni.

— Idem a d-lui C. Cernăianu, prin care roagă a se hotări dacă cartea intitulată „Mica Biblie” poate fi citită de credincioși, fără a i se scoate erorile și prefața jignitoare la adresa Sf. Sinod.

— Idem a d-lor St. Dumitrescu, Gh. Danil și Eliazar Albulescu, prin care roagă a se rosti Sf. Sinod, dacă cartea intitulată „Mica Biblie” cu icoane, este publicată cu aprobarea Sf. Sinod.

— Acestea se trimit la comisiunea pentru Biblie.

— Idem a preotului Anastase Popovici, fost paroh al parohiei Galata din jud. Iași, prin care roagă a i se da voie să servească cele ale preoției. Se trimite I. P. S. Kiriarh Eparhiot.

Nota prezentată de I. P. S. Mitropolit Primat, arătând că în Eparhia Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei se află 50 de parohii rurale vacante și două locuri de Diaconi; și câți elevi se află în cl VII-a și a VIII-a a Seminarului Central și Nifon.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei zice: urmând pilda I. P. S. Președinte depun și eu la Biurou o telegramă primită din partea Cancelariei Mitropoliei Moldovei, prin care se constată, cum că în cuprinsul Mitropoliei Moldovei sunt 27 de locuri vacante de preoți rurali și un singur loc de preot urban, la Hârliău și că, la Seminarul Veniamin din Iași sunt 74 elevi în clasa VII-a și a VIII-a și anume: în clasa VII-a 38, iar în clasa VIII-a 36, și dintre aceștia 47 au vârsta de 20 de ani.

Cu această ocaziune, pentru că în ședința trecută s'a vorbit foarte mult asupra chestiunii acoperirii golurilor de parohii urbane și ru-

rare, care sunt în țară și în urma cererii seminaristilor de înainte de 1893, am crezut de cuviință și de datorie chiar, să vin cu o propunere scrisă, în Sf. Sinod.

Aceasta cu atât mai mult, cu cât d-nul-Ministru a provocat-o.

Propunerea aceasta este, conform regulamentului, semnată de 5 membri ai Sf. Sinod și vă rog să binevoiți a-mi acorda voea să o citească:

PROPUNERE.

În urma discuțiilor urmate în Consistoriul Superior Bisericesc și în Sf. Sinod, privitoare la lipsa de preoți;

Având în vedere că prin legea din 1893, reducându-se seminariile Eparhiale, s'au împușinat numărul candidaților de preoție, mai ales pentru sate;

Considerând că mai multe parohii rurale sunt neocupate, așa că un mare număr de comune, sate și cătune, sunt azi fără preoți și sătenii rămân neîndestulați la cererile și nevoile religioase, care nu sufăr amânare, ca: botezul copiilor, căsătoriile, împărțășitul celor bolnavi și înmormântarea celor morți;

Având în vedere că poporul român a fost deprins să aibă preotul satului, care, la vreme să'i facă slujbele religioase și în multe împrejurări să'l conducă pe calea vieței;

Considerând că lipsa de preoți devenind tot mai mare, poporul a început a se depărta de obiceiurile strămoșești și a se deprinde cu obiceiuri străine și cu învățături primejioase ordinei de stat și ale vieței creștine;

Considerând că deși după anul 1893, s'au mai înființat două seminarii—Galați și Râmnicu Vâlcei—totuși, până acum nu dau absolvenți seminarisți, cari să aibă dreptul a fi hirotoniți preoți — nici pentru sate;

Având în vedere că promoțiile celor două seminarii ale statului—București și Iași—dau un mic număr de seminarisți, care, să candideze pentru parohiile dela sate; și că mulți din ei trec la Facultatea de Teologie, ca la vreme să poată fi preoți de oraș, unde au mai multe înlesniri pentru nevoile vieței;

Considerând că sătenii au început a se desnădăjdui d'a mai vedea preoți în satele lor și mulți au ajuns la convingerea că Statul și Biserica nu țin seamă de nevoile lor religioase;

Având în vedere că licențiații în Teologie, studenții teologi solvenți și externi, precum și seminarisții cu diploma de capacitate n'ar fi destui pentru ocuparea locurilor vacante de preoți, mai ales acum când e nevoie și pentru bisericile din Cadrilaterul (dobrogean);

Pentru aceste motive și în interesul îndestulării cerințelor religioase și educative ale poporului mai ales celui dela țară, propunem cele ce urmează:

a) Guvernul prin Ministrul Cultelor să oblige pe toți absolvenții seminarisți cu diplomă și licențiații în Teologie, să ceară a fi hirotoniți preoți pentru parohiile vacante, sau unde vor fi chemați.

În caz de refuz, conform art. 38 din legea Clerului Mirean, să fie obligați a restitui statului suma cheltuită cu întreținerea lor.

b) Să se admită hirotonia în preoți din seminarioștii din clasa VII-a și a VIII-a din acest an școlar 1913—1914, cari vor avea vârsta de 20 ani împliniți, fiind numiți provizoriu parohi și după 2 ani pentru cei din clasa VII-a și trei ani pentru cei din clasa VI-a, dela hirotonie, să fie obligați a face un examen de diferența materiilor religioase și pastorale, rămase neascultate în cursul seminarial, după care apoi, să fie numiți parohi titulari cu toate drepturile și privilegiile.

c) În nici un caz, nu se vor admite la hirotonie în diaconi sau preoți, seminarioștii cu mai puține clase și nici cei cu absolvirea seminarului de gradul I-ii, cărora prin legea din 1893 li s'au oprit intrarea în clerul român.

d) Pentru îndestularea cerințelor religioase ale poporului prin preoți, care e în folosul țării a fi atâția cât trebuie, propunem ca onor guvern prin Ministrul Cultelor să înființeze seminarii potrivit al. III de sub art. 36 din legea Clerului Mirean, și să îmbunătățească poziția materială a preoției, potrivit cerințelor și nevoilor timpului, fără care nu ne putem aștepta la intrarea în preoție a candidaților bine pregătiți.

† *Pimen Mitropolitul Moldovei*, † *Teofil M. Ploșteanu*, † *Valerian Râmniceanu*, † *Antim Botoșeneanu*, † *Eughenie Piteșteanu*.

Această propunere semnată de 5 membri, o depun pe biuroul Sf. Sinod.

Și acum, să-mi dați voe să vă dau puține explicațiuni.

Chestiunea lipsei de preoți în țară devine din ce în ce mai mult discutată, pentrucă este lipsită Biserica de preoți și locuitorii de slujbașii bisericești.

Propunerea ca seminarioștii cari au terminat cursurile seminareale înainte de 1893 — deci înainte de existența legii de organizare a Bisericii noastre — să fie hirotoniți preoți, a dat motiv la discuțiuni, cari au durat 3—4 ședințe ale acestui Sf. Corp.

Am discutat cu toții și am făcut și propuneri.

Domnul Ministru al Cultelor a fost împreună cu noi, la discuțiune și d-sa, de acord cu noi, a găsit că este nevoea și timpul să facem îndestularea poporului român de preoți.

Este dar, aceasta o chestiune asupra căreia nu mai este de discutat. Nevoe de preoți este în țara românească.

Sunt vacanțe care nu s'ar putea ocupa, dacă am continua cu recrutarea candidaților de preoție, conform cu legea existentă, adică cerând diploma de licențiat sau doctor pentru parohiile urbane și diploma de capacitate a seminarului pentru parohiile rurale. Nu putem să ne așteptăm la complectarea acestor locuri, pentrucă, după datele statistice pe care le avem acum aci, atât dela Seminarul Central, cât și Seminarul Nifon și Seminarul Veniamin din Iași, vedem că nu sunt candidați suficienți, chiar dacă ar intra

toți în cler. Și mai avem de primit date statistice dela câteva Episcopii, care n'au depus aceste date.

Mai avem un număr de candidați, studenți dela Facultatea de Teologie, dintre cari unii au venit și la mine și cari declară—după cum se vede și în memoriul ce adresează Sf. Sinod—că sunt gata de a intra în cler, dar doresc să aibă o situație mai bună, potrivit nevoilor vremii.

Pentru întâmpinarea acestei lipse de preoți, am făcut propunerea pe care avui cinstea de a o vă citi și explicațiuni multe asupra ei nu cred că este nevoie să dau, întru cât nu facem decât să înlesnim, pe o cale pe care credem că este cu puțință de urmat, îndestularea poporului cu preoți. Căci nu poate fi o cale alta, decât a ne mărgini la dispozițiunile legii existente, peste care nu putem trece.

Și un singur deziderat facem noi propunătorii și anume: ca elevii seminariști din clasa VII-a și a VIII-a, anul scolar 1913—1914, cari au vârsta de 20 ani—aceasta e partea canonică—să poată fi hirotoniți ca preoți.

Și nu este vorba să i trimitem în Cadrilater—acolo să trimitem tot ce avem mai bun—dar de parohiile vacante din țară.

Și, pentru ca să nu ne îndapărtăm dela spiritul legii, care vrea ca acești preoți rurali să posedे cunoștințele a 8 clase de seminar, am prevăzut, ca acești tineri să fie numiți provizorii, iar după 2 ani dela hirotonie, pentru cei din clasa VII-a și după 3 ani, pentru cei din clasa VII-a, să se prezinte la un examen de diferență, spre a se vedea dacă au cunoștințele materiei religioase ce se predă în clasele VII-a și VIII-a, în deosebi științele pastorale, morală și dogmatică. Și numai în urma acestui examen, dacă îl vor depune cu succes, vor fi numiți definitiv.

În felul acesta nu călcăm nici legea și nici nu ocupăm locurile cu niște elemente care nu pot să progreseze la mai mult decât au ajuns, cum s'ar întâmpla cu elevii cari au absolvit 4 clase de seminar acum 25—30 de ani, cari astăzi sunt tot așa de bătrâni ca și noi și dela cari nu ne putem aștepta să se poată pune în curent cu cerințele timpului.

Astăzi trăesc în mijlocul poporului nostru o mulțime de necredincioși, sau în orice caz, trăesc mulți dintre aceia cari nu cred la fel cu noi, și cum are să poată lupta cu aceștia niște asemenea preoți. Vin oamenii să ceară lămuriri și ei nu au să fie în stare să le dea.

În cât credem că această propunere merită să fie luată în considerațiune de Sf. Sinod, să fie discutată, și, dacă se găsește că ea răspunde nevoiei ce ne preocupă pe toți, să fie adoptată.

P. S. Episcop al Romanului. Înalt Prea Sfințite Stăpâne, când am venit aci în Sf. Sinod cu raportul pentru admiterea la hirotonie a seminariștilor cu 4 clase, am făcut-o numai pe baza unei cereri făcută de unii din foștii seminariști cu 4 clase, cari cereau să fie hirotoniți preoți în Cadrilater, la necesitățile ce Statul le va avea.

Comisiunea s'a gândit atunci, că ar fi să ne întoarcem îndărăt, dacă admitem pe seminariștii cu 4 clase; atunci când avem seminariști cu 7 și 8 clase; dar ne-am gândit în același timp la nevoile cele mari ale poporului nostru.

Licențiații știm că nu prea dau zor la preoție decât pe aci prin Capitală sau prin Iași.

La mine, în Eparhia Romanului este adevărat, că am un stoc bunșor de licențiați. Mai cu seamă în Putna sunt 20 și mai bine. În toată Eparhia sunt aproape 30. Dar aceasta este ceva excepțional, căci sunt pe acolo podgorii și au proprietăți, în cât se duc și la țară, deși sunt licențiați în Teologie.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Și doctori în Teologie.

P. S. Episcop al Argeșului. Și la Argeș sunt!

P. S. Episcop al Romanului. Da, chiar la mine, revizorul eparhial este doctor în Teologie. Și mă felicit de aceasta. Dar nu e mai puțin adevărat, că am vre-o 30 de parohii vacante. După științele ce le am până acuma dela Protoierei, ar fi 23 parohii vacante, însă doi protoierei nu mi-au dat încă științe, în cât cred că se poate ridică la 30 numărul parohiilor vacante în Eparhia Romanului. Numai în Vrancea sunt 12 parohii în șir, care se țin lanț, una de alta.

Ce putea atunci comisiunea să facă, văzând lipsa aceasta de preoți, decât să roage pe Sf. Sinod, ca seminariștii aceștia cu 4 clase, să fie hirotoniți preoți. Pentrucă, la urma urmelor, oricât am zice, ei au o pregătire, așa zicând pentru preoție. Slavă Domnului! Sunt seminariști cu 4 clase, cari fac cinste Bisericei, fără să aibă pretenții mari.

Și atunci ne-am zis, că s'ar putea admite.

Ne-am întrebat însă dacă s'ar putea face acest lucru, căci se calcă legea și atunci ne-am adus aminte că s'au întâmplat asemenea cazuri de care ne putem folosi ca de precedente.

Când s'a pus în aplicare legea seminariilor de gr. I, s'au luat măsuri să nu se mai hirotonească grămăticii; au trecut însă numai 4 ani și a trebuit să se revină. Și mi-aduc aminte cum fostul Episcop al Hușilor s'a dus în Vrancea, după rugămintea Episcopului de Roman, și a hirotonisit preoți de aceștia, timp de 2—3 săptămâni într'una.

Prin urmare avem precedente.

De altfel logica și bunul simț ne arată, că nu avem alt ce să facem.

Eu ași vrea să fie trimiși la țară numai licențiați în Teologie, dar dacă nu se poate! în cât din două rele trebuie să alegem unul.

În ceiace privește propunerea I. P. S. Mitropolit al Moldovei nu am nimic de zis, dar doresc în același timp să ajungem la un rezultat practic.

Atrag atențiunea însă, că și prin această propunere se calcă legea, căci iei seminariști cu 7 și 8 clase necomplete și'i faci preoți, în timp ce legea cere să fi absolvit seminarul.

Apoi dacă este aci o călcare a legii, de ce să nu fie și dincolo?
Dar dacă luăm călugări și îi trimitem la țară, nu este o călcare de lege?

În legea clerului se spune clar, că nu pot fi călugării preoți pe la biserici, ci numai preoții de mir. Și așa și este bine, căci nu este dat călugărului să trăiască în lume, unde are de a face cu femeii, bărbați, copii, bătrâni, tineri și poate să devieze dela datoriile lui monahale.

I. P. S. Mitropolitul Primat, președinte. Și cu toate acestea lumea îi cere ca mai înlesnitori și puțin pretențioși.

P. S. Episcop al Romanului. Da! Și eu dacă ași avea i-ași trimite, căci n'avem ce face, dar nu'i am,

În cât călcăm legea unde ne convine și dincoace nu vrem să o călcăm, mai ales când d-nul Ministru recunoaște, că în adevăr necesitățile de preoți sunt mari și voește să facă ceva, să vină cu un articol interpretativ, ca să rezolve chestia aceasta, hotărând ca acum, odată pentru totdeauna, să fie hirotoniți și cei cu 4 clase, ce nu sunt încă hirotoniți; și în urma propunerii, și cei cu 7 și 8 clase de seminar, căci cu acești din urmă nu cred că avem să complectăm locurile vacante.

În cât n'am nimic de zis în contra propunerii I. P. S. Mitropolit al Moldovei, dar rămân în același timp și la părerea comisiunii.

În același timp ași avea de obiectat, că, dacă se pune la vot propunerea I. P. S. Mitropolit al Moldovei, se trece peste votul pe care l-a dat Sf. Sinod în ședința precedentă, hotărând ca comisiunea să vină cu un nou raport, după ce va fi adunat datele statistice necesare.

Dacă s'ar votă propunerea aceasta, s'ar anulă votul dat de Sf. Sinod și cred că n'ar fi bine.

Acestea am avut de spus ca raportor în această chestiune.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Pentru că avem cinstea să avem pe d-nul Ministru al Cultelor cu noi, îmi veți da voie, să citesc din nou propunerea făcută.

(I. P. S. Sa citește din nou propunerea),

Aceasta este propunerea asupra căreia și P. S. Episcop al Romanului a spus, că nu are nimic de obiectat.

D-nul C. Dissescu, Ministru al Cultelor. Dar în această propunere se combate părerea susținută de P. S. Episcop de Roman. În cazul acesta vă retrageți părerea?

P. S. Episcop al Romanului. Eu am spus, că propunerea aceasta anulează votul dat de Sf. Sinod, în urma căruia comisiunea trebuia să adune mai întâi datele statistice și apoi să vină cu raportul.

În cât rămâne la aprecierea Sf. Sinod.

D-nul Ministru al Cultelor. Să le conexam!

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Datele statistice au sosit și rugăm pe P. S. Nifon secretarul Sf. Sinod să le citească.

(P. S. Nifon citește datele statistice sosite, privitoare la numărul parohiilor vacante și a elevilor din clasa VII și a VIII-a).

D-nul C. Dissescu, Ministrul Cultelor. Dar acești tineri semina-riști vor vrea să-și lase studiile și să se facă preoți? Poate că vor să continue mai departe studiile și să se ducă la Facultate. Atunci ce facem? li hirotonim vrând, nevrând, sau de bună voie? De bună voie însă se poate să refuze.

După arătările statistice pare că am avea numărul, fără să mai fie nevoie și de cei cu 4 clase.

P. S. Episcop al Romanului. Am declarat că sunt pentru această propunere, dar la absolută nevoie să primim și pe cealaltă.

D-nul C. Dissescu, Ministrul Cultelor. Deocamdată să o punem în aplicare pe aceasta și la urmă vom vedea.

P. S. Arhiereu Auim Botoșeneanu. Chestiunea care se discută este foarte importantă prin ea însăși și prin faptul mai ales, că a ocupat ședințele Sf. Sinod în mai multe rânduri.

În adevăr, cu toții recunoaștem marea lipsă de preoți, dar ca să facem față momentan acestei lipse, ne găsim, putem să zicem, în imposibilitate

Ca să admitem părerea P. S. Episcop al Romanului, de a se primi la hirotonie vechii absolvenți ai seminarului cu 4 clase, sau semina-riști de gr. I, aceasta ar însemna a ne da îndărăt cu 30 de ani. Aceasta ar fi tot ca și cum s'ar admite și cei de clasa 4-a primară.

Poporul este, în adevăr, foarte alarmat din cauza lipsei de preoți și uneori alarmare se datorește faptului, că eră obicinuit să vadă mulți preoți după un mort. Erău vremuri când erau în câte o comună cât 4—5—6 preoți și poate tot câte atâția diaconi. Ba încă, dacă se întâmplă unui creștin să mănânce sau să bea mai mult, dădea fuga la preot. Și lucrurile acestea se mai petrec și astăzi.

Este însă bine, ca poporul să se deprindă și cu preoți mai puțini dar la înălțimea lor, purtându-se cu demnitate.

Eră puțin pretențios poporul înainte, se mulțumea cu preoți cari nu știau decât psaltirea și ceaslovul, dar astăzi lucrurile se petrec altfel.

Sunt atâtea curente nesănătoase de necredință, avem atâtea secte.

Ei bine, ar putea un preot numai cu 4 clase primare sau chiar seminariale să țină piept unor asemenea curente?

Este cu neputință!

Pentru că lucrurile se prezintă altfel în ziua de astăzi, și noi trebuie să dăm apostoli bine pregătiți, ca să poată să țină piept acestor curente.

În al doilea rând: dacă noi am primi să se hirotonisească semina-riștii cu 4 clase, cari au rămas în urmă, căci sunt cel puțin 20 de ani de când n'au mai pus mâna pe carte și au avut în acest timp ocupațiuni ca cârciumari, notari, picheri și altele! absolut diametral opuse carierei preoțești, dacă i-am hirotonisit pe aceștia nu am da un vot de blam celor două instituții ale noastre, semina-

riile pe care le avem cu curs superior și Facultății noastre de Teologie?

Nu ar intra un desgust în sufletele aceloră cari învață, când aud de un asemenea lucru? Vor zice: dar de ce mai învățăm atunci?

Că nu se fac mulți preoți este adevărat; dar poate că au motivele lor, pe care unii teologi le-au arătat în memoriul lor.

În adevăr situația unui preot nu este așa de vrednică de invidiat. Revin acum să mă ocup de mijloacele cu care am putea face față lucrurilor.

Socotesc că propunerea făcută de I. P. S. Mitropolit al Moldovei este foarte bine venită și că nu poate fi altceva mai bun, decât să luăm pe acești seminarisți din cl. VII-a și a VIII-a, pe acei cari îndeplinesc condițiile canonice, bun înțeles, și să-i hirotonim. Aceștia sunt mult mai buni: ca vechii seminarisți cu 4 clase; de acum 20—30 de ani.

În felul acesta evităm de a arunca discredit asupra absolvenților seminariilor noastre superioare.

Trebue să recunoaștem, că dacă sunt câteva excepții rele, majoritatea absolvenților seminariilor noastre s'au distins și se disting foarte mult. Am avut prilejul să constat lucrul acesta în timp de 14 ani cât am făcut parte din clerul de mir și am văzut că strălucesc! De asemenea și absolvenții Facultății de Teologie.

Că sunt și excepțiuni!... Dar din ele nu putem trage o regulă generală, zicând că nu fac nimic. Muncesc necontent și unii muncesc în tăcere, în cât când ar cerceta cineva activitatea lor, ar rămâne pe deplin mulțămît.

Și eu am avut ocazia să cunosc mulți absolvenți de clasa VII-a și a VIII-a și absolvenți ai Facultății de Teologie, cari au dat și dau roade foarte bune în parohia lor.

De aceia m'am ridicat să susțin propunerea I. P. S. Mitropolit al Moldovei, ca cea mai potrivită.

A admite din nou hirotonia seminarisților cu 4 clase, ar însemna să ne batem joc de Biserica noastră.

Departa de mine ideia de a desconsidera meritoșii preoți, cari nu sunt decât absolvenți a 4 clase.

Sunt dintre ei, în adevăr, foarte mulți buni, cari sunt, pot să zic, la înălțimea celor cu 7 și 8 clase seminareale și cu teologia.

Acestea le-am avut de zis.

P. S. Nifon, Episcopul Dunărei de Jos. Înalt Prea Sfințite Stăpâne, lipsa de preoți se simte de aproape 10 ani, în urmă. Această lipsă provine și din cauza, că s'au dat mai multe sate sub conducerea unei parohii, ceiace a fost o greșală. S'a avut în vedere organizația bisericească din satele orthodoxe vecine, unde sunt alte obiceiuri și altă situație topografică. La noi s'a văzut că cu sistemul acesta nu merge și că este absolută nevoie să fie câte un preot în fiecare parohie, cum și la bisericile filiale care aparțin acelei parohii, ca astfel să fie preot în fiecare sat.

Satul fără preot este ca turma fără păstor. Oricine vine, face ravagii într'insul, ravagii care nu sunt în folosul statului și al neamului. Deocamdată atacurile sunt îndreptate împotriva religiei, dar mai târziu se vor îndrepta și în contra statului și neamului.

Mulți ne invidiază pământul blagoslovit pe care ni l-a dat Dumnezeu, din care am putea zice că curge lapte și miere; mulți au căutat în trecut să ni-l cucerească, astăzi însă se încearcă să ni-l cucerească pe de o parte economicște, iar pe de altă parte sufletește!

În cât profit de prezența d-lui Ministru al Cultelor, spre a ne sfătui ce trebuie să facem acum.

Eu găsesc că cel mai practic lucru ar fi, pentru împlinirea acestor goluri, ca Onor. Guvern să prevadă în budget o sumă mai mare pentru trebuințele Bisericii, căci finanțele statului sunt destul de prospere. Și atunci, fără să facem preoți niște copilandri din cl. VII-a și VIII-a a seminariilor, se vor găsi destui seminariști și licențiați în Teologie, cari văzând o perspectivă mai bună, vor intra în preoție.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Se știe câți teologi sunt.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos. Eu nu combat propunerea I. P. S. Voastre, ci vorbesc din alt punct de vedere, în mod generic.

Vin și eu în contact cu licențiații în Teologie cari îmi spun: am făcut studii în facultatea de aici și în străinătate, puneți-ne la muncă! Noi însă, după cum sunt lucrurile astăzi, nu putem decât să ne apucăm să facem politică, pentru ca venind partidul nostru la putere să ne dea câte un post de defensor eclesiasc plătit cu 600 lei lunar, iar nu cu 200 lei cât are un preot paroh, sumă cu care nu poate trăi astăzi cineva, care a trecut printr'o școală superioară.

Un Licențiat în Drept, în Litere, în Științe, intră într'un biurou ori capătă o catedră și poate câștiga 4--500 lei lunar. Încep cu o leafă mai mică, dar ajung curând la situații foarte frumoase.

De aceia mulți părăsesc cariera, pentru care au fost pregătiți și se duc de îmbrățișează alte cariere, care le oferă perspective mai frumoase.

Acest proces se petrece nu numai în Biserică, dar în toate ramurile de activitate publică.

Citeam bunăoară, că, în consiliul comunal, unul din membri s'a ridicat și a spus, că ar trebui să se îngrijească mai mult de curățenia orașului, iar d-nul primar, cu foarte multă dreptate a răspuns: nu am cu cine face curățenie, căci, deși am făcut numeroase apeluri, nu vin oamenii, cari să se angajeze ca măturători, pentrucă suma pe care le-o poate oferi comuna 50—60 lei lunar, le pare prea mică!

De asemenea prin diferite orașe, nu se mai găsesc sergenți de stradă, fiind prea puțin plătiți.

Traiu este astăzi foarte scump, iar mijloacele de câștig sunt

riile pe care le avem cu curs superior și Facultății noastre de Teologie?

Nu ar intra un desgust în sufletele aceloră cari învață, când aud de un asemenea lucru? Vor zice: dar de ce mai învățăm atunci?

Că nu se fac mulți preoți este adevărat; dar poate că au motivele lor, pe care unii teologi le-au arătat în memoriul lor.

În adevăr situația unui preot nu este așa de vrednică de invidiat.

Revin acum să mă ocup de mijloacele cu care am putea face față lucrurilor.

Socotesc că propunerea făcută de I. P. S. Mitropolit al Moldovei este foarte bine venită și că nu poate fi altceva mai bun, decât să luăm pe acești seminariști din cl. VII-a și a VIII-a, pe acei cari îndeplinesc condițiile canonice, bun înțeles, și să'i hirotonim. Aceștia sunt mult mai buni ca vechii seminariști cu 4 clase; de acum 20—30 de ani.

În felul acesta evităm de a arunca discredit asupra absolvenților seminariilor noastre superioare.

Trebue să recunoaștem, că dacă sunt câteva excepții rele, majoritatea absolvenților seminariilor noastre s'au distins și se disting foarte mult. Am avut prilejul să constat lucrul acesta în timp de 14 ani cât am făcut parte din clerul de mir și am văzut că strălucesc! De asemenea și absolvenții Facultății de Teologie.

Că sunt și excepțiuni!... Dar din ele nu putem trage o regulă generală, zicând că nu fac nimic. Muncesc neconținut și unii muncesc în tăcere, în cât când ar cerceta cineva activitatea lor, ar rămâne pe deplin mulțămît.

Și eu am avut ocazia să cunosc mulți absolvenți de clasa VII-a și a VIII-a și absolvenți ai Facultății de Teologie, cari au dat și dau roade foarte bune în parohia lor.

De aceia m'am ridicat să susțin propunerea I. P. S. Mitropolit al Moldovei, ca cea mai potrivită.

A admite din nou hirotonia seminariștilor cu 4 clase, ar însemna să ne batem joc de Biserica noastră.

Departa de mine ideea de a desconsidera meritoșii preoți, cari nu sunt decât absolvenți a 4 clase.

Sunt dintre ei, în adevăr, foarte mulți buni, cari sunt, pot să zic, la înălțimea celor cu 7 și 8 clase seminariale și cu teologia.

Acestea le-am avut de zis.

P. S. Nifon, Episcopul Dunărei de Jos. Înalt Prea Sfințite Stăpâne, lipsa de preoți se simte de aproape 10 ani, în urmă. Această lipsă provine și din cauza, că s'au dat mai multe sate sub conducerea unei parohii, ceiace a fost o greșală. S'a avut în vedere organizația bisericească din satele orthodoxe vecine, unde sunt alte obiceiuri și altă situație topografică. La noi s'a văzut că cu sistemul acesta nu merge și că este absolută nevoie să fie câte un preot în fiecare parohie, cum și la bisericile filiale care aparțin acelei parohii, ca asttel să fie preot în fiecare sat.

Satul fără preot este ca turma fără păstor. Oricine vine, face ravagii într'insul, ravagii care nu sunt în folosul statului și al neamului. Deocamdată atacurile sunt îndreptate împotriva religiei, dar mai târziu se vor îndreptă și în contra statului și neamului.

Mulți ne invidiază pământul blagoslovit pe care ni l-a dat Dumnezeu, din care am putea zice că curge lapte și miere; mulți au căutat în trecut să ni-l cucerească, astăzi însă se încearcă să ni-l cucerească pe de o parte economicște, iar pe de altă parte sufletește!

În cât profit de prezența d-lui Ministru al Cultelor, spre a ne sfătui ce trebuie să facem acum.

Eu găsesc că cel mai practic lucru ar fi, pentru împlinirea acestor goluri, ca Onor. Guvern să prevadă în budget o sumă mai mare pentru trebuințele Bisericii, căci finanțele statului sunt destul de prospere. Și atunci, fără să facem preoți niște copilandri din cl. VII-a și VIII-a a seminariilor, se vor găsi destui seminariști și licențiați în Teologie, cari văzând o perspectivă mai bună, vor intra în preoție.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Se știe căți teologi sunt.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos. Eu nu combat propunerea I. P. S. Voastre, ci vorbesc din alt punct de vedere, în mod generic.

Vin și eu în contact cu licențiații în Teologie cari îmi spun: am făcut studii în facultatea de aici și în străinătate, puneți-ne la muncă! Noi însă, după cum sunt lucrurile astăzi, nu putem decât să ne apucăm să facem politică, pentru ca venind partidul nostru la putere să ne dea câte un post de defensor eclesiastic plătit cu 600 lei lunar, iar nu cu 200 lei cât are un preot paroh, sumă cu care nu poate trăi astăzi cineva, care a trecut printr'o școală superioară.

Un Licențiat în Drept, în Litere, în Științe, intră într'un birou ori capătă o catedră și poate câștiga 4—500 lei lunar. Incep cu o leafă mai mică, dar ajung curând la situații foarte frumoase.

De aceia mulți părăsesc cariera, pentru care au fost pregătiți și se duc de îmbrățișează alte cariere, care le oferă perspective mai frumoase.

Acest proces se petrece nu numai în Biserică, dar în toate ramurile de activitate publică.

Citeam bunăoară, că, în consiliul comunal, unul din membri s'a ridicat și a spus, că ar trebui să se îngrijească mai mult de curățenia orașului, iar d-nul primar, cu foarte multă dreptate a răspuns: nu am cu cine face curățenie, căci, deși am făcut numeroase apeluri, nu vin oamenii, cari să se angajeze ca măturați, pentrucă suma pe care le-o poate oferi comuna 50—80 lei lunar, le pare prea mică!

De asemenea prin diferite orașe, nu se mai găsesc sergenți de stradă, fiind prea puțin plătiți.

Traiul este astăzi foarte scump, iar mijloacele de câștig sunt

anevoioase și de aceea asistăm la această criză de personal, acolo unde lefurile sunt prea mici.

De aceea rog pe d-nul Ministru, respectiv pe Guvernul nostru, ca la alcătuirea noului budget să se gândească a holarî o sumă mai mare pentru trebuințele Bisericei, ca să putem plăti mai bine pe preoții seminariști și teologi, căci numai în felul acesta cred că se vor umple foarte multe parohii vacante, dacă nu toate.

Ce se mai întâmplă?

Primăriile de orașe, comune urbane nereședințe de județ, n'au sumele trebuincioase; cu care să plătească pe licențiații în Teologie. În Ostrov este un preot licențiat și comuna n'are cu ce'l plăti. De asemenea și în alte orașe: Mangalia, Zimnicea, Găești și altele, același lucru se petrece.

Trimitem un om pregătit cu studii universitare, înconjurat de familie, îi impui o anumită activitate bisericească și extrabisericească, cercuri culturale și câte și mai câte, și nu'l poți plăti nici măcar atât cât prevede legea!

Înainte de a filosofă, omul trebuie să trăiască!

În cât, în petițiunea aceea a licențiaților în Teologie, alcătuită într'un stil cam irreverențios față de Sf. Sinod, ei au, în bună parte dreptate.

De aceea, întrebarea ce o pun este, ce ne facem acum, față de această mare lipsă de preoți? Pe cine trimitem în Cadrilater?

Ne trebuiesc acolo preoți cari să știe limba bulgară; acolo trebuie să fie inimă curată de român, om prudent, cu experiență, care să știe cum să procedeze. Cu băiețași, tineri cari abia au eșit de sub cheia padagogului dela seminar, cărora de abia le dai drumul în societate, nu poți face nimic. Trebuiesc acolo oameni cu adâncă chibzuință.

Dacă s'ar fi admis propunerea mea,—să mă jerte d-nul Ministru—de a se alipi Cadrilaterul la Eparhia Dunărei de Jos, aș fi trimis acolo preoți buni, deși numai cu 4 clase, care știu perfect limba bulgară, adică români cari știu bulgărește, iar nu bulgari cari să știe românește.

De aceea socotesc, că propunerea I. P. S. Mitropolit al Moldovei este admirabilă din punct de vedere al viitorului, care trebuie să ne preocupe pe toți, dar și propunerea P. S. Episcop al Romanului are o parte bună, că răspunde unei nevoi mai urgente.

Însă punctul principal asupra căruia trebuie să meditam serios, este Cadrilaterul. Pe cine trimitem acolo? Dacă se va da licențiaților în Teologie 400 lei lunar, aveți să vedeți atunci, cât de mulți se vor duce în Cadrilater.

Știți bine că astăzi abia mai găsim protopopi! Este posibil ca un protopop căruia îi este impus să facă zece inspecțiuni, căci altfel Ministerul nu'l dă salariul, să trăiască cu 200 lei lunar?! Este cu puțință ca revizorul Bisericesc și protopopul, care trebuiesc să aibă trăsuri, ca să nu se ducă la impricinați să ceară plată pentru trăsura, este cu puțință ca un asemenea slujbaș, să facă

inspecțiuni, să țină Cancelarie, să facă toate serviciile aproape gratuit?

Dar revizorul ecleziastic care trebuie să facă pe procuror în Consistoriul Eparhial, trebuie să facă inspecțiuni protopopilor, are mai mult ca 150 de lei lunar?! Mai este posibilă această stare de lucruri?

Protopopii n'au cancelarii și sunt nevoiți, ca, prin bunăvoința d-lui Prefect, să se instaleze într'o mansardă a localului prefecturii și să se folosească de dactilografii prefecturii. Și aceasta numai dacă d-nul prefect binevoeste, căci fiecare prefect are vederile lui.

În cât trebuie să ne gândim și la o reședință pentru protopopi, unde să-și aibă cancelaria.

Sunt atâtea și atâtea de făcut.

Cu cât este plătit sub-protoierul! Cu cincizeci de lei lunar!

Întreb: care din licențiații celorlalte facultăți ale noastre, ocupă vre-o funcțiune așa de prost plătită?!

Iată adevărata cauză că teologii nu mai vin la preoție.

Elementele bune se duc în armată, în carieri didactice, în biurocrație și ori unde au perspective de înaintare.

Cunosc și greutățile guvernului: suntem prea mulți!

Suntem mulți, dar trebuie să-i cultivăm și pe aceștia mulți, cari fac atâtea sacrificii pentru folosul Statului și neamului nostru.

Să nu se uite niciodată aceste două coloane de granit, pe care se rezază Statul și care trebuiesc să stea neclintite: biserica și armata. Una apără viața, averea și onoarea cetățenilor, cealaltă îi păzește sufletul și mângâie inima.

Aceste două instituții au rădăcini adânci în sufletul Românilor.

Când se aprindeau focuri pe dealuri și se trăgeau clopotele la biserici, lăseau Românii noștri tot ce le era mai scump și se duceau să-și apere țara. Cum au făcut și acum, de a rămas uimită o lume.

Dar tot așa a învățat el din moși-strămoși și altceva, adică: să trăiască și să moară creștinește!

Nu este pentru el o nelegiuire mai mare decât să trăiască nebotezat „ca păgânii“ și să-și îngroape morții neslujii, „ca pe câini“ cum zice el — țăranul.

Și de aceea să nu ne mirăm, că fără învățator pot să stea ori cât, fără preot nu! Faceți și din învățator un al doilea preot, și veți fi făcut o operă mare!

De aceea trebuie să ne îngrijească foarte mult lipsa de preoți.

Și nu putem avea preoți, până ce nu'i vom plăti cum se cuvine.

Diaconul dela Tulcea nici acum nu'i plătit!

În Tulcea este o catedrală monumentală și nici un teolog nu vrea să vină acolo! Și acel pe care îl am, pleacă! De aceea m'am rugat de cei în drept, ca să-l pună și suplinitor la catedra de religie, ca să poată trăi în acel oraș izolat larna.

Ca să mai pot să țin pe preoți, am curățat cancelariile de civili și i-am înlocuit cu preoți, ca să le pot da câte ceva în plus.

Se poate ca în orașul Galați, unde chiriiile sunt scumpe, traiul în genere scump, să trăiască un diacon cu 126 lei pe lună?

Eu țin, eu această ocaziune, să mulțumesc d-lui Ministru al Cultelor că m'a ajutat și s'a gândit să recompenseze pe acești preoți dându-le câte o medalie ca răsplată pentru osteneala lor.

De aceea zic: partea principală este sporirea numai decât a salariilor, în noul buget, potrivit gradului de studiu.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Acest punct e cuprins în propunere.

P. S. Episcop al Dunărei de jos. Pentru ca să ajungem repede la o soluție practică, aș fi de părere să punem ia vot mai întâi propunerea P. S. Episcop al Romanului, căci nu mai ne este de îngăduit să amânăm rezolvarea acestei chestiuni.

D-nul C. Dissescu, Ministrul Cultelor. Propunerea I. P. S. Mitropolit al Moldovei rezolvă totul.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Cred că este bine să pun la vot propunerea P. S. Episcop al Romanului, și în urmă să luăm în considerațiune propunerea I. P. S. Mitropolit al Moldovei.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Punându-se la vot propunerea ce am făcut și admițându-se, se rezolvă, cred, și chestiunea cealaltă.

D-nul C. Dissescu, Ministrul Cultelor. Înalt Prea Sfințite Președinte, este foarte meritoriu pentru P. S. Episcop al Romanului, că a adus în discuțiunea Sf. Sinod această chestiune, care și-a găsit o soluție și s'a lămurit.

În sine, această propunere, de a se hirotoni preoți, acei cari au numai 4 alase de seminar, n'ar însemna, cum zicea, P. S. Arhiereu Antim Botoșeneanu, o batjocorire a bisericii.

Aceasta, desigur, este o figură ce de multe ori întrebuițăm, un argument dus peste puterile lui, întrebuițat numai pentru a servi o teză. Sunt sigur, că aceasta ați înțeles, probă că altădată...

P. S. Arhiereu Antim Botoșeneanu. Am zis pentru timpul de acum.

D-nul Ministru al Cultelor. Ce înțelegea acum P. S. Episcop al Romanului să facă prin această propunere? Să găsească personal bisericesc și a declarat, că îl mulțumește propunerea I. P. S. Mitropolit al Moldovei, întru cât, după datele statistice, s'ar putea satisface nevoile bisericii.

Atunci, să luăm deocamdată această măsură.

De ce să punem la vot o propunere care este mai specială, iar nu aceea a I. P. S. Mitropolit al Moldovei, care are un caracter mai general.

S'ar putea ca părerea specială să nu întrunească voturi și n'ași dori să ajungem la o respingere, pe când în realitate părerea sa în principiu a triumfat.

Să votăm prin urmare această propunere și mai târziu, dacă va fi nevoie, vom lua și alte măsuri.

Am luat în același timp act de dorința P. S. Episcop al Dunărei de Jos, că ar trebui ca lefurile preoților să fie mărite, dar știți că am încercat și de rândul trecut la alcătuirea bugetelor și n'am putut să izbutesc.

— Se pune la vot propunerea I. P. S. Mitropolit al Moldovei și se admite.

— D-nul Ministru părăsește sala de ședințe.

Ședința se suspendă.

La redeschidere :

I. P. S. Mitropolitul Primat, președinte. Ședința este redeschisă. P. S. Arhiereu Valerian Râmniceanu are cuvântul spre a citi un raport.

P. S. Arhiereu Valerian Râmniceanu citește următorul raport privitor la cererea d-lui D-r. Dinulescu St. de a se publică și articolele d-sale în revistă :

Inall Prea Sfințite Stăpâne,

La această comisiune s'a recomandat spre cercetare petițiunea d-lui D-r. în Teologie și Filosofie Ștefan Dinulescu care este și licențiat în Drept.

Petiționarul arată, că fiind ales și recomandat de Sf. Sinod ca membru în comitetul redactor al revistei «Biserica Ortodoxă Română», a fost apoi numit de Onor. Minister de Culte în această îndatorire. Drept care cere a se publică în revistă și producțiile sale literare și religioase, — spre a fi cunoscute ca și a celorlalți membri, cari beneficiază singuri de salariile date pentru revistă.

Comisiunea găsește că cererea este dreaptă și poate fi admisibilă, intru cât se cere un lucru legal, ca fiind redactor, cum se arată prin numirea sa, este bine și drept să se facă loc în revistă și lucrărilor sale.

Sf. Sinod în ședința din 26 Mai 1906 și 12 Mai 1912, a ales și mărginit No. membrilor comitetului redactor până la zece. Din acest No. unul a demisionat și altul a decedat; va să zică : d-nul Dinulescu se află în oarecare largeță, în toate privirile, — dar Sf. Sinod are la dispoziție numai partea morală, adică a alegerii în comitet persoane capabile și competente, cari să facă onoare acestei înalte instituțiuni și servicii bune Bisericii.

Și dacă d-nul petiționar are vre-o nemulțumire, comisiunea este de opinie a se recomanda comitetului redactor, de a primi și insera în revistă și articolele sale; iar în cât privește pentru salariu, a se mijloci la Onor. Minister, care poate împăca pe toți, având la dispoziție bugetul revistei și la neajuns—legea cumulului, care mărginește pe un funcționar a avea prea multe funcțiuni salariate în dauna altora cari n'au nici una, cum e d. Dinulescu.

Revista Sf. Sinod nu mai este o afacere particulară ca în trecut, fiind ea luată de Minister, și funcționarii ei plăiiți de Stat. Statul trebuie să fie ca un părinte nepărtinitor pentru toți fiii săi, și prin urmare d-nul Ministru poate aduce pace și mulțumire între toți cari lucrează în interesul public.

Comisiunea făcând aprecierile propuse, are un deziderat care ar fi folositor prestigiului bisericeii și revistei, adică d-nul Ministru să adopte ca regulă generală, a nu numi pe nimeni în comitetul redactor al Bisericii Ortodoxe Române, până nu se va hirotoni cu harul profeției.

Acestea cu respect se supun aprecierii Sf. Sinod, spre a decide cele ce va găsi drept și de cuviință.

Raportor: † *Arhiepiscopul Valerian Râmniceanu*, † *Arhiepiscopul Eughenie Piteșteanu*.

P. S. Nifon, Episcopul Dunărei de Jos. Înalt Prea Sfințite Stăpâne, împărtășesc din toată inima concluziile raportului, care sunt foarte bune.

P. S. Arhiepiscopul Valerian Râmniceanu vechiu membru al Sf. Sinod și muncitor destoinic, știe bine să aprofundeze chestiunile.

În legătură cu chestiunea ridicată acum, ca membru modest al Sf. Sinod, vă mărturisesc, că sunt mâhnit în sufletul meu, că la această revistă sunt numai mireni. La o revistă care poartă titlul de revista a Sf. Sinod, trebuie neapărat să fie cel puțin un membru al Sf. Sinod.

I. P. S. Mitropolitul Primat, președinte. De o jumătate de an am recomandat unul și nu mi-a venit nici confirmarea nici respingerea.

P. S. Episcopul Dunărei de Jos. De aceea eu rog pe *I. P. S. Mitropolitul Primat* să nu înceteze de a recomanda numai din membrii Sf. Sinod. Vă rog să credeți, că dacă nu se admite aceasta, stăruiesc să înceteze această revistă, care nu este a Sf. Sinod, dacă el n'are acolo nici un reprezentant.

Și împărtășesc din toată inima părerea *P. S. Raportor*, ca și toți ceilalți membri, dacă voesc să mănânce din mierea și laptele acestei instituțiuni, să vină să îmbrace această rasă!

Împărtășesc din toată inima de asemenea și ideea de a se aplica legea cumulului, ca nu unii să aibă prea mult, iar alții nimic.

Și eu am fost profesor definitiv și am avut o situație splendidă, pe care nu o mai am astăzi și am lăsat tot, numai ca să-mi fac datoria de păstor, căci pe piatra bisericii am crescut și acestei instituții trebuie să-i închin munca și restul zilelor mele.

De aceea eu aș ruga ca votându-se concluziile raportului, *I. P. S. Mitropolitul Primat* să binevoiască, dacă găsește de cuviință, să repete neconținut, din partea biuroului, cererea, ca cel puțin un membru din Sf. Sinod, votat de el, ca Arhiepiscop, să fie la această revistă, altfel revista să înceteze.

P. S. Episcopul Argeșului. Eu zic: majoritatea!

I. P. S. Mitropolitul Moldovei: Eu zic toți.

I. P. S. Mitropolitul Primat, președinte. P.P. S.S. Membri, animat de aceste idei, pe care le discutăm, eu am fost în contra trecerii revistei Sf. Sinod în alte mâini, căci am știut că, întocmai ca și Tipografia se va abate dela scopurile ei și nu va mai fi a noastră.

După demisia *P. S. Calistrat*, am recomandat pe *P. S. Teofil*, pentru care am văzut că sunt toți membrii Sf. Sinod.

A trecut o lună, două, trei; am întrebat atunci cum se face că această revistă, care poartă numele de revista Sf. Sinod, să se conducă numai de mireni? Și Casa Bisericii nu mi-a răspuns nimic. Am cerut să se numească un membru al Sf. Sinod în locul

vacant și nu am primit nici un răspuns, aceea ce m'a impresionat rău, când știam că la Casa Bisericii avem ca administrator pe însuși un membru al Sf. Sinod, dela carele eram în drept a aștepta mai bune servicii pentru biserică, iar nu o indiferență neexplicabilă.

Este nevoie ca cel puțin președintele revistei noastre, să fie un membru al Sf. Sinod, și ar fi de preferat ca chiar toți membrii dela această revistă să fie îmbrăcați în rasă bisericească.

Până la acea dată, voi repetă cererea și voi aștepta rezultatul asupra căruia nu mi pot face iluziuni prea mari.

— Se pun la vot concluziile raportului și se primesc.

P. S. *Arhiereu Evghenie Fileșteanu* raportor citește următorul raport privitor la doleanțele cântăreților:

Inalt Prea Sfințite Slăpâne,

La comisiunea de muzică bisericească s'a primit dezideratele cântăreților bisericești formulate în congresul ce aceștia l-au ținut anul trecut în Iași în zilele de 21—23 August.

Aceste deziderate se cuprind în următoarele încheieri:

a) Să se introducă în programul școalelor de cântăreți contabilitatea simplă și practica unei meserii.

b) Să se reglementeze conferințele cântăreților pe județe, odată pe an.

c) Să se rezolve fără întârziere chestia salariilor cântăreților.

d) Să se statornicească gradațiunea din zece în zece ani pentru salariile cântăreților.

e) Să fie reduși anii de pensie pentru cântăreți la 60.

f) Și să se aplice art. 325 din legea clerului cu privire la cântăreți, la venitul ce li se cuvine din Biserică.

Comisiunea luând în cercetare aceste deziderate, are onoarea a supune la cunoștința Sf. Sinod cele ce urmează.

1. Cu privire la introducerea în programul școalelor de cântăreți a studiului contabilității, este de părere că aceasta nu s'ar putea face decât cu modificarea regulamentului *votat de Sf. Sinod*, sancționat și publicat în Monitorul Oficial, iar pentru practicarea unei meserii pe lângă școalele de cântăreți, aceasta este prevăzută în actualul regulament. Se poate însă ca după dispozițiunea P.P. S.S. Chiriarii, practicarea unei meserii la școalele de cântăreți să se facă potrivit locului și împrejurărilor.

2. Regulamentarea conferințelor ținute pe județ odată pe an, din partea cântăreților s'ar putea face cu binecuvântarea și supravegherea fiecărui Prea Sfințit Chiriarh într'o lună și zilele hotărâte din care ar reeși o mai de aproape cunoaștere a cântăreților din fiecare Eparhie și din consfătuirea cărora n'ar putea rezulta decât folos pentru dânsii, în ceea ce privește profesiunea lor.

3. Pentru rezolvarea chestiunii salariului cântăreților, cu adevărat se simte o mare nevoie de stăruințe, întrucât cu leafa ce o au acum cântăreții, atât urbani cât și rurali, nu și pot face față chiar nevoilor zilnice. Într'adevăr, în anul 1906, pentru cântăreții rurali

absolvenți ai școalelor s'a fixat 15 lei lunar (patru lei în plus peste cei ce'i aveau) și 30 lei lunar pentru seminariștii absolvenți a patru clase înainte de anul 1893; dar până în prezent aceasta nu s'a pus în aplicare.

Cât pentru cântăreții de otașe, salariul actual de 50 lei lunar este insuficient și înainte de legea din 1894 cântăreții urbani erau salariați cu 180 lei lunar. Deci cererea cântăreților de astăzi, n'ar fi în scopul unei sporiri de salariu, ci pentru restabilirea unui drept din trecut.

Pentru aceste motive comisiunea asupra acestui punct opinează a se face stăruitoare mijlocire din partea l. P. S. președinte al Sf. Sinod către organele competente, spre a îndulci prin un spor de salariu pozițiunea materială a tuturor cântăreților rurali și urbani din întreaga țară.

4. Ca un colorat al salariului se prezintă cererea cântăreților bisericești pentru gradațiunea din 10 în 10 ani și despre aceasta comisiunea iarăși crede de cuviință, ca să se facă amintire la Onor. Minister al Cultelor când se va mijloci sporirea de salarii.

5. În cece privește însă aplicarea art. 325 din lege, cântăreții prin dezideratul lor mărturisesc că nu este îndestul de explicit pentru dâșii și roagă pe Sf. Sinod să binevoiască a preciza, dacă se cuvine cântăreților a patra parte din liturghii și din venitul dela mir.

Comisiunea având în vedere art. 45 din legea clerului mirean și art. 325 din regulamentul aceleiași legi, care sună așa: „deosebit de lefurile fixate prin prezenta lege, preoții și diaconii se vor „bucură de veniturile epitrabilului, oprit fiind a cere plată mai „mare, decât cea fixată prin regulamentul de aplicare a legii“.

Considerând că taxele prevăzute în acest regulament sunt fixate pentru ierurghii cum botez, cununii, aghiazmă, parastas, înmormântări etc. neamintind ceva despre așa numitele liturghii cari se dau la Sf. Proscomidie preotului, nici despre modestul obol pe care'l depun creștinii când preotul îi miruește;

Comisiunea crede că acestea sunt prinoase date de către credincioși preotului pentru pomenirea lor la sf. jertfă și socotește că ultimul aliniat al art. 325 din regulamentul pentru punerea în aplicare a legii clerului este destul de lămurit, întru cât stabilește ca să se dea cântăreților 1/4 (a patra parte) numai din taxele prevăzute la ierurghiile citate mai sus.

Cu toate că este bine știut cum la unele biserici fără enorii preoții neavând alt mijloc de a mângâia pe cântăreți și paracliseri, dau cu bunăvoință 1/4 din cece se adună în zilele de sărbători la leturghii și miruit. Dar pentru a se îndulci acești ajutători ai preotului la slujbele bisericești, comisiunea este de părere chiar după cererea cântăreților și paracliserilor, să se institue o cutie la Iconostas cu inscripțiunea: „pentru cântăreți“ în care creștinii ar putea arunca din bunăvoință cece ar voi să dădă cântăreților și paracliserilor drept mulțumire și incurajare.

Acestea cu profund respect comisiunea le supune Sf. Sinod, prin subscrisul raportor, spre deliberare.

Raportor, † *Arhiepiscopul Eughenie Pileșteanu*

Memrii } † *Nifon Episcopul Dunărei de Jos*
 } † *Dionisie Episcopul Buzăului*

P. S. Arhiepiscopul Antim Botoșeneanu: Înalt Prea Sfințite Stăpâne, sunt oarecum obligat să iau cuvântul în această chestiune, căci precum se știe, am fost însărcinat de I. P. S. Mitropolit al Moldovei să prezidez congresul acestor cântăreți.

Cererile lor sunt foarte drepte. Că nu s'au realizat, nu suntem noi de vină, ci aceia cari au chiseaua cu bani.

Eu vreau însă să mă refer numai la un punct, anume la cererea cântăreților de a li se da a patra parte din tot ceea ce vine în biserică.

Au tot dreptul să ceară lucrul acesta.

Și o spun și din experiență, că preoții trebuie să dea cântăreților a patra parte din tot ce vine în biserică, ca venit al Epitrahilului, căci niciun serviciu bisericesc în biserică nu'l face preotul fără cântăreț.

Chiar paraclisul dacă l-ar face, trebuie să fie de față și cântăreții și paracliserul, în cât se cade să li se dea și lor a patra parte.

Din ceea ce dă creștinul la liturghie este iarăși drept să se dea a patra parte; din ceea ce dă credinciosul la mir de asemenea, fiindcă au luat parte la tot serviciul din biserică.

Cu totul altfel stă chestiunea pentru serviciile care se fac de preot numai în enorie, cum e spovedania ș. a. atunci preotul nu este obligat să mai dea.

În cât eu susțin, că este bine să se dea cântăreților a patra parte din tot ce vine în biserică.

În ceea ce privește înființarea în biserică a unei cutii pentru cântăreți, aceasta ar însemna să se reînființeze vechile discuri, cu care cântăreții umblau din credincios în credincios, ca să li se dea ceva. Cel puțin în Oltenia și în Moldova știu că s'au desființat.

În cât sunt de părere, că ar fi bine să li se dea a patra parte, din tot ceea ce vine în Biserică.

P. S. Arhiepiscopul Eughenie Pileșteanu. I. P. S. Stăpâne, Prea Sfințitul Arhiepiscop Antim Botoșeneanu nu este în cunoștința chestiunii ce se discută.

Regulamentul, la art. 325, prevede taxa anume de 2 lei, 1 leu 0,50 bani pentru preot asistat de dascăl și paracliser la servicii afară din Biserică la cununii, botezuri etc.

Nu prevede însă a patra parte din veniturile cari constituiesc ofrandele, dreptul pur al epitrahilului. Așa zisa Liturghie, care se dă la Proscomidie, pentru pomenire. Nu prevede nici a patra parte din venitul dela miruit, care revine direct preotului.

Dacă Sf. Sinod însă hotărăște să se dea și a patra parte din aceste venituri, comisiunea nu are nimic de zis. Comisiunea s'a mărginit la prevederile regulamentului, art. 326 al. 1, unde se spune că numai a patra parte din veniturile ierurghiilor sunt datorite cântăreților și paracliserilor.

Sunt multe Biserici principale, ca Doamna Bălașa, Crețulescu, Sf. Spiridon, unde cântăreții nu se pot bucura de aceste mici venituri, căci nu se săvârșesc acolo botezuri, etc. Dar preoții pentru a îndulci pe acești ajutători ai lor, din bună voință, cu duhovniceasca îngăduială dau din dreptul lor a patra parte.

I. P. S. Mitropolit Primat, președintele. Nu dau totdeauna după cât am aflat.

P. S. Arhiepiscopul Evghenie Piteșteanu. Nu depinde decât de P.P. S.S. Chiriarhi să pună regulamentul în aplicare.

Cât privește înființarea cutiei, comisiunea având în vedere că înșiși cântăreții și paracliserii în desideratele lor au cerut să se așeze la iconostas, noi găsim aceasta cu cale, am introdus-o în raport, spre aprobare.

P. S. Arhiepiscopul Antim Botoșeneanu. Înalt Prea Sfințite Stăpâne, știu foarte bine, că așa se practică în biserică, că preotul dă cântăreților din tot ceace vine în biserică.

Din miruit se dă atunci când se servește serviciul liturgic.

Este foarte drept și se practică de mult acest lucru, ca din serviciul liturgic și dela miruit să se dea a patra parte cântăreților și paracliserilor. Așa am practicat și eu ca preot paroh.

Chiar din sărindare dam a patra parte căci este drept.

P. S. Arhiepiscopul Evghenie Piteșteanu. Regulamentul nu prevede.

P. S. Arhiepiscopul Antim Botoșeneanu. Regulamentul acesta este făcut tot de civili.

P. S. Arhiepiscopul Evghenie Piteșteanu: Cu care civili voți să vă războiți?

Aceasta privește guvernul!

P. S. Episcopul al Dunărei de Jos. Înalt Prea Sfințite Stăpâne, toți au recunoscut și au spus și aci și în Senatul țării că personalul bisericesc și în special cântăreții sunt foarte rău plătiți.

Merită deci, într'adevăr să li se amelioreze soarta, pentru că avem să ajungem să nu mai avem cine cântă în biserică, pentru că perspectiva funcțiunei de cântăreț nu o dorește nimeni, afară de cei cari ocupă un asemenea post. Și de aceea trebuie să căutăm ca măcar pe aceștia să-i putem ține.

Ei nu pot trăi numai cu ceace li se dă de către biserică și au și alte ocupațiuni. Eu cunosc parte din ei, cari, ca să se poată întreține, împart citații de pe la Tribunal în oraș.

Eu, ca membru în comisiunea pentru cântări, sunt de perfect acord cu concluziile raportului, luate în limitele legii existente, peste care nu putem trece.

Și noi dorim ca preotul să le dea până și din sărindare, dar atunci se sapă o prăpastie între preoți și cântăreți.

Preotul va fi vecinic spionat cât a luat dela liturghie, cât a luat dela sârindar și vecinic vor fi certuri, care nu sunt spre binele Bisericii.

Dacă ar fi o înțelegere de bună voie, firește că nu zic că ar fi rău.

De asemenea mă unesc cu părerea de a se pune o cutie, căci se mai îndulcește situația acestor nenorociți.

Vin în biserică cu atâtea chete, pentru diferite societăți; de ce nu s'ar pune o cutie și „pentru cântăreți”? Cine va binevoi va da, în cât nu se turbură nici serviciul bisericesc.

De aceea eu aprob concluziunile raportului, căci sunt facute pe teme legal și sunt pentru admiterea unei cutii, căci dacă se pun cutii pentru alte scopuri, de ce nu s'ar pune una și pentru acești necăjiți slujbași ai Bisericii, fără cari preoții nu pot sluji în biserică.

I. F. S. Mitropolit Primat, președinte. Prea Sfințiți Părinți, chestiunea cântăreților bisericești mă preocupă pe mine de multă vreme.

Am făcut pentru aceștia o școală specială în Huși, pe care am repetat-o și aici la Sf. Mitropolie, în care școală, pe lângă întreg cursul cântărilor orientale dimpreună cu cele corale posibile, le-am mai adaos și alte câteva obiecte auxiliare ori necesare în viață, și astfel dobândeau și alte noțiuni și învățau și câte o meserie. Această am făcut-o în scopul, ca cântăreții bisericești să fie elemente mai culte ale Statului alături cu preotul și învățătorul și să poată exercita și câte o meserie, ca să mai câștige ceva în localitatea lor.

M'am îngrijit totdeauna de soarta lor găsind-o prea sărăcăcioasă.

Acum câțiva ani, când eră Ministru al Cultelor d. Vlădescu am căutat să'l înduplec să ridice salariul acestor cântăreți măcar la 20 lei lunar.

Și atunci d. Ministru Vlădescu calculând, mi-a arătat că sunt peste 6000 cântăreți în țară și dacă li s'ar da numai câte un leu în plus, sunt 6000 de lei în plus, dacă li s'ar da câte 2 lei, s'ar face 12.000 lei în plus cheluială în bugetul Statului. Și așa mai departe. Și m-a întrebat: de unde să luăm suma aceea, care ar trece peste 100.000 de franci.

Și la urma urmelor, după multă discuție am convenit să se adauge câte 5 lei, începând a câte 1 franc pe lună: însă când a fost să se pună în practică, schimbându-se guvernul, a rămas numai cu acel franc anexat la cei 10 anteriori. Și de atunci, te-cându-se în lege, au rămas cântăreții numai cu 11 franci lunar.

În cât chestiunea aceasta, care trebuie să ne intereseze pe toți, este foarte grea, căci nu se poate să rămânem fără cântăreți în Biserică, și dacă nu avem cu ce să-i plătim mai omenește, nu'i vom avea, precum astăzi nu avem pe alocurea preoți și diaconi trebuitori.

De aceea este bine și necesar, ca preotul să dea și el ceva cântăreților, el neputând oficia singur și are nevoie de ajutorul cântărețului, însă întru cât privește veniturile dela liturghii și sârindare, care se dau preotului personal, eu nu sunt de părere să se dea o parte anumită lor. Liturghiile sunt personale ale preotului,

căci creștinul gândindu-se la clerici zice: am încredere în Duhovnicul cutare, mă duc să mă mărturisesc lui, îmi place cum pomenește preotul cutare, mă duc să dau liturghie lui. În cât acest fel de venituri fiind personale ale preotului, nu putem obliga pe preot să dea ceva din ele, nefiind însă împiedicat de a da de bună voie colegilor săi de serviciu precum este cântărețul etc.

Afară de aceasta eu nici nu văd cum s'ar putea controla preotul.

Cântărețul îl va pândi necuviincios, va vedea că a luat ceva și îl va întreba: părinte cât ai luat dela sărindar? Iar preotul îi va răspunde un franc, iar în realitate poate că a luat 10.

Prin urmare nu'l poți controla și se face și scandal.

De aceea sunt de părere a se primi concluziile raportului, așa cum ni s'au prezentat.

— Se pun la vot concluziile raportului și se primesc.

P. S. Arhiepiscopul Antim Botoșeneanu citește raportul privitor la lucrarea d-lui N. Dobrescu.

P. S. Episcopul Calist al Argeșului. Înalt Prea Sfințite Stăpâne, știu că de mult s'a prezentat spre aprobare Sf. Sinod o Istorie Bisericească de către d-nul Dobrescu, că s'au făcut anume corectări, de care însă d-l Dobrescu n'a ținut seamă, zicând că nu l-a lăsat consiliul permanent să le introducă.

Văd însă, că P. S. Raportor zice că de astă dată d-l Dobrescu a ținut seamă.

I. P. S. Mitropolitul Primat, președintele. Eu știu că acest domn Dobrescu, profesor la Facultatea de Teologie, a făcut o lucrare a istoriei bisericești în mai multe volume. Volumul I a fost aprobat acum doi ani, mi se pare.

A venit apoi cu partea II-a.

Această parte a fost corectată de P. S. Arhiepiscopul Vartolomei cu cerneală roșie, ca să se vadă bine, însă ea a fost tipărită fără a se introduce modificările făcute.

Acum vine și ne cere să aprobăm partea III-a.

Și în particular mi s'a anunțat oarecari amenințări, că în cazul în care nu vom aproba cartea, ne va chema în judecata conținciosului pentru că îi facem pagube. Iar eu am zis: aceasta este indiferent, noi trebuie să veghem ca lucrările Sf. Sinod să se petreacă în regulă.

Acum, dacă noi aprobăm volumul acesta al treilea, aceasta ar însemna că am aprobat și vol. al II-lea, care s'a tipărit fără îndreptările făcute de comisiunea Sf. Sinod, prin urmare contra voinței Sf. Sinod.

P. S. Arhiepiscopul Antim Botoșeneanu. D-sa declară că s'a conformat.

I. P. S. Mitropolitul Primat, președintele. Despre aceasta eu nu am cunoștință, dar sunt de părere, ca comisiunea să facă un studiu mai amănunțit asupra acestei chestiuni și să refereze adevărul în raportul său.

P. S. Nifon Episcopul Dunărei de Jos. Înalt Prea Sfințite Stăpâne, ce va fi făcut în trecut d-nul Dobrescu nu mi amintesc, în

cât nu pot să mă pronunț decât asupra lucrării ce a fost dată în cercetarea comisiunii.

Comisiunea a verificat-o, a cerut să se facă anume rectificări, autorul declară că le-a făcut, comisiunea le-a verificat și a constatat că modificările cerute s'au introdus, în cât nu rămâne decât să o aprobăm.

Anul școlar a început, cartea urmează să fie imprimată de Casa Școalelor, în cât sunt de părere să se aprobe concluziile raportului numai decât.

P. S. Calist Episcopul Argeșului: Și atunci, în asemenea caz, ce rost mai avem noi să verificăm asemenea cărți? Să se ducă la consiliul permanent!

P. S. Arhiepiscopul Evghenie Pileșteanu. Unde este întâmpinarea d-lui Dobrescu?

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Cer cuvântul.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Aveți cuvântul!

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Domnul Dobrescu, profesor de istoria bisericească la Facultatea de Teologie din București, a fost invitat de Casa școalelor să alcătuiască un manual de Istoria Bisericii Române pentru seminarii.

Domnul Dobrescu, în urma însărcinării ce i s'a dat de către Casa Școalelor, a făcut lucrarea și astfel ne-a îmbogățit literatura bisericească.

Am citit acest studiu și am găsit că e o lucrare bună.

Sunt poate unul dintre cei dintâi care împreună cu I. P. S. Mitropolit Primat de azi și alți colegi cari am ascultat în 1882 primul curs de istorie bisericească Română, predat de către unul din cei mai mari profesori, la Cernăuți, Onoratul Eusebiu Popovici la Facultatea de Teologie.

P. S. Episcop al Argeșului. Dar nu este vorba de istoria bisericeii Române ci de o istorie generală bisericească.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. În deosebi a fost însărcinat pentru istoria bisericeii Române.

În orice caz, domnul Dobrescu e bun istoric și dacă comisiunea Sf. Sinod a avut oarecare dorințe de exprimat în privința chestiunilor de doctrină, se poate să aibă dreptate.

Să știe însă că într'un curs de istorie bisericească nu se stabilesc doctrine, ci se înregistrează numai fapte. Să istorisește bunăoară de diferite erezii, dar nu ea îndrumază doctrina. Aceasta este o altă disciplină teologică principală: dogmatica.

Eu nu mă unesc cu părerea ca această lucrare să fie respinsă, căci d-nul Dobrescu în interesul operei sale chiar, nu a putut să nu țină socoteală de cerințele făcute de Sf. Sinod. Aceasta nu o pot admite pentru un profesor de Teologie.

Sf. Sinod să primească această lucrare, întru cât în ea nu se face decât o verificare istorică.

P. S. Episcop al Argeșului. Eu, păcatele mele, n'am să discut știința sau neștiința d-lui profesor Dobrescu, dar dacă d-sa are

atâta știință și dacă opera d-sale, istoria bisericească—nu are nevoie de votul Sf. Sinod, ce caută cu ea aci?

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Așa este drept.

F. S. Episcop al Argeșului. Dacă Sf. Sinod privește istoria bisericească ca o înșirare de fapte, apoi să dea un vot, ca cărțile de istorie bisericească să nu mai vină pe la Sf. Sinod.

De ce mai vin aci atunci?

A venit la Sf. Sinod, comisiunea a cercetat lucrarea și și-a făcut observațiunile ei și eu cred că comisiunea a avut dreptate. Comisiunea nu știe că pe domnul Dobrescu nu poate să-l verifice nimeni! Și l-a verificat, făcând oarecari observațiuni.

Dacă acele observațiuni nu și aveau rațiunea de a fi, putea d-sa să scrie în notă: nu mi iau răspunderea observațiunilor acestora, cari nu sunt ale mele, sunt ale Sf. Sinod.

Să se citească întâmpinarea domnului Dobrescu, în care spune, că nu a putut introduce modificările cerute, întru cât a fost oprit deciziunea permanentă, ca să vedem, mai avem noi dreptul să aprobăm sau dezaprobam cartea d-lui Dobrescu?

Dacă n'avem acest drept, să nu mai pierdem timpul în zadar.

P. S. Arhiepiscop Antim Botoșeneanu. Înalt Prea Sfințite Stăpâne, sunt de părere să se amâne discuțiunea acestui raport, până ce va veni Prea Sfințitul Arhiepiscop Vartolomei, spre a da lămuriri.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Prin urmare chestiunea aceasta rămâne în suspensiune.

Orele fiind înaintate, ridic ședința și anunț pe cea viitoare pentru Miercuri 30 Octombrie ora 9 a. m.

— Ședința se ridică la orele 12.

Președinte, † *Konon Mitropolit Primat*

Secretar, *Nifon Episcop al Dunării de jos.*

Ședința dela 30 Octombrie 1913.

Ședința se deschide la orele 9½ a. m. sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat D. D. Konon.

Se citește apelul nominal. Prezenți 14, în concediu 1.

Se citește sumarul ședinței precedente.

P. S. Evghenie Piteșteanu. Cer cuvântul imediat după comunicări.

P. S. Episcop al Dunării de Jos. Cer cuvântul asupra sumarului.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. P. S. Nifon, Episcop al Dunării de Jos are cuvântul asupra sumarului.

P. S. Episcop al Dunării de Jos. I. P. S. Stăpâne, știu că în debaterile amănunțite ce se vor publica în revista Sf. Sinod se va pune tot ce s'a vorbit și s'a lucrat în sesiunea Sf. Sinod, și neam însă să fac o mică rectificare, căci s'a făcut o mică scăpare

de vedere în sumar. Și anume: am cerut, cu ocazia citirii unui raport, ca la revista Sf. Sinod, care poartă titlul de revistă a Sf. Sinod și se publică și se distribuie în numele Sf. Sinod, să fie cel puțin un membru al Sf. Sinod.

Din comitetul acestei reviste nu face parte niciunul din membri Sf. Sinod. A fost P. S. Calistrat, și-a dat demisia și a fost înlocuit tot cu un laic. Țin să se noteze această rectificare; nu este vorba aci de persoane, ci de prestigiul Sf. Sinod.

Dacă nu vor să primească nici un membru al Sf. Sinod la această revistă, atunci să înceteze de a-i da numele de revistă a Sf. Sinod.

I. P. S. Mitropolit Primal, președintele: eu am recomandat pentru revistă dintre membrii Sf. Sinod pe P. S. Arhiereu Teofil, am stăruit, însă n'am primit nici un răspuns.

Și eu sunt de părere, că dacă nu le place persoana, să se recomande un alt membru al Sf. Sinod, însă este neapărat nevoie, ca acolo să fie ca prezident un membru al Sf. Sinod, altfel n'are niciun sens, ca revista să poarte numele Sf. Sinod, și să fie condusă numai de persoane laice.

P. S. Arhiereu Meletie Constanțeanu. I. P. S. Stăpâne, s'a primit la Direcțiunea Tipografiei Cărilor Bisericești o adresă a Casei Bisericii, prin care se arată, că articolele ce se vor da la Revista Biserica Orthodoxă Română să se plătească cu articolul și să fie făcute de cei cari sunt clerici hirotoniți.

— Se pune la vot sumarul cu rectificarea cerută, și se admite.

— Se citesc următoarele comunicări:

Adresa Ministerului Cultelor—C. B.—cu care înaintează tablourile pe județe, cuprinzând parohiile vacante și bisericile filiale fără preoți, din țară, cum și un tablou de numărul elevilor din clasele VII și VIII dela seminarii. Se trimite la comisiunea de petițiuni.

Idem a aceluiaș Minister prin care comunică, că proprietatea terenului din Ierusalim este legal trecută Casei Bisericii, în virtutea art. 102 alin. 2 din regulamentul Casei Bisericii, care prevede ca legatele și donațiunile făcute unei instituțiuni religioase inexistente, se acceptă de Cassa Bisericii. Se ia act.

P. S. Arhiereu Calistrat Bărlădeanu, dăruiește pentru biblioteca Sf. Sinod un număr de cărți legate și în broșuri, arătând că mai târziu va da un catalog de numele autorilor și numărul volumelor. Se ia act cu mulțămire.

Protoiereul jud. Teleorman raportează că în acel județ sunt 13 parohii vacante de preoți și 18 sate care au biserici și n'au preoți.

Idem al jud. Muscel raportează că în acel județ se află 2 parohii vacante și 26 biserici filiale fără preoți.

Idem al jud. Vlașca raportează că în acel județ se află 28 cătune cu biserici fără preoți.

Idem al jud. Ialomița raportează că în acel județ se află 30 sate cu biserici fără preoți și 9 parohii vacante.

— Se trimit la comisiunea de petițiuni, spre a se avea în vedere la facerea tabloului.

Suplica preotului I. Brătescu, din com. Uliești jud. Dâmbovița, căruia i s'a ridicat caterisirea de către Sf. Sinod în anul trecut, prin care roagă a i se lămurii situația, spre a i se da voie să servească Sf. Liturghie și Sf. Taine, exprimându-și dorința de a fi trimis ca preot în Cadrilater.

Suplicile a treisprezece seminaristi de gradul I-ii, prin care roagă a li se da drept la hirotonie pentru bisericile rurale vacante de preoți.

Se trimit la comisiunea de petițiuni.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. În ședința de ieri am vorbit de comisiunea însărcinată cu ridicarea bisericii române din Ierusalim și v'am întrebat: pot să eliberez eu cerutele condici de milostenie fără să fi prezentat socotelile dela celelalte, sau nu?

Voci. Să se dea.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Atunci voi da.

În al doilea loc, am vorbit despre complectarea comisiunei cu membri mai activi și iarăși nu v'ați pronunțat. Am putere eu să numesc acolo membri, cari să activeze lucrarea, căci merge cam greu?

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Nimeni altul n'ar fi în măsură să cunoască și nevoile și gândul nostru al tuturor.

Fiind vorba de o biserică care se lucrează cu blagoslovenia Sf. Sinod, socot că e bine, ca I. P. S. Voastră, când veți fi sesizați pentru complectarea locurilor acestea vacante, să binevoiți a fi de acord și cu toți ceilalți membri ai Sf. Sinod, căci socotesc că este bine să fim consultați.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Condicele pot fi prezentate la orice Chiriarchie.

P. S. Arhtereu Eughenie Piteșteanu, raportorul comisiunei pentru revizuirea textului Bibliei, citește următorul raport privitor la lucrarea „Mica Biblie” cu icoane:

Înalt Prea Sfințite Stăpâne,

La comisiunea pentru revizuirea și retipărirea Bibliei, s'a trimis în cercetare o suplică înregistrată la No. 266 din 28 Octombrie 1913, în alăturare cu un imprimat, privitor la cartea intitulată „Mica Biblie”, dată la iveală anul acesta, de sub tipar, sub îngrijirea și osteneala mai multor clerici și laici teologi din țară.

În menționata suplică, sub iscălitura d-lui *C. Cernăianu*, avocat din capitală, se aduc grave învinuiri în ce privește erorile și părțile jiguitoare la adresa Sf. Sinod, cerând cu stăruință, pentru liniștea credincioșilor, ca Sf. Sinod să-și spună cuvântul său asupra acestei cărți, care a apărut fără aprobare și binecuvântarea Sa, aflându-se în ea mulțime de erori.

Întrădevăr, flecare din membrii Sf. Sinod, încă din sesiunea trecută, a primit câte un exemplar din lucrarea intitulată „Mica

Biblie cu icoane «la îndemâna tuturor creștinilor», alcătuită de P. S. *Episcop al Hușilor, Nicodim*, în colaborare cu *Arhim. I. Scriban* directorul Seminarului Central și *Icon. P. Savin* directorul Seminarului Veniamin din Iași și tipărită de o asociațiune blică din care mai fac parte și alți clerici și teologi laici.

În acea sesiune, timpul n'a permis ca vre-unul din P.P. S.S. Membri ai Sfântului Sinod să cerceteze mai de aproape lucrarea pe care autorii nu îngrijiseră mai din vreme să ceară binecuvântarea, examinarea și aprobarea Sf. Sinod, pe care se cuvenea s'o tipărească pe poarta cărții „Micei Biblii”, atât pentru o încredere mai mare a cettorilor, cât și pentru considerațiunea care se dătoarește Sfântului Sinod, mai ales din partea unor clerici, începând cu noi înșine. În timpul verei însă, nu numai noi (Comisiunea), dar fiecare dintre P.P. S.S. Membri ai Sfântului Sinod, au avut prilejul să cunoască în amănunțimi, prin cercetare critică, amintita lucrare «*Mica Biblie cu icoane*».

Comisiunea Blică a Sf. Sinod, luând acum din nou în cercetare cartea de care ne este vorba, vede cu nedumerire, cu surprindere și cu durere, cum încă dela început, din cuprinsul prefeței acestei cărți, se spun lucruri care nu corespund adevărului, atingând deadreptul autoritatea și demnitatea Sf. Sinod. Mergând mai departe, s'a întâlnit în cuprinsul lucrării, erori care nu pot fi trecute cu vederea, întru cât sunt contrarii textului Sf. Scripturi și cuprind învățături greșite, condamnate de Biserică.

Împrejurările în care suntem ținuți, ca membri ai Comisiunei Blice a Sf. Sinod, să ne ocupăm de această carte, răspândită de altfel în toată țara, sunt cu atât mai delicate, cu cât chiar în public, a început a se comentă cu mare aprindere faptul acesta. Ba chiar presa, prin foaia anexată la suplica domnului *Cernăianu*, a început să facă sgomot defavorabil prestigiului Sf. Sinod și faptul se discută cu mirare, trăgându-se tot felul de concluziuni, de care nu se poate a nu ține seamă.

Acestea zise în preliminaru, să facem acum o amănunțită examinare și dare de seamă asupra cărții.

Observațiuni asupra cărții intitulată «Mica Biblie cu icoane».

I.

De curând a apărut această carte „la îndemâna tuturor creștinilor”, tipărită în București, Tipog. Gutemberg, Str. Doamnei No. 20, anul 1913.

Pe a doua poartă a acestei cărți, se află următoarele: „Mica Biblie” etc. alcătuire de *Nicodim Episcopul Hușilor*, *Arhim. I. Scriban* directorul Seminarului Central, *Economul Pavel Savin*, directorul Seminarului Veniamin. Textul după edițiunile românești și rusești ale Bibliei, iar împărțirea și icoanele după *Destunis, Dore, Ecker, Schnor, Crampon, Roggenbauch, Fleischmann*. Tipărită de

Asociațiunea Biblică compusă din: Nicodim Episcopul Hușilor, Arhim. Iuliu Scriban, Econ. Pavel Savin, Dr. D. Boroianu, Econ. I. Grigoriu, d-nul Gabriel Părvu, Econ. C. Nazarie, Ec. I. Gotcu, Protos. F. Balamaci, Econ. Ludovic Cosma, d-nul I. Mihăilescu.

Asupra porței I-a și a II-a e de notat: 1) Titlul cărții «Mica Biblie» 2) «cu icoane», 3) alcătuitoarii, 4) textele și 5) «asociațiunea biblică».

1) Asupra punctului I, observăm că, titlul cărții nu corespunde cu cuprinsul, căci are părți care nu sunt luate din Biblie ex. Pro-rocul Isaia, p. 148, Dărâmarea Ierusalimului și robia Babilonică p. 152; Prorocul Iezechiel pag. 154—155, Daniil și tovarășii săi, pag. 156., idem toate chestiunile tratate ca istorie sfântă nu ca Biblie dela pag. 157—183. Idem întreg Noul Testament. Deci titlul cărții e nepotrivit. Mai propriu ar fi Istoria Sfântă prescurtată.

2) Asupra punctului al II-lea, observăm că în cartea numită „Mica Biblie” nu sunt icoane, ci tablouri și figuri. Alcătuitoarii nu fac deosebire între icoane, tablouri și figuri? Se pot numi icoane figurile dela p. 18, Muntele Ararat; pag. 20, Ruinele turnului Babel; p. 22, ruinele orașului Ur; pag. 27, Rășnița la Arabi; pag. 30, Asin; p. 32, Cămilă; 34, Berbec din Mamvri; 42, Caravană; 46, Grâu de Egipt și Lanț Egiptean; 48, Han în Orient; 55, Mumiie în sicriul său; 64, Lăcustă; 67, Căruță Egipteană; 69, Peliță și Finic; 82, Rodie; 85, Pustiul Cades; 102, Idolul Dagon; 115, Harpă, Chitară, Nai, Țimbale; 118, Catâr; 138, Urs; 141, Rechin; 168, Mormântul lui Cyrus; 203 Năpărcă; 259, Roșcov. etc., etc.?

3) Asupra punctului al III-lea: «alcătuitoarii» observăm că orice merit sau demerit, și răspunderea tuturor abaterilor cuprinse în carte, se va purta desigur de alcătuitoari.

4) Asupra punctului al IV-lea, observăm că textul nu corespunde cu edițiile Bibliiei românești după Septuaginta, ci se aseamănă cu cea a Societății Britanice, iar cât pentru icoane, e un neadevăr a fi numite astfel figurile ca cele de mai sus cuprinse în carte.

5) Asupra punctului al V-lea, avem de observat că, Asociațiunea Biblică și-a luat o sarcină prea mare și cu grea răspundere.

II.

După porți, urmează prefața «Micei Biblii», care constă din două file, semnată „ostenitorii”.

În prefață se arată nevoia ce se simțea de o astfel de carte. „Că ostenitorii aveau de gând să o scoată (Mica Biblie) dela 1907”. „Că în toate țările Sf. Scriptură, a fost cea dintâi unealtă, prin care s'a țântit spre îndreptarea inimilor. Că răposatul inginer Alimănișteanu a dăruit suma de cinci mii de franci (cui?) pentru ca îndată să se înceapă întreprinderea de a pune în mâinile tuturor cărțile sfinte, pe un preț cât se poate de mic. Dar în co-rispondența sa cu unii din noi (zic ostenitorii) Alimănișteanu

„declară că preoții trebuie să înceapă lucrul acesta, și de această
„păreră eram și noi”. (ostenitorii).

Apoi, după ce arată (ostenitorii) că dela 1907 până acum nu
s'a făcut nimic, cităm textual: „că Sfântul Sinod s'a pus de câtăva
„vreme pe lucrul unei revizuirii întregi a Cărții Sfinte. Dar până
„acum obștea creștinească nu știe de loc până unde au ajuns lu-
„crările, și având în vedere (ostenitorii) că aceasta este o lucrare
„lungă și grea, putem bănuși că și de acum înainte, vom mai avea
„de așteptat (textual din prefață).

„Că pe ostenitori i-a prins anul 1907, având fiecare planuri...
„schimbând unul către altul gândurile noastre, ne-am oprit la
„planul..... să facem toate chipurile și să dăm în lumina tiparu-
„lui o Biblie scurtată..... că vremea nu iartă întârzierea și noi
„datori suntem să tipărim această carte... rămânând ca mai pe
„urmă *cineva* să se indeletnicească cu tipărirea *întregei Sfintei*
Scripturi.

„Și după ce ne-am chibzuit și înțeles asupra planului... ne-am
„zis, că e bine să facem cartea bună de întrebuințat și în *școale*...
„Atunci am pus la urmă și programa studiului religiounei în licee
„și seminariile..... după care am mai pus și chestiunile prevăzute în
„program, dar care nu se allă în Sf. Scriptură..... pentru ca nimic
„să nu lipsească, din ceea ce trebuie unei cărți școlare. Totul apoi
„am căutat să'l presărăm cu numeroase chipuri și icoane.....; am
„vôit ca din mai multe părți să venim spre cetitor și să'l câștigăm
„din deosebite laturi, către cartea Impărăției lui Dumnezeu” (Tex-
tual din prefață).

„Cu aceste gânduri noi (ostenitorii) o trimetem în lume, să'și
„facă lucrul ei.... *al ei, nu al nostru*“...

„Și fiindcă au lucrat (ostenitorii) și în vremea ce cartea eră
„dată la tipar, pentru a nu pierde nici un minut și a isprăvi cât
„mai iute, arată și operele pe care le-au mai folosit... pentru ca
„tot cel ce a lucrat și i-a ajutat, să'și aibă numele și pinstea lui
„pomenită”. Aci urmează numirile operilor consultate.

Apoi ostenitorii adaogă „că au trebuit să mai caute și prin alte
„cărți care scriu despre vremurile vechi ale neamului evreesc. Dar
„au socotit de prisos să mai pomenească de ele aci (ca să'și aibă
„numele și cinstea pomenite, vezi mai sus), deoarece nu au vrut
„să facă o carte pentru oamenii *invățați*, în care să fie arătat
„totul, ci pentru marea obște creștinească a Românilor, care nici
„nu se uită la acestea și nici nu înțelege ce e cu ele. Apoi oste-
„nitorii declară: că dacă vor izbândi cu această lucrare, se vor
„porni să lucreze și altele precum: *credința bisericii noastre la*
„*îndamână a tot creștinul și viețuirea creștinească*... pentru atâta
„*puzderie de lume care nu are nici o îndrumare și nici o invă-*
„*țare*”(!!). Ostenitorii cred în fine, că le va ajuta Dumnezeu să le
„facă și pe acestea... dorind să vază crescându-le ceata (!) care lu-
„crează cu singurele ei puteri și fără nici un ajutor de nicăeri (!).

A.

Observații critice.

Asupra acestei pretențioase prefețe, sunt multe de observat. Mai întâi, ostenitorii «Micci Biblii», cu o mare îndrăzneală, își permit să blameze pe Sf. Sinod, zicând că, „Așezământul Casei Bisericii, „a dat încă de acum câțiva ani, câtavă zeci de mii de lei și că a „pus astfel la îndemâna Sf. Sinod mijloacele bănești pentru a începe tipărirea Sf. Scripturi. Că Sfântul Sinod s'a pus de câtavă „vreme pe lucrul unei revizuii întregi a Cărței Sfinte. Dar până „acum obștea creștinească, nu știe de loc până unde au ajuns „lucrările și având în vedere că aceasta este o lucrare lungă și „greă, putem bănuî că și de acum înainte, vom mai avea de a-„șteptat“. Afirmatie ce este cu totul neadevărată.

Căci încă din anul 1908 Sf. Sinod, a hotărît, *Inalt Prea Sfințite Stăpâne*, revizuirea și retipărirea *Bibliei* și așa au lucrat întâi toți membrii Sfântului Sinod Cartea I și II-a a lui Moisi (Facerea și Eșirea). Apoi pentrucă totalitatea P.P. S.S. Membri nu puteau continua lucrarea întru cât cei mai mulți sunt reținuți cu afacerile Eparhiale, s'a hotărît a se alege o comisiune permanentă din sânul Sf. Sinod, compusă din mai mulți membri, cari să revizuiască textul *Bibliei* sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat.

Evenimentele jalnice care au venit în timp să zdruncine și să turbure pacea Bisericii, desigur că au stavilat și continuarea lucrării biblice, prin retragerea unora din membrii comisiunii și prin decedarea altora. Oricum, comisiunea și-a făcut datoria. Dovadă că în prezent revizuirea textului biblic a ajuns până la Cartea lui *Tovit* adică aproape de sfârșitul V, T.; iar cu tipărirea se află ajunsă în ultima coală la cap. 33—34 din Proorocul *Iezechiil*.

Sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat D. D. Konon, comisiunea având ca secretar și pe Prea Cucernicul Director al Cancelariei Sf. Sinod, *P. C. Econom Ovidiu Musculeanu*, vechiu profesor de religione, lucrează cu sârguință, după norma textului hotărît în Biserica Ortodoxă, adică *Septuaginta*, apoi după toate edițiunile în românește, dintre care, în prima linie, cea din vremea lui Șerban Cantacuzen, textul *Ebraic*, *Vulgata*, și comentariile celor mai autorizați exegeți, ținând socoteală vers cu vers de sensul istoric, literar și exegetic. Bine înțeles, că astfel lucrarea merge cu cumpăt și nici decum pripit, căutând a se da și o limbă curat bisericască în text.

Se știe, că dintre toate bisericile ortodoxe, numai Biserica noastră Ortodoxă Română, are cărțile de ritual cum și Sfânta Scriptură, în limba cu totul pe înțelesul poporului. Celelalte Biserici omodoxe au în cărțile de ritual, ca și în Sf. Scriptură a V. și N. Testament, o limbă clasică (Elina și Slavona) pe care de altfel, după cum mărturisesc credincioșii popoarelor (Grec, Rus, Sârb, Bulgar) ei le înțeleg în Biserică. Și se știe iarăși, cum poporul

Grec anii trecuți s'a revoltat la ideia și propunerea Sinodului din Atena, de a se înlocui textul clasic al Sfintei Scripturi, cu o traducere în limba vulgară.

Dar dacă noi Românii nu avem altă limbă mai veche în Biserică, nu însemnează că n'am posedă cel mai frumos clasicism în limba bisericească. Acest clasicism la noi, reese din traducerea exactă a Bibliei pe românește după textul Septuagintei, cu formele sintactice neînversate, cu păstrarea evraismelor și a elenismelor pe care le-a observat cei 70, Sfinții Apostoli, Sfinții Evangheliști și Sf. Părinți. (Biblia București 1688, idem Blaj 1795, idem Petersburg 1819).

O ilustrațiune: *Evraismul* dela Evanghelistul Ioan, cap. II v. 3 și 4: „Ce este mie și ție femeie, încă n'avenit ceasul meu» nu poate fi dat în traducere independentă de text, adică mai pe românește, cum cutează a'l da alcătuitoii *Micei Biblii* zicând: „Lasă mamă, de ce să ne neliniștim de asta“ (!). Prin aceasta pierdem clasicismul limbei noastre bisericești. Apoi Mântuitorul niciodată nu s'a adresat Sf. Fecioare, cu termenul „mamă“ ci s'a adresat zicându'i «femeie», și aceasta după tâlcuirea tuturor Sf. Părinți, întru cât vorbia după natura sa cea Dumnezeiască, cum bunăoară și de pe Cruce îi zice: «Femeie, iată fiul tău» (Ioan 19. 26).

B.

1) Zecile de mii de lei, despre care alcătuitoii vorbesc în prefața *Micei Biblii*, neapărat că, deși nu s'ar fi dat, au a se da, însă nu membrilor Sf. Sinod, ci pentru necesitatea materială, în scopul de a se tipări Biblia întreagă,—ca ediție a Sf. Sinod. Dacă se acordă câte o modestă diurnă ostenitorilor comisiei, aceasta se poate întemeia tocmai pe cuvintele Sf. Scripturi, care glăsuesc astfel: «Vrednic este lucrătorul de plata sa» și «dacă am semănat noi vouă cele dâhovnicești, au mare lucru este a seceră noi ale voastre cele trupești, dacă au alții parte de puterea voastră (credin-cioșii), pentru ce nu mai bine noi».

Iată dar, cum în prefața lor, ostenitorii „*Micei Biblii*“, tratează pe Sf. Sinod care este autoritatea cea mai înaltă bisericească în Regatul României. Când se știe, că orice carte bisericească de mai înainte, apărea numai cu binecuvântarea Chiriarhului locului, iar acum aceasta o face Sf. Sinod, pe lângă care, ei însă au trecut alătura.

2) În prefața mai observăm cum ostenitorii făgăduesc că se pre-gătesc a publică și alte cărți; precum: „Credința Bisericii noastre“ la îndămăna a tot creștinul și „Viețuirea creștinească“ și chiar Sfânta Scriptură întreagă, fără să pomenească ceva despre învoirea sau autorizarea Sfântului Sinod, ca și cum ei înșiși sunt Sf. Sinod. O îndrăzneală și o lipsă de bună cuviință, mai mare ca aceasta, nici că se poate.

3) Observăm că ostenitorii „*Micei Biblii*“ recomandă opera d-lor,

că au făcut-o să fie bună și pentru școale — licee și seminarii — nu numai pentru obștea creștinească. Dar opera d-lor cuprinde erezii și neadevăruri, contrare textului adevărat al Sf. Scripturi, oșebit de numeroasele greșeli de tipar, după cum vom dovedi mai la vale, și deci întrebăm, cum va putea să fie bună pentru școale, o carte care cuprinde erezii și neadevăruri, contrare textului adevărat al Sf. Scripturi?

4) Observăm, că din prefață nu se vede, nici din porți, nici din tot cuprinsul cărței, că această carte intitulată „*Mica Biblie*” ar avea aprobarea Sf. Sinod, singurul în drept a aproba imprimarea textelor Cărților Sfinte. Nicăiri nu se spune că s'a tipărit cu binecuvântarea și aprobarea Sf. Sinod și fiindcă nicăiri nu se spune aceasta, oricine este îndreptățit să vadă deci, că n'a:e această aprobare și: prin urmare Sf. Sinod nu este responsabil de greșalele imprimate acolo. Aceasta este evident ca lumina zilei. Iată deci, ce rău exemplu dau ostenitorii «*Micei Biblii*» acelor școlari pe care ei sunt chemați și au pretenția să le dea educațiune și instrucțiune morală. Aci își au foarte bine locul cuvintele Mântuitorului din Sf. Evanghelie: „Vai lumii de smintele, că trebuie să vie smintelele, dar vai omului aceluia, prin care vine smintea!” (Mat 18. 7).

Dacă o carte de însemnătatea Bibliei, se publică în așa mod, cu abateri, de clerici și profesori teologi, fără încuviințarea Sf. Sinod, ce putem să ne așteptăm dela neguțătorii ordinari cari speculează totul? Ce se poate zice despre o carte pusă la îndămâna a tot creștinul și pretinsă bună pentru școale, când ea parodiază prin publicare, cea mai de seamă carte a religiunii și a Bisericei noastre, fără știrea și încuviințarea Sf. Sinod? Dacă astăzi, în virtutea libertăței presei, pe care se vede că s'au întemeiat ostenitorii *Micei Biblii*, publică o asemenea carte, cu erezii, după cum se va vedea mai la vale, și cu neadevăruri contrare textului Sf. Scripturi, iar Sf. Sinod tace, tolerează și nu iă nici o măsură, mâine desigur, vor publică ostenitorii *Micei Biblii* tot fără știrea și aprobarea Sf. Sinod și alte cărți privitoare la credință, după cum chiar făgăduesc în prefața cărței, ba nădăjduim, că vor binevoi să publice și cărțile de ritual și Pravila și Pidalionul etc. etc.

Am afirmat mai sus, că *Mica Biblie* cu icoane, cuprinde erezii și neadevăruri, contrare textului Sf. Scripturi, deosebit de alte scăderi care fac ca această carte, să fie nu numai nefolositoare, dar chiar vătămătoare credinței și moralei. Vom arăta aci câteva probe, indicând pagina și rândul atât din cartea lor cât și din Biblia adevărată citând textul, capitolul și versetul.

Erezii în „Mica Biblie”.

Vom să dovedim că în cartea acum în discuțiune «*Mica Biblie*», se cuprind erezii. Să vedem:

1) Relativ la *Dogma Eternității* lui Dumnezeu cel fără de început și fără sfârșit, nemutat și neschimbat.

La pag 83 r. 2 din cartea *Mica Biblie* cetim: „pe viața mea zice Domnul“; iar în *Biblie*, la Cartea Numerii, cap. 14 v. 21, se zice: „viu sunt eu și viu este numele meu“. A pune în graiul lui Dumnezeu cel vecinic, că se jură ca oamenii, „pe viața mea“, este o adevărată erezie și o falsificare a textului biblic. Să nesocotește inspirația Sf. Duh și constituie erezie la doctrina despre eternitatea lui Dumnezeu cel viu în veci, fără început și fără sfârșit și care nu și-a primit când-vă viața în timp.

2) Relativ la *Dogma nepăcătuirii Răscumpărătorului ca Mesia*.

În *Mica Biblie* la pag. 258 r. 5 cetim: „Iisus se îndreptățește“. Noi însă știm și credem, că Mântuitorul Iisus Hristos este Fiul lui Dumnezeu, cel fără de păcat. Deci, cum s'ar putea să zicem că Fiul lui Dumnezeu fiind fără de păcat, se îndreptățește? Numai cine păcătuiește are nevoie de îndreptare.

3) Relativ la *Dogma Invierei Domnului a treia zi după Scripturi*.

La pag. 311 r. 2 și 3 în *Mica Biblie* se zice: „Iisus a înviat a treia zi, în revărsatul zorilor“. De unde au luat, sau pe ce s'au întemeiat alcătuitoarii *Micei Biblii*, ca să precizeze că Domnul a înviat „în revărsatul zorilor“? Sfinții patru Evangheliști zic: «iar sâmbătă târziu» (Matei 28, 1) și «foarte de dimineață, într-una a sâmbetelor și căutând au văzut piatra prăvălită» (Marcu 16, 2-4); «iar într-una din sâmbete, la mănecare adâncă, au venit la mormânt, aducând mirezmele cele ce gătise, și au aflat piatra răsturnată de pe mormânt» (Luca 24, 1-2); «iar într-una din sâmbete, a venit la mormânt Maria Magdalena, de dimineață, încă întunec fiind, și a văzut piatra luată de pe mormânt» (Ioan 20 1). Apoi «când Evangheliștii zic: „iar sâmbătă târziu... și foarte de dimineață... la mănecare adâncă... încă întunec fiind, când au venit „femeile mironosițe la mormânt și când înviase Domnul“, se poate privi ca erezie «revărsatul zorilor» din *Mica Biblie* întru cât este o abatere dela textul adevărat al Sfintei Evanghelii. Cu privire la Invierea Domnului avem și Canonul 89 al Sinodului VI-lea Ecumenic (pag. 201 Pidalion, tâlcu; precum și pag. 380—382 tot din Pidalion).

Neadevăruri contrare textului Sf. Scripturi.

1) În *Mica Biblie*, la pag. 73, r. 12 și 13, fiind vorba despre vițelul de aur, la Muntele Sinai, se zice: „și au fost omoriți în ziua aceea, 23.000“; iar în Sf. Scriptură, Cartea Eșirea, cap. 32, v. 28, găsim: „și au făcut fiii lui Levi, după cum le-a poruncit lor Moisi și au căzut din norod în ziua aceea ca la *trei mii* de oameni“. Deci, ce zic alcătuitoarii *Micei Biblii*, totuna e douzeci și trei de mii cu trei mii? Este sau nu un neadevăr acesta în *Mica Biblie*?

2) În *Mica Biblie* la pag. 109, r. 25 și 26, fiind vorba de vicitoriile lui Saul și David, cetim: «Saul a biruit o mie, iar David a

biruit zece mii»: pe când în Sf. Scriptură, Cartea I-a a Impăraților, cap. 18, v. 7, se spune: «și cântau femeile și ziceau, bătut-a Saul cu miile și David cu zecile de mii». Deci se poate oare susține că o mie este egal cu miile și zece mii egal cu zecile de mii? Evident că nu.

3) În *Mica Biblie*, p. 17, r. 25—27, fiind vorba de Potop cetim: „și a dat drumul unui corb, ca să vadă de a scăzut apă: acesta însă a zburat și s'a întors»; iar în Sf. Scriptură, Cartea Facerei, cap. 8, v. 7, se zice «și a trimis corbul să vadă de a scăzut apă, și ieșind nu s'a mai întors». Deci, ce zic alcătuitoarii *Micei Biblie*: s'a întors ori nu s'a întors corbul! lui Noe? Cine are dreptate, unde este adevărul?

4) În *Mica Biblie*, p. 26, r. 27, fiind vorba de cei trei îngeri la Avraam, se zice: „și vă veți odihni sub acești copaci” și la p. 27, r. 5 și 6 iarăși: «Avraam a stat lângă ei sub copaci»; dar în Sf. Scriptură, Cartea Facerei, cap. 18, v. 4, se vorbește la singular zicându-se: „și vă odihniți sub copaciu” și la cap. 18, v. 8, zice: «iar el stă lângă ei sub copaciu». Acesta este stejarul Mamvri, un singur copac. Deci, tot una este un copac cu mai mulți copaci?

5) În *Mica Biblie* la p. 27, r. 11, fiind vorba despre cei trei călători pe cari i-a ospătat Avraam la stejarul Mamvri găsim următoarele: „cei trei călători nu erau alții decât Domnul cu „doi îngeri”. Afirmatiune contrară Dogmaticii Bisericii Ortodoxe care statornicește, că atunci și acolo trebuie să înțelegem prin cei trei bărbați pe Dumnezeu în trei ipostase.

Dogma Arătării unuia Dumnezeu în trei Ipostase.

Pentru arătarea lui Dumnezeu, unul în trei Ipostase, în Vechiu Testament avem următoarele probe:

„Când Te-ai arătat lui Avraam de demult în trei Ipostasuri, și singuratic cu firea Dumnezeirei, cu închipuire ai arătat adevărarea Teologiei și cu credință Te laudăm pre tine Dumnezeule Cel „Insuți Stăpânitor în trei sori”. (Troicinicul glas I, oda 3 Octoih).

Și

„Nemernic fiind Avraam s'a învrednicit cu închipuire a primi pe „Domnul, Unul în trei Ipostasuri, pre Cel mai presus de ființă, „dar în chipniri bărbătești”. (Octoih, troicinicul glas 3, oda 6).

Și

„Patriarhului Avraam când te-ai arătat în chip bărbătesc Unime „Intreilă ai arătat neschimbarea Bunătății Tale și a Domniei”. (Octoih Troicinic glas 4, oda 3).

Și

„Ca să descoperi luminat trei Ipostasuri ale unei Domnii de „demult Te-ai arătat Dumnezeul meu în chip de oameni lui Avraam celui ce laudă a ta Stăpânie una”. (Troicinicul glas 5, oda 8).

Și

„Și tănuitor de Sfințenie fiind Avraam, cu sfințită închipuire

„de demult a primit bucurându-se pe Făcătorul tuturor, pe Dumnezeu și Domnul în trei Ipostasuri și o Stăpânie a celor trei Ipostase a cunoscut“. (Troicinic glas 8, oda 1).

6) În *Mica Biblie* p. 23 r. 25 și 27, fiind vorba despre desrobirea lui Lot, cetim: „A adunat slugile sale de casă, trei sute optsprezece, care erau în stare de a purta arme“; dar în Sf. Scriptură Cartea Facerei, cap. 14 v. 14 cetim: „și auzind Avraam că s'a luat în robie Lot, feciorul fratelui său, a numărat slugile sale cele de casă trei sute optsprezece și a alertat după ei până la Dan“. De unde au adăogat alcătuitoarii Micei Biblii, cuvintele care erau în stare de a purta arme? E permis să schimbăm și să adăogăm cum vrem textul Sf. Scripturi? Noi știm că nu este permis acest lucru.

7) În *Mica Biblie* la p. 29 r. 3—6, fiind vorba despre scăparea și fuga lui Lot, cetim: „Iar femeia lui Lot, uitându-se înapoi, s'a prefăcut în stâncă de sare“; pe când în Sf. Scriptură, Cartea Facerei cap. 19 v. 26 cetim: „și s'a uitat femeia lui înapoi și s'a făcut stâlp de sare“. Tot una este stâncă cu stâlpul? Unde este adevărul?

8) În *Mica Biblie* p. 29 r. 12 și 13, fiind vorba de pierderea Sodomei, se zice: „Și a văzut ridicându-se dela pământ fum des“, pe când în Sf. Scriptură, Cartea Facerei cap. 19 v. 28 cetim: „și a văzut și iată se suia pară de foc din pământ, ca o văpae de cuptor“. Deci, tot una este „fum des“, cu „pară de foc ca o văpae de cuptor“?

9) În *Mica Biblie* la p. 37 r. 11—13, fiind vorba despre fâgăduința lui Avraam, găsim: „Aceștia vor fi mulți ca nisipul pământului și prin unul dintr'înșii se vor binecuvânta toate neamurile“; dar în Sf. Scriptură, Cartea Facerei cap. 28 v. 14 cetim: „și va fi sămânța ta ca nisipul pământului și se va lăți spre mare și spre miază zi și spre miază noapte și spre răsărit, și se vor binecuvânta întru tine toate neamurile pământului și întru sămânța ta“. Deci, tot una este „prin unul dintr'înșii“ cu „întru tine și întru sămânța ta“? Observăm că această schimbare de text, în *Mica Biblie*, nu este de o ușoară însemnătate, întru cât este vorba de binecuvântarea lui Dumnezeu asupra lui Avraam cu privire de Răscumpărătorul Lumei.

10) În *Mica Biblie* la p. 73 r. 23 fiind vorba de judecată cetim: „Dar în ziua răfuelelor, eu voi pedepsi păcatul lor“; pe când în Sf. Scriptură, Cartea Eșirei, cap. 33 v. 19 se zice: „și voi milui pe cine voi milui și nu mă voi îndură de cine nu mă voi îndură“. Se poate oare zice că Dumnezeu se răfuește cu oamenii? Dumnezeu judecă și pedepsește sau se milostivește, dar nici decum că se răfuește cu oamenii ca neșuitorii.

11) În *Mica Biblie*, la p. 84 r. 26 și 27, fiind vorba despre înfrunzirea toiagului lui Aaron, cetim: „Toiagul lui Aaron odrăslise, dăduse frunze și flori și avea pe ramuri migdale coapte“; pe când în Sf. Scriptură, Cartea Numerii cap. 17 v. 8 se zice: „și

iată odrăslise toiagul lui Aaron pentru casa lui Levi și a făcut odrăslă și a înflorit flori și a făcut nuci». Deci, vine întrebare, nuci cu migdale coapte tot una este? Dacă toiagul lui Aaron a făcut nuci, desigur că eră din lemn de nuc, iar dacă a făcut migdale, a fost din lemn de migdal. Unde este adevărul?

12) În *Mica Biblie* la p. 86 r. 21, fiind vorba despre *mană*, cetim: «Și această hrană ticăloasă, ne pricinuește greață»; dar în Sf. Scriptură, Cartea Numerii cap. 21 v. 5 se zice: «și sufletul nostru s'a urit cu această pâine «deșartă». Se poate oare vorbi despre mana pe care Dumnezeu a dat-o Evreilor în pustie, ca o hrană cerească minunată, că eră hrana ticăloasă și grețoasă? Relativ la această expresiune necuviincioasă pentru hrana cea cerească și minunată, dată de Dumnezeu Evreilor în pustie, observăm că numai alcătuitoarii Micei Biblii au fost în stare s'o califice așa, pe când noi credem că este o lipsă de cuviință și o urită abatere dela text.

13) În *Mica Biblie* la p. 104 r. 10 și 11, fiind vorba despre alărea asinelor de către *Saul*, cetim: «Intr'o zi *prăpădindu-se* asinele tatălui său, Saul s'a dus...»; pe când în Sf. Scriptură, Cartea I a Impăraților, cap. 9 v. 3, este scris: «și au perit asinele lui Chis tatălui său și a zis Chis către Saul fiul său...» A se prăpădi nu e tot una cu a peri, pentrucă noi vedem în acelaș cap. 9 v. 20, că asinele s'au aflat, deci nu s'au prăpădit, căci dacă s'ar fi prăpădit nu s'ar mai fi găsit.

14. În *Mica Biblie* la p. 106 r. 12, fiind vorba de ungerea lui David, cetim: «Chiamă-l deci la o *Cină Sfântă*» pe când în Sf. Scriptură, Cartea I a Impăraților, cap. 16 v. 3 se zice: «și vei chema pe Iesse și pe fiii lui la *jertfă*». Credem că nu e tot una *Cina Sfântă* cu *jertfa*, pentrucă *Cina Sfântă* una este, pe care a făcut-o Domnul cu ucenicii Săi, numită «Cina cea de Taină», când a așezat Taina Sfintei împărtașiri, iar *jertfele* V. Testament sunt mai multe și de mai multe feluri.

15) În *Mica Biblie* la p. 118 r. 30 și 31, fiind vorba de moartea lui Avesalom, cetim: «A înfipt în inima lui Avesalom 3 *lănci*»; pe când în Sf. Scriptură, cartea II-a a Impăraților cap. 18 v. 14, găsim: «și a luat loav trei săgeți în mâna sa și le-a înfipt în inima lui Avesalom». Deci, credem că nu este tot una lancea cu săgeata. De vreme ce lancea se poartă cu mâna, iar săgeata se aruncă din arc.

16) În *Mica Biblie* la p. 208 r. 29, fiind vorba despre minunea Mântuitorului dela Cana Galileei, cetim: «Lasă mamă de ce să fim neliniștiți de asta»; pe când în Sf. Evanghelie (Ioan c. 2 v. 4) se zice: «ce este mie și ție femeie încă n'a venit ceasul meu». Credem că evraismul acesta, păstrat de traducătorii Sf. Evanghelii nu este tot una cu «lasă mamă».

17) În *Mica Biblie* la p. 44 r. 21, fiind vorba despre visele celor 2 dregători puși în temniță de Faraon, găsim: „O viță de vie cu trei ramuri“ și la r. 25; „cele trei ramuri înseamnă trei zile“.

În Biblie la Cartea Facerei cap. 40 v. 10, se spune: „și în vie erau trei vițe . . .” și la v. 12 zice: cele trei vițe, trei zile sunt“. Noi știm că ramuri se găesc la pomi și arbori, pe când la vița de vie sunt numai coarde.

18) În *Mica Biblie* la p. 44 r. 34 și p. 45 r. 1, fiind vorba de visul pânarului lui Faraon, găsim: „Și paserile veneau și mâncau din panere“. În Biblie, Cartea Facerei cap. 40 v. 17, aflăm: „și paserile cerului mâncau cele ce erau în coșul cel de deasupra“. Cele trei coșuri, fiind suprapuse unul peste altul, paserile nu puteau să mănânce din câteși treele, ci numai din cel de deasupra, după cum zice Sf. Scriptură.

19) În *Mica Biblie* la p. 45 r. 2 și 3, fiind vorba de pedeapsa pânarului lui Faraon, cetim: „După trei zile, Faraon va porunci să ți se taie capul și să fi spânzurat în pari“. În Sf. Scriptură, Cartea Facerei cap. 40 v. 19, aflăm: „încă trei zile și va luă Faraon capul tău dela tine și te va spânzura *pre lemn*“. Până acum nu s'a văzut cum se poate cineva spânzura în pari. Se știe că Vlad Țepeș pedepsea cu punerea în țepă, dar a fi cineva spânzurat în par, este lucru neauzit la Români.

20) În *Mica Biblie* la p. 55 r. 16 și 17, fiind vorba de moartea lui IOSIF, se zice: „Și a murit IOSIF în vrâsta de 110 ani, și a fost *îmbălsămat* și pus într'o *raclă minunată*“. În Sf. Scriptură, Cartea Facerei C. 50 v. 26 găsim: „și a murit Iosif, fiind de o sută zece ani și l-au îngropat pe el în mormânt în Egipt“. De unde au luat alcătuitoarii Micii Biblii că l-au îmbălsămat și l-au pus pre Iosif într'o raclă minunată? Aceasta nu este o abatere nepermisă și o falsificare a textului biblic?

21) În *Mica Biblie* la p. 68 r. 19 și 20, fiind vorba despre îndulcirea apei amare din Mera, se zice: „Iar Domnul i-a arătat un *soi de lemn*“. În Sf. Scriptură, Cartea Eșirei, cap. 15 v. 25, se spune: „și i-au arătat lui Domnul un lemn și l-a băgat în apă și s'a îndulcit apa“, carele preînchipuia minunea crucei Domnului.

22) În *Mica Biblie* la p. 70, r. 22 și 23, fiind vorba despre făgăduința lui Dumnezeu dată poporului evreu, dacă va fi ascultător lui Dumnezeu va fi poporul său cel ales, cetim: „veți fi poporul meu *cel mai ales* dintre toate neamurile“. În Sf. Scriptură, Cartea Eșirei cap 19 v. 5 aflăm: „veți fi mie popor ales din toate neamurile“. Tot una este popor ales cu poporul cel mai ales? Au mai fost și alte popoare alese de Dumnezeu, ca să poată avea loc superlativul cel mai ales? Biblia zice că numai unul a fost poporul cel ales de Dumnezeu.

23) În *Mica Biblie* la p. 71 r. 21 fiind vorba de cele 10 porunci, se spune: „Să nu faci desfrânare“. În Biblie cap. 20 v. 14 Cartea Eșirei, se zice: „să nu prea curvești“. E permis să schimbăm textul Bibliei, mai cu seamă când e vorba de poruncile (Decalogul) date de Dumnezeu?

24) În *Mica Biblie* pag. 81 r. 10, fiind vorba de ziua cea mare a pocăinței găsim: „Ea eră însoțită de post *negru*“. În Biblie,

Cartea Leviticu. cap. 23 v. 27 zice: „În ziua a 10 a luni acesteia, a şaptea, zi de curăţenie chemată sfântă va fi vouă, întru care veţi smeri sufletele voastre, şi veţi aduce ardere de tot Domnului“. De unde au luat alcătuitoarii Micei Biblii postul negru? Creştinii ortodoxi n'au posturi negre şi posturi albe. Astfel de posturi vor fi având creştinii altor confesiuni, dar la ortodoxi nu se află posturi albe şi negre.

25) În *Mica Biblie* la pag. 102 r. 19 fiind vorba de vestea pe care o primi Heli de pe câmpul de luptă cu Filistenii, găsim: „Indată fu trimisă o ştafetă la Şilo, care zise către *Helie*“. În *Biblie*. Cartea I a Împăraţilor, cap. 4 v. 12, aflăm: „Şi a alergat un bărbat Ieminean din tabără.....“ Ştafeta termen de poştă veche, e vorbă care poate fi întrebuinţată în vorbirea ordinară, dar nici decum potrivită cu textul *Bibliei*.

26) În *Mica Biblie*, la pag. 102 r. 36 şi 37, fiind vorba de înapoierea Chivotului de către Filistenii, se zice: „Şi aleseră doi *boi neînvăţaţi*, îi înjugară la carul cu sicriul sfânt şi le dete drumul; boii însă.....“ În *Biblie*, Cartea I a Împăraţilor, cap. 6 v. 7—12 zice: „deci acum apucaţi-vă şi faceţi un car nou şi să înjugăţi două vaci etc.... şi au îndreptat vacile pe calea care merge spre *Vetsamis*“. Tot una este doi boi neînvăţaţi cu două vaci?

27) În *Mica Biblie*, la pag. 112 r. 8 şi 9, fiind vorba de prigonirea lui David de către Saul, se zice: „De ce mă prigoneşte Domnul meu ca pe o pătorniche în pustiu?“ În *Biblie*, Cartea I a împăraţilor, cap. 26 v. 18, găsim: „pentruce goneşte Domnul meu pe robul său? Ce am greşit? Şi ce nedreptate s'a aflat întru mine? De unde au luat alcătuitoarii *Micei Biblii*: „ca pe o pătorniche în pustie“? În Sf. Scriptură, la acelaşi capitol v. 20 se zice: „Că a ieşit împăratul lui Israil să caute sufletul meu, precum se goneşte corbul de noapte în munţi...“ Tot una e corbul de noapte cu potârnichea?

28) În *Mica Biblie*, la pag. 120 r. 7 aflăm: „Iată ce mi-a suflat Domnul“. Nu ştim de unde au luat alcătuitoarii această expresiune, căci în Sf. Scriptură nu se găseşte la acelaş loc, ba este nepotrivită şi chiar necuvincioasă.

29) În *Mica Biblie*, la pag. 126 r. 27 se spune: „Doi heruvimi de lemn de maslin“. În Sf. Scriptură, Cartea III a Împăraţilor, cap. 6 v. 22 aflăm: „Şi a făcut în altar doi heruvimi de lemn de chiparos. Tot una e maslinul cu chiparosul?

30) În *Mica Biblie*, la pag. 135 r. 5 se zice, fiind vorba de proorocul Ilie: „Şi căutând Ilie, a văzut lângă el o azimă coaptă în vatră“. Însă, în Sf. Scriptură, Cartea III-a a Împăraţilor cap. 19 v. 6, se spune: „şi a căutat Ilie şi iată lângă căpătâiul său o azimă de orz şi un urciur cu apă“. De unde au luat alcătuitoarii cuvintele: „coaptă în vatră“, căci în Sf. Scriptură nu se găsesc?

31) În *Mica Biblie*. la pag. 139 r. 34, fiind vorba de proorocul Elisei, găsim: „Dă-le lor un talant şi două haine bune“. Însă, în

Biblie, Cartea IV-a a Impăraților, cap. 5 v. 22, se spune: „Deci dă-le lor un talant de argint și două rânduri de haine“.

32) În *Mica Biblie*, la pag. 198 r. 4—8 se zice: „Și tu Betleeme, pământul lui Iuda, nici decum nu ești mai mic între *voevodatele* Iudei“. Însă în Sf. Scriptură, *Evanghelia*, Matei, cap. 2 v. 6, aflăm: „Și tu Vitleeme, pământul Iudei, nici decum nu ești mai mic între *domnii* Iudei, că dintru tine va ieși povățuitor, care va paște pe poporul meu Israil“.

33) În *Mica Biblie*, la pag. 239 r. 3 zice: «Vindecarea unui surdo-mut», iar mai jos la r. 5 și 6 aflăm: «Și au adus la dânsul un surd găngav».

Pe lângă alte multe abateri, de felul celor înșirate până aci, de la textul Septuagintei, *Mica Biblie*, are și greșeli de tipar care schimbă sensul; cum la p. 46 r. 34, p. 103 r. 26, p. 178 r. 20, p. 197 r. 18, p. 24 r. 16, p. 131 r. 3, p. 218 r. 17, p. 255 r. 22, p. 277 r. 8, p. 281 r. 7, p. 285 r. 13, p. 296 r. 7, etc. etc.

Apoi numirile persoanelor, localităților, cărților Sf. Scripturi, nu sunt date după textul Septuagintei, ex.: Putifar, în loc de Pentefri p. 43 (Facerea 39. 1), Helie în loc de .li p. 101 (Impărați I. 9 sequens). Avinadab în loc de Aminadav p. 103 r. 4 (I Impărați 7. 1—2), Betleemleanul în loc de Vitleemiteanul, pag. 107 r. 13 (I Impărați 16. 18), Abner în loc de Avenir pag. 112 r. 3 (I Impărați 26. 9), Betsaba în loc de Versavia pag. 116 r. 6 (II Impărați 11. 3), Nabot în loc de Navute pag. 136 r. 21 și 23 (III Impărați 20 10), etc. etc.

Dar *Mica Biblie* are și poezii; pag. 56.

Modele de icoane sunt cu totul contrare stilului Iconografiei Bisericii Ortodoxe, cu deosebire la pag. 14, 55, 208, 231, 236 etc.; plus că alcătuitoarii vorbesc despre steșnicul cu șapte lumânări în loc de șapte lumini p. 76. În sfârșit, s'ar putea înmulți numărul exemplelor de felul celor arătate, spre a dovedi greșalele ce se găsesc în Cartea intitulată *Mica Biblie*, dar s'ocotim că prin cele de mai sus, suntem lămurii asupra faptului cum că această carte se prezintă într'un chip cu totul neprielnic pentru învățătura și edificarea credincioșilor.

*Dovedire că Sfântul Sinod a lucrat dela anul 1908 până
în prezent la revizuirea textului Bibliei.*

În cartea numită „MICA BIBLIE“, se găsește la pagina IV prefață, următoarele: „E drept că așezământul Casei Bisericii a dat, încă de acum câțiva ani, câteva zeci de mii de lei și că a pus astfel la îndemâna Sfântului Sinod mijloacele bănești pentru a începe tipărirea Sfintei Scripturi. E drept, de asemenea, că și Sfântul Sinod s'au pus de călăvă vreme pe lucrul unei revizuri întregi a Cărții Sfinte. Dar până acum obștea creștinească nu știe de loc până unde au ajuns lucrările, și având în vedere că aceasta e o lucrare lungă și grea, putem bănuși că și de acum

„înainte vom mai avea de așteptat. Deci nici până acum nu avem „Cartea Sfântă și suntem tot atât de lipsiți ca și în 1907“.

Pentru stabilirea adevărului istoric însă, combatem aceste aserțiuni nedrepte cu următoarele:

Asupra acestui punct se înșeală alcătuitoarii cu dela sine putere, așa zisei *Bibliei mici*, că Sfântul Sinod având grijă de aceasta, cu mulți ani înapoi a început și au continuat cu lucrările Biblice, și anume:

Mai întâi la anul 1910 sesiunea de Primăvară fiind vorba de imprimatul Bibliei în ediție populară, P. S. *Konon* Episcopul Hușilor pe atuncea, au propus ca Biblia întreagă, revizuită și texturi alese în formă de christomatee să se publice în fascicole broșate, fiecare cuprinzând câte una sau câte două din cărțile biblice, ca să aibă aceeaș mărime și să se împartă aproape gratis în popor. Iar această *Biblie*, prescurtată sau christomatee, au propus-o, pentru că în *Biblie* ca într'un monument străvechi se cuprind și lucruri, care pentru oamenii poporului, nepregătiți a cugetă mai adânc, adeseori pot fi neînțelese sau și vătămate. Dar tot atunci, P. S. *Pimen* Episcopul Dunărei de Jos, luând cuvântul, a fost de altă părere, ca adică: Biblia întreagă, așa cum este, să fie revăzută și să se tipărească într'un singur volum portativ. De unde, născându-se mari și însemnate discuțiuni asupra amândoror din aceste metode, chestiunea s'a amânat spre studiere mai profundă, pentru una din sesiunile viitoare. (Vază-se desbaterile cu ședințele Sfântului Sinod dela 20 Maiu 1910 în Rev.).

II

Mai înainte și anume la anul 1903 în sesiunea de Toamnă a Sfântului Sinod propunându-se imprimarea *Bibliei populare* și născându-se discuții asupra fondului cu care s'ar putea imprima, tot P. S. *Konon* voind să înlesnească reducerea lucrului, au propus imprimarea numai a *Noului Testament* deocamdată, în zece mii de exemplare (ediție populară), care s'au admis cu unanimitate de către Sfântul Sinod; iar Domnul Ministru al Cultelor fiind răposatul *Spiru Harel*, uninduse cu Sfântul Sinod, au oferit întreg fondul necesar pentru această ediție, ca o parte din „*Biblie*“, și așa s'au imprimat „*Noul Testament*“ într'o ediție frumoasă portativă și foarte eftină (1 leu bucata), pentru răspândit în popor, aflându-se încă însemnate depozite la Tipografia Cărilor Bisericești (Vază-se și pentru aceasta, desbaterile Sfântului Sinod.

III

Iar tot ca continuare la vechea idee a revizuirii și tipăririi *Bibliei Românești*, Sfântul Sinod și anume în sesiunea de Toamnă

anul 1908 a luat hotărîrea ca să înceapă revizuirea textului întregii *Bibliei românești*. Au ales pentru aceasta, o comisiune anume, compusă din mai toți membrii Sfântului Sinod, care comisiune s'a constituit și întrunit chiar în localul Sfântului Sinod. Unde, după sfârșirea cuvenitului serviciu religios, prin stăruirea apei, cu rugăciunile cuvenite, s'a și început lucrarea și anume: a format mai întâiu Biblioteca texturilor necesare, compuse din toate edițiile Bibliei Românești, precum: Șerban, Bob, Petersburg, Șaguna, Buzău și Paremierele Românești. Idem texturile: *Septuaginta, Vulgata, Ebraica*, și diferite comentarii și dicționare renunțate, pentru ajutat și lămurit locurile biblice care ar fi mai greu de înțeles. După care, au și urmat un număr de 19 ședințe în șir. S'a revizuit întreaga Carte a Facerii și din a doua Carte mai mult de jumătate, urmând a se continua pe sesiunea viitoare. (Vade-se pentru aceasta a). Desbaterile Sfântului Sinod în sesiunea de mai sus arătată b). Dosarul proceselor-verbale încheiate după fiecare ședință, cuprinzând rând pe rând toate părțile din text revizuite).

Care revizuire, cu ajutorul textelor de mai sus, continuându-se treptat în fiecare sesiune și în curând punându-se sub tipar, la Tipografia Cărților Bisericești, comisiunea de revizuire, a ajuns până către sfârșitul Vechiului Testament, urmând a se continua cu cartea lui Tovit iar Tipografia a ajuns cu imprimatul până la prorocul *Iezechiel*, adică aproape tot ce este revizuit până acum. Alcătuitoarii deci, mai înainte de a fi avansat neadevărurile de mai sus, la adresa Sfântului Sinod, trebuiau să fi studiat mai bine această chestiune, ca să nu se fi expus așa de ușor unei desmințiri documentată și bine meritată ca cea de mai sus și să se convingă că nu ei sunt inițiatorii și continuatorii acestei mari lucrări, dar numai Sfântul Sinod către carele sunt datori a fi cu un respect mai mare, mai ales ca clerici și ca persoane în funcțiunile însemnate pe unde se găesc, după citatele din prefața lor.

Pentru a se vedea din datele oficiale și mai de aproape cum și cu ce mare îngrijire a procedat Sf. Sinod la revizuirea Bibliei, dăm după acte următoarele detalii:

Datele oficiale la revizuirea Bibliei

I. Ministerul Cultelor — Casa Bisericeii — prin adresa No. 25350 din August 1908, comunică Sf. Sinod că în bugetul pe anul financiar în curs, fiind prevăzută o sumă de *zece mii lei*, cu care să se înceapă retipărirea Bibliei, roagă a se decide de Sf. Sinod de urmare, după care ediție să se facă retipărirea, după cea de Buzău, după cea de Sibiu, ediția Șaguna, sau după altă ediție. S'a comunicat în ședința din 12 Octombrie 1908 și în ședința din 20 Octombrie 1908. — Se decide a se trimite la o comisiune, care se va alege.

Asupra acestei chestiuni s'a discutat și în ședința din 23 Oc-

tombrie 1908 și s'a admis propunerea făcută de I. P. S. Mitropolit al Moldovei, D. D. Dr. Partenie, a cărei concluzie este: „ca membrii Sf. Sinod să ia fiecare câte un număr de capitole spre a le revizui și la Ianuarie, anul viitor 1909, să ne întrunim în Sf. Sinod, spre a lua cunoștință de rezultatul lucrării fiecăruia din P.P. S.S. Membri și admițându-l să se înainteze Onor. Minister spre a se da la tipar“. Propunerea a fost semnată de P.P. S.S. Episcopi Atanasie al Râmnicului, Gerasimu Safrin al Romanului, Dionisie al Buzeului, Konon al Hușilor, Gherasim al Argeșului, Pimen al Dunărei-de-Jos și P.P. S.S. Arhieri Valerian Râmniceanu, Calistrat Bârlădeanu, Meletie Gălățeanu, Nifon Ploeșteanu și Ghenadie Băcăoanul. Punându-se la vot, Sf. Sinod a admis această propunere, care se va înainta în copie la Onor. Minister, spre cele de cuviință. (Vezi revista, anul 1908/909, p. 870-873). Propunerea s'a înaintat Ministerului Cultelor—Cassa Bisericii—prin adresa Sf. Sinod No. 192 din 24 Octombrie 1908.

La această adresă a Sf. Sinod cu No. 192/908, Ministerul Cultelor — Administrația Cassa Bisericii — a răspuns prin adresa No. 33593 din 14 Noembrie 1908, (înreg. la No 251/908) următoarele: „La adre-a I. P. S. Voastre No. 192 din a c., avem onoare a răspunde, că luăm act de propunerea Sf. Sinod, însă fiindcă lucrarea cere timp prea îndelungat, în felul cum Sf. Sinod crede nemerit să se facă, amânăm retipărirea până la alte dispozițiuni. (ss) Haret.

II. Sf. Sinod prin adresa No. 233/908 roagă pe Onor. Minister al Cultelor — Casa Bisericii — să admită convocarea Sf. Sinod în sesiune extraordinară, spre a se ocupa cu revizuirea textului Bibliei după vechile ediții românești, Septuaginta și alte ediții. La această adresă, Ministerul a răspuns prin adresa No. 10083 din 15 Aprilie 1909 următoarele: „cu privire la adresa I. P. S. Voastre No. 233/908, avem onoare a răspunde că nu este de nevoie, credem, să se convoace Sf. Sinod în sesiune extraordinară, rămânând ca chestiunea revizuirii Bibliei să se voteze de Sf. Sinod în sesiunea sa din Mai a. c.“ (Această adresă s'a înregistrat la No. 22/909 și s'a comunicat în ședința Sf. Sinod din 1 Mai 1909). (Vezi Rev. pe 1909/10 p. 255).

Deși Ministerul n'a admis convocarea Sf. Sinod în sesiune extraordinară, totuși aproape întreg Sf. Sinod a lucrat în localul său dela 24 Noemvrie până la 20 Decemvrie 1908 și au revizuit Cartea Facerei și a Eșirei (80 capitole). Lucrarea însă a căzut pradă focului întâmplat la localul Sf. Sinod în luna Aprilie 1909 și eu greutate s'a putut (după notele scrise pe exemplarele scăpate de foc) bine reconstitui lucrarea revizuită de Sf. Sinod în Noemvrie și Decemvrie 1908 în 19 ședințe ținute în localul Sf. Sinod.

III). În ședința Sf. Sinod din 15 Mai 1909 (Vezi Revista «Bis. Ort. Română» pe 1909/910 p. 860-861) s'a arătat că Sf. Sinod lucrează la revizuirea textului Bibliei, după ediția de București din 1688 făcută de Șerban Cantacuzin, cea de Buzău, cea de Peter-

sburg, cea de Sibiu și Blaj, textul grec, evraic, Vulgata și altele etc. Despre aceasta s'a comunicat Onor. Minister prin adresa No. 134 din 26 Mai 1909.

În ședința Sf. Sinod din 21 Octombrie 1909, I. P. S. Mitropolit „Primat Athanasie, roagă pe Sf. Sinod a'și da avizul cu privire „la continuarea lucrării de revizuirea Bibliei, spre a se putea tipări cât se va putea mai curând“, „P. S. Episcop al Argeșului „Gherasim Timuș, zice: Că Sf. Sinod s'a ocupat cu această chestiune și în sesiunea trecută în ceea ce privește alegerea textelor „și revizuirea și s'a hotărât ca să se facă revizuirea după textul „Septuagintei, avându-se în vedere toate edițiunile din limba română, care s'au făcut până acum. Edițiunea, care se va tipări în urma acestei revizuri va fi edițiunea Oficială a Sf. Sinod și va servi și pentru Biserică și pentru cărțile didactice religioase și pentru credincioși Sf. Sinod a revizuit, încă din iarna trecută, 80 capitole și acum pentru continuarea lucrării crede că ar fi bine să se aleagă o Comisiune din 7 Membri, în care să fie I.I. P.P. S.S. Mitropoliți, doi P.P. S.S. Episcopi și trei P.P. S.S. Arhieri...

„P. S. Episcop al Hușilor Konon zice că P. S. Sa dorește a se continua cu revizuirea Bibliei de către Comisiunea care se va alege tot în localul Sf. Sinod, deoarece aci se găsește tot ce este necesar, precum bănci, căldură, și ar trebui să se dea numai un scriitor, care să transcrie cuvintele revizuite, procesele verbale de ședință și altele“...

„S'a primit propunerea P. S. Episcop al Argeșului, proclamându-se aleși în această Comisiune I.I. P.P. S.S. Mitropoliți (Athanasie și Pimen), P.P. S.S. Episcopi al Argeșului și al Dunării de jos (Gherasim Timuș și Nifon) și P.P. S.S. Arhieriei Meletie „Constănțeanu, Sofronie Craioveanu și Teodosie Ploșteanu“. (Rev. Bis. Ort. pe 1909/910 p. 905-906). Despre alegerea aceasta în Comisiunea Biblică s'a făcut cunoscut P.P. S.S. Membri aleși prin adresele No. 205—211 din 28 Octombrie 1909.

Prin adresa Sf. Sinod No. 231 din 17 Noembrie 1909, s'a cerut Academiei Române să dea Sf. Sinod pentru revizuirea Bibliei câte un exemplar din textele vechi ale Bibliei și anume s'a cerut: ediția dela *Bălgrad* (1648) *Palca* dela Orăștie, cea de *București* (1688), cea de *Blaj* (1795) și cea de *Sibiu*.

Academia Română a trimis cu adresa No. III 6020 din 19 Noembrie 1909 (inreg. la No. 274/909) câte un exemplar numai din Noul Testament (*Bălgrad* 1648) *Biblia București* (1688) și *Biblia, Blaj* (1795). Această adresă a Academiei s'a comunicat Sf. Sinod în ședința din 19 Decembrie 1909 și prin adresa Sf. Sinod No. 326 din 21 Decembrie 1909 s'a adus mulțumiri Academiei pentru exemplarele trimise Sf. Sinod.

În ședința Sf. Sinod din 13 Ianuarie 1910 s'a ales în Comisiunea Bibliei P. S. Episcop al Romanului Gerasimu Saffirin, în locul P. S. Episcop al Dunării de jos Nifon, după propunerea de

retragere a P. S. Sale, iar ceilalți membri au rămas aceiași. Despre această alegere și schimbare s'a comunicat membrilor Comisiunii prin adresele No. 5—11 din 15 Ianuarie 1910.

Comisiunea Bibliei, prin rap. No. 121 din 20 Mai 1910, a înaintat 61 procese verbale făcute la 61 ședințe ținute dela 16 Noiembrie 1909 până la 12 Aprilie 1910, în care continuând, s'au revizuit dela cap. 31 Eșirea până la cap. 25 din Cartea IV-a a Impăraților. Ședințele acestea s'au ținut în Palatul Sf. Mitropolii; raportor a fost P. S. Arhiereu Sofronie Craioveanu.

Sf. Sinod în ședința din 20 Mai 1910 a luat act de lucrarea Comisiunii și a decis ca să continue mai departe aceiași Comisiune, iar procesele verbale împreună cu raportul Comisiunii în copie s'au înaintat Onor. Minister-Cassa Bisericii cu adresa No. 175 din 4 Iunie 1910. Discuțiunile importante, la care au luat parte I. P. S. Mitropolit al Moldovei, Pimen, P. S. Episcop al Hușilor Konon, I. P. S. Mitropolit Primat Athanasie și Domnul Ministru Haret se află publicate în revista «Biserica Ortodoxă» pe an. 1910/911 p. 433—437.

«P. S. Episcop al Hușilor Konon, zice că revizuirea și imprimatul Sf. Scripturi (Biblia V. și N. Testament, este cea mai însemnată lucrare din toate imprimările cărților bisericești făcute de Sf. Sinod până acuma».

«Este adevărat că textul N. Testament s'a regulat odată, când Sf. Sinod a fost admis ca text oficial, textul N Testament imprimat la Sf. Mănăstire Neamțu în anul 1818, după care apoi se copiasse și în Biblia de Petersburg, iar mai anii trecuți, după propunerea P. S. Sale s'au admis și s'au publicat în zece mii de exemplare și este o coincidență minunată că tot D-nul Ministru Haret s'a obligat atunci și după ideia propunătorului s'a imprimat în 10.000 exemplare ca să fie ajungător pentru școli, bibliotecile parohiale și familii. Așa că cu ocaziunea revizuirii V. Testament, N. Testament așa imprimat este un câștig pentru mai curândă terminare a Bibliei aflătoare în curs de revizuire».

«P. S. Sa crede că și mai departe să continue cu lucrările tot aceiași comisiune ca și până acum, pentru ca să avem o unitate de stil în text, și de vederi, asupra aranjamentului general. Conchide ca să rugăm deci pe actualii membri ai Comisiunii ca să și continue lucrarea în liniște. Iar dacă va simți necesitate, Sf. Sinod îi poate autoriza ca să și cheme între dânsii și pe alți membri ajutători».

«Totodată P. S. Sa crede că este bine a se începe imprimatul lucrării cât mai curând, publicându-se întâiași dată Pentateuhul după care să urmeze celelalte. Hârtia însă, pentru imprimat să fie hârtie de pânză, fiindcă este mai trainică, iar în ce privește formatul cărții și dacă trebuie să fie într'un volum sau mai multe, este bine să se lase la chibzuința comisiunii de revizuire».

«P. S. Sa însă crede că ediția oficială, cel mai potrivit ar fi, să conștie ori dintr'un singur codice, precum este prima ediție din

«1688, ori, la caz că s'ar părea prea voluminos, să fie împărțit numai în două volume, adică: Vechiul Testament deoparte și Noul Testament de altă parte, tot în același format. Iar după acest codice oficial, într-o edițiune ulterioară să se imprime într'un format mai mic și mai portativ, împărțit după cărțile ce conține Biblia, unindu-le pe cele mai mari câte una sau două, pentru asemănarea mărimii volumurilor. Și această ediție populară să se distribuie pretutindena cu un preț foarte redus, iar pe unele locuri chiar și gratuită.

«Totodată P. S. Sa este de părere ca imprimatul Pentateuhului să se înceapă cât mai curând, dacă Domnul Ministru și Tipografia Cărilor Bisericești ar fi pregătiți pentru aceasta, după cum sperăm».

Ministerul Cultelor—Cassa Bisericeii—prin adresa No. 24708 din 1910. (inreg. la No. 163 din 6 Septembrie 1910) răspunde la adresa No. 175/910 că a luat înțelegere cu P. S. Director al Tip. Cărilor Bisericești pentru ca tipărirea Bibliei să înceapă cât mai curând.

Prin adresele Sf. Sinod No. 186—192 din 28 Septembrie 1910 se face postire P.P. S.S. Membri ai Comisiunii Biblice (I.I. P.P. S.S. Mitropoliți, P.P. S.S. Episcopi: al Romanului și Argeșului și P.P. S.S. Arhieri Meletie, Sofronie și Teodosie) ca să reincepă continuarea lucrării Vineri 1 Octombrie ora 9 dimineața în Palatul Sf. Mitropolii.

Prin adresele No. 246—252 din 29 Octombrie 1910 se comunică membrilor comisiunii Biblice că Sf. Sinod în ședința din 29 Oct. 1910 a ales pe P. S. Arhiero Evghenie Piteșteanu, în locul P. S. Gerasimu Saffrinu al Romanului, retras.

V. Prin adresa Sf. Sinod No. 1 din 10 Ianuarie 1911 s'a comunicat Ministerului, că Comisiunea Biblică în ședința sa din 10 Ianuarie a. c. a primit propunerea I. P. S. Mitropolit al Moldovei, D. D. Dr. Pimen, membru al comisiunii, ca să se facă și o *ediție populară* a Bibliei; formată din bucăți pe care le va alege Comisiunea, idee care consună cu propunerea P. S. Konon Episcop al Hușilor, în sensul de Biblie populară sau după cărțile canonice, sau în formă de cristomate biblică.

Prin raportul Comisiunii (inreg. la No. 104 din 23 Mai 1911) s'au înaintat Sf. Sinod în ședința din 23 Mai 1911, 59 procese-verbale pentru 59 ședințe ținute dela 1 Oct. 1910 până la 1 Aprilie 1911, în care s'au revizuit cărțile: Paralipomenele, Cartea Esdra, Neemia, Estir, Iov, Psalmii, Proverbele lui Solomon, Ecclesiastul, Cântarea Cântărilor; Isaia, iar din cartea Proorocului Ieremia până la cap. 29.

Cu adresa Sf. Sinod No. 144 din 10 Iunie 1911 s'au înaintat Onor. Minister procesele-verbale în copie, spre cele de cuvînt.

Prin adresele Sf. Sinod No. 221—225 din 4 Noembrie 1911 se comunică P.P. S.S. Arhieri Valerian Râmniceanu, Calistrat Bărlădeanu, Meletie Constanțeanu, Sofronie Craioveanu și Teodosie

Ploeșteanu, că Sf. Sinod, în ședința din 2 Noembrie 1911, i-au ales membri în comisiunea Bibliei, din care se retrăsese unii P. P. S. S. Membri ca prea mult ocupați cu ale Eparhiei.

VI. Sf. Sinod în ședința din 1 Martie 1912 a ales pe P. S. Arhiepiscopul Evghenie Piteșteanu, membru în Comisiunea Bibliei în locul P. S. Teodosie care a fost ales Episcop al Romanului. Despre aceasta s'a comunicat P. S. Arhiepiscopului Evghenie Piteșteanu prin adresa No. 26 din 2 Martie 1912.

Comisiunea Biblică prin rap. No. 98 din 22 Mai 1912 înaintază 38 procese-verbale pentru 38 ședințe ținute dela 11 Noembrie 1911 până la 19 Aprilie 1912, în care timp s'au revizuit dela cap. 29 Ieremia până la finalul cărții c. 52, idem Cartea Plângerilor proorocului Ieremia, Cartea Proorocului Iezechiel c. 1—48 și întreaga Carte a proorocului Daniil.

Cu adresa Sf. Sinod No. 122 din 24 Mai 1912 s'au înaintat Onor. Minister, procesele-verbale cu arătarea lucrărilor făcute.

Sf. Sinod în ședința din 24 Mai 1913, în vederea raportului Comisiunii înreg. la No. 90/913, a ales în locul P. S. Sofronie, care a fost ales Episcop al Râmnicului, pe P. S. Arhiepiscopul Teofil Ploeșteanu și prin adresele No. 102—107 din 27 Mai 1913 se comunică P. P. S. S. Membri ai Comisiunii despre alegerea P. S. Arhiepiscopului Teofil Ploeșteanu și că Comisiunea va lucra sub președinția I. P. S. Mitropolit Primat D. D. Dr. Konon.

Prin adresa No. 169 din 8 Iunie 1913 se comunică membrilor Comisiunii a se întruni în Palatul Sf. Mitropolii în ziua de 10 Iunie la ora 9 dimineața, spre a reîncepe și continua lucrarea de revizuire a Bibliei.

Dela 10 Iunie până la 30 Septembrie 1913 s'au ținut 19 ședințe, în care s'au revizuit cei 12 Prooroci mici. În total s'au ținut 196 ședințe.

Lucrarea s'a oprit la Cartea lui Tovit, de unde se va continua tot în această toamnă.

Pentru aceste temeinice considerațiuni, Comisiunea este de părere, înalt Prea Sfințite Stăpâne, că lucrarea intitulată „Mica Biblie, cu icoane”, în vederea următoarelor motive:

Având în vedere că această lucrare nu are în primul rând, aprobarea și binecuvântarea Sfântului Sinod, întru cât nici nu au cerut-o alcătuitoarii;

Având în vedere, că în prefața acestei cărți, se atinge de-a dreptul demnitatea și autoritatea Sfântului Sinod;

Considerând că în cuprinsul lucrării, după cum s'a arătat mai sus, se găsesc erori, care nu pot fi trecute cu vederea de către Sfântul Sinod, fiind contrare textului Sfintei Scripturi;

Considerând că, această lucrare are într'însa învățături greșite condamnate de Biserica:

COMISIUNEA ESTE DE PĂRERE :

Ca această carte, intitulată „Mica Biblie cu icoane”, să fie condamnată, retrasă din circulațiune, și oprită de a fi răspândită prin școale și în popor, oprindu-se a se publica și cele mai făgăduite de alcătuitoarii acesteia, fiind de datoria și activitatea numai a Sfântului Sinod,

Acestea Comisiunea Sf. Sinod, prin subscrisul raportor le supune acum Sf. Sinod spre deliberare.

Raportor: † *Arhieren Eughenic Piteșteanu.*

Membrii: *Arhieren Valerian Râmniceanu*
Arhieren Calistrat Bărlădeanu
Arhieren Meletie Constanțeanu

— După cetirea raportului, întră în sala de ședințe Domnul Ministru al Cultelor.

P. S. Episcop al Hușilor. I. P. S. Stăpâne și P.P. S.S. membri ai Sf. Sinod, sunt într'adevăr, surprins și nu știu ce să răspund.

Aci se desfășoară un proces în contra mea și eu știu, că un proces în contra unui Episcop se deschide cu o anumită procedură.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Nu este nici un proces până acum.

P. S. Arhieren Eughenic Piteșteanu. Este un raport al comisiunei pentru revizuirea textului Bibliei, cu privire la cărțuța care a apărut intitulată „Mica Biblie” și care nu are aprobarea Sf. Sinod.

P. S. Episcop al Hușilor. După cât văd, s'au introdus aci două cereri în ședința când eram bolnav, din care una provine dela un domn Cernăianu, ale cărui cereri au fost totdeauna respinse de Sf. Sinod și acum văd cu mirare, că a fost primită.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. După constituțiune fiecare are dreptul de a petiționă și deci orice petițiune trebuie să fie primită, dacă e timbrată.

P. S. Episcop al Hușilor. Da, dar se judecă calitatea aceluia care a scris-o.

Cealaltă petițiune este a unui adventist, iarăș calitate pe care Sf. Sinod este în drept să o discute, căci nu poate primi dela un necredincios jalbă contra unui episcop.

Ținta acelor două jalbe este lucrarea intitulată „Mica Biblie”, publicată de mine împreună cu alți ostenitori.

Într'un pamflet, care se numește «România Creștină» și ale cărui calități toți membrii Sf. Sinod le știu a apărut o critică asupra acestei lucrări.

Dacă mă credeți, fac mărturisire sinceră, am văzut acel pamflet dar nu l-am citit, știind că este scris între alții și de un preot caterisit de Sf. Sinod și cu rea credință.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Primindu-se la Sf. Sinod

trei rânduri de petițiuni contra P. S. Nicodim al Hușilor, la două nu s'au dat curs, înmânându-se personal pentru a-și aplană afacerile și anume, una a câteva sute de Bârlădeni apărând pe preotul paroh Patriciu, îndepărtat dela biserica lui și alta cu piese dela Tribunal, relativ la purtarea preotului Ghiga din Huși. Iar acesteia a treia petițiune (două) li s'a dat cursul, pentrucă eră în joc demnitatea Sf. Sinod, necuviincios criticată în prefața cărțuliei de care e vorba.

P. S. Episcop al Hușilor. Foarte frumos, dacă'i dați atenție! Sf. Sinod cu toate acestea a primit cererea aceea și a îndreptat-o la comisiunea biblică și nu la cea de petițiuni; comisiunea a venit cu raportul acesta. N'am cunoscut nici cuprinsul petițiunilor și de abia acum am auzit cuprinsul raportului.

Cum pot dar, să răspund pe nepregătitele la un raport atât de amănunțit? Să mi dați voie să mă apăr și deci și timpul, necesar ca să mi fac apărarea. Eu n'am timpul material și nici isvoarele necesare ca să mi fac apărarea aici în ședința Sf. Sinod.

Raportul este de câteva coale și nu pot țineă minte pe dasupra. Intregul lui cuprins.

Rog deci, să mi dați o copie după el.

Acum țin numai să spulber cea mai gravă acuzațiune, care mi se aduce și anume că în prefață eu aș insultă Sf. Sinod

Am protestat când am auzit citindu-se pasajul și protestez și acuma și declar, că nu mi-a trecut prin minte să ating autoritatea Sf. Sinod, care este scumpă și sfântă pentru mine.

Mi se pare că sunt și eu membru al Sf. Sinod și trebuie să mă respect măcar pe mine, dacă nu și pe ceilalți.

P. S. Arhiereu Evghenie Piteșteanu. Dar prefața aceea este o polemică întreagă! Vorbiți de zecimi de mii de lei pe care i-ar fi luat Sf. Sinod! Vorbiți că ați făcut cartea pentru o pusderie de lume care n'are nici o îndrumare religioasă, ca și cum ceilalți P.P. S.S. Kiriarihi n'ar purtă nici o grijă pastorală de turma lor duhovnicească! Acesta este text de prefață?!

P. S. Episcop al Hușilor. Să citesc pasagiul și fac judecătoria pe toți membri Sf. Sinod și pe d-nul Ministru să spună, dacă reese din text, luat așa cum sună el și fără gândul de răstălmăcire, vre-o umbră de acuzațiune la adresa Sf. Sinod.

Am expus cum stă situația cu cărțile noastre religioase și că nu sunt destul de răspândite. Acesta este un adevăr. Și ați venit cu toții într'o ședință precedentă și ați recunoscut aceasta. Și nu'i vinovat Sf. Sinod; sunt vinovate împrejurările. Nici P.P. S.S. Voastre n'ați acuzat pe nimeni, nici noi cei cu „Mica Biblie“; am acuzat împrejurările în care ne-am găsit.

Să citesc dar pasagiul din prefață:

„Este drept că Așezământul Casei Bisericii a dat încă de acum „10 ani câteva zeci de mii de lei și că astfel a pus la îndemâna „Sf. Sinod mijloace bănești pentru a începe tipărirea“...

Acești bani sunt deci pentru tipăritură, nu pentru mâncătură:

tiparul costă bani, hârtia costă bani. Prin urmare până aici nu este nici o insultă.

Este drept de asemenea că Sf. Sinod.... (citat)

P. S. Sofronie Episcopul Râmnicului. Protestez! Aceste bănueli nu'ți eră iertat să faci, ca membru al Sf. Sinod.

P. S. Episcop al Hușilor. Eu nu acuz pe nimeni, spun că lucrarea este grea și lungă și că oricare ar fi forțele noastre, nu se poate termina într'un timp scurt.

Văd dar că aici este o pornire...

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Nu este nici o pornire, dar este judecarea datorită asupra unei cărți făcută în neregulă și respingerea ei, ca fiind de natură a lovi în prestigiul Sf. Sinod prin răspândirea ei cu o prefață de ocară și idei false printre școlari cu deosebire, falsificând și multe texturi din versetele biblice și dându'li un titlu fals „cu icoane“ pe când mai toate acestea nu sunt decât simple tablouri și figuri de obiecte, de localități etc.

Nu trebuie poporul speculat nici indus în erori religioase. El cunoaște că icoane sunt numai acele expuse în biserică și aflătoare în casa creștinilor, dar figurile profane nu se pot numi icoane.

P. S. Episcop al Hușilor. Unde este acuzațiunea ce ziceți că aduc Sf. Sinod?

Pentru că am spus că s'au pus la dispoziția Sf. Sinod mijloace de către guvern pentru tipărire? Dar este această o acuzațiune pe care o aduc cuiva?

Am spus că lucrarea este grea și lungă și nu se poate face în scurt timp. Căci eu știu că Biserica Rusă a tradus Sf. Scriptură după Biblia originală Ebraică și după Septuaginta și s'a lucrat 25 de ani la această traducere, deși Sf. Sinod a încredințat această lucrare celor 4 Academii! Apoi lucrarea a fost revăzută și publicată de Sf. Sinod.

Dacă acolo cu toate aceste ajutoare a trebuit atâta timp, de ce nu putem spune că și lucrarea noastră cu privire la Biblie va cere timp?

Iată dar că n'am acuzat pe nimeni.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Oricine citește acea prefață oșebit de titlul greșit și de versetele eronate, vede de departe, că exprimându-vă cu termeni dubioși în prefață, ați căutat (cu sau fără conștiință) să loviți în prestigiul Sf. Sinod: acuzându'l că au luat bani și că n'au făcut nimic și afirmând chiar acum, că „banii sunt dați pentru tipăritură iar nu pentru mâncătură“.

N'aveați decât să vă fi dus la Comisiunea Biblică și să vă convingeți, că Vechiul Testament este dejă aproape terminat, iară Noul Testament încă mai din'nainte au apărut în zece mii de exemplare cu aprobarea Sf. Sinod.

Dacă susțineți că prefața nu conține neadevăruri și ocări, atunci pentru ce ați declarat acolo, în auzul tuturor, că v'o retrageți și apoi ați dat vina pe un Arhimandrit și apoi pe un profesor?

trei rânduri de petițiuni contra P. S. Nicodim al Hușilor, la două nu s'au dat curs, înmânându-se personal pentru a și aplană afacerile și anume. una a câteva sute de Bărlădeni apărând pe preotul paroh Patriciu, îndepărtat dela biserica lui și alta cu piese dela Tribunal, relativ la purtarea preotului Ghiga din Huși. Iar acesteia a treia petițiune (două) li s'a dat cursul, pentru că eră în joc demnitatea Sf. Sinod, necuviincios criticată în prefața cărțuliei de care e vorba.

P. S. Episcop al Hușilor. Foarte frumos, dacă'i dați atenție! Sf. Sinod cu toate acestea a primit cererea aceea și a îndreptat-o la comisiunea biblică și nu la cea de petițiuni; comisiunea a venit cu raportul acesta. N'am cunoscut nici cuprinsul petițiunilor și de abia acum am auzit cuprinsul raportului.

Cum pot dar, să răspund pe nepregătitele la un raport atât de amănunțit? Să mi dați voie să mă apăr și deci și timpul, necesar ca să mi fac apărarea. Eu n'am timpul material și nici isvoarele necesare ca să mi fac apărarea aici în ședința Sf. Sinod.

Raportul este de câteva coale și nu pot țineă minte pe dasupra. Întregul lui cuprins.

Rog deci, să mi dați o copie după el.

Acum țin numai să spulber cea mai gravă acuzațiune, care mi se aduce și anume că în prefață eu aș insultă Sf. Sinod.

Am protestat când am auzit citindu-se pasajul și protestez și acuma și declar, că nu mi-a trecut prin minte să ating autoritatea Sf. Sinod, care este scumpă și sfântă pentru mine.

Mi se pare că sunt și eu membru al Sf. Sinod și trebuie să mă respect măcar pe mine, dacă nu și pe ceilalți.

P. S. Arhierenul Evghenie Piteșteanu. Dar prefața aceea este o polemică întreagă! Vorbiți de zecimi de mii de lei pe care i-ar fi luat Sf. Sinod! Vorbiți că ați făcut cartea pentru o pusderie de lume care n'are nici o îndrumare religioasă, ca și cum ceilalți P.P. S.S. Kiriarhi n'ar purtă nici o grijă pastorală de turma lor duhovnicească! Acesta este text de prefață?!

P. S. Episcop al Hușilor. Să citesc pasajul și fac judecătoria pe toți membri Sf. Sinod și pe d-nul Ministru să spună, dacă reese din text, luat așa cum sună el și fără gândul de răstălmăcire, vre-o umbră de acuzațiune la adresa Sf. Sinod.

Am expus cum stă situația cu cărțile noastre religioase și că nu sunt destul de răspândite. Acesta este un adevăr. Și ați venit cu toții într'o ședință precedentă și ați recunoscut aceasta. Și nu'i vinovat Sf. Sinod; sunt vinovate împrejurările. Nici P.P. S.S. Voastre n'ați acuzat pe nimeni, nici noi cei cu „Mica Biblie“; am acuzat împrejurările în care ne-am găsit.

Să citesc dar pasajul din prefață:

„Este drept că Așezământul Casei Bisericii a dat încă de acum „10 ani câteva zeci de mii de lei și că astfel a pus la îndemâna „Sf. Sinod mijloace bănești pentru a începe tipărirea“...

Acești bani sunt deci pentru tipăritură, nu pentru mâncătură;

tiparul costă bani, hârtia costă bani. Prin urmare până aci nu este nici o insultă.

Este drept de asemenea că Sf. Sinod.... (cîlit)

P. S. Sofronie Episcopul Râmnicului. Protestez! Aceste bănueli nu'ți eră iertat să faci, ca membru al Sf. Sinod.

P. S. Episcop al Hușilor. Eu nu acuz pe nimeni, spun că lucrarea este grea și lungă și că oricare ar fi forțele noastre, nu se poate termina într'un timp scurt.

Văd dar că aici este o pornire...

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Nu este nici o pornire, dar este judecarea datorită asupra unei cărți făcută în neregulă și respingerea ei, ca fiind de natură a lovi în prestigiul Sf. Sinod prin răspândirea ei cu o prefață de ocară și idei false printre școlari cu deosebire, falsificând și multe texturi din versetele biblice și dându'i un titlu fals „cu icoane” pe când mai toate acestea nu sunt decât simple tablouri și figuri de obiecte, de localități etc.

Nu trebuie poporul speculat nici indus în erori religioase. El cunoaște că icoane sunt numai acele expuse în biserică și aflătoare în casa creștinilor, dar figurile profane nu se pot numi icoane.

P. S. Episcop al Hușilor. Unde este acuzațiunea ce ziceți că aduc Sf. Sinod?

Pentru că am spus că s'au pus la dispoziția Sf. Sinod mijloace de către guvern pentru tipărire? Dar este această o acuzațiune pe care o aduc cuivă?

Am spus că lucrarea este grea și lungă și nu se poate face în scurt timp. Căci eu știu că Biserica Rusă a tradus Sf. Scriptură după Biblia originală Ebraică și după Septuaginta și s'a lucrat 25 de ani la această traducere, deși Sf. Sinod a încredințat această lucrare celor 4 Academii! Apoi lucrarea a fost revăzută și publicată de Sf. Sinod.

Dacă acolo cu toate aceste ajutoare a trebuit atâta timp, de ce nu putem spune că și lucrarea noastră cu privire la Biblie va cere timp?

Iată dar că n'am acuzat pe nimeni.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Oricine citește acea prefață osebit de titlul greșit și de versetele eronate, vede de departe, că exprimându-vă cu termeni dubioși în prefață, ați căutat (cu sau fără conștiință) să loviți în prestigiul Sf. Sinod: acuzându'l că au luat bani și că n'au făcut nimic și afirmând chiar acuma, că „banii sunt dați pentru tipăritură iar nu pentru mîncătură”.

N'aveați decât să vă fi dus la Comisiunea Biblică și să vă convingeți, că Vechiul Testament este deja aproape terminat, iară Noul Testament încă mai din'nainte au apărut în zece mii de exemplare cu aprobarea Sf. Sinod.

Dacă susțineți că prefața nu conține neadevăruri și ocări, atunci pentru ce ați declarat acolea, în auzul tuturor, că v'o retrageți și apoi ați dat vina pe un Arhimandrit și apoi pe un profesor?

Iar în cât privește acuzarea nedreaptă, că Sf. Sinod ar fi trebuit să recomande lucrarea la o altă comisiune decât cea Biblică, apoi și aci sunteți în necunoștință, de oarece Sf. Sinod având comisiuni pentru diferite lucrări, are și o anumită comisiune anume Biblică, care continuu se ocupă de revizuirea și de definitivă stabilire a textului Bibliei Românești. Deci numai la această comisiune trebuia trimisă cartea ce conține în ea material biblic și nu la alta, precum cu dreptate a lucrat Sf. Sinod. Trsbue P. S. Voastră să nu alergați la supterfugii nepotrivite, dar să cruțați demnitatea Sf. Sinod, al căruia ați devenit membru, și carele nu au greșit cu nimic. Iar dacă nu Sf. Sinod ci Tipografin sale s'au dat ceva mijloace în numerar, acestea au fost puține, și cu ele s'au cumpărat literile nouă, hârtia și alt material necesar, cu care lucru nu are de a face Sf. Sinod, necuviincios pus la bănuială de către un membru al său.

Voci: Inchiderea discuției.

P. S. *Arhiereu Antim Botoșeneanu:* Cer cuvântul.

P. S. *Episcop al Râmnicului Noul Severin Sofronie:* Sunt de părere ca acest raport să fie publicat în întregime în revista «Biserica Ortodoxă Română» ca să se știe că Sf. Sinod condamnă această carte.

I. P. S. Mitropolit Primal, președinte: Văzând că P. S. Episcop de Huși în răspunsul dat se face a nu înțelege marea greșală ce au făcut-o în precuvântarea sa, acuzând cu nedreptate pe Sf. Sinod din care și însuși decurând face parte, uită că toate cărțile religioase se revizuesc numai de către Sf. Sinod, precum toate cărțile cultului, toate cărțile didactice de cuprins religios, cu care s'au conformat însuși distinșii profesori dela Facultatea Teologică și chiar P.P. S.S. Membri ca P. S. Sofronie, Evghenie, Callist și alții, iar la cele respinse nu au făcut nimeni atâta caz necuviincios, ci le-au primit îndărăpt, le-au corectat și prezentându-le din nou, au fost aprobate, aceea ce P. S. Nicodim nu au făcut după datorie, fiind cartea de un material curat religios. Așă că nu se poate picepe de cinevă, decât că aceasta ar fi făcut-o cu intențiunea numai de provocare, aceea ce nu se poate trece cu vederea.

Deci la cererea tuturor, pun la vot concluziile raportului, admittându-se totdeodata și publicarea în întregime a raportului în revista Sfântului Sinod.

— Se pun la vot: 1. Concluziile raportului și se primesc.

2. Se hotărăște publicarea în revista Sf. Sinod a raportului Comisiunii Biblice.

P. S. *Episcop Theodosie al Romanului,* citește următorul raport referitor la petițiunea preoților din capitală, prin care exprimă mai multe deziderate:

Inalt Prea Sfinșile Slăpâne,

La comisiunea de petițiuni s'a trimis de către I. P. S. Voastră,

cu rezoluția No. 193 din 12 Octombrie curent, suplica un număr de 6 preoți licențiați din capitală, printre cari doi sunt și membri ai Consistoriului Bisericesc Superior, prin care numiții arată, că deși prin legea clerului mirean dela 1893 cum și prin diferitele modificări făcute după aceea, s'a legiuit ca preoților cu studii universistare să li se dea puțința de a'și pune în serviciul Bisericii și al neamului cunoștințele câștigate, totuși prevederile legii, în mare parte, n'au fost îndeplinite până acum.

Pe temeiul acestora, numiții prin suplica menționată, au formulat mai multe propuneri pentru îndeplinirea prevederilor din legea clerului mirean, rugându-se de a fi puse în desbaterea Consistoriului Superior Bisericesc în sesiunea de toamnă a anului curent.

Suplica aceasta cu propunerile din ea, fiind supusă deliberării Consistoriului Superior, acesta, în ședința dela 7 Octombrie, a aprobat-o în unanimitate.

Propunerile exprimate de petiținoari sunt:

1. Preoții licențați sau seminaristi, sa fie obligați a înființa prin parohiile lor școale de adulți, atât pentru cei în vârstă, cât și pentru copiii ce nu vor avea loc în școală

2. Preoții și diaconii licențiați în Teologie, sau și cei cu seminar, să fie îndatorați a predă religia în școalele publice primare, urbane și rurale, iar în ajunul sărbătorilor mari și în fiecare sâmbătă seara, să țină elevilor sfătuii catinetice asupra datorilor lor morale și religioase.

3. Pentru buna funcționare a învățământului religios în aceste școale este nevoie de un control serios, nu numai din partea Ministerului, ci și din partea Chiriarhului respectiv, și deci Protoiereul județului să fie obligat de a exercita asemenea control.

4. Pentru o mai spornică activitate a preoților, să se desemneze dintre preoți și diaconii cei mai destoinici, conferențieri, cari să meargă pe la cercurile culturale și pe la conferințele pastorale, cu îndatorire de a da îndrumările necesare preoților, spre a desvoltă mai cu succes datorile lor pastorale și educatoare față de poporul încredințat lor spre păstorie.

5. Art 43 alin. 2 din legea clerului mirean, unde se vorbește de înaintarea pe loc a preoților, să se modifice în sensul, ca preoții să fie înaintați pe loc, după o activitate de 3 ani, în urma unui concurs.

6. Tot acest articol să se modifice și în privința gradațiunei, stabilindu-se și pentru preoți, ca și pentru profesori și învățători 4 gradații din 5 în 5 ani, sporindu-se gradația în trecerea timpului până la 60%. Asemenea și anii de pensiuine să fie ca la toți slujbașii Statului, la vârsta de 57 ani, iar nu la 70, cum cere legea în vigoare, ceea ce este nedrept, de oarece prea puțini dintre dâșșii pot să se învrednicască a atinge vârsta de 70 ani.

7. Pedepsele aplicate preoților și diaconilor, afară de caterisiri,

să se prescrie după trecere de 5 ani, dacă însă în acest timp n'au mai suferit altă pedeapsă, și

8 Preoților bătrâni, adică aceluia cu curs catihetic și cu seminar de gr. I. fiindu-le imposibil de a trăi cu salariile ce le primesc acum, să li se sporească salariile în marginile posibilului. Asemenea și cântăreților bisericești să li se sporească salariile, căci e ridicol de a plăti un cântăreț cu 11 lei pe lună la țară, și 50 lei la oraș, când știut este că cu asemenea lefuri, de multe ori nu poate avea cineva un argat sau slugă în casă, necum un cântăreț bisericesc, care are oarecare studii făcute.

Acestea sunt propunerile numiților preoți, care au fost votate în unanimitate de Consistoriul Superior Bisericesc, iar acum I. P. S. Voastră prin rezoluția No. 193 le-ați trimis comisiunii de pețițiuni, spre ași da părerea.

Comisiunea studiind cu toată băgarea de seamă suplica menționată, primește de bune toate aceste propuneri, fiindcă prin înfăptuirea lor se tinde la îndrumarea preoților, pe o cale mai spornică, ceea ce și așteaptă fiecare cu nerăbdare să se realizeze, afară de propunerea dela punctul 3 din suplică, unde se vorbește de protoierei ca să fie recrutați în urma unui concurs și declarați de inamovibili, pe care o respinge pe următoarele considerațiuni:

a) Protoiereul este reprezentantul Chiriarhului în județ și deci mai înainte de orice, trebuie să se bucure de deplina încrederea a Chiriarhului său, ceea ce desigur că nu i-o poate da chiar cel mai strălucit concurs ce l-ar susține. b) Protoiereul fiind o persoană administrativă, de necesitate trebuie a avea și oarecare rutină în ale administrației, și deci trebuie a fi luat cu preferință dintre preoții cari deja au trecut prin diferite grade ierarhice și c) Numirea unui protoiereu nu poate fi făcută pe viață, ci numai întru atâta întru cât se bucură de încrederea Chiriarhului său și deci inamovibilitatea nu se poate admite aici, fără a nu se știrbi din prerogativele Episcopale acordate de canoane.

Cu aceste rezerve, Comisiunea Sf. Sinod, vine prin scrisul raportor, de a supune aprobării Sf. Sinod această opinie.

Raportor: † *Theodosie Episcopul Romanului*, † *Nicodem Episcopul Hușilor*, † *Sofronie Episcopul Râmnicului Nouului Severin*.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos: I. P. S. Stăpâne, împărtășesc în totul și dezideratele preoțimei, precum și concluziile la care a ajuns P. S. Raportor.

De atâtea ori s'a discutat în diferite ședințe al Sf. Sinod și ale Consistoriului Superior Bisericesc despre oarecare îmbunătățiri, cari trebuie făcute pentru personalul bisericesc, căci ele sunt drepte.

În privința numirii protoiereilor prin concurs, nu împărtășesc părerea P. S. Raportor. Postul de protoiereu este un post de încredere al Chiriarhului. Dacă acest post se va pune la concurs, va reuși cel mai cult, dar în același timp nu și cel mai bun administrator bisericesc.

Și profitând de faptul că d-nul Ministru al Cultelor este aci, ași propune: ca, după cum membrii Spiritualului Consistoriu se schimbă din 3 în 3 ani, și acei cari își fac datoria în conștiință li se prelungește mandatul, tot așa să fie pentru postul de protoiereu.

Avem o sumă de preoți licențiați în Teologie, cari toți râvnesc să treacă prin filiera aceasta și toți au trebuință să învețe administrația bisericească.

Eu ași fi dar de părere, să se numească protoiereii pe 3 ani, și dacă Chiriarhul îi confirmă mandatul de încredere, va fi reconfirmat pe încă alți 3 ani și așa mai departe.

Astfel încât toți să treacă prin filiera aceasta și să nu mai avem ca astăzi atâtea nemulțumiri care clocotesc, dar nu ies la iveală.

De altminterea sunt pentru concluziile raportului care sunt foarte legitime și drepte.

I. P. S. Mitropolii al Moldovei.* Desigur că P. S. Episcop al Dunărei de Jos, motivat de concluziile raportului ce s'a cetit, voește să fie de altă părere decât de părerea comună, care e azi în Statul nostru, ca slujbașii țarei și ai bisericii să fie cât mai mult stabili.

Pentru îndrumarea cât mai bună a afacerilor publice, s'a admis principiul stabilității funcționarilor Statului. Cu atât mai mult administrația bisericească, ar trebui și trebuie să fie scutită de schimbări.

Declar, fiind față și domnul Ministru, că după mine, schimbările care tind a se face în administrația bisericească odată cu schimbarea unui regim politic, nu folosesc de loc nici bisericii nici Statului. Nu e bine a se schimbă slujbașii bisericești: administrativi. Înțeleg aceasta în politica înaltă de Stat. Acolo regimul se schimbă la vreme, mai cu seamă într'un Stat constituțional, dar nici aceia nu e de folos.

Dacă ar fi să se admită ca protopopii să fie schimbați din 5 în 5 ani, precum s'ar propune, am avea candidați fără număr în tabere politice, la ocuparea postului de protopop și nimeni nu ar avea devotamentul de a face ca din administrația protopopească, să reiasă un folos pentru Stat și biserică.

Activitatea unui protopop nu trebuie să se mărginească numai la o inspecție de formă, ca să vadă dacă biserica din sat e sau nu în stare bună. Eu înțeleg ca el să facă educația preoților din județul lui, iar preoții educația poporului.

Și cu cât mai mult timp ar fi în acest post, cu atâta ar cunoaște mai bine toate metehnele preoților și poporului județului pe care îl administreză bisericește.

În Bucovina și Transilvania sunt protopopi cari stau în această slujbă viața întreagă. De ce n'ar fi și la noi.

Cu cât cineva e mai mult timp protopop, cu atâta știe a se ocupa mai bine de sarcinile de ordin educativ ale poporului nostru.

Să nu mai lăsăm în mintea preoțimei ideea care i-ar preocupă,

că din 5 în 5 ani să fac alegerile de protopop. Ei au altceva de făcut.

Am văzut cum unii, cari vor să ocupe un asemenea post, făcând intrigi, se duc la oamenii politici, spre a'i ajuta să fie protopopi și în urmă plătesc scump acest serviciu mai totdeauna spre paguba bisericii și a demnității preoțești. Să ne ferească Dumnezeu. Aceasta ar fi o adevărată nenorocire pentru biserică și țară.

— Se pun la vot concluziile raportului și se admit.

D-nul C. Dissescu Ministrul Cultelor: Să mi dați voie să vă intrerup șirul lucrărilor, căci nu pot avea plăcerea să stau aci până la sfârșit.

Aveam să vă adresez o rugăciune.

Intre chestiunile la care am cerut să mi răspundeți, a fost și aceia privitoare la fabricarea lumânărilor de ceară.

Pentru că mâine se va închide sesiunea de toamnă a Sf. Sinod, vă rog să mi spuneți: voiți să i dau drumul cum este, sau aveți ceva modificări de făcut?

Vași rugă, de asemenea, să suspendați ședința, pentru câteva minute, căci așași aveți de făcut o comunicare intimă într'o chestiune de ordin administrativ.

— Ședința se suspendă.

La Redeschidere:

I. P. S. Mitropolitul Primat, președinte: Ședința este redeschisă.

P. S. Episcop Sofronie al Râmnicului Noul Severin citește următorul raport privitor la petiția d-lui Th. Burada:

Inalt Prea Sfințite Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni a Sf. Sinod, s'a trimis întâmpinarea d-lui Th. Burada, Președintele Comitetului pentru zidirea unei biserici ortodoxe române la Ierusalim, înreg. sub No. 251/913, prin care declară că, cu privire la fondurile adunate cu condicile de milă, totul e în regulă, și cu sumele adunate s'a cumpărat locul pe care se va clădi biserica, iar actele le-a depus la Casa Bisericii.

Comisiunea în urma discuțiilor urmate în Sf. Sinod în ședințele precedente ale sesiunii acesteia, în ceea ce privește condicile de strângerea milelor pentru clădirea bisericii românești din Ierusalim, e de părere a se trece la ordinea zilei asupra acestei chestiuni și supune cazul la chibzuința Sf. Sinod, spre a hotări cele de cădere.

Raportor: † *Sofronie Episcopul Râmnicului Noului Severin*, † *Nicodem Episcopul Hușilor*, † *Theodosie Episcopul Romanului*.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos: I. P. S. Stăpâne, cum a spus în ședința precedentă I. P. S. Mitropolit al Moldovei, condici trebuie să se dea.

În ceea ce privește socotelile, sunt de părere ca Biuroul Sf. Sinod, să facă adresă la Casa Bisericii, ca să ia aceste socoteli,

căci are oameni speciali, comptabili, și nouă să ne prezinte numai rezultatul cercetărilor.

— Se pun la vot concluziile raportului și se primesc.

P. S. *Arhiereu Teofil Ploșteanu*, citește următorul raport privitor la lucrarea „*Noul Testament Prescurtat*” făcută de P. S. Sofronie, Episcop al Râmnicului:

Inalt Prea Sfințite Stăpâne,

Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor religioase și cărților didactice, are deosebitul respect să vă supună la cunoștință că lucrarea P. S. Episcop de Râmnic Noul Severin D. D. Sofronie Vulpescu intitulată „*Noul Testament prescurtat*” care ni s'a trimis deja imprimată, e bine întocmită, îndeplinind prin așezarea textelor sfințe după chestiuni, un gol în literatura noastră bisericească.

Sfântul Sinod deci îi poate da cuvenita aprobare, comisiunea fiind să mulțamească cu smerenie Prea Sfințitului autor, pentru așa de meritoase îndeletniciri.

Binevoii, Inalt Prea Sfințite Stăpâne, a primi smeritele noastre metanii de supuși servi în Domnul.

† *Arhiereul Vartolomei Bacsoanul.*

† *Arhiereul Teofil M. Ploșteanu.*

P. S. *Episcop al Romanului*. Inalt Prea Sfințite Stăpâne, cred că se face o mare greșală, vorbindu-se de Noul Testament *prescurtat*.

Prescurtarea aceasta cred că este o mare greșală, zic, căci Noul Testament trebuie să fie imprimat pe întregul lui, iar nu prescurtat; după cum trebuie să fie și Vechiul Testament sau Biblia.

Dacă vrem să punem la îndemâna băeților de școală Biblia prescurtată, să găsim alt mijloc.

Mi-aduc aminte din copilăria mea, că tatăl meu avea în casă o Biblie de Petersburg pe care o citeam cu toții și nu se mai scandaliză nimeni de părțile acelea care se cred a fi scandaloase.

Biblia trebuie să fie întreagă, grecum și Noul Testament și cred că se face o greșală de neiertat când se ciuntesc aceste texte, mai ales de către un membru al Sf. Sinod.

I. P. S. *Mitropolit al Moldovei*. Sunt stăpânit de o mare durere sufletească.

Se vorbește despre „Biblia Mică” de curând tipărită. N'am fost aci. N'am luat parte la ședință, deși venisem la Sinod. Mă retrăsesem în o cameră alături de această sală, unde am primit și vorbit cu câțiva preoți sosiți din Bucovina în interesul unor afaceri bisericești d'acolo, care stau în legătură cu Mitropolia Moldovei. Nu știu ce hotărâre ați luat. Credeam că am să fiu și eu întrebat.

Ați discutat de «Mica Biblie».

Pentru noi și țara noastră, mai cu seamă în vremurile acestea e nevoie de liniște.

Vin la chestia Bibliiei.

P. S. Episcop al Romanului spunea că nu e iertat să ciuntim Biblia.

Să mă ierte P. S. Sa; dar nu e vorba de ciuntirea Bibliiei. Aici e vorba de un diminutiv, care arată că e numai o parte din Biblie.

P. S. *Episcop al Romanului*. Atunci să nu poarte titlul de Biblie!

I. P. S. *Mitropolit al Moldovei*. Nu e vorba de falsificare, ci de un diminutiv al ei. Din Biblie poți să scoți bucăți de citit pentru diferite vârste, diferite culturi și diferite împrejurări ale vieții.

Biblia e o grădină bogată și dintr'o așa grădină adun florile care'mi convin și fac buchetul care'mi place!

Cine mă poate opri, mai ales că voi să fac un bine.

În alte limbi, sunt broșuri mici, în care se cuprind bucăți alese din Biblie.

Dar la noi, nu e Biblia de Buzău îngărțită în 5 volume?

Dar oare nu știți că în Biblie sunt bucăți care nu tuturor creștinilor le e dat să citească? Sunt părți pe care copiii nu le pot citi. Da, sunt în Biblie așa părți.

Lăsați ca împărtășirea sau propoveduirea cuvântului lui Dumnezeu să se facă cât mai larg, cât mai mult și cât mai des, fără a'l falsifica. Aceasta e o datorie a noastră. P. S. Episcop al Râmnicului a tipărit unele bucăți din Noul Testament. Bine a făcut. Lăsați să se imprăstie cuvântul Domnului.

Tipăritul în bucăți nu aduce nici o jignire Bibliiei.

Nu tuturor creștinilor le dă mâna să cumpere sau să umble cu Biblia întreagă. Nu toți copiii dela școală pot să o poarte în ghiozdan. Va avea un copil dorința să citească o parte, va lua broșura sau cartea aceea și apoi alta.

Și dacă s'ar restrânge într'o broșură numai părți din Biblie privitoare la viața de păstor, credeți că va fi rău? Doamne ferește.

Băeatul, păstor sau păzitor de vite, va lua în traista lui Mica Biblie și va citi din ea lângă oițele lui pe o vale verde sau pe o muche de deal, și mult îi va folosi.

Să ne bucurăm de aceasta, iar nu să împiedicăm sub diferite forme.

Afacerea despre „Biblia Mică“ n'o împărtășesc cum ați rezolvat-o.

P. S. *Episcop al Râmnicului Noul Severin Sofronie*. Înalt Prea Sfințite Stăpâne, zicea chiar P. S. Episcop al Romanului, că pot să fie extrase bucăți din Noul Testament, dar să nu se pună ca titlul „Noul Testament“. Dar lucrarea aceasta poartă ca titlu: „Noul Testament Prescurtat“ adică *părți alese*, etc.

— Se pun la vot concluziile raportului și se primesc.

P. S. *Arhiepiscop Teofil Ploieșteanu* citește următorul raport privitor la lucrarea d-lor Mihălcescu și Dobrescu:

Inalt Prea Sfințite Stăpâne,

Comisiunea pentru cercetarea manualelor religioase și didactice, are deosebitul respect să vă supună la cunoștință că d-nii autori I. Mihălcescu și N. Dobrescu și-au îndreptat manuscrisul intitulat «Istoria Bisericii Creștine pentru clasa V-a secundară» în sensul hotărât la timp de către Sf. Sinod.

Pentru aceasta, comisiunea vă roagă să binevoiți a li se aprobă lucrarea.

Binevoiți, Inalt Prea Sfințite Stăpâne, a primi smerita noastră metanie de supuși servi în Domnul.

† *Arhiepiscopul Teofil Ploșteanu*, † *Arhiepiscopul Vartolomei Bacăoanul*, † *Arhiepiscopul Anthim P. Botoșeneanu*.

Se pun la vot concluziile raportului și se aprobă

Acelaș P. S. Raportor, citește următorul raport, privitor la manualul de «Istoria Bisericească dela 1054 și până astăzi» al domnului N. Dobrescu:

Inalt Prea Sfințite Stăpâne,

Comisiunea pentru cercetarea lucrărilor religioase și didactice, are deosebitul respect să vă supună la cunoștință, că d. N. Dobrescu, autorul manuscrisului intitulat «Istoria Bisericească dela 1054 până astăzi» a făcut îndreptarea hotărâtă la timp de Sf. Sinod pentru manuscrisul d-sale.

Pentru aceasta comisiunea vă roagă să binevoiți a i se da cuvenita aprobare, încunoștințându-se despre aceasta Onor. Casa Școalelor, care s'a însărcinat cu imprimarea numelui manuscris, după cum se vede din adresa către Sf. Sinod a acestei instituțiuni.

Binevoiți, Inalt Prea Sfințite Stăpâne, a primi smeritele noastre metanii de supuși servi în Domnul.

† *Arhiepiscopul Teofil M. Ploșteanu*, † *Arhiepiscopul Vartolomei Bacăoanul*, *Arhiepiscopul Antim Botoșeneanu*.

P. S. Episcop al Argeșului. Inalt Prea Sfințite Stăpâne, eu cerusem amânarea discuțiunii acestui raport, până ce se va găsi suplica pe care d-nul Dobrescu a trimis-o Biroului Sf. Sinod, arătând pentru ce n'a făcut îndreptările cerute de Sf. Sinod, așa încât să așteptăm până va veni și actul acela doveditor.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos. Inalt Prea Sfințite Stăpâne, este recunoscut, că d-nul Dobrescu, profesor de Istoria Bisericească la Facultatea noastră de Teologie, a făcut în străinătate studii speciale pentru Istoria Bisericească.

Casa Școalelor l-a însărcinat cu elaborarea unui text de Istoria Bisericii Române și vrea să tipărească acest manual. Ei bine, atunci de ce să facem piedici?

S'a trimis acest manual în studiul comisiunii respective a Sf. Sinod. S'au găsit oarecare mici—să zică—greșeli; d-nul Dobrescu le-a îndreptat, a depus din nou manuscrisul și ne cere aprobarea.

De ce dar, nu am aproba această lucrare?

Nu trebuie să săpăm prăpastie și mai mare între Sf. Sinod și Facultatea de Teologie. Trebuie să avem și oarecare încredere în profesorii noștri dela Teologie, cari sunt oameni cu studii superioare, din a căror mâini ies viitorii preoți și chiar vlădici; de aceea zic, să ni'i apropiem, iar nu să'i repudiem.

În toate țările Facultatea de Teologie lucrează alături cu biserica. În cât, rog, chiar pentru armonia ce trebuie să existe între Sf. Sinod și Facultatea de Teologie, să binevoiți a aproba acest manual, ca fiind meritoriu, iar autorul un profesor competent.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. De oarece acest domn profesor Dobrescu ne-au comunicat în scris că n'a introdus rectificările cerute de Sf. Sinod, pentrucă nu i-au fost primite de *Consiliul Permanent*, ași fi de părere să se ducă acolo să ceară aprobarea volumului următor, să nu mai vină la noi, pentru continuarea volumurilor sale, ca să nu mai pună pe Sf. Sinod în pozițiuni nepotrivite când aleargă și pe la alte autorități, care în materie privitoare la biserică nu ar putea avea nici un rol.

Dacă vreți însă cu orice chip să se voteze, nu ași fi cu totul în contra, dacă rectificările sunt introduse, dar socotesc că lucrul nu este tocmai regulat, după ce mai înainte a umblat și pe la *Consiliul Permanent* etc.

P. S. Arhieren Teofil Ploșteanu. Domnul Dobrescu a înaintat Sf. Sinod această lucrare, asupra căreia s'a făcut raportul. Comisiunea a cerut să se facă oarecare modificări pe care d-nul Dobrescu le-a și introdus în manual, în cât urmează să se aprobe.

Această lucrare de Istorie Bisericească se ocupă de cele petrecute în timpul dela 1054 încoace. Aceia de care a vorbit P. S. Episcop al Argeșului este o altă lucrare, despre care acest raport nu se pronunță.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. După discuțiunile urmate și pe răspunderea comisiunii, care a examinat lucrarea mai de aproape, eu pun la vot concluziile raportului. Se admit concluziile raportului.

P. S. Episcop al Romanului. Înalt Prea Sfințite Stăpâne, vă rog să binevoiți a-mi acorda un concediu pentru ziua de mâine de oarece fiind forțat de împrejurări, nu pot veni.

— Se pune la vot concediul cerut și se admite.

P. S. Arhieren Antim Botoșeneanu raportor, citește următorul raport primitiv la manuscrisul intitulat „viața viitoare” :

Înalt Prea Sfințite Stăpâne,

Comisiunea pentru cercetarea cărților religioase și didactice, primind spre revizuire manuscrisul preotului C. Gibescu, intitulat

„viața viitoare” și constatând că este vorba numai de o conferință, iar nu de o lucrare dezvoltată asupra acestei chestiuni așa de importantă, crede de cuviință, ca să se înapoieze autorului, puindu-i-se în vedere, ca să se adreseze P. S. Chiriarh respectiv, care poate să-i dea binecuvântarea pentru tipărirea acestei conferințe, conformându-se suplicantul corecțiilor făcute în text.

Primiți, vă rugăm, Înalt Prea Sfințite Stăpâne, încredințarea a-dâncului nostru respect și devotament.

† *Arhiepiscopul Anthim P. Botoșeneanu*, † *Arhiepiscopul Teofil M. Ploeșteanu*.

— Se pun la vot concluziile raportului și se aprobă.

I. P. S. Mitropolitul Primat, președinte: Orele fiind înaintate, ridic ședința și anunț pe cea viitoare pentru ziua de mâine Joi 31 Octombrie ora 9 dimineața.

— Ședința se ridică la ora 12 a. m.

Președinte, † *Konon Mitropolit Primat*

Secretar, † *Nifon Episcop al Dunărei de Jos*.

Ședința dela 31 Octombrie 1913.

Ședința se deschide la ora 9^{1/2} a. m. sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat D. D. Konon.

Se citește apelul nominal. Prezenți 13, în concediu 2.

Se citește sumarul ședinței precedente și se aprobă.

Se citește următoarele comunicări:

Adresa Ministerului Cultelor—Casa Bisericii prin care comunică, că întru cât privește fabricațiunea lumânărilor de ceară la monastiri s'a alcătuit un proiect de lege în acel sens, în urma căruia se vor determina și monastirile care vor fi însărcinate cu astfel de fabricațiune. Se ia act.

Petițiunile a 12 Seminaristi de gradul I prin care roagă a li se acordă să fie hirotoniți preoți la parohiile rurale vacante.

P. S. Arhiepiscopul Meletie Constanțeanu. *P. S. Arhiepiscopul Evgheniev* roagă a i se acordă concediu pentru ziua de astăzi.

— Se pune la vot concediul și se admite.

P. S. Episcopul Sofronie citește următorul raport privitor la regularea situației preotului Ioan Brătescu din com. Uliești jud. Dâmbovița:

Înalt Prea Sfințite Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni s'a trimis suplica preotului I. Brătescu, din comuna Uliești jud. Dâmbovița, prin care cere a i se

lămuri situațiunea, conform hotărârei dată în ședința dela 31 Maiu 1912, când i s'a ridicat caterisirea.

Comisiunea având în vedere, că numitul preot a fost grațiat de Sf. Sinod, după cum el însuși arată și odată chestia lui fiind rezolvită, prin votul dat în ședința din 31 Maiu 1912, este de părere a se lăsa la aprecierea și clemența Inalt Prea Sfințitului Chiriarh respectiv, care în vederea lipsei de preoți la multe parohii rurale, va putea a'l numi la o parohie vacantă, spre a îndeplini nevoile religioase ale creștinilor.

Aceasta fiind opiniunea comisiunei, cu respect se supune delibărării Sf. Sinod, prin subscrisul raportor.

Raportor: † *Sofronie Episcop al Râmnicului* † *Theodosie Episcop al Romanului* † *Nicodim Episcop al Hușilor*

— Se pun la vot concluzunile raportului și se primesc

Același P. S. Raportor, citește următorul raport privitor la adresa Ministerului de Culte, prin care se comunică numărul parohiilor vacante:

Inalt Prea Sfințile Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni s'a trimis adresa Ministerului Cultelor C. B. No. 36161/913 însoțită de tablourile, pe județe, cuprinzând parohiile vacante și bisericile filiale fără preoți, din țară. Asemenea s'a trimis mai multe telegrame privitoare la aceiași chestiune, înaintate de Protoerei; precum și un număr de 21 suplici pînă care seminarisții de gradul I-iu roagă pe Sf. Sinod a le acorda dreptul la hirotonie, pentru parohiile vacante rurale din țară și din Quadrilater.

Comisiunea cercetând toate aceste acte, a constatat:

1. Că în Eparhia Sf. Mitropolii a Ungro-Vlahiei se află vacante în total 50 parohii și 2 locuri de diaconi.

Că în Seminarul Central din București se află în clasa VII, 34 elevi și în clasa VIII, 35, iar în Seminarul Nifon Mitropolitul 36 elevi în clasa VII și 36 în clasa VIII.

În Sfânta Mitropolie a Moldovei se află 27 parohii rurale vacante și una urbană—la Hârlău. Elevi în Seminarul din Iași se găsesc în clasa VII, 38 și în clasa VIII, 36, care au atins vârsta de 20 ani.

2. Din tablourile trimise de Onor. Minister se constată că se află în toată țara parohii vacante urbane 5, cu 62 filiale; iar rurale 244 parohii cu 2182 filiale.

Tot din tablourile trimise de Minister C. Bisericii se constată, că se află în Seminarul Central din București în clasa VII, 34 elevi și în clasa VIII, 35; iar în Seminarul de Iași în clasa VII, 38 și în clasa VIII, 36.

Comisiunea având în vedere, că Sf. Sinod a admis propunerea

făcută de I. P. S. Mitropolitul Moldovei, de a se ocupa locurile vacante atât la parohiile din țară cât și din Quadrilater cu licențiați în Teologie și absolvenți ai Seminarului complet, iar în caz că nu s'ar completa cu aceștia toate vacanțele, să se poată hirotoni și elevi din clasa VII și VIII-a ai Seminarilor. Astfel fiind, cererile seminaristilor de gradul întâiu rămân în suspensiune.

Comisiunea așa dar supune deliberării Sf. Sinod opiniunea sa de a se interveni către domnul Ministru de Culte, cu rugăminte de a lua măsurile necesare pentru admiterea la hirotonie a seminaristilor din clasa VII și a VIII și a obliga pe absolvenții de mai înainte ai Seminarilor, cum și ai Facultății de Teologie să ceară dela Prea Sfințitii Chiriarhi hirotonia lor pentru bisericile vacante din țară și din Quadrilater.

Iar cei cari nu vor voi să se hirotonisească să fie obligați a restitui Statului, cheltuelile făcute cu ei, în Seminar și Facultate. Aceasta fiind opiniunea comisiunei cu respect o supune Sf. Sinod prin subscrisul raportor.

Raportor: † Sofronie al Râmnicului, † Theodosie al Romanului, † Nicodem al Hușilor.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Regret că nu este aci d-l Ministru al Cultelor; căci ar fi de folos să asculte discuțiunea privitoare la lipsa de preoți în țara noastră, mai ales că d-sa ca reprezentant al guvernului are sarcina bugetară și a plăței salariilor preoților, precum și buna întreținere a cultului și bisericeii.

Dar, lipsa d-sale, nu trebuie să ne împiedice să dăm acestei chestiuni însemnătatea cuvenită.

Prima oară e când toți membrii Sf. Sinod iau cunoștință exactă de numărul parohiilor vacante, urbane și rurale, din întreaga țară.

În discuțiunile urmate în ședințele Sf. Sinod precum și în ale Consistoriului Superior, nu numai în sesiunea aceasta, ci și în alte sesiuni s'a pus în evidență lipsa de preoți—dar niciodată nici Sf. Sinod, nici Consistoriul Bisericesc Superior nu s'au servit de date statistice a numărului de parohii vacante.

Astăzi lucru este cert și cunoscut. În țara românească sunt vacante 244 parohii rurale și 5 parohii urbane, prin urmare avem în totul 249 de parohii fără preoți în toată țara.

Datele acestea sunt importante căci, noi nu putem lua ca normă de discuție decât parohia, căci parohia e mica celulă de organizație parohială care compun eparhiile din biserica românească.

După cum, în chestiunile de ordin administrativ, comuna este celula cea mai mică în organizația Statului Român, tot așa în ceace privește chestiunea de administrație bisericească, parohia e celula cea mai mică.

Acum știm că avem 249 de parohii rurale și urbane vacante, de ele să ne ocupăm, iar nu de bisericile filiale; căci, noi nu putem discuta decât pe temeiul legilor în Stat.

Dacă noi am cere ca pe numele celor 2182 de biserici filiale din țară să fie sfințiți preoți, căci nu trebuie să uităm că acești 2182 de preoți trebuiesc plătiți și personalul deservent la acele biserici filiale.

Și atunci se pune întrebarea: Statul are puțința să plătească acum 2182 de preoți? Și Sf. Sinod, poate să decidă sfințirea lor până ce nu se va ști că vor fi plătiți?

Până nu vom avea o declarațiune, nu putem să discutăm pe baza legii, care se ocupă numai de parohie.

Pentru parohii întinse se prevede în lege și preoți ajutori, cari sunt atmiși de lege, fiind în același timp și învățători — în satele în care vor servi și ca preoți ajutori.

P. S. Episcop al Romanului. Trebuie atunci să ai într'un cătun, neapărat și școală și biserică.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Ar fi un ideal ca să avem în cătune și sate, școli și biserici și preoții să fie preoți și învățători.

Avem vacante 249 de parohii, rurale și urbane, vacante în toată țara, afară de Cadrilater, despre care nu avem nici o cunoștință și deci nu putem discuta decât după ce delegatul nostru ne va înștiința ce e acolo.

Aceste 249 de parohii vacante, să ne preocupe.

Propunerea ce am făcut, și pe care Sf. Sinod a primit-o, așa cum am alcătuit-o răspunde la nevoile, pe care biserica le are astăzi, din cauza lipsei de preoți.

Din socotelele făcute asupra numărului elevilor din cele două clase a VII-a și a VIII-a, ale tuturor Seminarilor, reese că ar fi 210 elevi.

Dacă numai 150 din acești seminarști, vor avea vârsta de 20 de ani impliniți ar fi 150 de candidați la preoție recrutați în anul acesta curent 1913-1914.

Afară de acești 150, noi trebuie să comptăm pe un număr aproape, cred, de 50 elevi seminarști, cari au eșit acum din clasa VII-a, la sfârșitul anului școlar trecut.

Pe cât știu, la Facultatea de Teologie sunt numai 9-10 locuri goale ca bursieri sau solvenți, să admitem că se duc 15 din acești 50 și ne mai rămâne atunci 35.

Vom avea prin urmare: $150 + 35 = 185$, numai în ceea ce privește pe candidații cu diplomă de seminar.

Ne mai trebuiesc atunci 70 de candidați. Zilele trecute au fost le mine câțiva studenți teologi, desigur că au fost și la Preasfințite Voaste. Ei mi-au declarat că colegii lor studenți în teologie, cei care au obținut titlul academic, așteaptă să se facă o situație mai bună și intră în cler.

Va să zică teologii noștri au dorința de a intra în cler, dar ceea ce i-a împiedicat și i împiedică e modesta situație materială, pe care o au preoții în țara românească mai ales la sate.

Să admit că și de acolo am avea 50 de candidați și atunci ar mai fi 20 de locuri, pe cari nu le-am putea ocupa cu preoți noi.

Apoi, totdeauna se va simți o mică lipsă de preoți, pentru că preoția nu e numai o pregătire culturală, ci se obține prin împărțirea darului hirotoniei. Și deci nu putem avea la îndemână un stoc de preoți hirotoniți, ca imediat ce unul încetează din viață să luăm altul, spunându-i: parohia cutare este vacantă, d-ta ai să te duci preot acolo! Aceasta nu se poate și firește va fi câteva vacanțe.

Douăzeci de vacanțe vor fi perpetuu în biserica noastră, chiar de am avea seminarii destule.

Ce este de făcut?

Socot că propunerea noastră a fost bine chibzuită.

Cererile seminaristilor cu 4 clase, pe care legea din 1893 le-a interzis, nu pot fi satisfăcute. Sunt de părere să se comunice guvernului propunerea, adică admiterea în mod excepțional a elevilor seminaristi cu 7 și 8 clase și în același timp cu toți să insistăm, ca în viitoarea sesiune a corpurilor legiuitoare să se îmbunătățească poziția materială a clerului.

Propunerea votată satisface, pe cât e posibil, nevoile Bisericii române de a avea preoți rurali la îndemână. Am zis.

I. P. S. Mitropolit Primat. Prea Sfinți Membri, în socoteala făcută de I. P. S. Mitropolit al Moldovei, după datele oficiale, eu cred că nu intră toate Eparhiile din țară, căci mi se pare că din unele locuri nu s'a comunicat numărul parohiilor vacante. Așa n'am auzit vorbindu-se de date din Eparhia *Hușilor*. Și eu știu că atunci când am plecat de acolo, în iarna lui 1912, am lăsat 30 de parohii vacante, iar pe urmă am auzit că s'au făcut vacante peste 40 de parohii numai în acești doi ani, căci, firește dela votarea legii în 1893 și până acum toți preoții tineri pe atunci au prea înaintat în vârstă și dar sunt preoți bătrâni și se trec mai repede.

Dela Eparhia *Râmnicului* iarăși nu ni s'au comunicat știri de numărul vacanțelor; dela aceea a Buzăului iarăși, în cât cred, că dacă ni se vor comunica toate vacanțele vom avea un număr aproape îndoit decât cel arătat până acum. În cât eu cred că numărul total al parohiilor vacante din țara noastră este mult mai mare decât acela care s'a spus. Trebuie să așteptăm restul raporturilor necesare.

Despre Dobrogea Nouă iarăși nu ni s'a raportat nimic și acolo va fi desigur nevoie iarăși de un număr mare.

Nu putem preciza, prin anticipație, despre numărul vacanțelor parohiale, căci reprezentantul nostru nu a avut timpul să ne raporteze complet.

În cât toată greutatea este, cum să le complectăm pe toate.

În ceea ce privește complectarea locurilor din cuprinsul țării se pot lua măsuri mai pe urmă, dar în ceea ce privește Dobrogea Nouă, acum chiar ni se cere preoți culți și buni patrioți, preoți aleși. Este o greșală să se trimeată în Dobrogea preoți cu o cul-

tură prea elementară, sau să se trimeată tineri, cari nu au încă cunoștința practică a cultului bisericesc.

Ar fi bine, pentru aceasta ca guvernul să publice concurs prin-tre toți preoții din țară, cari vor să se ducă în Dobrogea și să se aleagă aceia, cari au o activitate pastorală din cele mai frumoase, și care au și mai mare titlu; și de oarece ei își schimbă pozițiunea pe care au avut-o până acum, trebuie să li se facă în-lesniri îndoindu-li-se și întredându-li-se salariul.

În felul acesta lucrând, eu cred că, vom căpăta pentru Dobrogea clerul cel mai bun. În ceea ce privește apoi restul parohiilor rămase vacante în țară, adică atât cele de până acum constatate vacante, cât și pentru cele ce vor mai deveni vacante prin strămutarea parohilor de aci în Dobrogea, eu cred că însuși Mini-sterul ne va da ajutor, ca să se ia măsuri spre a se completa prin tineri, cari ies din Seminarii.

În cât chestiunea cea mai gravă este, cum să complectăm lo-curile de preoți din Dobrogea deocamdată?

Îmi pare bine că a venit în discuțiune chestiunea aceasta a lipsei de preoți, într'un mod atât de frumos, ca să se știe de țară ce greutate avem noi Chiriarii ca să găsim preoții ceruți.

În jurul orașelor mari ca București, Iași și altele, se grămădește toată lumea. Părăsind tinerii seminariști locurile de prin Eparhii și venind aci, nu se mai întorc înapoi, neavând în restul țării le-gături familiare, care să'i atragă. Și rămânând în capitală, au ajuns că sunt pline cancelariile primăriei, prefecturii și altor autorități, cu seminariști și teologi, cari nu vor să se ducă aiurea, de au ajuns unii și cenușeri pe la poliție.

Și de aceea eu am mijlocit la direcțiile Seminarilor din Eparhia mea să se primească cu preferință băeți de prin Eparhiile care sunt mai depărtate și mai ales de unde nu sunt Seminarii; pen-trucă aceștia terminând Seminarul Central, să fie nevoiți să meargă la familia lor și P. S. Chiriarii respectiv îi va avea la îndemână, putând îndeplini lipsurile locale.

Deci, pe lângă că trebuie să luăm măsuri ca să nu se concen-treze toți absolvenții școalelor bisericești numai pe aci, iar în alte părți să fie lipsă atât de simțită, noi trebuie să mai luăm măsuri ca pe viitor să nu se mai întâmpine această lipsă, înființându-se toate seminariile Eparhiale, după cum totdeauna am reclamat-o eu. În cât mie îmi pare, că această chestiune va fi bine îndrumată pentru viitor, dacă cu ajutorul Ministerului de Culte și Școli se vor lua măsurile necesare.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Vreau să complectez o părere care s'a emis.

Nu aș vrea ca Sf. Sinod să rămână cu impresia, că tabela cu numărul parohiilor vacante nu ar fi completă. Au sosit date sta-tistice din toată țara, în cât ea e absolut completă.

P. S. Episcop Sofronie al Rânnicului Noul Severin. I. P. S. Stăpâne, aveam de adăugat următoarele:

Avem în întreaga țară 5 parohii urbane vacante și 62 filiale. Acestea sunt lesne de suplinit, căci ușor poate preotul dela o parohie servi și la parohia vacantă alăturată.

Dar la țară lucrul acesta nu se poate. Sunt 2182 de biserici filiale rurale, sunt sate întregi de câte 200 de familii care sunt până astăzi fără preot.

La stabilirea parohiilor—să'mi fie iertat să o spun—s'a făcut mare nedreptate prin unele locuri. Mergi poștii întregi și se numește parohia cutare, cu 5—6 sate!

Când zicem 2182 biserici filiale, zicem 2182 de sate!

În cât să nu neglijem partea aceasta, căci este de mare importanță.

Trebuie să avem mare grijă de sate, căci acolo năpădesc tot felul de necredincioși..

I. P. S. Mitropolit Primal, președinte. Am fost și sunt de părere că împărțirea parohiilor este rea. Cunosc în părțile Hușilor parohii, care au până la 9 sate, mai ales dealungul Prutului, căci la facerea tabloului actual s'a avut în vedere numai numărul locuitorilor și nu s'a ținut seamă de depărtarea dintre cătune. Câteva familii sunt împrăștiate într'un loc, alte câteva într'altul, și bietul preot ar trebui să poată sbura, ca să poată împacă pe toată lumea.

În Huși erau unele parohii numai de 3 sate și altele de 8—9 în cât eu am luat media, calculându-le medie de 5 sate. Și totuși la parohii ai 50 de sate cu totul lipsite de preoți.

La facerea tabloului actual, necontrolat de nimenea, știu că au făcut protoerii ce au vrut și au împărțit parohiile în așa fei în cât au rămas sate întregi fără preoți și filialele condamnate să dispară, adese ori favorizând persoane în vătămarea interesului general.

Mi-aduc aminte cum la Iași, eră pe vremea Mitropolitului Iosif Naniescu, se împărțiau parohiile după preoți, iar nu după număr ori întindere; cel mai bun eră cu parohia I, și așa mai departe.

În cât recunosc, că este nevoie ca de urgență să se revină asupra actualei stabiliri a cercurilor parohiale, făcându-se o împărțire mai logică.

La revizuirea care se impune a tabloului parohiilor actuale trebuie avut ca de bază comuna pentru o parohie, iar unde comuna este prea mare să fie împărțită între două sau trei parohii, egale între dânsese ca număr de enoriași și ca întindere. Ținând socoteală la cele rurale și de terenurile accidentale și rărirea satelor într'o localitate. Și în fiecare județ trebuiesc clasate în două sau trei clase de parohii ce vor trebui ocupate după meritul și avansarea persoanelor dela o parohie mai slabă la o alta mai bună, ferindu-se totdeauna de întinderile prea mari, care sunt vătămătoare și împiedicătoare silințelor preotului local.

Ar trebui, o repet, să se țină seamă și de îndinderea parohiei,

ca preotul să-și poată face în conștiință serviciul lui bisericesc pretutindenea.

P. S. Episcop al Românilui. I. P. S. Stăpâne, s'a zis de către I. P. S. Voastră, și cu drept cuvânt, că împărțirea parohiilor nu s'a făcut în mod drept. O mărturisesc chiar eu, care am fost protopop al jud. Bacău în timpul acela.

Cu adevărat că parohiile acelea ar fi trebuit să se facă mai mici. Însă, I. P. S. Stăpâne și P. S. Membri, n'am fost noi de vină și eu îau apărarea protopopilor din timpul acela.

Așa a fost cuvântul de sus.

Noi am fost chemați aci de către d-l Ministru de atunci d-l Take Ionescu, mi se pare, — director eră răposatul Cornoiu, — cu telegrame, în interesul aplicării legii clerului, care eră votată numai de câtvă timp. Trebuia să ne întrunim în București pentru a luă înțelegere cum să se formeze parohiile. Ne-am strâns cu toții la Minister și împreună cu d-l director ne-am sfătuit cum să se facă parohiile.

Norma ce s'a hotărît a fost, ca pe cât este cu putință, fiecare comună să formeze o parohie.

Eu am să vorbesc de județul Bacău, căci pe celelalte nu le cunosc.

Județul Bacău este un județ de munte, în care comunele sunt foarte întinse. Unele sunt în întindere de 30 de kilometri; bunăoară Dărmănești, Poiana Ursului. Și în această comună Dărmănești sunt 5 biserici și sunt două ape mari de trecut, care despart satele unul de altul. Troțușul și Uzul. Ei bine, din această comună a trebuit să se facă o singură parohie, pentrucă așa mi se dăduse indicațiuni de către minister.

Tot așa și cu alte comune: Solonț, Brusturoasa etc.

În Entuziasmul acela care ne cuprinsese pe noi toți, pentrucă vedeam că statul este hotărît să facă ceva pentru cler, ne-am înțeles să facem parohiile cât mai mari.

Ziceam noi, cum zicea I. P. S. Mitropolit al Moldovei, că ar putea îngriji un preot de o asemenea comună, mai ales dacă lasă munca câmpului.

Și aveam în vedere ușurința, pe care ne-o dau chiar canoanele bisericești, care prevăd, că bunioară, în cazul în care copilul este în primejdie de a muri și preotul nu este la îndemână, moașa chiar luând țărână de jos și pronunțând cuvintele sacramentale: botează-se robul lui Dumnezeu etc., îl poate boteză. Iar dacă copilul trăește, n'are voie preotul să mai săvârșească din nou cufundarea dela Taina Botezului, numai să citească rugăciunile.

Și așa fiind ne-am zis: hai, să facem parohiile cât de mari;

Acum eu însă regret din suflet că am stăruiat ca parohiile să se facă atât de mari, pentrucă poporul își pierde religiunea și se sălbăticește cu desăvârșire.

Care este soluțiunea?

Mă unesc din tot sufletul la părerea I. P. S. Mitropolit Primat

de a se face o nouă împărțire a parohiilor și nu numai a celor rurale, dar și a celor urbane.

În ceea ce privește acum raportul, dela sine au căzut concluziile lui, primindu-se propunerea I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Așa în cât, urmează că seminariștii cu 4 clase, nu vor mai putea fi hirotoniți preoți.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos. I. P. S. Stăpâne. Chestiunea parohiilor vacante din pâzitul de Dumnezeu regat al României trebuie să preocupe și pe conducătorii bisericești, dar mai ales pe conducătorii statului.

Aceasta este o chestiune de mare importanță și în acelaș timp, foarte delicată.

Mulțămită Administrației Cassei Bisericii, care ne-a pus la dispoziție un tablou general de situațiunea eclesiastica din țară dela noi, știm că sunt vacante 249 parohii rurale și urbane în toată țara și avem 2244 sate fără preoți. În total avem dar aproape 2493 sate; —din acestea parohii urbane sunt numai 5—fără preoți.

Această stare de lucruri este îngrijitoare.

Este drept, că trebuie să avem în vedere parohia, însă nu este mai puțin adevărat, că Paștile și alte praznice cad și la parohie ca și la filială în aceeași zi și oră; iar creștinii de peste tot locul, doresc să prăznuiască Sărbătorile mai ales cele mai mari—așa cum au pomenit ei dela părinții și strămoșii lor.

Mi-a fost dat să văd, cum locuitorii de prin satele în care sunt biserici filiale, și unde preotul nu poate veni în ziua de Bobotează, se adună cu toții pe marginea unui lac, fac o copcă în apă, iar un om bătrân din sat, cu un smoc de busuioc în mână, botează pe oameni, cântând: în Iordan botezându-te tu Doamne!

În Dobrogea unde satele sunt în cea mai mare parte alcătuite din veterani și de Români Transilvăneni mi s'a raportat, că într-o noapte de Paști într'un sat, care deși are o biserică prea frumoasă, dar n'are preot, au trebuit oamenii să și taie singuri anafură! Au trimis pe un bătrân în satul în care era biserica parohială cu anafura spre a o binecuvânta preotul și neputând străbate în biserică, s'a dus și-a întins-o pe fereastră înăuntru, unde proscomidea preotu, și s'a întors acasă mulțămît, că are Paști binecuvântate de preot, și pe care l-a împărțit prin cătunele învecinate și lipsite de preoți.

Iată ce se petrece în satele, cari sunt lipsite de preoți! Și ne mai prinde mirarea, că sentimentul religios scade?

Este cu neputință preotului să servească o parohie compusă din mai multe sate, când mai ales acea parohie este întinsă pe dealuri și este despărțită prin râuri, lacuri etc.?

Și să vă citez un caz:

Lângă Brăila este o parohie, anume Stăncuța, de care ține vre-o 7 cătune; preotul ca să poată să se ducă în toate aceste cătune, trebuie să ia și căruța și dubă sau luntre; căci are de trecut câteva bălți. Până să ajungă la loc, se duce cu căruța, când ajunge însă la baită, ia duba din căruța și-o așează pe baltă; iar căruța

o desface și-o pune pe dubă; iar când sosește la malul lacului, atunci trebuie să se pue duba în căruță! Mai merge 3—4 kilometri și dă de alt lac, încât trebuie să repete aceeași operațiune de câteva ori! Nici un preot nu mai vrea să meargă la acea parohie.

Și în Eparhia mea am 93 de sate fără preoți; iar satele sunt prea depărtate unele de altele!

De aceea zic că propunerea I. P. S. Mitropolit Primat cu privire la o împărțire din nou a parohiilor este foarte bine venită.

Și eu socotesc, că ar fi bine ca să trimeată la aceste biserici filiale preoți ajutări luați chiar dintre cei cu 4 clase de seminar.

Trebuie însă ca și guvernul să ia măsuri, să îmbunătățească situația materială a preoților; căci altminterea rămânem fără preoți, și—cum zicea P. S. Episcop al Romanului—se vor sălbătici oamenii cu desăvârșire.

— Se pune la vot concludsiunile raportului și se aprobă.

— Se declară ședință intimă.

La redeschidere:

Domnul C. Dissescu, Ministru Cultelor. Înalt Prea Sfinte, Prea Sfințiți Părinți. În urma votului de ieri, s'au născut diferite discuțiuni și s'a interpretat greșit, cred eu, votul și adoptarea concluziilor raportului în chestiune.

Vă încredințez mai de înainte, că nu voesc să cer răsvot. Nu este vorba de aceasta. Înainte de a mi se spune, că nu se poate, vă spun: nu cer acest lucru.

Iată ce voesc să știu:

Este vorba de a se arătă și pedepsi unul din autorii cărței numită Mica Biblie ca eretic? Sau este vorba de a se arătă că această carte, numită Mica Biblie, cuprinde într'însa greșeli de tipar și greșeli de alcătuirea și expunerea faptelor?

Vedeți, merg mai departe: nu vreau să se facă confuzie între două ordine de idei.

Una este chestiunea privitoare la răul obiceiului, pe care îl au aceia, cari sub forma pamfletelor sau a cuvântărilor, desconsideră pe unii din membrii Sf. Sinod și pe cari îi desaproab, cum desaproab pe oricine insultă sau minte prin cuvânt sau prin condeiu. Oricare ar fi însă vinovăția acelora, ea nu are ce căută în faptul de față, care ne duce într'o ordine de idei deosebită,—așa că nu putem conchide de acolo la erezii și condamnări, pentru cele ce discutăm acum.

Nu amestec această chestiune nici cu aceea a mănuierei fondurilor privitoare la imprimarea Bibliei.

Și dacă prin cuvântarea cuprinsă în prefața cărței numită «Mica Biblie», unul dintre autorii ei, P. S. Episcop al Hușilor, a înțeles să desconsidere chipul distribuirei banilor, care s'a făcut sau nu s'a făcut, și să bănuiască lăncezeală în redacțiunea Bibliei, lucru care este dezaprobat, tot nu'l confund cu chestiunea ereziei.

Și chestiunea precisă și formală pe care o pun este următoarea: Prin votul de ieri, înțelesu-s'a să se declare unul din acești co-

laboratori, ostenitori, cum îi se zice, că este eretic? Sau numai i s'a arătat, că cartea aceasta cuprinde greșeli ca cele pe cari le-am caracterizat adineaurea?

I. P. S. Mitropolitul Primat. Numai partea aceasta de pe urmă dimpreună cu prefața insultătoare la adresa Sf. Sinod, făcută de un membru al său, aceasta este în discuție.

D-l Ministru al Cultelor. Nu este vorba aci de răsvot, nici de a chema la judecată pe netrebniți. Dacă vreți, n'avem decât să îi chemăm și la judecată, după amiazi reluând chestiunea.

Voci: Nu! Nu!

D-l Ministru al Cultelor. Atrag atențiunea P. S. Voastre asupra împrejurării, că pe coperta acestei cărți stă scris numele P. S. Sale Episcopul Nicodem al Hușilor, numele directorului Seminarului Veniamin din Iași—P. C. Econom. P. Savin—acela al directorului Seminarului Central, și deci dacă este erezie, erezia este faptul a trei mari obraze bisericești. Și mai atrag atențiunea că această carte este tipărită de Asociația Biblică, în care figurează, pe lângă unii din ostenitori, cu scrisul, d-r. Boroianu, profesor la Facultatea de Teologie, P. C. Econom. Nazarie, care este de asemenea profesor la Facultatea de Teologie, d-l Gabriel Pârvu și alții. În cât sunt părtași la erezie și aceștia.

Și întrebarea mea este: e vorba aci de o erezie? Să nu ne ascundem de pe deget zicând, că este eretică cartea, nu sunt eretici acei cari au scris-o! Asta e cu neputință!

P. S. Episcop Sofronie, al Râmnicului Noul Severin. Nu este raportorul aci, ca să ne dea lămuriri.

D-l Ministru al Cultelor. Nu putem lăsa chestiunea aceasta nelămurită, până ce va veni P. S. Raportor. Nu este interesul meu, aci este interesul Sf. Sinod. Eu am luat asupra mea mai mult de cât trebuie, în această chestiune. Am multe amărăciuni în sufletul meu, dar, haide Doamne, inghite și acest pahar!

De aceea rog pe P. S. Sa, fără a ne ține un lung discurs de justificare, să răspundă la chestiunile puse, spre a ne lămurii ce a înțeles și dacă este hotărît, cum mi-ar fi dorința ca chiar însuși să le rectifice.

P. S. Episcop al Dunărei de Jos. Aveam de făcut o mică întrebare:

Rog pe P. S. Sa să învedereze, că desigur n'au lucrat toți membrii prefața aceea. Să declare P. S. Episcop al Hușilor, că nu este autorul prefeței.

D-l Ministru al Cultelor. Decât, dați mi voe, ce mă preocupă principalmente este chestiunea, dacă Sf. Sinod a înțeles să'l acuze de erezie.

Voci: Nu! Nu!

P. S. Episcop Sofronie. Nimeni nu s'a gândit la aceasta!

D-l Ministru al Cultelor. Aceasta este chestiunea care mă interesează; în ce privește cele cuprinse în prefață, aceasta este o altă chestiune și dacă vreți o vom discuta pe urmă. Chestiunea

principală este, că Sf. Sinod nu a înțeles, să declare de eretic pe P. S. Episcop al Hușilor.

I. P. S. Mitropolit Primat. Nu toate persoanele câte sunt citate acolo sunt de o potrivă autorii cărții.

D-l C. Dissescu, Ministru Cultelor. Este scrisă de toți!

I. P. S. Mitropolit Primat. Autorii sunt trei persoane, cum a spus însuși P. S. Nicodem.

Aceștia au lucrat, iar ceilalți au contribuit cu ajutoare bănești.

Și d-l Boroianu, directorul Cancelariei Mitropolitane, mi-a spus, că nici nu a știut, că este înscris pe listă și suma nu a plătit-o, căci pe atuncea i-a murit un copil și n'a putut plăti. Unii au dat bani și alții au lucrat: cei cari au lucrat au răspunderea; cei cari au dat bani, nu atâta.

P. S. Episcop al Hușilor. I. P. S. Stăpâne, P. S. Părinți și Domnule Ministru; voi atinge chestiunea numai în trăsuri generale, pentrucă timpul nu ne permite să facem altfel.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Apărați-vă cum știți, ca să nu afirmați ca mai înainte că vi se ridică dreptul de apărare; liber sunteți să vă apărați cum vă pricepeți.

P. S. Episcop al Hușilor. A venit eri înaintea Sf. Sinod lucrarea aceasta numită «Mica Biblie» și asupra ei, și desigur și asupra autorilor ei, se aduc două feluri de învinuiri.

1. Că în prefață s'ar aduce insulte Sfântului Sinod și al 2-lea că în copriusul lucrării acesteia s'ar găsi greșeli; greșeli cu privire la credință, greșeli de redarea textelor biblice și greșeli de tipar. Trebuie să răspund pe rând:

În ceea ce privește prefața, se zice că este o parte prin care autorii ar aduce învinuiri Sf. Sinod.

Am declarat și eri și declar și astăzi, că nici prin minte nu mi-a trecut mie, ca și celorlalți ostenitori, să aducem prin aceasta vre-o învinuire nici Sf. Sinod, nici vre-unuia din membrii Sf. Sinod.

M'ați întrebat cine a scris acea prefață. Prefața este scrisă de unul dintre noi și anume de P. C. Arhimandrit Scriban, dar este cenzurată și acceptată de noi, din cuvânt în cuvânt.

Deci declar în numele meu și în numele celorlalți ostenitori, că nu este vorba să ne fi trecut nici prin gând a aduce vre-o jignire Sf. Sinod, pe care îl respectăm, căci mai înainte de toate, sunt și eu membru al Sf. Sinod și trebuie să mă respect înăcar pe mine, dacă nu pe ceilalți.

Voiți să mai citească pasagiul incriminat?

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Nu mai este nevoie să'l citiți, căci este bine cunoscut tuturor.

P. S. Episcop al Hușilor. Asupra acestei chestiuni prin urmare, rămâne bună declarația, că nu am avut nici o intenție de-a insulta pe cineva.

Este o simplă constatare a împrejurărilor prin care a trecut la noi Biblia și am spus că în timpurile de față s'au luat măsuri în

această privitynță; că și guvernul, ca și Sf. Sinod au intervenit: guvernul cu mijloace bănești și Sf. Sinod cu lucrul.

Și dacă se zice acolo: „însă lucrarea fiind grea și lungă bănuim că nu se va termina curând“, apoi va recunoaște oricine că traducerea din nou a Bibliei și a tipăririi ei este o lucrare foarte grea, și deci o justificare, iar nu o învinuire am făcut Sf. Sinod. În Rusia s'a tradus Sf. Scriptură din limba ebraică și din cea greacă în limba rusească și s'a lucrat 25 ani, luând parte la lucrarea aceasta 4 Academi.

Prin urmare, dacă am zis: „bănuim că va mai trece mult timp“, nu înseamnă cum că am bănuit că va fi lăncezeală sau neglijență.

D-l C. Dissescu, Ministru Cultelor. Veniți la justificarea greșelilor.

P. S. Nicodem Episcop al Hușilor. În ce privește partea greșelilor:

Nu cunosc cuprinsul raportului comisiei, care este atât de amănunțit, decât din citirea ce s'a făcut ieri aici în Sf. Sinod. Nu l'am avut ca să'l citesc eu însumi și așa să mă pot apăra la fiecare punct, în cât de o apărare temeinică asupra fiecărei învinuiri nu poate fi vorba, ci numai în trăsuri generale.

Ca chestiune de credință, în Biblia aceasta, nu este atinsă nici una din dogmele credinței noastre. Prin urmare nu poate fi vorba de erezie.

Erezie este atunci, când este atinsă una din dogmele fundamentale ale credinței noastre ortodoxe.

P. S. Episcop Sofronie. Ne faceți acuma teorie asupra ereziei?

Eu sunt de părere să se amâne discuțiunea, până ce va veni *P. S. Raportor.*

D-l C. Dissescu, Ministrul Cultelor. Declarați că sunteți dispuși a rectifica greșelele?

P. S. Episcop al Hușilor. Întâi de toate declar, că nu este vorba de greșeli dogmatice.

Dacă sunt greșeli în expresiune și de tipar se poate să nu le corectez? Și fără să declar, o nouă ediție nu poate să apară fără îndreptări.

P. S. Episcop Sofronie al Râmnicului Nouul Severin. Ce să mai corecți? Toată cartea trebuie retrasă, căci toată cartea este greșită.

P. S. Episcop al Hușilor. Am spus că nu poate fi vorba de greșeli dogmatice. Și mențin. Atunci la ce trebuie retrasă toată cartea?

D-l C. Dissescu, Ministrul Cultelor. Chestiunea principală este dacă lucrarea aceasta este sau nu eretică.

P. S. Arhiereu Teofil Ploșteanu. La chestiunea pusă de *d-l Ministru*, trebuie să se răspundă, că nu este aci chestia de erezie.

D-l C. Dissescu, Ministru Cultelor. Atunci formulați o propunere scrisă, în acest sens.

I. P. S. Mitropolit Primal, președinte. Dacă ar fi chiar ches-

tiune de erezie, declarați că o retrageți? Dimpreună cu mai multe locuri echivoace?

P. S. Episcop al Rîușilor. Orice ar fi rău, declar că retrag!

P. S. Sofronie, Episcop al Râmnicului Nouul Severin. Mai bine să rămână chestiunea aceasta pentru după amiazi, când va veni și P. S. Raportor.

P. S. Episcop al Hușilor. Am spus, că în cartea aceasta nu poate fi vorba de greșeli dogmatice, sunt greșeli de tipar, atâta tot. Dacă vrea Sf. Sinod și îmi pretinde, prefața aceasta, care este socotită jignitoare pentru Sf. Sinod—deși repet, niciodată n'am avut această intențiune—o scot în întregimea ei, ca să nu se mai poată zice nimic.

În Privința pretinselor greșeli de texte, să se știe că acelea nu sunt greșeli, ci variante; chiar între o traducere românească și între o alta sunt diferențe. Sf. Sinod lucrează la o revizuire a Bibliei. De sigur că lucrarea aceasta se va deosebi de celelalte traduceri românești.

Toate locurile semnalate ca greșite, *de se va constată aceasta*, le vom îndreptă la o nouă tipăritură—pentru că punem înainte de toate mare preț pe unitate, și nu iubim desbinarea și certurile.

Prin urmare: tot ce se va găsi că este greșit, îndreptăm bucuroși.

Dar încă odată afirm: să se constate serios locurile încriminate.

Noi nu am avut intenția să aducem vre-o jignire Sf. Sinod.

Am avut în vedere numai aceasta: să servim poporul credincios, pe care avem datoria să'l servim. Acestea am avut de zis.

P. S. Episcop al Argeșului. O singură întrebare vream să fac: când cineva, și mai ales când este vorba de cineva cu camilafcă, tipărește o biblie, frumos este să se ocupe acolo de socoteli de bani?

Tipăritu-s'a vre-odată vre-un exemplar de Biblie cu socoteli de bani?

I. P. Mitropolit al Moldovei. A spus că prefața nu este opera P. S. Sale.

P. S. Episcop al Argeșului. Când apărem în lume cu o lucrare scrisă, trebuie să apărem bărbătește, iar nu copilărește!

I. P. S. Mitropolit Primat. Așa este! Și lucrarea aceasta vedem că au dat loc la atâtea observări.

P. S. Episcop al Argeșului. Rău ați făcut că ați scris așa, căci iată unde ați ajuns!

P. S. Episcop al Romanului. Chestiunea este foarte delicată, căci este vorba de un Episcop, membru al Sf. Sinod.

Prefața este scrisă de P. S. Voastră?

P. S. Episcop al Hușilor. Nu, dar am cercetat-o și am admis-o.

P. S. Episcop al Romanului. Dar n'ați văzut acolo vre-o insultă la adresa Sf. Sinod?

P. S. Episcop al Hușilor. Nu! Nici nu văd.

P. S. Episcop al Romanului. Prin urmare P. S. Sa a fost de bună credință și nu a făcut decât să iscălească prefața.

P. S. Episcop al Huşilor. V'am spus că am revăzut-o, am amendat-o şi am adoptat-o!

P. S. Sofronie, Episcop al Râmnicului Noul Severin. N'aţi găsit acolo vre-o insultă la adresa Sf. Sinod?

P. S. Episcop al Huşilor. Nu, şi nici nu putea trece aceasta nimănui prin minte.

P. S. Episcop al Romanului. Este trist că această lucrare a fost dată în mâna băieţilor. Şi am o probă palpabilă: ajut pe un băiat, care este elev în Seminarul Central şi vine la mine şi îmi spune: sunt necăjit că n'am de unde să plătesc 10 lei Părintelui Director, căci mi-a dat 10 exemplare din Mica Biblie să le vând şi n'am găsit cui să vând decât 5 exemplare, în cât 5 trebuie să le plătesc. Cum aşă? Am zis eu.

Ne-a dat la fiecare băiat câte 10 exemplare ca să le vindem; iar de nu să le plătim noi!

Dar cum se poate? Arhimandritul Scriban, directorul Seminarului, se serveşte de băieţi ca să desfacă o asemenea carte?

Că nu se ating dogmele, este adevărat că nu se ating, dar sunt schimbări neieritate de text. Se pun în gura Mântuitorului cuvinte ca acestea: „*lasă mamă*”:

Aceste cuvinte poate să le spună un copil mamei sale, dar nu Mântuitorul! Se pune acest fel de expresiune într'o Biblie?

În Biblie se zice: „Ce 'ţi-e ţie şi Mie femeie!”

Acelea nu sunt expresiuni de Biblie!

Prin urmare Biblia aceasta are greşeli.

Aceste greşeli însă nu sunt greşeli dogmatice şi dacă P. S. Episcop de Huşi îşi ia angajamentul să le corecteze pe toate, nu avem nimic de zis.

Nu mai este motiv deci de a discuta mai mult această chestiune. Votul ce s'a dat, nu s'a dat în sensul că P. S. Episcop al Huşilor ar fi eretic.

D-l C. Dissescu, Ministrul Cultelor. Îmi pare foarte bine, că, punând chestiunea lămurit, am ajuns la o perfectă înţelegere.

Cu părere de rău însă văd, că se păstrează oarecare urmă de amestec între chestiuni, care nu sunt privitoare la dogmă şi erezie şi între celelalte chestiuni de cari nu trebuie să ne ocupăm, chestiuni băneşti.

Nu acestea din urmă mă preocupă pe mine.

Eu sunt doritor de a păstra votul Sf. Sinod, fără însă ca acesta să se răstălmăcească în mod greşit şi să dea naştere la neînţelegeri.

Am întreat: prin faptul că aţi votat concluziunile raportului privitor la Mica Biblie, aţi înţeles să declaraţi pe P. S. Episcop al Huşilor de eretic? Şi în unanimitate aţi răspuns: nu!

Această declaraţiune este de natură să împiedice orice neînţelegere şi orice neajuns pentru Sf. Sinod.

De aceea vă rog să binevoii să semnaţi această propunere, dacă găsiţi de cuviinţă.

D-l Ministrul citeşte următoarea propunere:

PROPUNERE

Sfântul Sinod luând act de întrebarea domnului Ministru al Cultelor și Instrucției și lămuririle justificative date de P. S. Episcopul Nicodem al Hușilor arătându-se gata la îndreptările indicate de Sf. Sinod. atât în privința stilului cât și a greșelilor în expunerea faptelor biblice și chiar a retrage prefața ofensatoare.

Declară că păstrează votul dat ieri în această privință, fără a fi înțeles sau înțelege a-l considera eretic pe P. S. Episcop Nicodem al Hușilor.

† Konon Mitropolit Primat, † Pimen Mitropolitul Moldovei, † Theodosie al Romanului, † Sofronie al Râmnicului, † Dionisie al Bucărinii, † Teofil M. Ploesteanu, † Arh. Valerian. † Anthim P. Botoșeneanu, † Evghenie Piteșteanu, † Meletie Constanțeanu.

D-l Ministru al Cultelor. Vedeți, că prin această propunere să păstrează votul dat de Sf. Sinod.

P. S. Sofronie Episcop al Râmnicului. Rog să se amâne punerea la vot a acestei propuneri până după amiazi, când va veni și P. Raportor, să ne dea lămuriri.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. N'am luat parte la discuție, dar P. S. Raportor nu poate să cunoască mai mult decât este scris în raportul pe care l-a citit

P. S. Episcop al Hușilor. Eu aș rugă Sf. Sinod să termine odată cu această chestiune.

I. P. S. Mitropolit Primat. Eu sunt de părere că P. S. Episcop de Huși Nicodim, dacă are inimă dreaptă, să facă «mea culpa» înaintea Sf. Sinod, precum a făcut-o altă dată și alți Arhieri, când au venit în conflict cu Sf. Sinod, precum a fost odată I. P. S. Mitropolit Calinic Miclescu, iar altă dată P. S. Calistrat Bărlădeanu.

Suspend ședința pentru câteva minute.

— Ședința se suspendă.

La redeschidere:

I. P. S. Mitropolit Primat. Ședința este redeschisă.

În urma celor discutate rămân la părerea că P. S. Episcop al Hușilor nu s'a justificat destul de bine și să fie obligat să rectifice toate erorile indicate în raport și să declare „mea culpa” precum am mai zis-o, pentru marea turburare pe care a provocat-o în public. Să și recunoască provocarea prin „mea culpa”, așa precum a făcut-o și alții, la împrejurări grele.

Iar în cece privește pe directorii celor două seminarii, eu sunt de părere că pentru a nu se mai continua scandalul și speculă cărții prin elevii seminariilor, trebuie ca să fie imediat destituiți ori demisionați amândoi. Pentru că pe lângă alte rele, s'a vândut cartea impusă prin nevinovații elevi seminariști, după cum s'a dovedit aceasta și cum nu le eră iertat a'i speculă, precum ne-au arătat și P. S. Episcop de Roman, încasând câte 2 (doi) franci la atâtea mii de exemplare răspândite.

— Se pune la vot aceasta părere și se admite.

P. S. Arhiepiscopul Meletie Constanțeanu, citește următorul raport privitor la suplica d-lui St. Dumitrescu și alții:

Inalt Prea Sfințite Stăpâne,

La această comisiune s'a mai trimis în cercetare și o suplică înreg. la No. 265 din 27 Oct. 1913 a mai multor suplicanți în frunte cu un d-n anume St. Dumitrescu, ofițer în retragere, care în concluziune desaproabă Mica Biblie a P. S. Episcop de Huși Nicodem în tovărășie cu Arhim. I Scriban și Icon. P. Savin.

Comisiunea Biblică a Sf. Sinod făcându-și de mai înainte studiile și lucrarea sa cum trebuia asupra numitei cărți, este de părere a se trece la *ordinea zilei*.

Acestea cu profund respect comisiunea prin scrisul raportorului supune Sf. Sinod spre deliberare.

Raportor: † *Arh. Eughenie Piteșteanu*, † *Meletie Constanțeanu*.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Regulamentul Sf. Sinod este precis: nu se primesc petițiuni de ale ereticilor, nici de ale schismaticilor, încât nici această petițiune venită dela cunoscuți adventiști nu se poate primi.

Cum concluzia raportului e de a trece la *ordinea zilei*, sunt de părere să o votăm.

Se pune la vot concluzia raportului, și se primește.

P. S. Episcop al Hușilor, citește următorul raport privitor la lucrarea d-lui Chiru Costescu:

Inalt Prea Sfințite Stăpâne,

La comisiunea de petițiuni a Sf. Sinod s'a primit referatul comisiunii pentru cercetarea cărților didactice a Consistoriului Bisericesc Superior, privitor la lucrarea d. Chiru Costescu, defensor eclesiastic, intitulată „colecțiuni de legi, regulamente, programe, etc.” împreună cu o tablă de materie a numitei lucrări.

Comisiunea, având în vedere, că concluziile raportului amintit, care sunt pentru aprobarea lucrării d-lui Chiru Costescu, au fost primite de Consistoriul Superior Bisericesc și considerând că lucrarea în chestiune este de un real folos, este de părere ca ea să fie aprobată și de Sf. Sinod.

Raportor: † *Nicodim al Hușilor*, † *Sofronie al Râmnicului*, † *Theodosie al Romanului*.

— Se pune la vot concluziile raportului și se aprobă.

Acelaș P. S. Raportor citește următorul raport privitor la noul anuar bisericesc; trimis de Ministerul Cultelor. — Cassa Bisericii;

Inalt Prea Sfinșile Stăpâne,

La comisiunea de petișuni a Sf. Sinod s'a primit adresa Onor. Minister al Cultelor No. 29733 a. c. împreună cu două exemplare din formularul privitor la întocmirea noului anuar bisericesc, cu rugăminte ca Sf. Sinod să binevoiască ași da părerea sa asupra acestui formular; iar pe de altă parte a dispune complectarea locurilor rămase goale, și apoi unul din cele două exemplare să fie înapoiat.

Comisiunea, luând în cercetare formularul prezentat, găsește că e complect ca tablă de materie. Nu se poate însă pronunșă asupra textului celui anuar, întru cât n'a fost înaintat.

În ce privește complectare locurilor goale, comisiunea, neavând datele trebuitoare pentru complectarea lor, crede că aceasta e datoria alcătuitoarilor.

Se opinează deci că unul din anexatele formulare să fie înapoiat Casei Bisericii spre a se tipări anuarul.

† *Nicodem al Hușilor*. † *Theodosie al Romanului*, † *Sofronie al Râmnicului*.

Se pune la vot concluziile raportului și se aprobă.

Acelaș P. S. Raportor, citește următorul raport privitor la suplicele mai multor seminariști cu 4 clase:

Inalt Prea Sfinșite Stăpâne,

La comisiunea de petișuni a Sf. Sinod s'a prezentat adresa No. 31921 a. c. a Onor. Minister de Culte C. B. cu un număr de șase cereri ale preoșilor C. Păunescu—Ialomița, I. Apostoleanu—Ploești, C. Popescu—Târgu-Jiu și M. Munteanu—Transilvania, cari cer să fie numiți preoși în Dobrogea-Nouă, precum și cererile mai multor seminariști de gradul I, cari cer a fi hirotoniți preoși tot pentru Dobrogea-Nouă.

Comisiunea având în vedere, că chestiunea aceasta s'a rezolvit deja de Sf. Sinod, este de părere a se trece la ordinea zilei.

† *Nicodem al Hușilor*, † *Theodosie al Romanului* † *Sofronie al Râmnicului*.

Se pun la vot concluziunile raportului și se aprobă.

P. S. Sofronie, Episcop al Râmnicului și Noului Severin. Propunerea I. P. S. Mitropolitului Primat, în privinșă destituirea celor doi directori de seminar, sunt de părere să se comunice imediat guvernului.

I. P. S. Mitropolit Primat, președintele. Orele fiind înaintate ridic, ședinșă și anunș ședinșă viitoare azi după amiazi la ora 3.

— Ședinșă se ridică la ora 12.

Președinte, † *Konon Mitropolit Primat*

Secretar, *Nifon Episcop al Dunărei de jos*.

Ședința dela 31 Octombrie 1913.

Ședința se deschide la ora 3 p. m. sub președenția I. P. S. Mitropolit Primat.

Se citește apelul nominal. Prezenți 11, în concediu 4.

La parte la ședință și d-l C. Dissescu, Ministrul Cultelor.

Se citește sumarul ședinței precedente.

D-l C. Dissescu, Ministrul Cultelor. Eu cred că în acest sumar s'a strecurat o eroare de redacțiune.

Sf. Sinod nu a putut să hotărască distituirea directorilor celor două seminarii, pentru că, după legile noastre organice, Sf. Sinod nu are atribuțiuni administrative în lumea din afară, ca să poată numi, sau ca să poată destitui. Poate și are dreptul Sf. Sinod de a exprima o dorință în acest fel, aducând-o la cunoștința Ministerului de Culte, care va lua o hotărâre. În rezumatul desbaterilor Sf. Sinod se zice: „Sf. Sinod destitue pe cei doi directori ai Seminarilor”. Acest lucru este cu neputință și de sine nu poate să stea. Se poate zice: «Sf. Sinod crede, că este bine, ca Ministerul Cultelor să destitue pe cei doi directori ai Seminarilor». Nu poate decât să-și exprime o dorință în acest sens.

De aceea vă rog ca propunerea și sumarul să fie în acest sens.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. D-le Ministru, la afirmarea d-voastră de mai sus arătată, relativ de Directorii Seminarilor, eu tocmai cred că acestea fiind școli curat bisericești, amestecul și votul Chiriarhilor cu nici un chip nu poate fi înlăturat. Poate Statul să plătească și este dator chiar a plăti, așa cum face și cu Protoiereii Județelor, dar tot așa precum aceștia sunt privați și Directorii Seminarilor, îndoit depinzând de Kiriarii lor; atât ca clerici, cât și ca directori ai școalelor crescătoare de viitori preoți. Băgăm de seamă că de când autoritatea laică și-a însușit prea multe drepturi în Seminarii cu personalul administrativ și didactic, rolul Kiriarhilor este prea mărginit și iată rezultatul îl vedeți, că majoritatea tinerilor crescuți în Seminarii nu vor să se mai facă preoți, din cauza creșterii prea laicizate ce li s'a dat.

Noi credem că avem dreptul, dar dacă suntem împiedicați de a-l exercita, răspunderea nu mai poate fi a noastră.

— Se pune la vot sumarul cu rectificarea cerută și se aprobă.

Se intră în ordinea zilei

Se citește suplica d-lui Gh. Popescu, absolvent a 4 clase de seminar și se trimite la comisiunea de petițiuni.

P. S. Episcop Theodosie al Romanului. Cer cuvântul.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Aveți cuvântul!

P. S. Episcop al Romanului. I. P. S. Stăpâne, la comisiunea de petițiuni s'a trimis un memoriu al unui fabricant de lumânări, prin care își arată părerile lui în chestiunea fabricării lumânărilor.

Memoriul acesta a trecut pe la Consistoriul Superior Bisericesc și a venit apoi la Sf. Sinod, I. P. S. Voastră hotărând să fie trimis în studiul comisiunei.

Este un dosar întreg și mărturisesc că n'am avut timpul să îl citesc cu deamănuntul.

P. S. Colegi din comisiune iarăși nu au avut timp, în cât chestiunea aceasta a rămas netranșată, comisiunea neputând să și alcătuiască raportul într'un timp așa de scurt.

În cât aș fi de părere, pentru că este vorba de un dosar întreg de studiat, să se mai amâne rezolvarea acestei chestiuni.

D-l C. Dissescu, Ministrul Cultelor. Este neapărată nevoie ca acest studiu să fie terminat cât mai curând, de oarece se deschid Corpurile Legiuitoare și vrem să depunem proiectul de lege modificator al legii pentru fabricarea lumânărilor de ceară. Dacă însă, aceasta nu vă este cu putință, atunci vă rog să înaintați toate lucrările, ce le aveți făcute în privința acestei chestiuni, Cassei Bisericii; și se va ține seamă de ele la alcătuirea proiectului de lege, iar în Senat vom discuta.

I. P. S. Mitropolitul Primat, Președinte. Domnule Ministru, în memoriul alcătuit de acești fabricanți se arată felul în care se falsifică lumânările de ceară și se arată în acelaș timp, cum socotesc ei, că ar trebui să fie alcătuit un proiect de lege, ca acest lucru să nu se mai întâmple. În cât aș ruga Onor. Minister să studieze și materialul acesta cuprins în memoriu, pentru a avea la timp o lege completă, contra falsificatorilor lumânărilor de ceară curată, cari falsificând lumânările strică pictura bisericilor prin fumul lor și strică și sănătatea credincioșilor.

P. S. Nicodim, Episcop al Hușilor. Asupra acestei chestiuni s'a făcut raport de către Consistoriul Superior Bisericesc, în cât este mai lesnicioasă!

P. S. Episcop al Romanului. Dar după lege, acest raport trebuie ratificat de Sf. Sinod.

I. P. S. Mitropolitul Primat, Președinte. Eu aș rugă, ca în lege să se arate și anume cari sunt mănăstirile în cari călugării pot fabrica ceară curată de albine pentru bisericile monastirilor cel puțin.

Dacă se vor ridica protestări din partea fabricanților și a negustorilor li se va răspunde, că nu cu intenție comercială se fabrică această ceară de către călugări, ci numai pentru a se feri vechile picturi monumentale și frumoasele ornamente bisericesti dela o totală distrugere a lor.

De altminterea, pentru a feri bisericile noastre de acest mare rău, încă de mult am hotărât să se introducă electricitate prin toate bisericile unde dispun de mijloace, pe care după stăruința mea, Onor. Epitropie a Bisericii Sf. Spiridon Nou au și introdus-o, așa că biserica, de curând reparată în interior; au căpătat o înfățișare minunată, lucru ce sper că va fi imitat și la alte biserici din capitală, în necazul falsificatorilor lumânărilor de ceară curată.

D-l Ministru al Cultelor. Dar este canonic aceasta?

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Când s'au alcătuit canoanele nu se cunoștea electricitatea!

D-l Ministru al Cultelor. Căci dacă nu mă înșel, este o parte simbolică aci. Se zice. să se înalțe rugăciunea mea spre tine, Doamne, cum se înalță flacăra și lumina?

Afară de acestea, ceara, din care se fabrică lumânările, este un produs al albinelor, singurile vietăți care n'au sex. Prin urmare aș vrea să mă lămurii!

P. S. Arhiereu Eughenie. Lumânările trebuie să existe; nu vor dispăre niciodată dela altar! Vechimea primelor veacuri creștine și simbolul lumânărilor întrebuițate la cult le dă acest drept. La Paște și la înmormântări, preoții și creștinii trebuie să aibă făclii de ceară în mâinile lor. Aceleași ași putea zice și pentru candelă.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte. Vor rămâne, însă în număr redus.

D-l Ministru al Cultelor. Prin urmare considerăm lumina electrică, ca ajutătoare!

P. S. Episcop al Romanului. Și atunci partea simbolică există!

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte. La Altar și la Catapeteasmă trebuie să rămână lumânările de ceară curată, căci reprezintă focul credinței, numai pentru iluminatul bisericii ne vom servi de electricitate.

P. S. Arhiereu Teofil Ploeșteanu. De altfel lumina electrică este mai curată decât toate.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte. Electricitatea este un produs al științei omenești celei mai înalte și tot ce se prezintă ca activitate superioară a spiritului omenesc, se privește ca un deosebit dar dela Dumnezeu.

Prin urmare așa fiind, un produs, excelent al minții omenești ca electricitatea atât de frumoasă și curată nu poate profana biserica, ci din contră adaugă la măreția ei spre slava lui Dumnezeu.

Și mi aduc aminte că acum vre-o 20 de ani, când vizitam locurile însemnate din Rusia, am văzut la biserica Mare dela lacra Pecersca din Kiev un lucru minunat.

Am văzut aprinzându-se deodată o stea mare deasupra catapetesmei, care în timpul Sf. Liturghii lumină în mod strălucitor întreaga catapeteasmă și toată biserica.

În timpul Sf. Liturghii, când se face sfințirea prin invocarea venirii Sf. Duh, apărea deodată și strălucea minunat o asemenea stea împodobită cu raze strălucitoare de lumină electrică. Și mi-a plăcut mult acest lucru.

Nu știu dacă și acum mai va fi existând așa, căci este cam multșor de atunci.

D-l C. Dissescu, Ministru Cultelor. I. P. S. Părinte și P. S. Părinți. Știți că cetățenii Bulgari ortodoxi aflați în noul teritoriu, prin faptul anexării, au devenit Români. Dar cum rămâne cu partea religioasă? Aș vrea deci să întreb pe Sf. Sinod cum îi considerați pe aceștia? îi considerați ca omodoxi sau nu?

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Îi considerăm ca omodoși adică: aparținând Bisericii noastre Ortodoxe de Stat ca și toți Românii.

Sf. Sinod în unanimitate: Da! Da!

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Și atunci putem formula următoarea propunere:

„Asupra întrebării pusă Sfântului Sinod de d-l ministru al Cultelor și Instrucțiunii Publice: dacă cetățenii Bulgari ortodoksi aflați pe noul teritoriu și cari prin faptul anexării sunt considerați ca „Români, «sunt omodoxi?»

Sfântul Sinod,

„în unanimitate, a hotărât, că sunt omodoxi, ținând de aceeași „Biserică a Statului Român“.

Această propunere se pune la vot și se votează în unanimitate.

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Domnule Ministru, la sfârșitul sesiunii trecute a Sf. Sinod am avut între noi, în ziua din urmă, în locul d-voastră—sau în orice caz în locul d-lui Tache Ionescu, atunci ministru ad-interim la Culte—pe d-l C. C. Arion ministru.

Și atunci, s'a ridicat o întrebare, pe care o făceam noi d-lui Arion! Care va fi situația Românilor din Grecia, Serbia și Bulgaria, precum și a călugărilor români din Sf. Munte, în urma tratatului dela Petersburg? S'a recunoscut statului român dreptul de a trimete episcop?

Și la această întrebare a noastră d-l ministru Arion a răspuns, că îi pare bine că s'a pus această întrebare; că ia cunoștința de ea și că o va comunica guvernului.

S'a trimis din partea Sf. Sinod, pare-mi-se și o adresă, și mi se pare, că răspunsul încă nu s'a dat.

De aceea, întrebarea pe care o făceam, la sfârșitul unei luni Mai, onoratului guvern, aceeași întrebare aș face-o și astăzi guvernului.

Care va fi situația monastirilor românești sau a călugărilor români din Sf. Munte în urma schimbărilor aduse prin războaiele din Balcani?

Căci este știut, că autoritatea politică turciască s'a retras și în locul ei a intrat autoritatea grecească a statului elin.

Schimba-tu-s'a întru ceva situația pe care o aveau românii, în timpurile dominațiunii turcești, în urma războaielor din Balcani? Sau va rămâne aceeași?

Știu atât—și aceasta o știe toată lumea—că la congresul Ambasadorilor din Londra, s'a prezentat un memoriu din partea Patriarhului dela Constantinopol, prin care se încercă a înlătură ideia venită din partea unei puteri ortodoxe. Rusia, ca acolo să se înlocuiască puterea administrativă Grecească printr'o putere administrativă internațională. Și în acel memoriu, Patriarhul din Constantinopol se silește a demonstra, că introducerea unei puteri administrative internaționale în administrația mănăstirilor din Sf. Munte ar fi în contradicție cu spiritul de ordine și de liniște, care trebuie să domnească între călugării din Sf. Munte. Căci, atunci ar fi împărțiți în naționalități diferite, potrivit reprezentanților națunilor ce vor luă parte la aceste conferințe internaționale.

Și în deosebi nouă, Românilor, ne contestă Patriarhul dreptul de a lua parte în aceste conferințe internaționale, căci noi românii — acolo se zice guvernul român, eu înțeleg statul român — suntem adversarii Patriarhului și Sf. Munte, întru cât am secularizat averile mănăstirești.

Socot că părerea P. triarhului din Constantinopol, neprimindu-ne pe noi românii de a avea într'un caz dat, reprezentanți în această formă de guvernământ, este nedreaptă.

Și de aceea aș face apel la d-voastră ca ministru să reducă toate argumentele Patriarhului dela Constantinopol la adevărata lor valoare, pentru ca nu cumva, atunci când se va regula situația Sf. Munte, noi românii să nu rămănem fără nici un drept.

D-l C. Dissescu, Ministru Cultelor. Ce drepturi voiți să salvați?

I. P. S. Mitropolit al Moldovei. Dreptul de administrație.

Să putem lua și noi prin călugării români parte în Chinou, adică în consiliul de administrație al mănăstirilor din Sf. Munte, în rând cu toate celelalte națiuni ortodoxe: Bulgari, Sârbi, Greci și Ruși. Ar fi nedrept ca, dintre țările ortodoxe, numai noi Români să nu fim reprezentanți în Chinou.

Aceasta am avut de comunicat guvernului, pe care l rog cu tot dinadinsul să se intereseze de situația călugărilor români și a mănăstirilor din Sf. Munte unde avem atâtea amintiri strămoșești.

Pentru mâine Vineri e anunțată la Academia Română o comunicare a d-lui Prof. N. Iorga, despre Sf. Munte și legăturile lui cu țara românească, prin care va pune, de sigur și mai mult în evidență vechile drepturi ale României, asupra acestor mănăstiri.

Așteptăm ca guvernul să ia măsurile ce va crede, ca dreptatea să se facă.

I. P. S. Mitropolit Primat, Președinte. Țiu să dau o lămurire în această chestiune.

În Chinotita Muntelui Atos sau Chinou sunt întruniți reprezentanții celor 12 mănăstiri mari de acolo și Chinoul acesta ca adunare reprezentativă este singurul șef suprem al Muntelui: Athos.

El face regulamente, ia dispozițiuni, supraveghează și conduce întregul Munte Athos.

În acest Chinou iau parte numai reprezentanții mănăstirilor mari, care au mai întinsă proprietatea lor, iar nu și cele mici, sub forma de chillii, colibi aschitii, sihăstriei și altele. Românii, din vechime, au fost proprietari mari, având acolo biserici însemnate, zidită una de Marele Voievod Ștefan cel Mare al Moldovei, iar altele restaurate, înzestrate și împodobite mai cu timpul de către Domnitorii și boierii țărilor române.

Și sunt descrieri amănunțite de ceea ce au făcut pentru acolo Românii în decursul secolilor.

În cât am avut proprietate, dar nu știu cum s'a dat altora, așă în cât astăzi Românii n'au proprietatea lor proprie, ci mănăstirile (Prodromul) și Schiturile lor sunt stabilite cu embatic pe proprietățile monastirilor streine. Așă bunioară Prodromul este făcut pe

pământul Lavrei celei mari a Sf. Athanasie și sunt obligați să plătească embatic hotărât, care mai pe urmă s'a tot crescut până l'a îndoit și întreit de cum a fost la început.

Și tot așa și Schitul Lacu și altele; toate acestea sunt pe pământul mănăstirilor proprii românești cu diferite numiri

În cât Românii n'au proprietate și așa fiind, România nu poate lua parte în Chinou.

De aceia trebuie să stăruim să ne facem proprietari definitivi acolo, mai întâi prin răscumpărarea vechilor ctitorii românești și al doilea prin răscumpărarea teritoriului pe care stau actualele noastre așezăminte monachicești dela Athos. Românii devenind proprietari, atunci de drept vor face parte și din Chinoul supra-veghetor.

Și de aceia aș rugă onoratul guvern, ca având în vedere cum că stajiunea cea mai avansată a românismului spre Orient, până nu tocmai de mult a fost singur numai Sf. Munte Athos sau Anton, să facă tot chipul, ca să devenim din nou proprietari mari și atunci dela sine urmează să facem și noi parte din Chinoul, care administrează Sfântul Munte.

Aceste lămuriri am ținut să dau Sf. Sinod cu privire la proprietatea pe care am avut-o, pe care acum nu o mai avem și pe care trebuie să o avem la acest Sf. Munte, de unde prin stabilirea acolo și a unui scaun Arhieresc vom putea avea influența cuvenită peste clerul întregii Macedonii așa precum este ea rău și nedrept împărțită astăzi.

D-l C. Dissescu, Ministrul Cultelor. Chestiunea aceasta este nu numai însemnată, dar și înălțătoare.

Eu nu sunt în pozițiune să dau toate amănuntele diplomatice, pentrucă chestiunea aceasta nu este pe deplin stabilită; ceea ce însă, pot să spun, este că o situațiune mai bună putem spera și că vre-o jignire este cu neputință când avem așa de bune raporturi cu aceste state.

Înainte de a se citi mesagiul regal de închiderea sesiunii de toamnă a Sf. Sinod, vă rog să puneți la vot propunerea ce am făcut în ședința de dimineață a Sf. Sinod.

Se pune la vot propunerea și este primită de toți P. S. membri prezenți, afară de trei: P. S. Nifon al Dunărei de Jos, P. S. Calist al Argeșului și P. S. Arhieru Calistrat Bărlădeanu.

D-l C. Dissescu, Ministru Cultelor. Am o nedumerire pe care v'aș rugă să o lămuriiți:

În ședința de azi dimineață au luat cuvântul asupra propunerii ce ați votat și P. S. Episcop de Argeș și P. S. Episcop al Dunărei de Jos; acum nu'i mai văd prezenți în ședință, în cât v'aș rugă să'mi spuneți, cum îi considerați ca fiind absenți sau ca fiind abținuți?

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Pe acești doi îi considerăm ca absenți, de oarece n'au venit la ședință, iar al treilea, P. S. Calistrat ca prezent, dar s'a abținut

P. S. Episcop Sofronie, al Râmnicului Noul Severin. I. P. S. Stăpâne, în ședința de dimineață P. S. Episcop al Romanului ne-a spus, cum un băiat, pe care îl crește P. S. Sa, elev în Seminarul Central, a fost obligat de P. C. Director să vândă un număr de 10 exemplare din Mica Biblie.

Acest elev de Seminar spune, că fiecărui elev din Seminar i s'a dat câte 10 exemplare de acestea spre a le vinde, ceace înseamnă, că fiind 400 de elevi seminariști, au fost distribuite patru mii de asemenea exemplare.

De aceia eu aș propune, ca, pe lângă că acest raport al P. S. Arhiepiscop Evghenie Piteșteanu să fie tipărit în Revista „Biserica Ortodoxă Română” și să fie tras și în vre-o 8000 de broșuri, adică în atâtea exemplare câte s'au imprăștiat din lucrarea condamnată „Mica Bible” și să se împartă odată cu revista Biserica Ortodoxă Română” măcar abonaților săi.

D-l Ministru al Cultelor. Dacă se publică în desbateri de ce ar mai fi nevoie?

P. S. Sofronie Episcop al Râmnicului și Noului Severin. Nu le citește nimeni, pe când în broșură le citește.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Se vor tipări mai întâi în desbateri și în urmă în broșuri în câteva mii de exemplare, adică atâtea exemplare câte sunt și ale Revistei Bis. Ort. Română, cu care se vor răspândi odată.

Se pune la vot propunerea de a se tipări raportul privitor la „Mica Biblie” în broșuri și se admite.

D-l C. Dissescu, Ministrul Cultelor. Aș dori ca de acum înainte să se facă în biserici zugrăvelile și picturile în culori luminoase. Eu nu știu ce credeți, dar mie mi se pare oribil ca toate zugrăvelile și picturile acestea să fie în negru. Este un joc de culori, care face să nu se poată pune în evidență valoarea artistică pe care o urmărim.

Să fie ceva întunecat dacă este nevoie, dar în starea de negriciune de acum, ar crede cineva că bisericile noastre sunt în doliu!

Mai vine și fumul de lumânări și se face ceva groaznic.

De asemenea mai este un rău, care s'ar putea îndrepta prin poave: citirea greșită în biserică.

Se poate face psalmodia cântândă, dar într'un mod mai îngrijit.

Felul cum se citește și se cântă în biserici este de o nepăsare ofensatoare.

Aș ruga să luați măsuri, ca acest rău să se îndrepteze.

I. P. S. Mitropolit Primat, președinte. Ceteții și paracliserii fiind rău plătiți, nu putem avea elemente mai bune decât așa, iar în ce privește întunecimea picturilor bisericesti, de care cu drept vă plângeți d-voastră d-le ministru, aceasta să datoreze absolut numai fumului gros, format din lumânările de ceară falsificate cu parafină, în contra cărora sau vorbit și mai înainte și care dacă nu se vor schimba, tind a nimici toate frumoasele noastre vechi picturi bisericesti.

D-l C. Dissescu, Ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice citește următorul mesagiu de închidere a sesiunii de toamnă a Sf. Sinod:

Prea Sfințiți Părinți,

Sfântul Sinod al Sfintei Biserici Autocefale Ortodoxe Române, convocat pe ziua 9 Octombrie, în sesiunea ordinară de toamnă, cu Decretul Nostru No. 5813 terminânduși lucrările;

Eu, declar închisă această sesiune a Sf. Sinod.

Dat în Castelul Peleş la 31 Octombrie 1913.

CAROL

Ministrul
Cultelor și Instrucțiunii

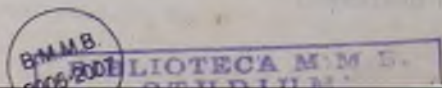
C. G. Dissescu

No. 6137

Intreg Sf. Sinod. Să trăiască Majestatea Sa.

Ședința se ridică la ora 4. 30 m. p. m.

Președinte, † *Konon Mitropolit Primat*

TIPOGRAFIA CĂRȚILOR BISERICEȘTI

Strada Principatele-Unita No. 60. București

CATALOG

De Cărțile (tipărite cu litere latine) ce se pot procura dela această Tipografie, Cele de ritual sunt aprobate de Sf. Sinod al Sf. Biserici Autocefale Ortodoxe Române.

Căruț 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37	TITLUL CARTEI	VALOAREA						Cheia de Transport		
		Broșată		Legată în piele		Legată în piele și până			L.	B.
		L.	B.	L.	B.	L.	B.			
1	Acatister	1	50	4	50	3	—	—	80	
2	Aghiazmatar	8	—	8	—	5	50	—	80	
3	Arhieraticon	4	—	9	—	6	50	—	80	
4	Autocefalia Bisericii Române	—	50	—	—	—	—	—	1 50	
5	Biblia de Buzău (cu litere vechi)	6	—	—	—	—	—	—	30	
6	Canonul, Acatistul și Vieța Sf. Ecaterina.	—	50	—	—	—	—	—	50	
7	Carte de Rugăciune ed. II. 1911.	1	30	—	—	—	—	—	50	
8	Cauzele urei creștinilor contra Armenilor	1	—	—	—	—	—	—	50	
9	Didahii (Invățături) de Ilie Meniat.	3	—	9	—	5	50	—	1 80	
10	Cazanie	8	—	14	—	11	50	—	1 30	
11	Evanghelia ed. IV.	12	—	19	—	—	—	—	30	
12	Evhologiu.	8	—	13	—	11	—	—	80	
13	Evanghelia în 16 limbi (dela a doua înviere)	1	—	—	—	2	—	—	50	
14	Expunerea Doctrinei.	1	—	—	—	2	—	—	50	
15	Iconografia	4	—	—	—	—	—	—	50	
16	Legea organică și Regulamentele Sf. Sinod	1	—	—	—	—	—	—	50	
17	Liturghia Sf. Ioan Gură-de-Aur.	—	50	—	—	1	50	—	50	
18	Liturghia	4	—	9	—	6	50	—	—	
19	Mărturisirea ortodoxă	1	25	—	—	—	—	—	6 50	
20	Mineele (un corp).	100	—	60	—	130	—	—	—	
21	Un volum din Minee	10	—	—	—	—	—	—	80	
22	Monastirile și Bisericele din România.	2	—	—	—	—	—	—	1 60	
23	Orologiul cel mare	20	—	27	—	25	—	—	30	
24	<i>Orologiu mic</i>	3	50	7	50	6	—	—	80	
25	Panihidă (Rânduiala Parastasului)	1	—	—	—	2	—	—	50	
26	Paraclisul Sf. Dumitru Izvoritorul de Mir.	1	—	—	—	—	—	—	50	
27	» Sf. Filoteia.	1	—	—	—	—	—	—	50	
28	<i>Penticostar</i>	7	—	12	—	9	50	—	70	
29	Predicator (fragment) de In. Moisiu	—	50	—	—	—	—	—	50	
30	Prohodul Domnului	1	—	—	—	2	—	—	50	
31	<i>Psaltirea mare ed. V.</i>	3	—	—	—	5	50	—	70	
32	Psaltirea mică ed. III	1	—	—	—	—	—	—	80	
33	Pâinea spre ființă (fară rabai).	—	10	—	—	—	—	—	—	
34	Rânduiala Proscomidiei (tablou)	—	50	—	—	—	—	—	30	
35	Slujba Învierii	2	—	5	—	3	80	—	60	
36	Slujba Sfințirii steagului.	—	50	—	—	—	—	—	35	
37	Studiu despre Ierarhie	—	50	—	—	—	—	—	50	

SPRE ȘTIINȚA

Comitetul redactor al Revistei „*Biserica Ortodoxă Română*” se compune din: D-nii C. Erbicănu, Dr. Petru Gârbovanu, Dr. Mih. Popescu, Badea Mangăru și Dr. D. G. Romanu.

Toată corespondența privitoare la Tipografie și la Revistă precum și banii, se vor înainta cu adrese separate: P. S. Arhiereu Meletie Constanțeanu, Directorul Tipografiei și Revistei „Biserica Ortodoxă Română”, Str. Principatele-Unite No. 60, București.

Abonamentele la revistă se fac pe câte un an. Prețul abonamentului pe un an este de 10 lei în țară; iar în străinătate 12 lei.

Abonații cari nu vor primi numerile regulat, vor reclama de-a dreptul P. S. Arhiereu Meletie Constanțeanu, Directorul Tipografiei.

Scrisorile nefrancate nu se primesc.

La Tipografia Cărților Bisericești se află de vânzare următoarele cărți particulare:

Istoria Bisericească de Eusebiu al Cezareei, traducere de I. P. S. Iosif Gheorghian. Prețul 3 lei

Istoria Bisericească de Sozomen, traducere de același. Prețul 3 lei.

Sf. Vasilie, traducere de același. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Evagriu, traducere de același. Prețul 2 lei.

Istoria Bisericească de Socrate, traducere de același. Prețul 3 lei.

Papalitatea Schismatică sau Roma în raporturile sale cu Biserica Orientală, traducere de același. Prețul 2,50

Luterani și Greci-Ortodoxi, traducere de același. Prețul 0,50 bani.

Note și Meditațiuni asupra Psalmilor, în 3 vol., de P. S. Episcop de Argeș Gherasim Timuș. Prețul 10 l.

De același: *Dicționar Aghigrafic* cuprinzând pe scurt viețile Sfinților. Prețul 5 lei.

Tipic, de P. S. Gerasimu Safrinu Episcop al Romanului. Prețul 1 lei.

De același: *Legea și poruncile lui Dumnezeu*, traducere. Prețul 0,75 b.

De același: «*Monahii sunt gloria Bisericii lui Hristos*», disertație. 10 b.

De același: «*Slavoslovie*» pe opt glasuri. Prețul 20 bani.

De același: «*Culegere de cântări bisericești*». Prețul 1 lei.

Evanghelia sau Viața și Învățătura Domnului nostru Iisus Hristos, de Melchisedec. Prețul 2 lei.

Ermeneutica Biblică, ed II, de Dr. C. Chiricescu. Prețul 2 lei.

De P. S. Arhiereu Antim Petrescu-Botoșeneanu: *Iosafat*, 1,30.—*Nașterea lui Iisus Hristos*, 50 bani.—*Cum și ce trebuie să cugetăm despre Iisus Hristos*, 50 bani.—*Crucea de lemn*, 50 bani.—*Cel mai mare bun din lume*, 75 bani.—*Chipul mamei*, 1,20.—*Martirul Sebastian*, 1,30.

De la aceste cărți P. P. C. C. Protoierii și D-nii librari nu beneficiază de rabat.

Călușa Predicatorului, de Dr. C. Chiricescu și Icon. Const. Nazarie. 5 l.
Apologetica Creștină, traducere de Icon. C. Nazarie. Prețul 6 lei.

Teologia Dogmatică vol. II, III, IV și V, traducere după Silvestru de Canev. Prețul 12 lei.

Noul Testament, partea I, *Evangheliile*, de P. S. Sofronie Craioveanu. Prețul 4 lei.

Noul Testament prescurtat, de P. S. Sofronie. Prețul 3 lei.

Curs de Drept Bisericesc de I. S. Berdnikov, tradus de Silvestru Bălănescu, Episcop al Hușilor. Pr. 7 lei.

Viața religioasă a Romanilor de D. Stănescu. Prețul 4 lei.

Episcopul Melchisedec. Viața și activitatea lui de C. C. Diculescu. 3 lei.

De același: «*Din corespondențele Episcopului Melchisedec*» Prețul 1,50 bani.

Predici Exegetico-morale de Ec. V. Predeanu. Prețul 8 lei.

Schitul Crasna, de Al. Șteulescu. Prețul 2 lei.

Monastirea Tismana de Al. Șteulescu. Prețul 4 lei.

De același: *Monastirea Stramba*. Prețul 2 lei.

De același: *Monastirea Polovragi*. Prețul 2 lei.

Biserica Stavropoleos de generalul P. V. Năsturel. Prețul 2 lei.

Încercări de Literatură Bisericească de Icon. Ilie Theodorescu. 6 lei.

Predici Intitulate: «Pășune Duhovnicească» de P. S. Arhiereu Evghenie Piteșteanu. Prețul 7 lei.

Mântuirea Păcătoșilor. Pr. 4 lei.